

Kuopion lukioiden opetussuunnitelma LOPS2016

Nimi	Kuopion lukioiden opetussuunnitelma LOPS2016
Kunta	Kuopio
	Juankoski
Hyväksymispäivämäärä	14.6.2016

SISÄLTÖ

1. 1. Lukion opetussuunnitelma.	1
1.1. 1.1 Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. 1.2 Opetussuunnitelman sisältö.	2
1.2.1. Koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako.	3
1.2.2. Lukion kieliohjelma.	3
1.2.3. Itsenäisen opiskelun periaatteet lukiossa.	3
1.2.4. Lukion yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa.	3
1.2.5. Lukion yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa.	4
1.2.6. Lukion toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.	4
2. 2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	5
2.1. 2.1 Lukiokoulutuksen tehtävä.	5
2.2. 2.2 Arvoperusta.	5
2.2.1. Kallaveden lukio.	6
2.2.2. Kuopion klassillinen lukio.	7
2.2.3. Kuopion Lyseon lukio.	7
2.2.4. Kuopion taidelukio Lumit.	8
2.2.5. Nilsiä lukio.	8
2.2.6. Juankosken lukio.	8
3. 3. Opetuksen toteuttaminen.	9
3.1. 3.1 Oppimiskäsitys.	9
3.2. 3.2 Opiskelu ympäristöt ja -menetelmät.	9
3.3. 3.3 Toimintakulttuuri.	10
3.3.1. Kallaveden lukio.	11
3.3.2. Kuopion klassillinen lukio.	14
3.3.3. Kuopion Lyseon lukio.	14
3.3.4. Kuopion taidelukio Lumit.	15
3.3.5. Nilsiä lukio.	15
3.3.6. Juankosken lukio.	16
3.4. 3.4 Opintojen rakenne.	16
4. 4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	18
4.1. 4.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	18
4.2. 4.2 Ohjaus.	19
4.2.1. Kallaveden lukio.	22
4.2.2. Kuopion klassillinen lukio.	26

4.2.3. Kuopion Lyseon lukio.	26
4.2.4. Kuopion taidelukio Lumit.	27
4.2.5. Nilsiä lukio.	27
4.2.6. Juankosken lukio.	27
4.3. 4.3 Oppimisen ja opiskelun tuki.	27
4.4. 4.4 Opiskeluhoito.	29
4.4.1. 4.4.1 Opiskeluhoito keskeiset periaatteet.	29
4.4.2. 4.4.2 Opiskeluhoito suunnitelmat ja niiden laatiminen.	33
Kuopion lukioiden opiskelijahoitosuunnitelma.	37
Kallaveden lukio.	47
Kuopion klassillinen lukio.	48
Kuopion Lyseon lukio.	48
Kuopion taidelukio Lumit.	48
Nilsiä lukio.	48
Juankosken lukio.	53
4.5. 4.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.	53
4.6. 4.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	56
5. 6. Opiskelijan oppimisen arviointi.	60
5.1. 6.1 Arvioinnin tavoitteet.	60
5.2. 6.2 Kurssisuorituksen arviointi.	60
5.2.1. 6.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	61
5.2.2. 6.2.2 Itsenäisesti suoritettu kurssi.	61
5.2.3. 6.2.3 Suullisen kielitaidon kurssien arviointi.	61
5.2.4. 6.2.4 Opinnoissa edistyminen.	62
5.2.5. 6.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	63
5.3. 6.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi.	65
5.4. 6.4 Lukion oppimäärän suoritus.	66
5.5. 6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	67
6. Muut suunnitelmat.	70
6.1. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.	70
6.2. Tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	71
6.3. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelma.	76
7. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	77
7.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	77
7.2. Aihekokonaisuudet.	78

7.3. Äidinkieli ja kirjallisuus.	104
7.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus.	105
7.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus.	119
7.3.3. Lukiokoulutusta täydentävä oma äidinkieli.	132
7.3.4. Viittomakieli ja kirjallisuus.	136
7.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi.	141
7.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä.	143
7.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä.	148
7.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska).	153
7.5.1. Suomi, A-oppimäärä.	155
7.5.2. Suomi, B1-oppimäärä.	157
7.6. Vieraat kielet.	159
7.6.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä.	162
7.6.2. ranskan kieli, A-oppimäärä.	168
7.6.3. saksan kieli, A-oppimäärä.	171
7.6.4. venäjän kieli, A-oppimäärä.	174
7.6.5. englannin kieli, B2-oppimäärä.	177
7.6.6. espanjan kieli, B2-oppimäärä.	180
7.6.7. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä.	183
7.6.8. ranskan kieli, B2-oppimäärä.	185
7.6.9. saksan kieli, B2-oppimäärä.	188
7.6.10. venäjän kieli, B2-oppimäärä.	191
7.6.11. espanjan kieli, B3-oppimäärä.	194
7.6.12. italian kieli, B3-oppimäärä.	196
7.6.13. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä.	199
7.6.14. ranskan kieli, B3-oppimäärä.	202
7.6.15. saksan kieli, B3-oppimäärä.	204
7.6.16. venäjän kieli, B3-oppimäärä.	207
7.7. Matematiikka.	210
7.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus.	211
7.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä.	212
7.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä.	222
7.8. Biologia.	227
7.9. Maantiede.	235
7.10. Fysiikka.	242
7.11. Kemia.	250
7.12. Filosofia.	255
7.13. Psykologia.	259

7.14. Historia.	267
7.15. Yhteiskuntaoppi.	278
7.16. Uskonto.	286
7.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto.	287
7.16.2. Ortodoksinen uskonto.	292
7.17. Elämänkatsomustieto.	296
7.18. Terveystieto.	301
7.19. Liikunta.	305
7.20. Musiikki.	311
7.21. Kuvataide.	318
7.22. Taiteiden väliset kurssit.	331
7.23. Opinto-ohjaus.	333
7.24. Teemaopinnot.	337
7.25. Lukiodiplomit.	338
7.26. Tietotekniikka.	342
7.27. Muu osaamisen näyttö.	344
7.28. Kansainvälinen liiketoiminta.	349
7.29. Viestintä.	356
7.30. Urheiluvalmennus.	359
7.31. Valmennusoppi.	382
7.32. Liikunta/alppilajit.	383
7.33. Musiikkitieto.	390
7.34. Musiikinteoria.	392
7.35. Yhteismusisointi.	397
7.36. Solistiset aineet.	401
7.37. Musiikkiteknologia.	405
7.38. Musiikin soveltavat kurssit.	406
7.39. Tanssitieto.	408
7.40. Tanssiteknikka.	410
7.41. Koreografia.	415
7.42. Tanssin syventävät kurssit.	417
7.43. Ilmaisutaito.	420

1. Lukion opetussuunnitelma

Opetussuunnitelmassa täsmennetään ja täydennetään lukion opetussuunnitelman perusteissa 2015 esitettyjä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Kaikkien lukion ops-työkalun osien otsikot ja niiden järjestys ovat paikallisesti muokattavissa.

[Opetussuunnitelma, Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015](#)

1.1. 1.1 Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- [lukiolaki \(629/1998\)](#) ja [-asetus \(810/1998\)](#)
- [valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta \(942/2014\)](#)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- [lukioasetuksen \(810/1998\)](#) 3 §:n mukainen vuosittainen suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat lukion opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa lukion opetussuunnitelman sekä lukuvuosittaisen suunnitelman pohjalta.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy lukion opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä ja saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukion oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin myös muiden koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten opetussuunnitelma laaditaan opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Lukion opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden vanhempien ja huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltuihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta, rohkaisevat resurssien joustavaan ja tehokkaaseen käyttöön sekä monipuolistavat vuorovaikusta lukion sisällä ja suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan.

1.2. 1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- kieliohjelma
- toimintakulttuurin pääpiirteet
- opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- aihekokonaisuudet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- tavoitteet ja keskeiset sisällöt kursseittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyö
- yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioden kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa
- tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- opiskeluhoito
- opiskelijan oppimisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Lukion opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien kurssien tavoitteet ja keskeiset sisällöt. *Kuopion kaupungin kaikissa lukioissa on käytössä yhteinen opetussuunnitelma. Lukioden koulukohtaiset opetussuunnitelman tarkenteet on kuvattu koulukohtaisissa alaluvuissa opetussuunnitelman kohdissa arvoperusta, toimintakulttuuri, ohjaus ja opiskeluhoito. Kuntakohtaista opetussuunnitelmaa täydentävät liitteet on linkitetty opetussuunnitelmaan.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita tai taideopintokursseja, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

[Oppilas- ja opiskelijahuoltolain \(1287/2013\)](#) 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoitoon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma.

[Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan \(629/1998, muutettu lailla 1268/2013\)](#) koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä

toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Kyseinen suunnitelma on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan [[Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki \(1287/2013\)](#), 13 §].

[Lukiolain 21 §:n 3 momentin mukaan \(629/1998, muutettu lailla 1268/2013\)](#) koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

[Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan \(609/1986, muutettu lailla 1329/2014\)](#) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun

sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

1.2.1. Koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako

Lukion tuntijako

<http://bit.ly/22g85iS>

Erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamaa koulutusta koskeva erityissäännös

Lukiolain 3 ja 4 §:n mukaisen erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamassa opetuksessa voidaan poiketa asetuksen 8 tai 9 §:stä sen mukaan kuin koulutuksen järjestämistä koskevassa luvassa määrätään.

Erityisen tehtävän linjoilla noudatetaan erityisen tehtävän luvan mukaista tuntijakopoikkeamaa.

1.2.2. Lukion kieliohjelma

Kuopion lukioiden kieliohjelma:

<http://bit.ly/1qtHMI6>

Suomalaisen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kansainvälistyminen ja muuttuminen monikulttuuriseksi asettavat vaatimuksia kielitaidolle ja kulttuurien tuntemukselle. Vieraat kielet antavat opiskelijalle elämässä ja työssä tarvittavan viestinnän välineen sekä valmiuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja työtehtäviin. Lukiossa opiskeltavien kielten valikoiman tulee olla joustava ja riittävän laaja, jotta se vastaa opiskelijoiden ja yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin. Kieliohjelman tulee olla sellainen, että se ylläpitää ja kehittää yleisen kielitaidon tasoa.

Kuopion lukioissa voi opiskella kaikkia Kuopion perusopetuksen kieliohjelman mukaisia A1/A2- ja B1 -kieliä (englanti, saksa, ranska, venäjä, ruotsi). B2- ja B3-kielten tarjontaa toteutetaan kysynnän ja resurssien puitteissa. Tarjottavia B2- ja B3-kieliä ovat saksa, ranska, venäjä, latina, espanja ja italia. Tarpeen mukaan lukiot voivat tarjota muitakin kieliä ja myös B3-oppimäärää lyhyempiä kieliopintoja. Yhteinen johtonumerojärjestelmä mahdollistaa opiskelijalle myös sellaisen vieraan kielen valinnan, jota omassa koulussa ei tarjota. Opiskelijan kieliohjelman toteutuminen voi edellyttää myös itsenäistä opiskelua. Kuopion lukioiden kieliohjelma pohjautuu Kuopion perusopetuksen kieliohjelmaan.

1.2.3. Itsenäisen opiskelun periaatteet lukiossa

Kuopio

Itsenäisenä suoritettavat kurssit on kirjattu kunkin oppiaineen oppimäärän kurssikuvauksiin kohtiin sisältö ja arviointi.

1.2.4. Lukion yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa

Kuopio

Opiskelijalla on mahdollisuus valita opinto-ohjelmaansa kursseja myös muista lukioista ja toisen asteen oppilaitoksista. Kurssit hyväksytään lukio-opintoihin. Lisätietoja saa opinto-ohjaajilta.

Ammatillisen koulutuksen ja lukioden yhteistyöhön keskeisimpiä muotoja ovat

- kahden tutkinnon samanaikainen suorittaminen; tavoitteena on suorittaa ammatillisen perustutkinnon lisäksi ylioppilastutkinto
- lukio-opinnot osana ammatillista perustutkintoa
- ammatilliset opinnot osana lukion oppimäärän suorittamista.

1.2.5. Lukion yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Yliopisto- ja ammattikorkeakouluyhteistyö tarjoaa lukiolaisille mahdollisuuden osallistua yliopistolla tapahtuvaan opetukseen. Yhteistyöllä vahvistetaan lukioden opiskelijoiden mahdollisuuksia yksilöllisiin valintoihin sekä tuetaan lukion opiskelijoiden työelämä- ja jatko-opiskeluvalmiuksia.

Opiskelijalla on mahdollisuus valita opinto-ohjelmaansa kursseja yliopistosta ja ammattikorkeakoulusta. Lisätietoja saa opinto-ohjaajilta.

1.2.6. Lukion toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Kuopion lukioden jatkuvan kehittämisen perustana on kaupungin koulutuspoliittinen ohjelma ja lukioden oma kehittämissuunnitelma.

Lukioden kehittämissuunnitelmassa määritellään toiminta-ajatus, visio, tavoitteet ja kärkihankkeet: <http://bit.ly/24ZLSHw>

Kuopion lukioissa käytetään laadunhallintavälineenä CAF-arviointijärjestelmää, jossa koulun lukuvuosisuunnitelma toimii laatukäsikirjana. Toiminnan kehittämisen painopisteet perustuvat Kuopion kaupungin strategiaan, koulutuspoliittiseen suunnitelmaan, lukioden kehittämissuunnitelmaan sekä CAF-laadunhallintamallin mukaisiin arviointeihin.

2. 2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. 2.1 Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työelämään ja työhön.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

Kuopio

Toiminta-ajatus

Kuopion lukiot tuottavat korkealaatuista ja laaja-alaista yleissivistävää lukiokoulutusta, joka mahdollistaa opiskelijoille hyvät ja laajat valmiudet jatko-opintoihin ja myöhemmin työelämään.

Visio

Kuopion lukiot muodostavat luovan, osaavan ja vetovoimaisen yhteisön. Ajanmukaisten opiskelumahdollisuuksien avulla nuorista kehittyy omatoimisia oppijoita, jotka menestyvät kansallisesti ja kansainvälisesti.

2.2. 2.2 Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistysperinteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsimällä. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten Lapsen oikeuksien sopimukseen.

Lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa. Lukio-opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Opetussuunnitelmassa arvoperustaa konkretisoidaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa syventävät näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut aihekokonaisuudet, jotka ovat arvokannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin.

Kuopio

Kuopion lukioiden arvoperusta perustuu opetussuunnitelman perusteissa kuvattuihin arvoihin, Kuopion kaupungin strategian arvoihin sekä perusopetuksen, lukiokoulutuksen, varhaiskasvatuksen, nuorisopalveluiden, kasvun ja oppimisen tuen henkilöstön ja kasvun ja oppimisen lautakunnan yhteiseen arvopohdintaan.

Vastuullinen kasvatus ja opetus, kestävä elämäntapa, yhteisöllisyys ja tasa-arvo ovat arvopohjana esiopetuksesta lukiokoulutukseen asti. Vastuulliseen kasvatukseen ja opetukseen kuuluvat asiakaslähtöisyys, aikuisten kasvatusvastuun ja oikeuden tunnustaminen, oikeus hyvään opetukseen, kannustukseen ja ilmaisuun sekä henkilöstön avoin ja kunnioittava asenne. Kestävä elämäntapa ja sitoutumattomuus ovat toiminnan lähtökohtana. Yhteisöllisyyttä kuvaavat yhdessä tekeminen, sitoutuminen, keskinäinen välittäminen, rohkeus, luovuus, luottamus, rehellisyys sekä oikeus iloon, erilaisuuteen ja yhteisöön. Tasa-arvo sisältää relatiivisen arvoperustan, oppilaan ainutlaatuisuuden, hyvinvoinnin, demokratian, ihmisyyden, sivistyksen sekä kulttuurisen moninaisuuden rikkautena.

Arvokeskusteluja käydään säännöllisesti opiskelijoiden, huoltajien ja koulun henkilöstön kesken. Keskusteluissa kiinnitetään erityistä huomiota perusteissa kuvatun oppimiskäsityksen käytännön toteutukseen ja oppilaan osuuteen omassa oppimisessaan.

Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista arvioidaan lukioiden laadunarviointikyselyllä.

2.2.1. Kallaveden lukio

Tavoitteenamme on antaa opiskelijalle monipuolinen yleissivistys ja valmius jatko-opintoihin. Opiskelija omaksuu sellaisia tietoja, taitoja ja arvoja, jotka antavat hänelle elämässä tarvittavia valmiuksia ja auttavat häntä toimimaan oma-aloitteisena, aktiivisena, vastuullisena sekä kriittisenä yhteiskunnan jäsenenä. Tavoitteena on antaa nykyaikaista, erilaisia kulttuureja ja ympäristöjä kunnioittavaa lukio-opetusta. Opetus kehittää luovuutta ja yhteistoiminnallisuutta turvallisessa ja monimuotoisessa oppimisympäristössä tulevaisuuden ja kestävän kehityksen vaatimukset huomioon ottaen.

2.2.2. Kuopion klassillinen lukio

Lukiomme jatkaa uusien kielten rinnalla myös klassillisten kielten sekä muun klassillisen kulttuurin opetusta. Opiskelija voi opiskella painotetusti humanistisia, yhteiskunnallisia tai matemaattisluonnontieteellisiä aineita. Lukiollamme on urheilulukion erityinen koulutustehtävä. Yhdessä toisen asteen ja korkea-asteen oppilaitoksien kanssa muodostamme Kuopion alueen urheiluakatemiaa, jota Klassillinen lukio koordinoi. Urheilulukion tavoitteena on, että opiskelija pystyy tasapainottamaan opiskelun, lajikohtaisen valmennuksen ja kilpailutoiminnan.

Lukiomme osallistuu kansainvälisyshankkeisiin, esimerkiksi opiskelijavaihtoihin ja ystävyyskoulutoimintaan, ja tukee näin opiskelijoiden kansainvälistymistä ja kulttuurien tuntemusta.

2.2.3. Kuopion Lyseon lukio

Kuopion Lyseon lukion arvoperusta

Kuopion Lyseon lukiossa arvoperustan keskiössä ovat sivistys, opiskelijälähtöisyys, yhteisöllisyys, toisen huomioon ottaminen, myönteisen muutoksen edistäminen, vastuullisuus ja kestävä elämäntapa.

Suomalaisen ja eurooppalaisen sivistysperinteen arvostaminen näkyy kaikessa koulumme toiminnassa. Toisen ihmisen asemaan asettuminen ja toisen huomioon ottaminen ovat osa sivistystä. Kuopion Lyseon lukiossa päätökset tehdään kaikki osapuolet huomioiden ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Koulun käytänteet pyrkivät edistämään myönteisen muutoksen eteen toimimista. Myönteisen muutoksen eteen toimiminen ja tietoon perustuva harkinta näkyvät esimerkiksi opiskelija- ja työyhteisökyselyjen tulosten perusteella tehtävässä koulun toiminnan kehittämisessä.

Opiskelijälähtöisyys

Opiskelijälähtöisyys on Lyseon päivittäisen toiminnan perusta. Päätöksiä tehtäessä kuullaan kaikkia yhteisön jäseniä. Opiskelijat osallistetaan päätöksentekoon esimerkiksi opiskelijakunnan toiminnan, Lyseon työryhmien jäsenyyden ja opiskelijakyselyiden kautta. Lyseossa kuullaan opiskelijoita myös kurssien suunnittelussa sekä toteutuksessa. Toteutusvaiheessa pohdittavia asioita ovat aikataulut, arviointiperusteet, työtavat ja erilaiset opetus- ja oppimismenetelmät, oppimateriaalin valinta sekä tukiopetus.

Arvioinnin opiskelijälähtöisyydellä tarkoitetaan palautteen antamista ja saamista sekä esimerkiksi vertais- ja itsearviointia. Oman toiminnan, oppimisen ja osaamisen arviointi on jatkuvaa ja edellyttää vuorovaikutusta opiskelijan ja ohjaajan välillä.

Yhteisöllisyys, osallisuus ja vastuullisuus

Yhteisöllisyys merkitsee yhdessä tekemistä ja olemista, toisistamme välittämistä sekä aitoa kiinnostusta toisiamme ja yhteisiä asioita kohtaan. Me lyseolaiset arvostamme kouluamme, sen historiaa ja perinteitä. Jokainen on ainutlaatuinen osa yhteisöä.

Osallisuus on yhteenkuuluvuutta, vastuuntuntoa, yhteisiin tavoitteisiin sitoutumista sekä luottamusta yksilön ja ryhmän välillä. Kunnioitamme ihmisarvoa, ympäristöä sekä yhteistä ja toisten omaisuutta. Jokaisella yhteisön jäsenellä on mahdollisuus tulla kuulluksi asioista päätettäessä ja osallistua päätöksentekoon.

Yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen kuuluu myös vastuullisuus. Opiskelija vastaa omasta toiminnastaan, ryhmänsä työn tuloksista sekä yhteisistä asioista. Koulun aikuiset ovat vastuullisia ja oikeudenmukaisia kasvattajia. Henkilöstön asenne opiskelijoita kohtaan on avoin ja kunnioittava. Lyseossa kasvetaan ottamaan vastuuta.

Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäävät opiskelijakuntatoiminta, tutortoiminta, vanhempainyhdistys sekä erilaiset työryhmät, joissa on opiskelijajäseniä. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukevat myös koulumme erilaiset tapahtumat. Luomme edellytyksiä opiskelijoiden kansainvälistymiselle

erilaisten hankkeiden, opintomatkojen, ystävyyskoulutoiminnan ja vaihto-opiskelijatoiminnan kautta. Rohkaisemme yhteistyötä koulun ja kodin välillä, muun muassa vanhempainyhdistyksen toimintaa.

Kuopion Lyseon lukiossa toimii vanhempainyhdistys. Yhdistyksen tehtävänä on lisätä kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä tukea koulun toimintaa. Toiminnan tukemisella tarkoitetaan koulun kasvatusta ja opetustyön tukemista, koulun tunnetuksi tekemistä sekä koulun aineellisten toimintaedellytysten turvaamista.

Yhdistys järjestää erilaisia juhlatilaisuuksia, teematapahtumia sekä neuvottelu-, keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia. Vanhempainyhdistys on aktiivinen linkki koulun ja opiskelijoiden huoltajien välillä.

Sivistys, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus

Lyseossa kaikkia kohdellaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Opimme kunnioittamaan elämää, ihmisoikeuksia ja ihmisarvon loukkaamattomuutta. Lyseossa jokainen hyväksytään sellaisena kuin hän on. Erilaiset oppijat otetaan huomioon käyttämällä opetus- ja oppimismenetelmiä monipuolisesti.

Oikeudenmukaisuudelle luodaan perusta koulun säännöillä ja yhteisesti sovitulla käytänteillä. Lyseossa opiskelijoita kuullaan kouluyhteisöön liittyvissä asioissa. Olemme kaikki toisillemme esikuvia oikeudenmukaisuudessa.

Oikeudenmukaisuus näkyy päätöksenteon lisäksi mm. arvioinnissa. Kurssien alkaessa opettajat selvittävät opiskelijoille arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden oikeudenmukaista arviointia edistetään siten, että saman aineen opettajat sitoutuvat noudattamaan yhdessä sovittuja arvioinnin kriteerejä. Oppimisen ja osaamisen arviointi on monipuolista ja jatkuvaa.

Lyseossa tuetaan tasapuolisesti kaikkia opiskelijoita niin, että he voivat menestyä opinnoissaan parhaalla mahdollisella tavalla omien kykyjensä mukaan.

2.2.4. Kuopion taidelukio Lumit

Lumitin arvot

Koulumme arvoja ovat oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, yhteistyökyky, kannustava vuorovaikutus ja toisesta välittäminen. Arvot näkyvät keskinäisenä luottamuksena ja kunnioituksena sekä rehellisyytenä.

2.2.5. Nilsin lukio

Nilsin lukion arvopainotukset pohjautuvat lukiolain ja lukion opetussuunnitelman perusteissa mainittuihin arvoihin. Mielipiteitä arvopainotuksista on kyselty opettajilta, opiskelijoilta ja huoltajilta. Samalla on käyty keskustelua lukion arvoperustasta.

Nilsin lukiossa toimitaan avoimen demokratian ja tasa-arvon periaatteiden mukaan, joita kyselyyn vastanneetkin arvostavat. Muita kyselyssä esiin nousseita arvoja ovat sivistys, oikeudenmukaisuus ja avarakatseisuus. Myös ihmisoikeudet ja huolenpito nousivat esille vahvasti. Nilsin lukiossa pidetään huolta opiskelijoista, mikä näkyy myös vastauksissa. Kestävä elämäntapa on arkipäivää Nilsin lukiossa, jossa kestävä kehitys ja Vihreä lippu –toimintaa on ollut jo vuosia yhteistyössä Nilsin yhtenäiskoulun kanssa.

2.2.6. Juankosken lukio

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä informaatiota, rakentaa uutta tietoa ja syventää siten osaamistaan aikaisempien kokemustensa ja tietojensa pohjalta. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Lukio-opinnoissa opiskelijoita ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Oppimisprosesseistaan tietoiset opiskelijat osaavat arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Näin kehittyvät myös elinikäisen oppimisen edellyttämät taidot. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

3.2. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen ja menetelmien valinnan ja kehittämisen perustana ovat myös opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään lukiossa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla voidaan rakentaa kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Lukion opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiossa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämällä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskeissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin.

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen. Opiskelijat vastaavat itse henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön tarkoitettujen työvälineiden, laitteiden ja materiaalien hankinnasta, ellei koulutuksen järjestäjä niitä tarjoa.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu kurssi koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Lukiokurssi voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi kurssi sisältää myös lähiopetusta ja -ohjausta.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Kuopio

Kuopion lukiot ovat aktiivisia digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäjiä. Opiskelija vastaa henkilökohtaiseen opiskeluun tarkoitettujen laitteiden ja materiaalien hankinnasta ja ylläpidosta. Kuopion kaupungilla on toimintamallit terveellisten oppimisympäristöjen rakentamisesta ja ylläpitämisestä. Opiskeluympäristöjä laajennetaan tekemällä yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston, Savonia-ammattikorkeakoulun ja toisen asteen oppilaitosten kanssa.

3.3. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Opetussuunnitelman perusteet korostavat toimintakulttuuria, joka edistää kestävästä hyvinvointia ja osallisuutta sekä on avoin monimuotoiselle vuorovaikutukselle ja maailmassa tapahtuville muutoksille. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä lukion koko henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan opetussuunnitelmassa.

Opetussuunnitelman perusteiden lähtökohtana ovat seuraavat toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Sen rakentuminen edellyttää dialogisuutta ja pedagogista johtajuutta. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Jaksojen temaattinen toteutus voi luoda edellytyksiä opetuksen eheyttämiseksi. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja elinikäiselle oppimiselle. Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä kotien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden sekä työ- ja yritys-elämän kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan myös verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijoiden kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjä edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja luo heille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen päätöksentekoon ja toimintatapojen kehittämiseen. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan kautta. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisten toimintatapojen ja ryhmänohjauksen merkitys korostuvat lukio-opintojen aloitusvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Oppivassa yhteisössä edistetään kestäväää elämäntapaa ja hyvän tulevaisuuden edellytyksiä. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestäväan tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea ottaen huomioon heidän moninaisuutensa ja erityistarpeensa. Toiminnassa edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia eikä syrjintää hyväksytään vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Opiskelijoita kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään sekä liikunnalliseen elämäntapaan. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielistä, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

3.3.1. Kallaveden lukio

Oppiva yhteisö

Opiskelijoiden taidot hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä varmistetaan heti lukion alussa, jotta näiden ympäristöjen käyttö oppimisen tukena on mahdollisimman luontevaa. OP5 –kurssilla opiskelija saa valmiudet lukion sähköisien oppimisympäristöjen käyttöön ja sähköisten kokeiden suorittamiseen. Digikirjat ovat jatkossa yhä vahvimmin osa opetusta.

Teemme yhteistyötä eri oppiaineissa eri kansalaisjärjestöjen kanssa (mm. Amnesty, Unicef, Taksvärkki). Kielten yhteistyö esim. Svenska Nu:n, ystävyysseurojen ja suurlähetystöjen kanssa. Kuulumme Kansainvälisen liiketoiminnan lukioverkostoon. Lukioon tullessaan opiskelija voi valita kansainvälisen liiketoiminnan linjan, joka suoritetaan osana muita lukio-opintoja kolmen vuoden aikana. Kansainvälisen liiketoiminnan linjalla opiskelijan on mahdollista rakentaa kiinnostuksiinsa sopiva kokonaisuus 12:sta kansainväliseen liiketoimintaan suuntaavasta kurssista osaksi lukio-opintojansa. Kauppatieteellisesti painottuneet lukio-opinnot antavat hyvän perustan lukion jälkeiseen liiketoiminnan ja kauppatieteiden opiskeluun sekä työelämään ja yrittäjyyteen. Myös muut opiskelijat voivat valita yksittäisiä kursseja kansainvälisen liiketoiminnan kursseista.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Lukioon tullessaan ensimmäisen vuoden opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden kanssa. Opiskelija saa valmiiksi tehdyn lukujärjestyksen ensimmäiselle jaksolle ja oma ryhmänohjaaja opettaa omaa ryhmäänsä. Näin ryhmän jäsenet tutustuvat toisiinsa ja ryhmänohjaajaansa. Valinnat muille jaksoille tehdään ohjatusti opinto-ohjaajien avustuksella.

Opiskelijakunta tarjoaa lukiolaisille foorumin, jossa voi käytännössä harjoitella päätöksentekoa ja osallistumista yhteisten asioiden hoitoon sekä saada niistä omakohtaisia kokemuksia. Opiskelijakuntaan kuuluvat kaikki koulun opiskelijat. Opiskelijakunnan toimintaa suunnittelee ja johtaa opiskelijakunnan hallitus. Opiskelijakunnan tehtävä on osallistua koulutyön suunnitteluun, valvoa opiskelijoiden etuja, pitää yhteyttä opettajakuntaan ja järjestää erilaisia tapahtumia, esim. taksvärkki-keräys ja erilaisia teemapäiviä. Opiskelijakunta pitää yhteyttä Kuopion nuorisovaltuustoon. Tavoitteena on yleinen viihtyvyys, hyvä kouluhenki ja yhteydet myös muihin oppilaitoksiin. Uusi opiskelijakunnan hallitus valitaan vuoden vaihteessa. Aktiivisesta opiskelijakuntatoiminnasta saa kurssisuorituksen (OP4). Oppilaskunnan toimintaa ohjaa tehtävää kulloinkin valittu koulun opettaja. Lukiomme tiimeissä on opiskelijoiden edustus, samoin yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä ja opettajien kokouksissa silloin kuin se on aiheellista. Opiskelijakunnan ja/tai opiskelijoita kuullaan heitä koskevissa asioissa. Ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille järjestetään lukio-opintoihin liittyvät kyselyt vuosittain (joko lukioiden yhteinen tai oma).

Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus osallistua koulumme tutor-toimintaan. Tutorit ovat opiskelijoita, jotka toimivat koulumme yhteiseksi hyväksi. Tutor-opiskelijoille järjestetään erilaisia koulutustilaisuuksia omalla koululla ja muiden koulujen tutoreiden kanssa. Koulutusten ja ideoidensa pohjalta Tutor-opiskelijat järjestävät tapahtumia ja teemapäiviä koulussamme sekä osallistuvat koulumme markkinointiin. Toimintaan kuuluu myös tärkeänä osana uusien opiskelijoiden opastaminen mm. kesällä lukujärjestyksen teossa ja ryhmäytymispäivän järjestäminen. Aktiivisesta tutor-toiminnasta saa kurssisuorituksen (OP3).

Kallaveden lukiossa on käytössä Aktiivisuuspassi, johon opiskelijan on mahdollisuus kerätä pisteitä erilaisista aktiivisuutta osoittavista toiminnoista koulussa tai sen ulkopuolella. Kun passissa on tarpeeksi merkintöjä, opiskelija saa siitä hyvästä yhden lukiokurssin (TO3). Tällä kannustamme opiskelijoitamme toimimaan yhteiseksi hyväksi paitsi omassa kouluyhteisössä myös yhteiskunnassa laajemmin. Pisteitä saa esimerkiksi koulun edustamisesta, yhteisten juhlien tai koulun tapahtumien järjestelyihin osallistumisesta, tai vaikkapa vanhusten ystävätoiminnasta.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Henkilöstö on mukana koulun toiminnassa ja sen kehittämisessä mm. tiimeissä. Osaamista jaetaan aineryhmissä. Koululla on turvallisuus- ja hyvinvointisuunnitelma.

Kestävän kehityksen toimintaa Kallaveden lukiossa on ollut jo yli 10 vuotta. Olemme tämän työn pohjalta saaneet OKKA -säätöiltä Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatin keväällä 2013. Sertifikaatti uudelleenauditoidaan kolmen vuoden välein. Olemme jakaneet kestävä kehityksen työme neljään osaan: Hyvinvointi, Kansainvälisyys, Kulttuuri ja Ympäristö.

Henkilökunnan hyvinvointiin liittyvät Tyhy-pari ja tyhy-ryhmä. Opiskelijoiden hyvinvoinnista vastaa laaja ryhmä ihmisiä: koulun johto, opettajat, opot, tutorit, oppilaskunnan hallitus, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, erityisopettaja ja tarvittaessa perustettava oppilashuoltoryhmä. Hyvinvointi tarkoittaa kuitenkin myös sitä, mitä voimme viedä koulun ulkopuolelle: Käymme musisoimassa palvelukodeissa, kirjoitamme

ennen joulua satoja joulukortteja yksinäisille vanhuksille, "vanhamme" käyvät esiintymässä palvelukodissa. Kehitämme Vanhusten Ystäväpalvelua, jossa opiskelijat käyvät tapaamassa ja ulkoiluttamassa vanhuksia.

Ympäristöasioista vastaa Ympäristöryhmä. Olemme jo kymmenen vuotta lajitelleet kaiken, mitä Kuopiossa voidaan lajitella. Tarkkailemme veden ja energian kulutusta. Ruokalan biojätteen määrää olemme pyrkineet alentamaan Tähderuokailulla yhteistyössä Servican ruokahuollon kanssa. Tähderuokailussa kuka tahansa saa tulla syömään ruokaa oppilaiden ruokailun

loputtua halpaan hintaan. Olemme myös tehneet sitoumuksen biojätteen vähentämiseksi Sitoumus2050:n kautta. Ympäristöryhmä kerää pulloja ja tölkkejä ja pitää arpajaisia. Rahat käytetään hyväntekeväisyyteen, esim. köyhien lapsiperheiden hyväksi. Tuemme myös Saimaan norppaa 100 eurolla vuodessa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Kansainväliset yhteistyöhankkeet ja kansainvälisyystoiminnan strategiamme mukaan toteuttamamme ns. kotikansainvälisyys vahvistavat kielitietoisuutta, aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja monikulttuurisuutta. Kallaveden lukio kuuluu kansainväliseen UNESCO-koulujen verkostoon ja osallistuu vuosittain ASP-verkoston tapaamisiin. Käytännössä se merkitsee sitä, että YK:n perusarvot kuten suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus ja erilaisuuden kunnioittaminen ovat mukana jokapäiväisessä koulutyössä ja oleellinen osa koulun oppiaineiden kurssisisältöjä.

Kansainvälisiä yhteyksiä on rakennettu ja vaalittu jo pitkään. Koululla on ystävyyskoulut Hildesheimissa Saksassa ja Desenzano del Gardassa Italiassa. Näihin kohteisiin järjestetään opintomatkoja mahdollisuuksien mukaan ja isännöidään vastavierailuja. Olemme mukana EU:n rahoittamissa hankkeissa sekä teemme pohjoismaista yhteistyötä. Opiskelijat, jotka ovat mukana erilaisissa kansainvälisissä hankkeissa, saavat siitä yhden tai useamman kurssisuorituksen (KV 1, KV 2). Kansainvälisyysryhmä vastaa Kallaveden lukion kansainvälisen toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta.

Kansainvälisyys on oleellinen osa koulun oppiaineiden kurssisisällöissä. Kallaveden lukiossa on tarjolla useita oppiainerajat ylittäviä kursseja. Koulutyössä huomioidaan YK:n teemavuodet. Joka vuosi oppitunneilla ja koulun tapahtumissa on mukana kansainvälisiä vieraita. Lukiossa vietetään perinteisesti YK:n päivää (24.10.), jolloin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille kerrotaan Kallaveden lukion

kansainvälisestä toiminnasta. Mukana on usein esim. lukuvuoden teemaan liittyviä vieraita ja koulun vaihto-opiskelijat kertovat omista kokemuksistaan sekä vaihto-/kotimaistaan.

Englannin ja ruotsin lisäksi opiskelijoille tarjotaan Kuopion muiden lukioden kanssa mahdollisuus opiskella espanjaa, ranskaa, saksaa, italiaa, venäjää ja viittomakieltä.

Media ja sen toiminnan ymmärtäminen ovat voimakkaasti läsnä koulun arjessa. Opiskelijat oppivat tuottamaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä eri oppiaineissa. Myös kirjaston kanssa tehdään yhteistyötä tiedonhakutaitojen ja lähdekritiikin opettamisessa.

Kallaveden lukiossa viestinnän tietoja ja taitoja voi kartuttaa myös varsinaisilla viestinnän kursseilla. Näitä kursseja on sijoitettu myös kuvataiteen kurssien yhteyteen. Lisäksi viestintään liittyvät tietotekniikan kurssit. Kursseilla painotetaan omaa tekemistä ja tutkimista, omia mediatöitä. Viestinnän kurssit keskittyvät kukin johonkin median alaan: radio- ja lehtitöihin, valo- ja videokuvaukseen, elokuvaan, Internetiin, multimediaan ym. Opetushallituksen Median maailma -kurssin (VIE1) voi suorittaa itsenäisesti verkkokurssina. Ohjeita saa koulusta. Koulussa voi myös suorittaa opetushallituksen vaatimusten mukaisen lukion media-diplomin (ohjeet www.edu.fi – hakusana lukiodiplomit). Useita muitakin eri aineiden kursseja hyväksytään lukion mediadiplomin suoritukseen.

Koululla on oma radiostudio, ja radiokurssi tuottaa multimedia-aineistoa Internetiin Tuotantoyhtiö Kantin sivustoille ja koulun tapahtumiin. Radioon pääsee parhaiten mukaan peruskurssin kautta ja ilmoittautumalla sen vetäjille. Koulun Oras-lehti ilmestyy vuosittain, toisinaan yhteistyössä eri tahojen kanssa. Lehden toimitustyö käynnistyy lehtityön kurssilla, ja lehtikursseilla panostetaan teorian ja tekemisen eli lehtityöhön tutustumisen lisäksi painetun Oras-lehden julkaisemiseen. Lehden toimittamisessa tehdään yhteistyötä mm. valokuvauskurssien kanssa. Oras on luettavissa myös koulun verkkosivulta. Viestinnässä yhteistyötä on paikallisten radioasemien, lehdistön, valokuva-alan ym. kanssa.

Kallaveden lukiolla on myös oma blogi osoitteessa orastus.blogspot.fi. Blogia kirjoittavat koulun arjesta ja tapahtumista niin opiskelijat kuin opettajatkin. Kallaveden lukion Facebook-sivu ja Instagram tarjoavat nopeita ja ajankohtaisia välähdyksiä koulun elämästä.

3.3.2. Kuopion klassillinen lukio

Yhteisön jäsenet pyrkivät pitämään osaamisensa tason ajan kehityksessä mukana.

Opettajakunnan kouluttamisen ohella oppilaskunta otetaan mukaan koulutukseen, kun järjestettävän koulutuksen katsotaan tukevan sekä nuorten että yhteisön tiedollista, taidollista ja yhteisöllistä kehitystä ja kasvua.

Opettajien ja opiskelijakunnan oma-aloitteista koulutusta tuetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä tutor-toiminnan, vertaistuen ja sidosryhmien kanssa. Opiskelijakunnan hallituksen edustajia kutsutaan opettajainkokouksiin keskustelemaan.

Lukiomme tukee opiskelijakunnan aktiivista toimintaa pitämällä oppimisympäristön toiminnallisena ja viihtyisänä.

Opiskelijakuntaa aktivoidaan järjestämään itse virkistystoimintaa ja annetaan mahdollisuus vuosittain järjestää harrastus- tai teemapäiviä.

3.3.3. Kuopion Lyseon lukio

Kuopion Lyseon lukion toimintakulttuuri

Yleiset toiminnan periaatteet

Kuopion Lyseon lukion yleiset toiminnan periaatteet muodostavat kokonaisuuden, johon sisältyy koulun hallinnon organisoiminen, opinto-oppaaseen kirjatut koulun käytänteet ja toimintaperiaatteet, Kuopion lukiotoimen järjestyssäännöt, tiedottaminen sekä opettajien perehdyttäminen.

Kuopion Lyseon lukion hallinnon ydin muodostuu rehtorista, kahdesta apulaisrehtorista, IB-koordinaattorista ja suunnitteluryhmästä, jonka jäsenet vaihtuvat kahden vuoden välein. Suunnitteluryhmässä voi olla eri määrä jäseniä. Apulaisrehtoreista toinen toimii rehtorin virallisena sijaisena. Sijaisuus määritellään vuosittain koulun vuosisuunnitelmassa. Myös rehtorin ja apulaisrehtorien keskinäinen työnjako tarkistetaan vuosittain.

Eettinen toimintakulttuuri

Lyseossa me arvostamme itseämme, toisiamme ja tekemäämme työtä. Kunnioitamme erilaisia tapoja toimia. Kohtelemme toisiamme tasavertaisina – Lyseossa jokainen saa olla oma itsensä. Arvostamme hyvää käytöstä ja empaattista suhtautumista muihin. Toimintamme perustuu avoimuuteen ja joustavaan tiedonkulkuun.

Lyseo innostaa opiskelijat tavoitteelliseen työskentelyyn. Vuorovaikutus opiskelijoiden ja opettajien välillä on jatkuvaa; koulun henkilöstön ja opiskelijoiden välit ovat kannustavat ja myönteiset. Koko työyhteisö osallistuu opetuksen suunnitteluun ja pedagogiseen kehittämiseen.

Lyseon toimintakulttuuriin kuuluu myös aktiivinen yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä niin paikallisten, alueellisten kuin kansainvälistenkin kumppanien kanssa. Kuopion Lyseon lukion opiskelijat oppivat toimimaan verkostoituneessa maailmassa. Toiminta tulee näkyväksi kansainvälisissä projekteissa, yritys- ja työelämäyhteistyössä ja kansallisessa oppilaitosyhteistyössä. Digitalisaatiota hyödynnetään pedagogiset lähtökohdat huomioiden.

Lyseon opiskelijoita kannustetaan osallisuuteen. Opiskelijat ovat jäseninä koulun työryhmissä ja osallistuvat koulun toiminnan suunnitteluun. Opiskelijakunnan hallitus toimii aktiivisesti kaikkien opiskelijoiden hyväksi.

Kaikessa yhteisön toiminnassa edistetään kestäväää elämäntapaa ja kannustetaan opiskelijoita edistämään yhteiskunnan myönteistä muutosta. Yhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on Lyseossa kaikkien yhteinen tehtävä. Lyseossa opiskelijoiden ohjaus- ja opiskeluhoitotyötä tekevät kaikki.

Lyseossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Omaan kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti. Kuopion Lyseon lukion juhlissa ja juhlaperinteessä on esillä sekä koulun pitkä historia että nykypäivä. Koulussa toimii juhларыhmä, jonka kokoonpano tarkistetaan vuosittain ja joka lukuvuoden alussa käy läpi kaikki tulevan vuoden tapahtumat. Tarkemmin juhlat ja muut tapahtumat kirjataan koulun vuosisuunnitelmaan.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus tulevat näkyviksi erityisesti kansainvälisessä yhteistyössä ja eri oppiaineiden kieliin perehdyttäessä. Oppiaineiden kielitietoisuutta lisätään yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä paikallisten ja alueellisten kumppanien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

3.3.4. Kuopion taidelukio Lumit

Lumitin toimintakulttuuri

Koulu on taide- ja yleislukio. Toimintakulttuuria leimaa taide- ja akateemisten aineiden sopusointu. Koulussa toteutetaan innovatiivisia opetusmetodeja, jotka rohkaisevat opiskelijoita luovuuteen, kekseliäisyyteen, reflektointiin, sosiaalisuuteen ja ihmisenä kasvamiseen. Korostamme toiminnassa opiskelijoiden innostuneisuutta ja luovuutta sekä yhdessä tekemisen iloa. Opiskelijoita kannustetaan tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa sekä kasvamaan vastuuseen omista teoistaan ja valinnoistaan. Arvostamme välitöntä vuorovaikutusta opettajien ja opiskelijoiden välillä. Kaikki opiskelijat ja opettajat tapaavat jokaisen jakson alussa kouluntunnilla, jossa tiedotetaan kouluun liittyvistä asioista ja seurataan opiskelijoiden tuottamia taide-esityksiä. Koulussa on aktiivinen opiskelijakunta, joka järjestää opiskelijoille lukuvuoden aikana useita esiintymistilaisuuksia. Koulumme toimintaa leimaa erilaisten produktioiden kuten konserttien, tanssiesitysten ja näytelmien valmistaminen ja esittäminen koulussa ja koulun ulkopuolella. Koulullamme on myös aktiivista kansainvälistä toimintaa. Koulussa julkistetaan vuosittain vuoden lukiolainen, joka on kansallisesti merkittävän uran luonut entinen taidelukiolainen. Koulu tekee yhteistyötä Kuopion lukioiden sekä Kuopion Konservatorion ja Savonia Ammattikorkeakoulun kanssa. Taidelaitoksista yhteistyötä tehdään Kuopion kaupunginteatterin ja Kuopion kaupunginorkesterin kanssa. Lumit on orkesterin kummikoulu. Tanssissa yhteistyötä tehdään myös Tanssiteatteri Minimien kanssa. Valtakunnallisesti tärkeä yhteistyötaho on musiikkilukioiden muodostama verkosto. Koulumme tärkeänä yhteistyökumppanina ja tukena on Kuopion taidelukioyhdistys ry. Yhdistys mm. jakaa stipendejä ja tukee opiskelijoiden opintomatkoja.

3.3.5. Nilsin lukio

Nilsin lukion erityispiirteinä ovat valtakunnalliset alppihiihto-, salibandy-, hiihto- ja golfvalmennusryhmät sekä yksilölajilinjat.

Nilsin lukiossa opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua oman työyhteisönsä kehittämiseen muun muassa oppilaskuntatoiminnan ja luottamusoppilaiden kautta, jotka edustavat perusryhmänsä opiskelijoita. Nämä valitsevat lukukauden alkaessa yhden varsinaisen luottamusoppilaan ja hänelle varahenkilön. Ryhmäytymispäivänä 1. vuosikurssin opiskelijat valitsevat keskuudestaan edustajat oppilaskunnan hallitukseen, joka ohjaavan opettajan tukemana koordinoi oppilaskuntatoimintaa.

Pääsääntöisesti viikoittain pidettävissä ryhmänohjaustilaisuuksissa ryhmänohjaaja kertoo opiskelijoille päivitettyt tiedot lukion toimintakulttuurista ja hallituksen jäsenet tiedottavat päätöksistään muulle oppilaskunnalle. Alppilajien valmennusohjelmaan valituilla opiskelijoilla on lisäksi oma pääsääntöisesti viikoittainen palaverinsa. Opiskelijoista koostuva Vihreä lippu -raati

suunnittelee ja toteuttaa kestävän kehityksen ohjelman toimintaa. Ohjelma on yhteinen Nilsin yhteiskoulun kanssa.

Opettajien lisäksi tutorit ohjaavat uusia opiskelijoita ja digitutorit auttavat tarvittaessa opiskelijoita tietotekniikassa. Opiskelijoiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia seuraavat opiskeluhuoltoryhmät. Koulun kehittämiseen liittyviä ajankohtaisia asioita käsitellään lukion opettajien aamupalavereissa, joissa joku alpinistivalmentajien edustajista pyrkii olemaan mukana. Uusille opettajille on kirjattu ohjeisto. Koulumme perinteisiin kuuluvat juhlat ja muut tapahtumat luovat yhteenkuuluvuutta ja antavat aineksia oman identiteetin ja kulttuuri-identiteetin rakentamiseen.

Nilsin lukion opiskelijoille ja huoltajille suunnatun kyselyn perusteella tulevaisuuden kannalta keskeisimmiksi teemoiksi koetaan *hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus* sekä *osallisuus ja yhteisöllisyys*. Näitä teemoja on pyritty korostamaan soveltavien kurssien tarjonnassa ja teemaopinnoissa sen ohella, että ne ovat olennainen osa Nilsin lukion yleistä toimintakulttuuria.

Lukion tavoitteena on olla turvallinen, viihtyisä, hyvinvoiva ja yhteistyöhön kykenevä kouluyhteisö. Näihin tavoitteisiin ohjaavat konkreettisesti koulun järjestyssäännöt, koulun turvallisuussuunnitelma ja koulun kriisisuunnitelma. Opettajainhuoneessa säilytettäviä turvallisuus- ja kriisisuunnitelmia päivitetään vuosittain. Turvallisuussuunnitelma sisältää tietoa rakennuksesta pelastushenkilöstölle kriisitilanteita varten. Koulun tieto- ja viestintästrategia ja Kuopion kaupungin tietoturva: tietoturvaan liittyvät strategiat, säännöt sekä ohjeet

<http://intra.kuopio.fi/group/kuopion-kaupunki/tietoturva>

ohjaavat tietoverkkojen käyttöä ja suojaavat kouluyhteisön jäsenten yksityisyyttä. Uusille opiskelijoille, opettajille ja muille työyhteisön jäsenille annetaan toimintaohjeet esimerkiksi tulipalojen varalta. Kuopion seudun liikenneturvallisuussuunnitelmassa http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/92385/Raportteja_73_2013.pdf?sequence=5

on huomioitu myös opiskelijoiden liikenneturvallisuus.

3.3.6. Juankosken lukio

3.4. 3.4 Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Lukio-opinnot muodostuvat lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun [valtioneuvoston asetuksen \(942/2014\)](#) mukaisesti pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, pääasiassa oppiaineen pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja. Valtakunnalliset syventävät kurssit ovat [valtioneuvoston asetuksessa \(942/2014\)](#) tarkoitettuja syventävinä opintoina tarjottavia kursseja, joihin Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet. Näitä kursseja opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. Valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi lukiossa voi olla opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia syventäviä kursseja.

Soveltavat kurssit ovat menetelmäkursseja, saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja, aineksia eri oppiaineista sisältäviä eheyttäviä kursseja tai muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja. Soveltaviin kursseihin kuuluu valtakunnallisia soveltavia kursseja ja lukion opetussuunnitelmassa määriteltyjä paikallisia soveltavia kursseja. Valtakunnallisia soveltavia kursseja ovat eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat koulutuksen järjestäjän tarjoamat valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset lukiodiplomit sekä ne taideopintokurssit, joille Opetushallitus on laatinut valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden luvussa Taiteiden väliset kurssit.

Kurssien suoritusjärjestyksestä päätetään lukion opetussuunnitelmassa.

Kuopio

Kuopion opetussuunnitelmassa kurssien suoritusjärjestys määritellään oppiainekohtaisesti.

Erityisen tehtävän lukiot:

(opintokokonaisuuden sisältö avautuu linkistä)

- Kuopion klassillinen lukio: [urheilulinja](#)
- Kuopion Lyseon lukio: [IB-linja](#)
- Kuopion taidelukio Lumit: [musiikkilinja](#), [tanssilinja](#)

Painotukset:

(opintokokonaisuuden sisältö avautuu linkistä)

- Kuopion taidelukio Lumit: [ilmaisutaitolinja](#)
- Nilsiän lukio: [alppilinja](#)
- Kallaveden lukio: [kansainvälisen liiketoiminnan linja](#)

Tiedepainotus ja kuvataidepainotus rakennetaan perusopetuksen painotusopetuslinjausten jatkumoksi perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöön ottamisen aikataulun mukaisesti.

4. 4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. 4.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Nuorten lukiokoulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa ([lukiolaki 629/1998](#), 2 §). Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on edistää myös opiskelijoiden, huoltajien ja kotien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan osallistumaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen yhteistyössä vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja huolenpidossa mahdollista tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä, sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön järjestämistavasta. Koulutuksen järjestäjän tulee määrääjain selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta ([lukiolaki 629/1998](#), 27 §). Opetussuunnitelma laaditaan kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskevilta osiltaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

Kuopio

Tärkein koulun yhteistyökumppani opiskelijan opiskelun ja hyvinvoinnin tukemisessa ovat huoltajat. Koulu ja koti vastaavat yhdessä nuoren kasvusta hyvään aikuisuuteen. Opiskelijan asioita käsiteltäessä otetaan huomioon nuoren aikuisen itsenäistyminen ja hänen oma vastuullisuutensa.

Huoltajien kanssa ollaan yhteydessä seuraavilla tavoilla:

- *Koulu järjestää vanhempainiltoja, joissa keskustellaan ja tiedotetaan opiskelijoiden opintoihin ja hyvinvointiin liittyvistä asioista. Tarvittaessa järjestetään muita tilaisuuksia, joissa huoltajat voivat perehtyä koulun toimintaan ja vaikuttaa siihen.*
- *Opetussuunnitelmiin, opiskeluun ja koulun käytänteisiin liittyvistä asioista kerrotaan opinto-oppaassa, joka on kaikkien tutustuttavissa koulujen verkkosivuilla. Opintojen sujumisesta ja etenemisestä tiedotetaan säännöllisesti. Ohjaussuunnitelmassa on määritelty vastuut kodin ja koulun yhteistyöstä: ohjauksen työnjako.*
- *Kodin ja koulun viestinnän välineenä toimii Wilma-järjestelmä. Joissakin opintoja ja oppilashuoltoa koskeissa kysymyksissä yhteyksiä kotien kanssa hoidetaan kirjeitse, puhelinyhteyksillä tai henkilökohtaisilla tapaamisilla*

Lukioiden ja vanhempien yhteistoimintaa kehitetään ottamalla vanhemmat huomioon lukioiden tapahtumissa ja juhlaperinteissä. Vanhempien ja lukioiden yhteistyötä kehitetään mm. kansainvälisten hankkeiden ja muiden vaativien kehittämishankkeiden yhteissuunnittelulla. Vanhempien roolia aktiivisina osallistujina tuetaan koulujen sähköisten informaatiokanavien

avulla, jotka mahdollistavat yhteydenpidon mm. sähköpostin kautta. Koulujen toiminnan ulkoisessa arvioinnissa hyödynnetään vanhempien ja huoltajien näkemyksiä säännöllisillä kyselyillä, jotka voidaan kohdentaa kulloinkin ajankohtaisiin arvioitaviin asioihin. Vanhemmille annetaan palaute saadusta arvioinnista.

Vakiintunut käytäntö yhteistyöstä kodin kanssa on penkkaripäivän vietto, johon abien vanhemmat voivat osallistua.

Kouluilla on sopimukset poissaolojen selvittämisestä ja opintojen edistymisen seurannasta ja toimenpiteistä ongelmien ilmetessä. Opiskelijalle ja/tai huoltajille tiedotetaan vuosittain seuraavista asioista:

- poissaolojen seurannan ja selvittämisen käytänteistä
- kurssin keskeyttämissäännöt ja keskeyttämisestä ilmoittaminen kotiin
- puutteita kurssisuorituksissa 3. vuositasolla
- ryhmänohjaajan, rehtorin ja opinto-ohjaajan yhteydenotot kotiin
- vaadittavat todistukset ja mahdolliset allekirjoitukset
- tiedottaminen kotiin, jos opintojen etenemisessä on esteitä tai puutteita

Opiskelijan terveydellisissä, kehitykseen liittyvissä ja sosiaalisissa kriiseissä Kuopion lukiot toimivat läheisessä yhteistyössä opiskelijan vanhempien ja huoltajien kanssa.

Kuopion lukioissa toimivat koulukohtaiset yhteisölliset opiskelijahuoltoryhmät ja moniammatilliset opiskelijahuoltoryhmät, jotka pyrkivät ennaltaehkäisevään toimintaan ja oppilaan tukemiseen.

Kuopion Lyseon lukiossa ja Kuopion taidelukio Lunitissa toimii vanhempainyhdistys.

4.2. 4.2 Ohjaus

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Ohjausta voidaan järjestää kurssimuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Opiskelijan tulee saada lukio-opintojensa aikana ohjausta opiskelunsa ja valintojensa tueksi. Ohjauksen avulla opiskelija ymmärtää erilaisten lukioaikaisten valintojen vaikutuksen ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiinsa. Opiskelijan opiskelutaidot sekä kyky arvioida taitojaan kehittyvät. Häntä tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan. Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti erilaisia

jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyviä vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi sekä ohjataan opiskelijaa näihin liittyvässä tiedonhaussa. Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen ohjaushenkilöstön tuella.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opintoihin siirtymiseen kiinnitetään huomiota lukio-opintojen loppuvaiheessa.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Osaksi opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, joka osaltaan toimii koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa. Ohjaussuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

KUOPIO

Perusaste

- *Perusasteen oppilaita ja heidän huoltajiaan informoidaan lukio-opinnoista. Päävastuu informoinnista on peruskoulujen ja lukioden opinto-ohjaajilla. Myös lukioden tutorit osallistuvat perusasteen oppilaiden lukio-opintojen tutustuttamiseen.*
- *Lukio-opinnoista informoidaan vuosittain sähköisesti ilmestyvässä lukio-oppaassa, vanhempainilloissa sekä opintopolku.fi sivustolla.*

Aikuislukio/etälukio

- *Aikuislukio/etälukio yhteistyöstä vastaavat aikuislukion rehtori sekä lukioden rehtorit ja opinto-ohjaajat.*

Muiden oppilaitosten välisestä yhteistyöstä vastaavat lukioden rehtorit ja opinto-ohjaajat.

Kuopiossa kaikilla lukiolla on yhteinen ohjaussuunnitelma, jossa on kuvattuna:

- 1 ohjaustoiminta ja sen tavoitteet
- 2 ohjaukseen liittyvien tehtävien jakautuminen
- 3 ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa
- 4 ohjausta koskeva yhteistyö
- 5 ohjauksesta tiedottaminen
- 6 opintojen etenemisen ja keskeytymisen seuranta
- 7 ohjauksen toteutumisen arviointi

Lisäksi jokaisella lukiolla on koulukohtainen ohjaussuunnitelma, jossa määritetään vuositasoittain ja mahdollisesti myös jaksoittain kaupungin yhteisessä ohjaussuunnitelmassa kuvatut asiat sekä

koulun omat ohjauksen käytännöt ja yhteistyötahot. Tätä koulukohtaista ohjaussuunnitelmaa tarkennetaan lukuvuosittain vuosisuunnitelmassa ja ohjauksen työnjaossa.

Koulukohtaisesti tarkennetaan toimenpiteitä, joilla kehitetään koulun yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä kotien kanssa.

Kuopion kaupungin lukioden ohjaussuunnitelma

1. Ohjaustoiminta ja sen tavoitteet

Opinto-ohjausta toteutetaan opinto-ohjauksen kurssiin kuuluvina luokkatunteina, henkilökohtaisena ohjauksena, ryhmäohjauksena sekä tarvittaessa pienryhmäohjauksena ja verkko-ohjauksena. Ohjauksen tukena toimivat tutoropiskelijat, jotka antavat opiskelun käytänteisiin liittyvää vertaisohjausta lukionsa aloittaneille.

Opinto-ohjauksen luokkatunnit järjestetään siten, että jokaisella 1. vuositason opiskelijalla on OP01 kurssin oppitunteja, joihin opiskelijan on osallistuttava. Lisäksi opiskelijoita ohjataan opiskelun tieto- ja viestintätekniisiin taitoihin ensimmäisen lukuvuoden aikana OP05 kurssilla. Toisen ja kolmannen opintovuoden aikana opiskelijat osallistuvat OP02 kurssille, joka on hajautettu kahden viimeisen lukuvuoden ajalle. Kurssiin voi sisältyä myös itsenäisiä suorituksia, hyväksiluettuja suorituksia, osasuorituksia teemaopinnoista ja/tai muista opinnoista sekä koulun työjärjestyksen ulkopuolista toimintaa.

Henkilökohtaista ohjausta tarjotaan läpi lukio-opintojen. Pääpaino henkilökohtaisessa ohjauksessa on lukion oppimäärän suorittamiseen, ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvissä teemoissa. Muita käsiteltäviä asioita voivat olla mm. opinto-ohjelman muutokset, opiskeluvaikeudet, yksilökohtaiset opintosuunnitelmat sekä elämäntilanteet.

Ryhmäohjaus on myös osa lukion ohjaustoimintaa. Ryhmäohjaustuokioita järjestetään tarpeen mukaan ja silloin niihin osallistuminen on opiskelijalle pakollista. Ryhmäohjaustuokioissa tiedotetaan ajankohtaisista koulun toimintaan liittyvistä asioista. Pienryhmäohjausta, vertaisohjausta ja verkko-ohjausta järjestetään ensisijaisesti vapaaehtoisuuden pohjalta.

Opinto-ohjauksen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijaa lukio-opinnoissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä jatkokoulutusta ja elämänuraa koskevia suunnitelmia ja valintoja. Tavoitteena on ohjata opiskelijaa laatimaan oma henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja sekä etsimään tietoa opiskeluun ja ammatinvalintaan liittyvissä asioissa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelijan on mahdollista suunnitella omaa opiskeluohjelmaansa, ylioppilaskirjoitussuunnitelmaansa sekä jatko-opintosuunnitelmaansa.

2. Ohjaukseen liittyvien tehtävien jakaantuminen

Ohjaustoimintaan osallistuvat kaikki koulun opettaja- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvat. Opinto-ohjaajalla on päävastuu ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa aineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Lisäksi opinto-ohjaukseen tuovat oman panoksensa rehtori, kansliahenkilökunta, opiskelijahuoltoryhmän jäsenet, muiden oppilaitosten edustajat sekä vertaisohjaajina tutorit.

3. Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa

Kuopion lukiot järjestävät peruskoululaisille mahdollisuuksia tutustua lukio-opintoihin. Opinto-ohjaaja ja tutoropiskelijat vierailevat yläkouluilla. Lukuvuosittain pidetään yhdessä ammatillisen koulutuksen kanssa Avoimien Ovien –päivät peruskoululaisille joulukuun tammikuun aikana.

Lisäksi kaupungissa järjestetään lukioden yhteinen vanhempainilta peruskoulun päättöluokkalaisten huoltajille.

Opiskelijoille tarjotaan erilaisia koulutusalaesittelyjä lähinnä korkea-asteen opinto-ohjaajien ja opiskelijoiden toimesta. Ammattialoja esitellään eri tavoin myös eri oppiaineiden kursseilla. Kaikki abiturientit osallistuvat vuosittain järjestettävälle yliopiston ja ammattikorkeakoulun

Abipäiville. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus osallistua myös muiden oppilaitosten omiin esittelytilaisuuksiin.

4. Ohjausta koskeva yhteistyö

Opinto-ohjauksessa tehdään läheistä yhteistyötä oppilaitoksen sisällä aineenopettajien, ryhmänohjaajien sekä rehtorien kanssa. Myös opiskeluhuoltohenkilöstö osallistuu tarvittaessa ohjaukseen.

Koulun ulkopuolisina yhteistyötahoina ovat ensisijaisesti toisten oppilaitosten opinto-ohjaajat, opettajat ja opiskelijat, TE-toimisto, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä yritykset ja järjestöt.

Huoltajien kanssa tehdään ohjauksellista yhteistyötä erityisesti alaikäisten opiskelijoiden opiskeluun liittyvissä asioissa.

5. Ohjauksesta tiedottaminen

Opinto-ohjaaja tiedottaa opinto-ohjaukseen liittyvistä asioista opinto-ohjaustunneilla sekä koulun yleisiä tiedotuskanavia käyttäen. Opiskelijoille ohjeistetaan heti opintojen alussa koulussa käytettävistä erilaisista tiedotuskanavista ja viestintätavoista. Lisäksi opinto-ohjaaja pitää yllä yhteyksiä muihin oppilaitoksiin ja työelämään.

Koulun ulkopuolisesta tiedottamisesta vastaa rehtori. Rehtori vastaa myös ylioppilaskirjoituksiin liittyvästä tiedottamisesta. Ryhmänohjaaja vastaa ensisijaisesti yhteydenpidosta oman ryhmänsä opiskelijoiden huoltajiin.

6. Opintojen etenemisen ja keskeytymisen seuranta

Opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaajat seuraavat opiskelijoiden kurssikertymiä säännöllisesti. Opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat seurata opintojen etenemistä Wilmassa. Koulusihteeri, rehtori, ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaaja seuraavat abiturienttien kurssisuorituksia ja lukion oppimäärän muodostumista. Opettajien arviointikokouksissa koeviikon päätyttyä käydään läpi ne opiskelijat, joilla on paljon keskeytyneitä tai hylättyjä kursseja tai muuten vaikeuksia opinnoissaan. Opinto-ohjaaja tarkistaa ja päivittää kyseisten opiskelijoiden kanssa heidän opintosuunnitelmansa.

7. Ohjauksen toteutumisen arviointi

Ohjauksen toteutumista arvioidaan vuosittain palautelomakkeiden avulla (esim. erilaiset kyselyt Wilmassa), itsearviointin avulla sekä opiskelijoilta, huoltajilta ja opettajakunnalta saadun suullisen palautteen perusteella.

4.2.1. Kallaveden lukio

1. Ohjaustoiminta, sen tavoitteet ja resurssit

Ohjaustoiminta on tavoitteellista, vuorovaikutuksellista ja jatkuvaa toimintaa opiskelijan oppimisen, koulutuksellisen ja ammatillisen suuntautumisen sekä kasvun ja kehityksen tueksi. Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa ja kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Kallaveden lukiossa opinto-ohjaus on palvelujärjestelmänä, jonka avulla edistetään ja tuetaan opiskelijan:

- lukio-opintojen suorittamista, opiskelukykyä ja elinikäisen oppimisen valmiuksia
- ura- ja elämänsuunnittelun tietoja, taitoja ja valmiuksia
- elämänhallintaan sekä kasvuun ja kehitykseen liittyviä teemoja

Opinto-ohjauksella vaikutetaan myös lukion opiskeluympäristöön ja toimintakulttuuriin, osallisuuteen, kouluviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin, syrjäytymisen ehkäisyyn sekä koulutukselliseen ja alueelliseen tasa-arvoon.

Lukion opinto-ohjauksessa opiskelija nähdään kasvavana oman elämänsä asiantuntijana ja aktiivisena toimijana ja vaikuttajana. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Tavoitteena on lisätä opiskelijan itseohjautuvuutta, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta niin opinnoissa kuin muillakin osa-alueilla sekä tarjota tähän kasvuun osuvasti kohdennettua tukea ja seurantaa nuoren matkalla kohti täysivaltaista, aktiivista ja vastuullista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta on koko kouluyhteisön, erityisesti ohjaus- ja opetushenkilöstön, yhteinen asia. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisessä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ohjaustyössä myös yhteistyö huoltajien sekä muiden organisaatioiden kanssa (koulutusyhteistyö, kolmas sektori, alueen yritykset ja organisaatiot) on tärkeällä sijalla.

Kallaveden lukiossa on kaksi opinto-ohjaajaa (jotka ovat samalla aineenopettajia). Toisella opinto-ohjaajalla ohjattavana ryhmien A-, C- ja kahden tutkinnon opiskelijat. Toinen opinto-ohjaaja vastaa ryhmien B-, D- ja E-opiskelijoista sekä 4. vuoden opiskelijoista.

2. Ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken

Toteuttaminen

Ohjausta voidaan järjestää kurssimuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena, verkkopohjaisena ohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Opinto-ohjauksen luokkatunnit järjestetään siten, että jokaisella 1. vuositasen opiskelijalla on OP1 kurssin oppitunteja. Lisäksi opiskelijoita ohjataan opiskelun tieto- ja viestintätekniisiin taitojen soveltamiseen opiskelussa ensimmäisen lukuvuoden aikana OP5 kurssilla. Toisen ja kolmannen opintovuoden aikana opiskelijat osallistuvat OP2 kurssille.

Henkilökohtaista ohjausta tarjotaan läpi lukio-opintojen. Pääpaino henkilökohtaisessa ohjauksessa on lukion oppimäärän suorittamiseen, ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvissä teemoissa. Muita käsiteltäviä asioita voivat olla mm. opinto-ohjelman muutokset, opiskeluvaikeudet, yksilökohtaiset opintosuunnitelmat sekä elämäntilanteet.

Ryhmänohjaus on myös osa lukion ohjaustoimintaa. Ryhmänohjaustuokioita järjestetään torstaisin klo 12.45-13.05 sekä tarpeen mukaan ja siihen osallistuminen on opiskelijalle pakollista. Ryhmänohjaustuokioissa tiedotetaan ajankohtaisista koulun toimintaan liittyvistä asioista.

Opiskelijoiden opintojen etenemistä seurataan ja kurssi- sekä ainevalintoja tarkistetaan säännöllisesti lukio-opintojen aikana opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajien yhteistyönä. Opiskelijoita ohjataan edelleen ottamaan vastuuta omista opinnoistaan ja pohtimaan ura- sekä elämänsuunnitelmiaan. Opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaajat seuraavat opiskelijoiden kurssikertymiä säännöllisesti. Opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat seurata opintojen etenemistä wilmassa. Koulusihteeri, rehtori, ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaaja seuraavat abiturienttien kurssisuorituksia ja lukion oppimäärän muodostumista. Opettajien arviointikokouksissa koeviikon päätyttyä käydään läpi ne opiskelijat, joilla on paljon keskeytyneitä tai hylättyjä kursseja tai muuten vaikeuksia opinnoissaan. Opinto-ohjaaja tarkistaa ja päivittää kyseisten opiskelijoiden kanssa heidän opintosuunnitelmansa.

Työnjako

Ohjaustoimintaan osallistuvat kaikki koulun opettaja- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvat. Opinto-ohjaajalla on päävastuu ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa aineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Lisäksi opinto-ohjaukseen tuovat oman panoksensa rehtori, kansliahenkilökunta, opiskelijahuoltoryhmän jäsenet, muiden oppilaitosten edustajat sekä vertaisohjaajina tutorit. Seuraavassa tarkempi kuvaus työnjaosta:

Rehtori

Rehtori luo ohjaukselle sellaiset toimintaedellytykset, että erilaiset ohjausmenetelmät ja työnjako ovat mahdollisia. Rehtori tukee toiminnallaan opinto-ohjaajan ja opettajien keskinäistä yhteistyötä ja ohjaustoiminnan suunnittelua koko oppilaitoksen yhteisenä tehtävänä. Rehtori vastaa siitä, että säännöistä ja määräyksistä, jotka ohjaavat lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamista, tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Suunnittelutyötä opinto-ohjaaja tekee yhteistyössä rehtorin ja ryhmänohjaajien kanssa. Opinto-ohjaaja antaa luokkamutoisen ohjauksen lisäksi henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta. Opinto-ohjaajan vastuulla ovat opiskelijoiden jatkokoulutus- ja urasuunnitelmiin liittyvät ohjaukselliset kysymykset. Tämä jatko-opintoihin ja urasuunnitelmiin liittyvä päätöksenteon ohjaus on koko lukioajan kestävä ohjausprosessi. Opinto-ohjaajalle on varattava riittävästi aikaa henkilökohtaisen ja pienryhmäohjauksen järjestämiseen. Opiskelijoille laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Opinto-ohjaaja opastaa opiskelijoita käyttämään tarjolla olevia tietolähteitä ja yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, tuki-, neuvonta- ja tietopalveluita, unohtamatta sähköisiä palveluja. Lisäksi hän toimii moniammatillisen opiskelijahuoltoryhmän jäsenenä.

Ryhmänohjaaja

Jokainen lukion opiskelija kuuluu ohjausryhmään, jolla on oma ryhmänohjaaja. Lukio-opintojen alkuvaiheessa näiden ryhmien ohjauksessa pääpaino on ryhmäytymisessä: opiskelijat oppivat tuntemaan oman ryhmänsä jäsenet ja ryhmänohjaajan sekä koulun käytänteet. Ryhmänohjaaja huolehtii koulun yhteisten asioiden tiedottamisesta ryhmälleen. Hän seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti. Ryhmänohjaaja toimii ennaltaehkäisevässä roolissa. Tavoitteena on puuttua ajoissa opiskelijoiden poissaoloihin, käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuneisiin muutoksiin ja opiskeluvaikeuksiin. Ryhmänohjaajan velvollisuutena on tiedottaa havainnoistaan opiskelijahuoltohenkilöstölle. Ryhmänohjaaja vastaa yhteydenpidosta oman ryhmänsä opiskelijoiden huoltajiin.

Opettaja

Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa aineen opiskelussa ja oppiaineeseen liittyvissä kysymyksissä. Opettaja voi osaltaan tiedottaa oman alansa opiskelumahdollisuuksista. Tavoitteena on puuttua ajoissa opiskelijoiden poissaoloihin, käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuneisiin muutoksiin sekä opiskeluvaikeuksiin. Aineenopettaja tiedottaa havainnoistaan ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle ja/tai muulle opiskelijahuoltohenkilöstölle.

Opiskelija

Opiskelija on vastuussa omista opinnoistaan. Lukio-opintojen alkuvaiheessa jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, joka sisältää suunnitelman opintojen suoritusajasta ja sisällöstä. Opiskelijaa ohjataan seuraamaan suunnitelman toteutumista ja päivittämään sitä. Opiskelija saa ohjausta opiskelun tueksi ja valintojen tekemiseksi siten, että hän pystyy suunnittelemaan opiskelunsa omien voimavarojensa mukaisesti ottaen huomioon ylioppilaskirjoitukset ja jatkokoulutussuunnitelmat. Opiskelija laatii ylioppilaskirjoitussuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman ja päivittää laatimiaan suunnitelmia.

3. Ohjaus koulutuksen nivel- ja keskivaiheissa

a. Ennen lukiota

Kuopion lukiot järjestävät peruskoululaisille mahdollisuuksia tutustua lukio-opintoihin yhteistyössä perusasteen oppilaanohjaajien kanssa. Opinto-ohjaaja ja tutoropiskelijat vierailevat yläkouluilla. Lisäksi kaupungissa järjestetään lukioden yhteinen vanhempainilta peruskoulun päättöluokkalaisten huoltajille. Lukio-opinnoista informoidaan vuosittain sähköisesti ilmestyvässä

lukio-oppaassa, vanhempainilloissa sekä opintopolku.fi -sivustolla. Lisäksi lukuvuosittain pidetään Avoimien Ovien –päivät peruskoululaisille joulutammikuun aikana.

Päävastuu informoinnista on peruskoulujen ja lukioiden opinto-ohjaajilla. Myös lukioiden tutorit osallistuvat perusasteen oppilaiden lukio-opintojen tutustuttamiseen.

b. Siirtymä yläkoulusta lukioon

Opiskelijan yhteisöllisyyden kehittäminen on osa ohjauksen tavoitteita ja sisältöjä koko lukio-opintojen ajan. Lukio-opintojen alkuvaiheessa opiskelijoita perehdytetään uuteen opiskeluympäristöön ja oppilaitoksen toimintatapoihin. Tästä perehdyttämisestä vastaavat pääsääntöisesti opinto-ohjaaja, ryhmäohjaaja ja aineenopettajat. Aineenopettajat ja opinto-ohjaaja auttavat opiskelijoita omaksumaan lukio-opinnoissa tarvittavia opiskelumenetelmiä ja -taitoja. Opiskelijat laativat henkilökohtaisen opintosuunnitelman lukio-opintojen ajaksi. Suunnittelussa otetaan huomioon lukion kurssitarjonta, muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot ja etäopiskeluna suoritettavat kurssit sekä ylioppilaskirjoitusten mahdollinen hajauttaminen. Lisäksi opiskelija laatii ylioppilaskirjoitussuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Näiden suunnitelmien laatimista ja päivittämistä tukee opinto-ohjaaja. Lukio-opintojen alkuvaiheessa käynnistetään koko lukioajan kestävä kodin ja koulun välinen yhteistyö. Yhteistyön tavoitteena on opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraaminen ja tukeminen.

c. Siirtymä toisesta lukiota Kallaveden lukioon

Rehtori päättää opiskelijan ottamisesta Kallaveden lukioon ja opinto-ohjaaja suunnittelee opinnot yhdessä opiskelijan kanssa. Lisäksi siirtyvää opiskelijaa tuetaan kiinnittymään kouluyhteisöön. Tuesta vastaavat koko opetushenkilöstö sekä tutorit.

d. Siirtyminen Kallaveden lukiosta toiseen oppilaitokseen tai muualle kesken opintojen

Opiskelijan siirtyessä tai hakiessa toiseen oppilaitokseen opinto-ohjaaja auttaa opiskelijaa siirtymisessä ja siirtyjän kannalta parhaaseen hakumenettelyyn päätymisessä sekä suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa vielä lukiossa suoritettavat opinnot. Mikäli opiskelija keskeyttää lukion, opinto-ohjaaja vastaa tarvittaessa ilmoittamisesta etsivään nuorisotyöhön.

e. Opintojen päättövaihe

Opintojen päättövaiheessa ohjauksen painopiste on ylioppilastutkintoon valmistautumisessa ja jatkosuunnitelmiin liittyvässä tiedottamisessa ja päätöksenteossa. Opiskelijat perehtyvät jatko-opintojen valintamenettelyihin opinto-ohjaajan avustuksella sekä laativat itselleen suunnitelman opintoihin hakeutumisesta ja varasuunnitelman välivuoden varalta sekä urasuunnitelman.

4. Kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen, kanssa. Alaesittelyt ja abi/amk-päivä

Opiskelijoille tarjotaan erilaisia koulutusalaesittelyjä lähinnä korkea-asteen opinto-ohjaajien ja opiskelijoiden toimesta. Ammattialoja esitellään eri tavoin myös eri oppiaineiden kurseilla. Kaikki abiturientit osallistuvat vuosittain järjestettävälle yliopiston ja ammattikorkeakoulun Abipäiville. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus osallistua myös muiden oppilaitosten omiin esittelytilaisuuksiin.

Muu yhteistyö

Opinto-ohjauksessa tehdään läheistä yhteistyötä oppilaitoksen sisällä aineenopettajien, ryhmäohjaajien sekä rehtorien kanssa. Myös opiskeluhuoltohenkilöstö osallistuu tarvittaessa ohjaukseen. Koulun ulkopuolisina yhteistyötahoina ovat ensisijaisesti toisten oppilaitosten opinto-ohjaajat, opettajat ja opiskelijat, TE-toimisto, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä yritykset ja järjestöt.

5. Huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö

Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään jatkuvasti läpi lukion. Yhteistyö ennen lukiota on kuvattu luvussa 3 a. Lisäksi vanhemmille järjestetään tarvittaessa mahdollisuuksia keskustella opiskelijan kurssivalinnoista ja muusta koulun alkuun liittyvästä. Opintojen alussa

huoltajat saavat tunnuksen Wilmaan, jossa he voivat seurata opiskelijan opintoja sekä olla yhteydessä koulun henkilöstöön. Koulu tiedottaa opiskelijoiden ajankohtaisista asioista huoltajille Wilman kautta. Huoltajien Wilma-tunnus deaktivoituu, kun opiskelija täyttää 18-vuotta, mutta opiskelija voi antaa suostumuksen, jonka perusteella huoltajalla on oikeus edelleen seurata Wilmaa. Ryhmänohjaaja on huoltajien ensisijainen yhteystaho koulussa. Vanhempainilloissa huoltajat saavat tietoa ajankohtaisista asioista lukiossa sekä mahdollisuuden keskustella opetushenkilöstön kanssa. Huoltajia osallistetaan koulun yhteisiin tapahtumiin esim. penkkareihin ja vanhojen-päivään. Yhteistyötä voidaan tehdä myös opetuksen yhteydessä. Huoltajat osallistuvat alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon, ellei opiskelija ole sitä kieltänyt. Abi-vuonna huoltajille lähetetään kirje, mikäli opiskelijan opinnot ylioppilaskirjoituksia lukuun ottamatta eivät ole valmistuneet 3. jakson loppuun mennessä.

6. Ohjauksesta tiedottaminen Opinto-ohjaaja tiedottaa opinto-ohjaukseen liittyvistä asioista opinto-ohjaustunneilla sekä koulun yleisiä tiedotuskanavia käyttäen. Opiskelijoille ohjeistetaan heti opintojen alussa koulussa käytettävistä erilaisista tiedotuskanavista ja viestintätavoista. Lisäksi opinto-ohjaaja pitää yllä yhteyksiä muihin oppilaitoksiin ja työelämään.

Koulun ulkopuolisesta tiedottamisesta vastaa rehtori. Rehtori vastaa myös ylioppilaskirjoituksiin liittyvästä tiedottamisesta. Ryhmänohjaaja vastaa ensisijaisesti yhteydenpidosta oman ryhmänsä opiskelijoiden huoltajiin. Opinto-ohjaus kuvataan www-sivuilla: <https://kallavedenlukio.fi/web/ohjaus-2/>

7. Ohjauksen toteutumisen arviointi

Ohjauksen toteutumista arvioidaan vuosittain palautelomakkeiden avulla (esim. erilaiset kyselyt wilmassa), itsearviointin avulla sekä opiskelijoilta, huoltajilta ja opettajakunnalta saadun suullisen palautteen perusteella.

4.2.2. Kuopion klassillinen lukio

Kuopion klassillisessa lukiossa tuetaan opintojen alussa opiskelijan perehtymistä oppilaitoksen toimintaan, opiskelun käytänteisiin sekä hänen ryhmäytymistään järjestämällä kahden kurssin opetus omassa ro-ryhmässä.

Näistä ensimmäinen sijoittuu 1. jaksoon ja sen opettaa mahdollisuuksien mukaan oma ryhmänohjaaja. Toinen sijoittuu välittömästi toiseen jaksoon. Uusia opiskelijoita opastavat tutorit.

Opiskelijoita tuetaan opintojen seuraamisessa ja reflektoinnin harjoittelussa jaksoissa 1-4 järjestettävissä ryhmänohjaustuokioissa, joissa opiskelijat ohjatusti arvioivat mm. tavoitteidensa saavuttamista ja vahvuuksiaan lukio-opiskelijoina.

Viikoittain opiskelijoille sekä alaikäisten opiskelijoiden huoltajille lähetetään ryhmänohjausviestit. Jatko-opintoihin hakeutumista ohjataan myös TET- ja abipäivillä

Tarkempi ohjaussuunnitelma vahvistetaan vuosittain lukion vuosisuunnitelmassa.

4.2.3. Kuopion Lyseon lukio

Lukion opinto-ohjaus auttaa opiskelijaa lukio-opiskeluun liittyvissä asioissa sekä kehittää opiskelijan valmiuksia tehdä koulutus- ja elämänuraa koskevia suunnitelmia ja valintoja. Opinto-ohjaus on koko lukioajan jatkuvaa toimintaa, jota toteutetaan luokkaopetuksena ja henkilökohtaisena ohjauksena sekä mahdollisesti myös pienryhmäohjauksena.

Opinto-ohjauksen kursseihin kuuluvat jaksoittaiset opotunnit ja viikoittaiset ryhmänohjaustuokiot. Ensimmäisen vuositason opinto-ohjaustunnit pidetään ensimmäisessä ja toisessa jaksossa ryhmänohjausryhmittäin. Kuopion Lyseon lukiossa käytetään lv. 2016–2017 opinto-ohjauksessa sähköistä oppimateriaalia koko kolmen lukiovuoden ajan.

Opintonsa aloittavat opiskelijat opiskelevat lukuvuoden ensimmäisessä jaksossa ryhmänohjausryhmässä yhden ryhmänohjaajan opettaman kurssin. Ryhmänohjaaja haastattelee kaikki ryhmänsä opiskelijat ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Kaikki opintonsa aloittavat opiskelijat opiskelevat ensimmäisen vuoden aikana myös opo-tvt-kurssin. Opo-tvt:n oppitunnit pidetään Kuopion Lyseon lukiossa ensimmäisessä, toisessa ja neljännessä jaksossa. Opiskelijat opiskelevat kurssin ryhmänohjausryhmissä.

Tarkempi ohjaussuunnitelma päivitetään lukuvuosittain vuosisuunnitelmaan sekä Lyseon kotisivuille <https://kuopion-lyseo.onedu.fi/web/opiskelu/opiskelun-tuki/>

4.2.4. Kuopion taidelukio Lumit

Kuopion taidelukio Lumitin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita tuetaan opintojen alussa järjestämällä yhden kurssin opetus omassa ryhmänohjausryhmässä. Kurssin tarkoituksena tutustuttaa opiskelijat toisiinsa ja koulun toimintaan luontevasti opiskelun lomassa. Samalla ryhmänohjaaja tutustuu myös paremmin ryhmäänsä.

Uusia opiskelijoita ohjaavat opintojen alussa tutorit. Oppilaskunta, tutorit ja ryhmänohjaajat järjestävät tapahtumia opiskelijoille, joiden tarkoituksena on edistää ryhmäytymistä.

Ryhmänohjaaja haastattelee omat opiskelijansa joka vuosi kolmen ensimmäisen jakson aikana, jolloin arvioidaan esim. tavoitteiden saavuttamista, jaksamista ja omia vahvuuksia opiskelijana. Tietoa opinnoista ja tärkeistä ajankohtaisista asioista jaetaan säännöllisesti järjestettävissä ryhmäohjaustuokioissa. Koulun ja vanhempien välisen yhteistyön linkkinä toimii ryhmänohjaaja.

Tarkempi ohjaussuunnitelma vahvistetaan vuosittain lukion vuosisuunnitelmassa.

4.2.5. Nilsin lukio

Nilsin lukiossa

- OP01 voidaan suorittaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa
- OP01:n yhteydessä tehdään ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille LUKI-testi
- OP02:n alussa toisen vuositason opiskelijoita ohjataan tekemään yo-kirjoitussuunnitelma
- ryhmänohjaustuokioita pidetään pääsääntöisesti viikoittain
- ryhmänohjaaja haastattelee opiskelijat ensimmäisen vuosikurssin aikana, tarpeen mukaan myös toisena ja kolmantena vuonna

4.2.6. Juankosken lukio

4.3. 4.3 Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisestä, matemaattisesta, motorisesta tai tarkkaavaisuuden häiriöstä. Se voi liittyä myös sosiaalisiin vaikeuksiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen ongelmiin. Lähtökohtana tuen

tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen voi pohjautua perusopetuksesta [perusopetuslain 40 §:n perusteella \(628/1998, muutettu lailla 1288/2013\)](#) saatuun tietoon, opiskelijan omiin, opettajien tai muun henkilöstön havaintoihin tai erilaisiin arviointeihin. Tuen suunnittelu perustuu saatavilla olevaan tietoon opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Lukiossa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja opiskeluympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta opiskelijalle tarkastellaan ja niihin pyritään löytämään opiskelijan opiskelua tukevia ratkaisuja. Opettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Jokaisen opettajan tehtävänä on antaa kannustavaa palautetta ja ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa siten, että hänen itseluottamuksensa, itsearviointitaitonsa ja oppimaan oppimisen taitonsa sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyiden kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. [Lukiolain 13 §:n \(629/1998, muutettu lailla 478/2003\)](#) mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja #asetuksessa säädetään ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa voidaan sopia kirjattavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan [lukiolain 29 §:n 2](#) momentin mukaisia palveluja. Oppimisen ja opiskelun tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki suunnitellaan ja järjestetään.

Kuopio

Miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan?

Kuopion lukioissa oppimisen ja opiskelun tukitoimien arvioinnissa pyritään mahdollisimman varhaiseen tuen tarpeen tunnistamiseen. Heti lukion alussa kiinnitetään huomiota opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaanoppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan sekä sen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista mm. opinto-oppaissa, vanhempainilloissa ja lukioden nettisivuilla. Huoltajia kannustetaan tukemaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajien kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen voi pohjautua perusopetuksesta saatuun tietoon, opiskelijan omiin, opettajien tai muun henkilöstön havaintoihin opiskelijan tuen tarpeesta ja mahdollisesti aiemmin annetusta tuesta. Lukivaikeuksien tunnistamiseen käytetään seulatestiä, jonka tulosten perusteella arvioidaan tarkempien lukitutkimusten tarpeellisuus.

Miten opiskelijoiden tuki suunnitellaan?

Opiskelijoiden tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on vastata opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin ja ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Erityisopettaja tai aineenopettaja suunnittelee tarvittavat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa.

Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan hänen lukioaikanaan tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Erityisopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa sekä sopii yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyiden kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

Miten opiskelijoiden tuki järjestetään?

Opiskelijoiden tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Tukitoimien järjestelyssä pyritään löytämään opiskelijan opiskelua tukevia ratkaisuja lukiossa käytössä olevin toimintatavoin, opetusjärjestelyin ja opiskeluympäristö huomioon ottaen. Jokaisen lukion opettajan tehtävänä on antaa kannustavaa palautetta ja ohjata tukea tarvitsevaa opiskelijaa siten, että hänen itseluottamuksensa, itsearviointitaitonsa ja oppimaan oppimisen taitonsa sekä kyky suunnitella tulevaisuutta vahvistuvat.

Lukiossa tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus sekä erityisopettajan ja ryhmänohjaajan tuki. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Tarvittavat tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan yhdessä opiskelijan kanssa.

Oppimisen ja opiskelun tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Kuopion lukioissa opiskelijoiden tukena on tutor-toiminta. Kuopion lukioissa opiskelijoita tuetaan monin koulukohtaisin toteutuksin: oppituntitalennteet, työpajat, opintokerhot.

4.4. 4.4 Opiskeluhoito

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain mukaisen käsitteen opiskelijahoito sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitettä opiskeluhoito.

Lukion opiskeluhoiton tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. [[Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki \(1287/2013\) 2 ja 3 §.](#)]

Lukion opiskeluhoiton kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoiton palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoiton palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoitosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoiton palveluja. [[Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3, 9 \(muutettu lailla 1409/2014\) ja 11 §.](#)]

Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoitossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhoiton suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. [[Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 ja 4 §, lukiolaki 629/1998, 27 § \(1268/2013\).](#)]

4.4.1. 4.4.1 Opiskeluhoiton keskeiset periaatteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhoiton keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoiton tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta [[lukiolaki 10 §, 29 a § \(muutettu lailla 1289/2013\), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §.](#)]

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkävänä yhteisöllisenä opiskeluhoiltona. Opiskeluhoilto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisuutta, turvallisuutta ja esteettömyyttä. ([Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §.](#))

Yhteisöllisen opiskeluhoillon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhoillon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa [[lukiolaki 27 § \(muutettu lailla 1268/2013\)](#), [oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §](#)]. Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön [[lukiolaki 21 § \(muutettu lailla 1268/2013\)](#)]. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämiseksi tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhoilto

Yksilökohtaisella opiskeluhoilolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoillon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoilto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. ([Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §.](#))

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisussa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoiltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoillossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. ([Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 ja 18 §.](#))

Opiskeluhoiltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoillon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhoiltoryhmien toiminta on osa opiskeluhoillon kokonaisuutta. Opiskeluhoiltoryhmiä ovat 1) opiskeluhoillon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhoiltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. ([Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §.](#))

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoillon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoiltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhoiltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä, opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhoillon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhoollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä ([oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §](#)).

Kuopio

Opiskeluhoitoryhmät Kuopiossa

Kuopiossa opiskeluhoollon ohjausryhmänä toimii kasvun ja oppimisen palvelualueen nimeämä työryhmä. Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa yhdessä johtavien viranhaltijoiden kanssa opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista aina esiopetuksesta toisen asteen opetukseen ja lukiokoulutukseen. Ryhmään kuuluu edustus esiopetuksesta, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, ammatillisesta 2. asteen koulutuksesta, nuorisotoimesta, neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, kasvun ja oppimisen tuesta, lastensuojelusta sekä mielenterveyspalveluista. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.

Kussakin oppilaitoksessa toimii oma opiskeluhoitoryhmä, jota johtaa rehtori. Tähän monialaiseen yhteisölliseen opiskelijahuollon työryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi terveydenhoitaja, koululääkäri, kuraattori, psykologi, laaja-alainen erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opetushenkilöstön, opiskelijoiden sekä huoltajien edustajat. Ryhmän tehtävänä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskelijahuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Oppilaitoskohtainen opiskelijahuolto työryhmä kokoontuu lukuvuosittain vähintään kaksi kertaa suunnitellen, kehittäen ja arvioiden yhteisöllistä opiskeluhoollotyötä ja päivittäen opiskeluhoollosuunnitelman asiakirjoja (esim. järjestyssäännöt, väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaamisen suunnitelma ja kriisisuunnitelma).

Asiantuntijaryhmä kootaan erikseen kutakin opiskelijahuollollista asiaa varten. Asiantuntijaryhmän kokoa vastaa, että ryhmällä on toimintaansa varten tarvittava opiskelijan tai huoltajan kirjallinen suostumus.

Kunkin koulun vuosisuunnitelmassa ja koulun kotisivuilla kuvataan koulukohtainen tai lähikoulujen yhdessä toteuttama monialainen oppilashuollon yhteistyö.

Yhteisöllinen opiskeluhoollto Kuopion lukioissa

Toiminnan suunnittelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä vastaa rehtori yhdessä opiskeluhoolloryhmän kanssa. Lukuvuoden alussa sovitaan toiminnan painopistealueet. Samalla käynnistetään opiskelijoiden ja työyhteisön ryhmäyttäminen sekä oppilaskunta- ja tutortoiminta.

Yhteistyön järjestäminen tapahtuu opiskelijoiden ja heidän perheiden sekä muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Vanhempainiltojen teemojen suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden ja vanhempien toiveita ajankohtaisista asioista. Yhteistyöhön otetaan

mukaan kolmannen sektorin toimijoita (esim. mielenterveysseura, MLL, urheiluseurat) erilaisten teemojen mukaan.

Yhteisöllinen opiskeluhoultotyö on osa arkipäivän toimintakulttuuria, jolla varmistetaan niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan turvallisuutta kouluyhteisössä. Koulun järjestyssäännöt ja yhdessä sovitut toimintatavat, toimintakulttuuri edistävät työrauhaa ja oppimiselle suotuista rauhallista ilmapiiriä.

Toimintatapoina voivat olla esimerkiksi

- opintojen suoriutumista edistävät toimet
- oppilaitoksen ja opiskelijoiden terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimet
- tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä mielenterveyttä edistävät toimet
- kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet
- opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta lisäävät toimet
- yhteistoiminta koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Lukiossa yhteisöllisen opiskeluhoollon kohteena voivat olla yksittäisen kurssin opiskelijat, ryhmä, vuositaso, erityislinjan opiskelijat, kaikki opiskelijat tai koko kouluyhteisö.

Käytännön tasolla jokainen lukio voi toteuttaa yhteisöllistä opiskeluhoolltoa esim. erilaisten teemapäivien, vanhempainiltojen ohjelmavalintojen, vierailujen, erilaisten tapahtumien tms. yhteydessä. Yksittäisillä kursseilla ko. toimintatapoja voidaan integroida opetussuunnitelman sisällön mahdollistamissa rajoissa.

Opiskeluhoollon kehittäminen pohjautuu erilaisten arviointien ja kyselyiden tuloksiin, palautteeseen ja johtopäätöksiin. Näitä ovat mm. joka toinen vuosi tehtävä kouluterveyskysely, joka kolmas vuosi tehtävä ympäristön terveellisyys- ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastus (THL) sekä kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin terveystarkastusten yhteenvedot. Lisäksi kukin lukio voi tehdä vuosittain omia kyselyitä opiskelijoille, joita hyödynnetään myös opiskeluhoollon kehittämisessä. Jokainen lukio päättää, miten ja missä vaiheessa lukuvuotta se analysoi opiskeluhoollon kehittämiseksi käytettävissä olevia aineistoja.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto Kuopion lukioissa

Yksilökohtainen opiskeluhoolto pitää sisällään

- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut
- opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon.

Kuopion kaupungissa kasvun ja oppimisen tuen yksikkö vastaa yksilökohtaisen opiskelijahuollon henkilöstön (kouluterveydenhuollon sekä opiskelijahuollon kuraattori- ja psykologipalvelut) resursoinnista kouluille.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Alaikäisellä on oikeus kieltää huoltajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos se ei ole selvästi vastoin hänen etuaan. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi opiskelijan olevan opiskeluhoolltopalvelujen tarpeessa, hänen on viipymättä ohjattava opiskelija sopivaksi katsomalleen asiantuntijalle.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan tueksi. Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan suostumukseen. Ellei opiskelijalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskelijahuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen tarvittava opiskelijan tai huoltajan suostumuslomake täytetään aina ennen asiantuntijaryhmän kokoontumista. Asiantuntijaryhmän kokoaja vastaa ao. suostumuksen hankkimisesta.

Asiantuntijaryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön, joka kirjaa välttämättömät tiedot opiskelijahuoltokertomukseen. Mikäli sivulliselle annetaan opiskelijahuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

4.4.2. 4.4.2 Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoitoa koskeva osuus, 2) opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhoollasta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 ja 13 §, lastensuojelulaki 417/ 2007, 12 § (muutettu lailla 1292/2013), lukiolaki 10 § (muutettu lailla 478/2003), terveydenhuoltolaki (1326/2013) 17 §.]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. [Lastensuojelulaki 12 § (muutettu lailla 1292/2013).]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoito opetussuunnitelmassa

Opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelma laatimiseksi.

Opetussuunnitelma tulee opiskeluhoollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa [lukiolaki 10 § (muutettu lailla 478/2003), terveydenhuoltolaki 17 §]. Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 §).

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Se on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §.)

Oppilaitoksen opiskelijakuntaa kuullaan ennen suunnitelman vahvistamista [lukiolaki 27 § (muutettu lailla 1268/2013)]. Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhoitohuitosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen
- opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä
- toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma [lukiolaki 21 § (muutettu lailla 1268/2013), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §].

Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma [[pelastuslaki \(379/2011\) 15 §](#) ja [valtioneuvoston asetus pelastustoimesta \(407/2011\) 1 ja 2 §](#)].

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi:

- opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen ja keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö
- monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen ja yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet
- opiskeluhoollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
- opiskeluhooltokertomuksen laatiminen ja säilytys
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi jne.).

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta ([oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 §](#)).

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Suunnitelmassa esitetään seurattavat asiat, tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho. Tämän lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Kuopio

1) Koulukohtainen opiskelijahuoltosuunnitelma:

Kuopion lukioiden opiskelijahuoltosuunnitelman koulukohtaiset tarkenteet lukioiden omissa alaluvuissa. Lukiot päivittävät opiskelijahuoltosuunnitelman yksityiskohdat vuosittain lukuvuosisuunnitelman yhteydessä.

2) Opiskeluhuoltorekisteri

<http://bit.ly/27zz0dk>

3) Opiskelijahuollon lomakkeet

Lupa opiskelijahuollon käsitteelyyn

<http://bit.ly/2067gri>

Opiskelijahuoltokertomus

<http://bit.ly/25baGQk>

4) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Suunnitelma on kohdassa Muut suunnitelmat.

5) Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa

Yhteistyö on kuvattu luvussa 4.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.

6) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa on kuvattu koulukohtaisissa kriisisuunnitelmissa ja pelatussuunnitelmissa, joiden ajantasaisuudesta vastaavat koulujen

yhteisölliset opiskelijahuoltoryhmät yhteistyössä rehtoreiden, turvallisuusvastaavien ja työhyvinvointiparien kanssa.

Kuopion lukioden opiskelijahuoltosuunnitelma

1.Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

1.1 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA

Koulukohtaisissa opiskelijahuoltosuunnitelmissa arvioidaan opiskeluhoollon tarvetta seuraavista näkökulmista:

- Terveystarkastuksen palvelut
- Opiskelulääkärin palvelut
- Psykologipalvelut
- Kuraattoripalvelut
- Erityisopettajan palvelut

1.2 KOULUN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHOITOPALVELUT

TERVEYSTARKASTAJA JA OPISKELULÄÄKÄRI

Kuopion kaupungin opiskeluterveydenhuolto huolehtii Kuopion lukioden, ammatillisen toisen asteen oppilaitosten ja ammattikorkeakoulun opiskelijoiden terveydestä. Tavoitteena on edistää opiskelijan hyvinvointia sekä tukea opiskeluterveyttä ja tulevaa työkykyä. Opiskeluterveydenhuollon palveluihin on oikeus kaikilla, jotka opiskelevat päätoimisesti vähintään kahden kuukauden ajan ja jotka ovat oikeutettuna opintotukeen.

Opiskeluterveydenhoitaja tekee terveystarkastukset opiskelijoille 1. opiskeluvuoden aikana. Terveystarkastajalta saa tietoa myös muista terveyspalveluista kuten ravitsemus-, raskaudenehkäisy-, mielenterveys- ja päihdepalvelut. Opiskeluterveydenhuollon lääkärille voi varata ajan opiskeluterveydenhoitajalta.

Kuopiossa opiskelijoiden sairaanhoito hoidetaan pääsääntöisesti opiskeluterveydenhoidossa. Jos opiskeluterveydenhoidossa ei ole vapaita lääkärin aikoja, ohjataan opiskelija hänen opiskelupaikkakuntansa asuinsoitteen mukaan virka-aikana terveyskeskuksen lääkärivastaanotolle ja iltaisin tarvittaessa Kuopion kaupungin akuuttivastaanotolle Kysille.

Ajankohtainen tieto opiskelijan terveyspalveluista on näkyvissä Kuopion kaupungin verkkosivuilla.

ERITYISOPETTAJA

Opiskelijalla on oikeus saada tarvittaessa tukea lukio-opintoihinsa. Erityisopettajan tehtävänä on tukea opiskelijaa oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa (esim. kielelliset vaikeudet kuten lukemisen ja kirjoittamisen vaikeus eli lukivaikeus).

Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen sekä itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisopettaja antaa

yksilöohjausta, tekee oppimisvalmiuksia mittaavia testejä ja tukee opiskelussa. Hän myös opastaa erityisjärjestelyjen anomisessa ylioppilaskirjoituksia varten. Opiskelija huolehtii itse, että saa tarvitessaan luki-todistuksen ylioppilaskirjoitusten ilmoittautumisen liitteeksi.

PSYKOLOGI- JA KURAATTORIPALVELUT

Psykologien ja kuraattorien työn tavoitteena on tukea opiskelijoiden hyvinvointia yhteistyössä oppilaitoksen henkilökunnan kanssa. Opiskelija voi keskustella kuraattorin tai psykologin kanssa luottamuksellisesti ja maksuttomasti opiskeluun ja omaan elämäntilanteeseen liittyvistä asioista.

Kuraattorin ja psykologin luokse voi hakeutua myös esim. vanhemman, opiskeluterveydenhoitajan, opettajan tai opinto-ohjaajan välityksellä.

Kuraattorit ja psykologit osallistuvat henkilökohtaisen vastaanoton lisäksi erilaisiin opiskelijakohtaisiin sekä oppilaitoksen yhteisöllisiin palaveriin sekä tarvittaessa muihin opiskelijahuollon asiantuntemusta tarvitseviin asiakastilanteisiin.

Psykologipalvelut

Psykologin työn tavoitteena on tukea opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia. Psykologiin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi opiskeluun liittyvän stressin, oppimisen pulmien, masennuksen, ahdistuneisuuden tai yleisen pahan olon tunteiden, ihmissuhteisiin liittyvien huolien ja erilaisten kriisitilanteiden vuoksi. Tarpeen mukaan opiskelija ohjataan jatkotutkimuksiin tai – hoitoon tai muihin palveluihin.

Kuraattoripalvelut

Kuraattorit vastaavat oppilaitoksen sosiaalityön palveluista. He ohjaavat ja auttavat opiskelijaa erilaisissa elämäntilanteissa, kuten itsenäistymiseen, asumiseen, toimeentuloon, mielenterveyteen, arjenhallintaan, opiskelukuntoon ja opiskeluvalmiuksiin liittyvissä asioissa. Kuraattorit tiedottavat opiskelijoiden käytettävissä olevista palveluista sekä tarvittaessa ohjaavat opiskelijoita erilaisten palveluiden piiriin ja työkyvyn arviointiin.

1.3 OPISKELUHUOLLON PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN JA SEN EDELLYTTÄMÄ TYÖN- JA VASTUUNJAKO SEKÄ PALVELUJEN TOTEUTTAMISESSA TARVITTAVA YHTEISTYÖ

Opettajat, opinto-ohjaajat, erityisopettaja ja terveydenhoitohenkilökunta tekevät yhteistyötä opiskelijan parhaaksi. Aineenopettaja tai ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan tai erityisopettajaan, jos opiskelijalla huomataan olevan ongelmia opinnoissa. Opettaja voi ohjata opiskelijan myös suoraan psykologille tai kuraattorille. Jos opiskelijalla on poissaoloja koulusta, hänen kanssaan keskustelevat ensiksi ryhmänohjaaja ja sitten opinto-ohjaaja sekä rehtori. Tarpeen vaatiessa ohjataan opiskelija terveydenhoitajan / opiskelulääkäarin vastaanotolle tai otetaan yhteyttä koulukuraattoriin tai koulupsykologiin.

Opiskelijalla on oikeus arkisin virka-aikana saada yhteys terveydenhoitajaan. Lisäksi lukion opiskelijalle on järjestetty mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Tilanteen niin vaatiessa kootaan yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä auttamaan opiskelijaa. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoa se opiskeluhoollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu ja joka havaitsee tarpeen.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Rehtori kutsuu ryhmän koolle. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti toimintaa arvioidaan lukuvuosittain. Opiskelijahuollon kehittämisessä hyödynnetään kouluterveyskyselyitä ja oppilaitoksen turvallisuudesta ja terveellisyydestä kolmen vuoden välein kerättävää tietoa. Toimien painotuksen on oltava siellä missä haasteet.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §)

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoiton järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoiton suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa rehtori. Tähän monialaiseen yhteisölliseen opiskelijahuollon työryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi terveydenhoitaja, (tarv. lääkäri), kuraattori, psykologi, laaja-alainen erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opetushenkilöstön, opiskelijoiden sekä huoltajien edustajat. Ryhmän tehtävänä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskelijahuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Opiskelijahuoitoryhmä kokoontuu lukuvuosittain vähintään kaksi kertaa suunnitellen, kehittämällä ja arvioiden yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ja päivittäen opiskeluhoitosuunnitelman asiakirjoja (esim. järjestyssäännöt, väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaamisen suunnitelma ja kriisisuunnitelma).

Ryhmä valmistelee oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman ja linjaa omaa toimintaansa. Yhteisöllisen opiskelijahuollon kehittämisessä hyödynnetään kouluterveyskyselyitä ja oppilaitoksen turvallisuudesta ja terveellisyydestä kolmen vuoden välein kerättävää tietoa.

2.1 TOIMENPITEET OPIKSELUYHTEISÖN JA YMPÄRISTÖN TERVEYDEN, HYVINVOINNIN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö on osa arkipäivän toimintakulttuuria, jolla varmistetaan niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan turvallisuutta kouluyhteisössä. Koulun järjestyssäännöt ja yhdessä sovitut toimintatavat, toimintakulttuuri edistävät työrauhaa ja oppimiselle suotuista rauhallista ilmapäiriä.

Opinnoista suoriutumista edistävät toimet:

- ensimmäisellä jaksolla ensimmäisenä opintovuonna ns. opopaketti, jossa perehdytetään koulun toimintaan, ohjataan opiskelutekniikoissa sekä kurssivalintojen teossa
- tukiopestusta tarvittaessa
- opiskelijoiden poissaoloja seurataan ja niihin puututaan (aineenopettaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja) sekä ollaan yhteydessä huoltajiin
- abivuonna huoltajia pidetään ajan tasalla opiskelijan opintojen etenemisestä (opiskelijan luvalla)

Oppilaitoksen ja opiskelijoiden terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimet:

- ajantasaiset hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma sekä pelastautumis- ja kriisisuunnitelmat
- ensimmäisellä jaksolla ensimmäisenä opintovuonna ns. opopaketti, jossa perehdytetään koulun toimintaan, ohjataan opiskelutekniikoissa sekä kurssivalintojen teossa, opastetaan poistumistiet vaaran uhatessa, rehtorin tunti päihdelainsäädännöstä sekä käydään läpi opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia
- tupakoinnin valvonta
- kouluterveystutkimuksen tulokset analysoidaan ja niitä käsitellään yhdessä opiskelijoiden kanssa. Tältä pohjalta pohditaan opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä (toteutettiin viimeksi k 2014).
- Pelastussuunnitelman mukaiset koulutukset ja harjoitukset
- henkilökunnan alkusammutuskoulutus
- henkilökunnan ensiapukurssi

Tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä mielenterveyttä edistävät toimet

- ryhmänohjaustuokit
- ensimmäisen vuoden opiskelijoiden ryhmäytymispäivä lukuvuoden alussa; tutorit mukana järjestelyissä
- tutustumis/ryhmäytymisharjoituksia
- ensimmäisellä jaksolla ensimmäisenä opintovuonna ns. opopaketti, jossa perehdytetään koulun toimintaan ja käytänteisiin, ohjataan opiskelutekniikoissa sekä kurssivalintojen teossa
- ensimmäisenä opintovuonna ryhmänohjaajat haastattelevat oman ryhmänsä opiskelijat

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet

Ks. Liite: Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta lisäävät toimet

- Wilma-järjestelmää käytetään yhteydenpidossa; opiskelijan poissaoloja seurataan niin koululla kuin kotona
- huoltajille ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan kurssin keskeytymisestä
- abiturienttien huoltajia pidetään ajan tasalla opintojen etenemisestä (viivästymisestä)
- huoltajia tiedotetaan opintojen etenemisestä vanhempainillat vuositasoittain kerran lukuvuodessa
- penkkaripäivänä pitkä perinne: vanhemmat mukana penkkareiden järjestelyissä ja penkkaripäivän tarjoilussa
- vanhojen päivän tanssiesitys huoltajille
- huoltajien edustus opiskeluhuoltoryhmässä

Yhteistoiminta koulun ulkopuolisten tahojen kanssa

- palotarkastukset kahden vuoden välein
- poistumisharjoitukset yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa; alkusammutusharjoitukset
- oppilaitoksen terveydellisten olosuhteiden tarkastukset kolmen vuoden välein
- kyselyt, mm. Kouluterveystutkimus
- vierailijoita oppitunneilla järjestöistä ym.
- Aamunavaukset

2.2 YHTEISTYÖ JA TOIMENPITEET OPISKELIJOIDEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMISEKSI

Lukuvuoden alussa sovitaan toiminnan painopistealueet. Samalla käynnistetään opiskelijoiden ja työyhteisön ryhmäyttäminen sekä oppilaskunta- ja tutortoiminta.

Lukiossa yhteisöllisen opiskeluhuollon kohteena voivat olla yksittäisen kurssin opiskelijat, ryhmä, vuositaso, erityislinjan opiskelijat, kaikki opiskelijat tai koko kouluyhteisö.

Käytännön tasolla jokainen lukio voi toteuttaa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa esim. erilaisten teemapäivien, vanhempainiltojen ohjelmavaihtelujen, vierailujen, erilaisten tapahtumien tms. yhteydessä. Yksittäisillä kursseilla ko. toimintatapoja voidaan integroida opetussuunnitelman sisällön mahdollistamissa rajoissa.

Toimintatapoja voivat olla esimerkiksi

- opiskelijakunnan hallituksen esittäytyminen opo-paketin yhteydessä
- opiskelijakunnan yleiskokous kaikille ykkösille ja kakkosille marras-joulukuussa
- opiskelijoiden edustus koulun työryhmissä ja opettajankokouksissa
- opiskelijoiden (opiskelijakunnan hallituksen) pitämät päivänavaukset
- tutortoiminta; ryhmillä nimikkotutorit
- opiskelijakunnan ja tutoreiden toimintaan motivoidaan myös sillä, että toiminnasta saa lukiokurssisuorituksen
- opiskelijakunnalla on nimetty ohjaava opettaja, samoin tutoreilla useita ohjaavia opettajia
- yhteiset tempaukset/teemapäivät
- mahdollisuus hakea avustusta opiskelijakunnan hallitukselta esim. retkikurssille ja koulun retkille

- toveriarviointi, kurssipalaute opettajalle
- kyselyt opiskelijoille
- aktiivisesta yhteisöllisestä toiminnasta voi saada kurssisuorituksen (aktiivisuuspassi)

2.3 YHTEISTYÖ JA TOIMENPITEET HUOLTAJIEN YHTEISTYÖN JA OSALLISUUDEN VAHVISTAMISEKSI

Kunkin koulun vuosisuunnitelmassa ja koulun kotisivuilla kuvataan koulukohtainen monialainen oppilashuollon yhteistyö.

Vuosisuunnitelmassa todetaan käytössä oleva opiskelijahuollon resurssi ja mahdolliset lukuvuoden painopistealueet. Koulun kotisivulta löytyy opinto-opas, jossa kerrotaan opiskeluhuoltopalveluista. Huoltajille tiedotetaan opiskelijahuoltolain mukaisista palveluista ensimmäisen vuositason vanhempainillassa lokakuussa. Sama tapahtuu toisen vuositason vanhempainillassa huhtikuussa. Kulloisenkin tuoreen kouluterveyskyselyn tuloksia käsitellään vanhempainilloissa (yleensä kakkosten vanhempainilta huhtikuussa, jolloin tuoreet tulokset ovat saatavilla, ja näiden lapset edelliskeväänä vastanneet kyselyyn).

Yhteistyön järjestäminen tapahtuu opiskelijoiden ja heidän perheiden sekä muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Vanhempainiltojen teemojen suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden ja vanhempien toiveita ajankohtaisista asioista. Yhteistyöhön otetaan mukaan kolmannen sektorin toimijoita (esim. mielenterveysseura, MLL, urheiluseurat) erilaisten teemojen mukaan.

2.4 YHTEISTYÖ NUORISOTOIMEN, LASTENSUOJELUN JA POLIISIN SEKÄ MUIDEN OPISKELUHUOLLON KEHITTÄMISEEN TARVITTAVIEN TAHOJEN KANSSA

Kuopion lukiossa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä nuorisotoimen, lastensuojelun ja muiden tahojen kanssa. Jos opiskelija keskeyttää lukio-opinnot ja hänellä ei ole opiskelupaikkaa, ilmoittavat opinto-ohjaajat hänet etsivään nuorisotyöhön.

2.5 TERVEYSNEUVONNAN JA TERVEYSTIEDON OPETUKSEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Terveystiedon ja terveysneuvonnan välinen yhteistyö vaatii tiivistä yhteydenpitoa opettajien ja terveydenhoitajan välillä.

2.6 OPISKELUUN OSALLISTUMISEN SEURANTA, POISSAOLOJEN EHKÄISEMINEN JA NIIHIN PUUTTUMINEN

Poissaolot opetuksesta merkitään Wilmaan. Alaikäisten opiskelijoiden osalta huoltaja kuittaa opiskelijan poissaolot Wilmassa ja täysi-ikäiset opiskelijat selvittävät poissaolonsa itse. Jos opiskelija on poissa kurssilta enemmän kuin kolme opetuskertaa (75 min), kurssi hylätään, ellei hänellä ole esittää lääkärintodistusta tai jotakin muuta pätevää selvitystä.

Jos opiskelija sairauden takia joutuu olemaan poissa koulusta enemmän kuin kaksi päivää, hän ilmoittaa siitä ryhmänohjaajalle. Jos opiskelija sairastuu koulupäivän aikana, hänen tulee pyytää poissaololupa terveydenhoitajalta, opettajalta tai rehtorilta. Ryhmänohjaaja myöntää pätevän syyn nojalla luvan enintään kolmen päivän poissaoloon. Rehtorilta pyydetään lupa pitempiin poissaoloihin. Lupa on aina pyydettävä ajoissa etukäteen. Lomake löytyy koulun kotisivulta.

Jos opiskelijalle kertyy poissaoloja niin paljon, että kurssi keskeytyy, kurssin opettaja ilmoittaa asiasta hänen ryhmänohjaajalleen, opinto-ohjaajalleen sekä alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Ryhmänohjaaja ja/tai opinto-ohjaaja keskustelee opiskelijan kanssa.

2.7 ESTEETÖN OPISKELUYMPÄRISTÖ, TAPATURMIEN EHKÄISEMINEN, ENSIAVUN JÄRJESTÄMINEN JA HOITONOHJAUS OPPILAITOKSESSA

Esteettömän ympäristön periaatteet kuvataan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa. Tapaturmien ehkäiseminen, ensi-avun järjestäminen ja hoitoonohjaus kuvataan koulujen pelastussuunnitelmissa.

2.8 TUPAKKATUOTTEIDEN, ALKOHOLIN JA MUIDEN PÄIHITEIDEN KÄYTÖN EHKÄISEMINEN JA KÄYTTÖÖN PUUTTUMINEN

Tupakointi on kielletty koulun alueella (Tupakkalaki). Tupakointia koulun pihalla valvotaan (välituntivalvoja) ja jos alaikäinen opiskelija tavataan tupakoimasta, lähetetään hänen huoltajalleen tieto asiasta. Myös nuuskan ja sähkötupakan käyttöön puututaan.

Opo-paketissa ensimmäisen opintovuoden alussa on rehtorin tunti päihdelainsäädännöstä.

Toimitaan lukion päihdeohjeistuksen mukaisesti.

2.9 YHTEISTYÖ JA KÄYTÄNTEET OPPILAITOKSEN TERVEELLISYYDEN JA TURVALLISUUDEN SEKÄ YHTEISÖN HYVINVOINNIN TARKASTUKSISSA

Oppilaitoksissa pidetään säännöllisesti terveydellisten olosuhteiden tarkastus. Tarkastuksessa mukana koululta rehtori, työhyvinvointipari ja opiskeluterveydenhoitaja.

Palotarkastukset tehdään Pohjois-Savon pelastuslaitoksen aloitteesta. Palotarkastuksissa koululta on mukana rehtori, koulun turvallisuustavastaava, kiinteistön huollosta vastaava henkilö sekä koulun vahtimestari. Pelastussuunnitelma päivitetään aina ennen palotarkastusta.

Tarkastusten välillä rehtori vastaa siitä, että epäkohtiin puututaan ja esim. sisäilmailmoitukset tehdään, kun ongelmia ilmenee.

2.10 SUUNNITELMA OPISKELIJAN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ [(Lukiolaki 21 § (1267/2013), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 13 §)]

Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
- yhteistyö huoltajien kanssa,
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

Katso liite: Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

2.11 TOIMINTA ÄKILLISISSÄ KRIISEISSÄ JA UHKA- JA VAARATILANTEISSA

Opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma [(Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §)].

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä

- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

Lukioiden pelastussuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti. Suunnitelma sisältää myös suunnitelman siitä, kuinka menetellään uhka- ja vaaratilanteissa. Henkilökunta veloitetaan tutustumaan pelastussuunnitelmaan ja toimenpiteitä harjoitellaan vuosittain suunnitelmassa esitetyn mukaisesti.

Työhyvinvointipari päivittää olemassa olevan kriisisuunnitelman vuosittain.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoolto. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §) Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhooltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoolllossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §)

Opiskeluhoolltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi:

3.1. OPISKELUHUOLLON PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN JA KESKINÄINEN TYÖN- JA VASTUUNJAKO SEKÄ PALVELUJEN JÄRJESTÄMISESSÄ TARVITTAVA YHTEISTYÖ

Yksilökohtainen opiskeluhoolto pitää sisällään

- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut
- opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon.

Kuopion kaupungissa kasvun ja oppimisen tuen yksikkö vastaa yksilökohtaisen opiskelijahuollon henkilöstön (kouluterveydenhuollon sekä opiskelijahuollon kuraattori- ja psykologipalvelut) resursoinnista kouluille.

Ks. kohdat 1.2. Koulun käytettävissä olevat opiskeluhoolltopalvelut sekä 1.3. Opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

3.2. ASiantuntijaryhmän TOIMINTATAPOJEN JA KÄYTÄNTÖJEN SOPIMINEN JA YKSILÖLLISTEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Rehtori voi myös tarvittaessa olla mukana ryhmässä. Rehtorilla on oikeus saada tietoa, joka on opiskelijan opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellista.

Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Asiantuntijaryhmä kootaan erikseen kutakin opiskelijahuollollista asiaa varten. Asiantuntijaryhmän kokoaja vastaa, että ryhmällä on toimintaansa varten tarvittava opiskelijan tai huoltajan kirjallinen suostumus. Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen tarvittava opiskelijan tai huoltajan suostumuslomake täytetään aina ennen asiantuntijaryhmän kokoontumista. (LIITE: LUPA OPISKELIJAHUOLLON KÄSITTELYYN)

Yksilökohtainen opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskeissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa. Alaikäisellä on oikeus kieltää huoltajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos se ei ole selvästi vastoin hänen etuaan. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Arvion edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan suostumukseen. Ellei opiskelijalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskelijahuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta (esim. opettajalta, joka ei ole ko. ryhmän jäsen), mikä ei edellytä suostumusta.

Mikäli lupaa käsittelyyn ei saada, kirjataan kiello ylös, jotta voidaan osoittaa, että asia on otettu sille (opettajan oikeusturva). Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Jos kuka tahansa oppilaitoksen työntekijä (aineenopettaja / ryhmänohjaaja / opinto-ohjaaja/ erityisopettaja / rehtori) arvioi opiskelijan olevan opiskeluhuoltopalvelujen tarpeessa, hänen on viipymättä ohjattava opiskelija sopivaksi katsomalleen asiantuntijalle, esimerkiksi psykologille tai kuraattorille, yhteistyössä opiskelijan kanssa. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoa se opiskeluhuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu ja joka havaitsee tarpeen.

SALASSAPITO koskien opiskelijan yksilökohtaista opiskeluhuoltoa

- osallistuvilla oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot
- tietojen luovuttaminen muille vain jos opiskelijan/huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus tai jos luovuttamiseen oikeuttava lain säännös.

Opetuksen kannalta välttämätön tieto: Opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksesta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöiltä. Alle 18-vuotiaan osalta voidaan toimittaa uudelle opetuksen/koulutuksen järjestäjälle.

HUOM. On erotettava toisistaan, mikä on yksilökohtaista opiskelijahuoltoa, ja mikä opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa, jota saadaan koulun sisällä jakaa, ja mitä eivät koske salassapitosäädökset. Opetukseen liittyvien asioiden käsittelyyn laki ei tuo muutosta: opetuksen järjestäminen ja toteuttaminen eivät ole opiskeluhuoltoa.

3.3. YHTEISTYÖ OPISKELIJAN OPINTOJEN OHJAUKSESSA JA JATKO-OPINTOJEN SUUNNITTELUSSA

Kuopion lukioilla on ohjaussuunnitelma, joka päivitetään lukuvuosittain. Tarpeen mukaan teemme yhteistyötä erityisopettajan ja terveydenhoitajan kanssa suunniteltaessa opiskelijan jatko-opintoja.

3.4. OPISKELUHUOLTOKERTOMUKSEN LAATIMINEN JA SÄILYTYS (+ VASTUUHENKILÖT)

Asiantuntijaryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön, joka kirjaa välttämättömät tiedot opiskelijahuoltokertomukseen (LIITE: OPISKELIJAHUOLTOKERTOMUS). Myös muut

asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia. Tavallisesti vireillepanija pitää pöytäkirjaa = opiskeluhoitokertomus.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä ja siihen kirjataan

- opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen osalta
- huoltajan yhteystiedot
- asian aihe ja vireillepanija, opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet ja heidän asemansa, kokouksessa tehty päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimenpiteet
- kirjausten pvm sekä kirjausten tekijä ja hänen asemansa

Mikäli sivulliselle annetaan opiskelijahuitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Toistaiseksi opiskeluhoitokertomukset ovat paperidokumentteja.

Yksikkötasolla (koulu) tietojen käsittelystä ja luovuttamisesta vastaa monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö. Opiskelijahuitokertomusta säilytetään suljetussa kirjekuoressa, jonka päällä on opiskelijan nimi ja käsittelyn päivämäärä. Kuoressa on mukana ns. loki, johon kirjataan, jos tietoja on annettu eteenpäin (kenelle) ja syyn siihen.

Käytännössä rehtori ei voi olla rekisterin vastuuhenkilö siksi, ettei hänellä ole oikeutta nähdä kaikkia opiskelijoita koskevia merkintöjä opiskeluhoitokertomuksista, tai hän tulee helposti esteelliseksi hoitamaan omaa tehtäväänsä koulun/oppilaitoksen oppilaita koskevien hallinnollisten päätösten sekä kurinpitopäätösten tekijänä/esittelijänä. Ei myöskään siksi, että juuri rehtorin on yleensä tarpeen pyytää opiskeluhoitokertomuksista sellaiset salassa pidettävät oppilasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä hänen opetuksensa järjestämiseksi erityistilanteissa. Oikeus saada tällaiset välttämättömät tiedot rekisteristä on käytännössä rehtorilla, eikä sama henkilö ei voi olla oikeutettu tietoihin ja samanaikaisesti päättää niiden luovuttamisesta itselleen. Lain 21 §:n 3 momentin mukaanhan 21 §:n 1 momentissa tarkoitettu vastuuhenkilö päättää lakiin perustuvasta tietojen luovuttamisesta sivulliselle.

3.5. SAIRAUDEN VAATIMAN HOIDON, ERITYISRUOKAVALION TAI LÄÄKITYKSEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ OPPILAITOKSESSA

Opiskelija saa erityisruokavalionsa mukaista ruokaa täytettyään erityisruokavaliolomakkeen ja jätettyään sen ruokapalveluiden työntekijälle koulun ruokalassa. Ei tarvita lääkärin todistusta.

Lukiolainen huolehtii itse omasta lääkityksestään.

3.5.1 OPISKELUTERVEYDENHUOLLON SAIRAANHOITOPALVELUIDEN JÄRJESTÄMISTAPA JA OHJAUS NIIHIN HAKEUTUMISEKSI

Terveystenhoitaja ja lääkäri

Opiskelija voi hakeutua opiskeluterveydenhoitajan avovastaanotolle äkillisen sairauden vuoksi. Opiskeluterveydenhuollon lääkärin vastaanotolla hoidetaan ensisijaisesti opiskelukykyyn vaikuttavia sairaudenhoidollisia käyntejä. Lisäksi hoidetaan opiskelijoiden sairaanhoidolliset käynnit resurssien mukaan joko opiskeluterveydenhuollon lääkärin vastaanotolla tai ohjataan oman alueen lääkärin vastaanotolle.

3.5.2 TARVITTAVA YHTEISTYÖ OPPILAITOKSEN ULKOPUOLISTEN PALVELUJEN JA YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KANSSA (ERIKOISSAIRAANHOITO, SOSIAALITOIMI, POLIISI, NUORISOTOIMI JNE.).

Jos lukion opiskelija lopettaa lukion ja hänellä ei ole opiskelupaikkaa, opinto-ohjaajat ilmoittavat hänen yhteystietonsa Etsivään nuorisotyöhön. Etsivä nuorisotyö jatkaa nuoren asioiden hoitamista.

Koulu on tarvittaessa yhteistyössä mm. nuoriso- ja sosiaalitoimen sekä poliisin kanssa. Teemme varsin usein yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa, esimerkiksi koulun edustaja osallistuu opiskelijan koulunkäyntiin liittyviin palavereihin ja auttaa laatimaan opiskelijalle opintosuunnitelman. Kelalle annamme neljännen vuoden opiskelijoiden opiskelusuunnitelmat.

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

4.1. OPISKELIJAN JA HUOLTAJAN OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ OPISKELUHUOLLON SUUNNITTELUSSA, KEHITTÄMISESSÄ JA ARVIOIMISESSA

Koulun opiskeluhuoltoryhmässä on huoltajien ja opiskelijoiden edustus. Tarvittaessa tehdään kyselyjä huoltajille ja / tai opiskelijoille. Suunnitteluun voidaan ottaa mukaan myös esim. opiskelijakunnan hallitus tai tutor-opiskelijat.

4.2. OPISKELIJALLE JA HÄNEN HUOLTAJALLEEN ANNETTAVA TIETO YKSITTÄISEN OPISKELIJAN ASIOIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVISTÄ LAIN EDELLYTTÄMISTÄ MENETTELYTAVOISTA JA TIETOJEN KÄSITTELYSTÄ

Info opiskelijoille annetaan opo-paketissa ensimmäisen vuosikurssin alussa. Rehtori vastaa tästä. Huoltajille tiedotetaan vanhempainilloissa. Opiskeluhuoltosuunnitelma laitetaan koulun nettisivulle, pääkohdat opiskeluhuollosta myös opinto-oppaassa.

4.3. OPISKELIJAN ITSENÄINEN ASEMA OPISKELUHUOLLON ASIAKKAANA JA SUOSTUMUKSEN HAKEMINEN OPISKELIJALTA JA TARVITTAESSA TÄMÄN HUOLTAJALTA YKSILÖKOHTAISessa OPISKELUHUOLLOSSA

Yksilökohtainen opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa. Alaikäisellä on oikeus kieltää huoltajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos se ei ole selvästi vastoin hänen etuaan. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan suostumukseen. Ellei opiskelijalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskelijahuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

4.4. KÄYTÄNTEET OPISKELIJAN TOIVEIDEN HUOMIOIMISESSA HÄNTÄ KOSKEVISSA TOIMENPITEISSÄ JA RATKAISUISSA SEKÄ HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄSSÄ YHTEISTYÖSSÄ

Opiskelijaa kuullaan aina eikä toimita hänen selkänsä takana. Alaikäisen opiskelijan ollessa kyseessä otetaan huoltajat mukaan. Ellei opiskelijalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja.

4.5. KÄYTÄNTEET OPISKELIJAN KEHITYSTASON JA EDUN TOTEUTUMISEN ARVIOIMISEKSI OPISKELUHUOLLON HENKILÖSTÖÖN KUULUVAN SOSIAALI- TAI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN TOIMESTA

Opiskelijan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa. Alaikäisellä on oikeus kieltää huoltajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos se ei ole selvästi vastoin hänen etuaan. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Arvion edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

4.6. MENETTELYTAVAT YKSITTÄISTÄ OPISKELIJAA KOSKEVAN ASIAN KÄSITTELYSSÄ MONIALAISessa ASiantuntijaryhmässä

Ks. luku 3.2. Asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen ja yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet

5. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 §)

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Suunnitelmassa esitetään seurattavat asiat, tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho. Tämän lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhoollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

5.1. SEURATTAVAT ASIAT

Yksittäisistä seurattavista asioista päätetään vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

5.2. TIETOJEN KOKOAMISEKSI KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT

Opiskeluhoollon kehittäminen pohjautuu erilaisten arviointien ja kyselyiden tuloksiin, palautteeseen ja johtopäätöksiin. Näitä ovat mm. joka toinen vuosi tehtävä kouluterveyskysely, joka kolmas vuosi tehtävä ympäristön terveellisyyden ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastus (THL) sekä kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin terveystarkastusten yhteenvedot. Lisäksi kukin lukio voi tehdä vuosittain omia kyselyitä opiskelijoille, joita hyödynnetään myös opiskeluhoollon kehittämisessä. Jokainen lukio päättää, miten ja missä vaiheessa lukuvuotta se analysoi opiskeluhoollon kehittämiseksi käytettävissä olevia aineistoja.

Koulukohtaisen opiskelijahuoltoryhmän itsearviointilomake on valmisteltu Oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmässä.

5.3. SEURANNAN AIKATAULU

Kun tuloksia saadaan, analysoidaan tulokset ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin sekä tiedotetaan tarpeen mukaan.

5.4. SEURANTAVASTUU

Vastuu seurannasta on rehtorilla ja opiskeluhooltoryhmällä.

5.5. SEURANTATIE TOJEN KÄSITTELY JA NIIDEN HYÖDYNTÄMINEN OPISKELUHOOLLON KEHITTÄMISESSÄ

Analysoidaan tehty opiskelija- ja huoltajakyselyt. Tulokset perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Opiskelijahuoltoryhmän itsearviointi tehdään vuosittain.

5.6. KESKEISISTÄ TULOXSISTA TIEDOTTAMINEN OPISKELIJOILLE, HUOLTAJILLE JA TARVITTAVILLE YHTEISTYÖKUMPPANEILLE

Kahden vuoden välein tehtävän kouluterveyskyselyn tulokset analysoidaan ja käydään läpi opettajakunnan kesken. Tulokset esitellään myös opiskelijoille ryhmäohjauksissa ja niiden pohjalta keskustellaan. Myös oppilaskunnan hallituksen kanssa käydään tulokset läpi ja mietitään toimenpiteitä. Kouluterveydestutkimukset tulokset esitellään myös vanhempainilloissa yhteistyössä opiskeluterveydenhoitajan kanssa.

Sisäilma-asioista tiedotetaan kaupungin sisäilmaohjeen mukaisesti.

Opiskelijakyselyn tulokset käydään läpi opiskelijakunnan hallituksen kanssa ja esitellään ryhmäohjauksessa, jos tarpeen. Opiskelijakyselyitä voidaan esitellä myös vanhempainilloissa.

Kallaveden lukio

Kallaveden lukion opiskeluhooltosuunnitelma

<https://kallavedenlukio.fi/web/opiskelun-tuki/>

Kuopion klassillinen lukio

Kuopion klassillisessa lukiossa noudatetaan Kuopion lukioiden opiskeluhuollon suunnitelmaa.

Kuopion Lyseon lukio

Kuopion Lyseon lukiossa noudatetaan Kuopion lukioiden opiskeluhuollon suunnitelmaa. Lyseon lukion koulukohtaiset opiskeluhuollon toteutustavat löytyvät koulun kotisivuilta <https://kuopion-lyseo.onedu.fi/web/opiskelu/opiskelun-tuki/>

Kuopion taidelukio Lumit

Kuopion taidelukio Lumitissa noudatetaan Kuopion lukioiden opiskeluhuollon suunnitelmaa.

Nilsin lukio

Yleistä

Opiskelijahuolto pyrkii tarjoamaan matalan kynnyksen tukea hyvinvointiin. Lukion opiskelijahuollon toteutumisesta vastaa koko lukioyhteisö yhdessä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.

Yksilökohtainen opiskelijahuolto on opiskelijoille vapaaehtoista tukea, johon osallistuvat viranomaiset ovat salassapitovelvollisia. Opiskelijan yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijahuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista opiskelijan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon.

Nilsin lukion yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä vastaa oman lukion opiskelijahuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa rehtori. Ryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, oppilaanohjaaja, opetushenkilöstön edustaja, opiskelijoiden edustaja ja huoltajien edustaja. Lisäksi ryhmään voidaan kutsua tarpeen mukaan erityisopettaja, valmentaja, nuorisopalveluiden ja/tai muiden sidosryhmien edustajia. Ryhmä voi tarvittaessa kuulla myös muita asiantuntijoita.

Opiskelijahuoltoryhmä ei tee hallinnollisia päätöksiä. Ryhmä kokoontuu noin neljä kertaa lukuvuodessa.

Yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä seuraa ja arvioi opiskelijahuollon toteutumista mm. opiskelijakyselyillä ja ryhmän toimintaa vuosittain. Opiskelijahuollon työntekijät kirjaavat yhteydenotot ja niitä seuranneet toimenpiteet terveydenhuollon tai sosiaalihuollon sähköiseen järjestelmään.

Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskelijahuollon palveluiden järjestämiseksi. Pelkästään pedagogisia asioita käsittelemään ei tarvitse kutsua koolle asiantuntijaryhmää. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne, joiden tehtävien toteuttamiseen käsiteltävä asia välittömästi kuuluu.

Opiskelijan kanssa on neuvoteltava, ketkä häntä voisivat auttaa eli ketä ryhmään kulloinkin kutsutaan. Tärkeää on luottamuksen rakentaminen ja opiskelijan sitoutuminen.

Ryhmän jäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskelijahuoltoon liittyvään tehtävään. Asiantuntijaryhmä on keskustelevalle ja neuvova. Asioista ja tehtävistä toimenpiteistä sovitaan yhdessä opiskelijan kanssa. Ryhmä ei tee hallintopäätöksiä.

Opiskeluhohtokertomukset (kirjaaminen), §20

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää opiskeluhohtorekisteriä, johon opiskeluhohtokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat liitetään. Rekisterinpitäjä määrittelee rekisterille vastuuhenkilön, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet tallennettuihin tietoihin. Opiskeluhohtokertomukset ovat salassa pidettäviä. (§22)

Opiskeluhohtokertomus laaditaan yksilökohtaisessa opiskeluhohtollossa eli monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan laissa säädetyt asiat:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot (+ hohtajan nimi ja yhteystiedot);
- 2) asian aihe ja vireille panija;
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhohtoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet;
- 6) kirjauksen päivämäärä ja tekijä, ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Opiskeluhohtokertomukset säilytetään holvissa, kunnes koulussa otetaan käyttöön luotettava sähköinen alusta, jolle kertomukset voidaan tallentaa.

Kouluterveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaslain mukaisesti. Vastaavasti sosiaalityöntekijät ja kuraattorit kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset opiskeluhohton sosiaalityön asiakaskertomukseen sosiaalihuollon asiakaslain mukaisesti.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhohtokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksenjärjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksenjärjestäjän on pyydettävä opiskelijan suostumus siihen, että uudelle koulutuksenjärjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhohton asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhohton jatkuvuuden kannalta. (§23)

Opiskelijahuoltotyötä tekevien tehtävät ja työnjako

Yhteisöllistä opiskelijahuoltoja toteuttavat käytännössä myös opiskelijakunta-, Vihreä lippu - ja tutor-toiminta. Jokaisen koulun henkilökuntaan kuuluvan tehtäviin kuuluu opiskelijahuolto. Oleellista on asioiden puheeksi ottaminen ja välittämisen kulttuuri. Lähtökohtana on huoli: kun huomataan poikkeama opiskelijan aikaisemmasta käytöksestä/toiminnasta, on syytä ottaa asia välittömästi puheeksi opiskelijan kanssa. Tärkeää on, että opiskelija saa heti ja riittävää tukea. (Esimerkiksi opettaja huomaa opiskelijan toiminnassa muutoksia > hän keskustele oppilaan kanssa omaan aineeseen liittyen. Samaan aikaan opettaja voi konsultoida toisen opettajan tai vaikka kuraattorin kanssa, 'miten minä toimin' -pohdintaa.) Yhdessä sovitut toimenpiteet ja vastuut tulee kirjata, jotta voidaan myöhemmin tarvittaessa osoittaa, että asiaan on puututtu. Kirjaaminen tehdään huolilomakkeelle (liite). Yhdessä myös sovitaan, miten asiaa seurataan.

Jos ongelma jatkuu puheeksi ottamisen jälkeenkin, oppimiseen liittyvissä ongelmissa lukiolain mukainen toiminta, jolloin asian käsittelyyn ei tarvita luvan kysymistä opiskelijalta. Jos asia on opiskeluhohtollinen, on syytä koota moniammatillinen ryhmä, mihin tarvitaan opiskelijan kirjallinen

lupa. Opiskelijan kanssa on yhdessä mietittävä, ketä ryhmässä olisi hyvä olla auttamassa hänen ongelmansa käsittelyä.

Tähän suunnitelmaan on koottu kunkin työntekijän tehtävät opiskelijahyvinvoinnin näkökulmasta.

Rehtori

- vastaa lukion opiskelijahuollon toiminnasta, tuloksellisuudesta ja kehittämisestä,
- huolehtii siitä, että opiskelijahuoltosuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet toteutetaan,
- vastaa opiskelijahuollon toimintasuunnitelman laatimisesta osana lukuvuosisuunnitelmaa,
- huolehtii siitä, että henkilöstölle tarjotaan riittävästi koulutusta opiskelijahuoltotyöhön,
- huolehtii siitä, että yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmä kokouksen asiat ovat etukäteen tiedossa jäsenillä sekä siitä, että kokous etenee suunnitelman mukaisesti ja kokouksesta laaditaan muistio,
- vastaa siitä, että opiskelijahuoltoryhmien asiakirjat tallennetaan oikein ja niitä pääsevät lukemaan vain niihin oikeutetut henkilöt,
- huolehtii siitä, että opiskelijahuoltoryhmällä on suunnittelu- ja arviointitilaisuus vähintään kerran lukuvuodessa.

Aineenopettaja

- huolehtii opiskelijoiden hyvinvoinnista mm. seuraamalla kurssien suorittamista ja opiskelijoiden opetukseen osallistumista sekä kiinnittämällä huomiota opiskelijoiden oppimiseen, työskentelyyn, käyttäytymiseen ja jaksamiseen oppitunneilla,
- seuraa omien kurssiensa opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelijoiden opetukseen osallistumista,
- merkitsee päivittäin opiskelijoidensa poissaolot Wilmaan,
- keskustelee opiskelijan kanssa, kun hänellä syntyy huoli opiskelijasta (huolilomake) ja ilmoittaa tarvittaessa asiasta ryhmänohjaajalle,
- sopii kurssin alussa yhdessä opiskelijoiden kanssa kurssin suorittamiseen ja arviointiin vaikuttavat näytöt,
- opettaa oman oppiaineen kannalta merkityksellisiä oppimaan oppimisen taitoja,
- sopii tarvittaessa opiskelijan kanssa tukiopetuksesta (yksilö- tai pienryhmäopetus) ja/tai muista opiskelujärjestelyistä,
- osallistuu tarvittaessa huoltajatapaamisiin oppiaineensa asiantuntijana,
- kirjoittaa alppipalautteita huoltajille.

Ryhmänohjaaja (ro)

- on oman ryhmänsä tärkein tukihenkilö, joka yhteistyössä huoltajien kanssa pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden hyvinvointia, opiskelua ja opiskeluedellytyksiä yksilö- ja yhteisötasolla,
- havainnoi ryhmänsä opiskelijoiden hyvinvointia tavatessaan opiskelijoita,
- käy kahdenkeskiset keskustelut opiskelijan kanssa,
 - kaikkien 1. vuosikurssin opiskelijoiden kanssa kahdenkeskiset keskustelut käydään vähintään kerran lukuvuoden aikana, muiden vuosikurssien opiskelijoiden kanssa tarpeen mukaan
- seuraa opiskelijan poissaoloja viikoittain ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin,
- tarkistaa opiskelijan opiskelumenestyksen jaksoittain (hylätyt ja keskeneräiset kurssit, heikentyneet arvosanat ja kurssikertymän),
- keskustelee opiskelijan kanssa sekä tarvittaessa opinto-ohjaajan ja aineenopettajien kanssa, jos huoli nuoresta syntyy,
- on yhteydessä alaikäisen huoltajaan, kun hänellä on huoli opiskelijasta,
- kutsuu tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän koolle opiskelijan suostumuksella,
- kannustaa 18 vuotta täyttäneitä opiskelijoita antamaan huoltajille luvan Wilman käyttöön ja lukion työntekijöille luvan olla yhteydessä vanhempiin,
- ohjaa tarvittaessa opiskelijan opinto-ohjaajan tai muun opiskelijahuoltohenkilöstöön kuuluvan työntekijän luokse,
- osallistuu tarvittaessa yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän ja monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin,

- osallistuu oman ryhmätasonsa vanhempainiltoihin,
- toimii oman ryhmänsä lähiohjaajana:
 - tiedottaa ro-tuokioilla ja yhteisten tiedotuskanavien kautta (esim. Wilma),
 - ohjaa uusia opiskelijoita omaksumaan lukion käytänteitä,
 - opastaa opiskelijoita opintojen käytännön asioissa,
 - tukee ryhmäytymistä ja sosiaalisten verkostojen rakentumista koko lukion ajan (mm. ykkösten ryhmäytymispäivä mahdollisimman pian koulun alettua),
- osallistuu lukion yhteisten vuositasoittaisten tilaisuuksien järjestelyihin yhteisöllisyyden vahvistamiseksi koulussa sovitulla tavalla (esim. vanhojen tanssit, penkkarit, yo-juhla),
- pitää yhteyttä muihin ryhmäohjaajiin säännöllisesti sopiaikseen ajankohtaisista asioista.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja on mukana opiskelijahuollon ohjauksen suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus kahdenkeskisiin luottamuksellisiin keskusteluihin opinto-ohjaajan kanssa. Lukion opiskelijahuollossa opinto-ohjaajan työ painottuu ennaltaehkäisevään työhön.

Opinto-ohjaaja antaa tukea ja ohjausta

- lukio-opiskelun käytäntöihin,
- opiskelutaitoihin ja elämänhallintaan,
- aine- ja kurssivalintoihin,
- kiinnostuksien ja vahvuuksien kartoittamiseen,
- yo-tutkinnon suunnitteluun,
- ammatilliseen suuntautumiseen ja jatkokoulutusvaihtoehtojen kartoittamiseen.

Opinto-ohjaaja

- osallistuu yhteisöllisen opiskelijahuoltoryhmän ja tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin,
- testaa kaikki 1. vuositason opiskelijat lukihäiriöiden löytämiseksi,
- tarkistaa opiskeluvaikeuksien ilmaantuessa nuoren kokonaistilanteen ja opinto-ohjelman yhdessä nuoren kanssa,
- tiedottaa tarvittaessa huolesta opiskelijan huoltajalle,
- ohjaa opiskelijan eteenpäin tarvittaessa muihin asiantuntijapalveluihin, esimerkiksi kuraattorille, psykologille tai koulun ulkopuoliselle toimijalle,
- tekee opintojen pidentämissuunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa, tarvittaessa mukana ovat myös huoltajat; tiedottaa huoltajalle asiasta,
- ohjaa opiskelijoita täyttämään YTL:n erityisjärjestelyhakemuslomakkeet.

Erityisopettaja

- on käytettävissä tarpeen mukaan sovittaessa,
- vastaa lukiseulan tulosten tulkinnasta yhdessä opinto-ohjaajan kanssa,
- tekee tarvittaessa opiskelijoille yksilötestejä,
- kirjoittaa tarvittavat lukilausunnot ylioppilastutkintolautakunnalle yhteistyössä opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa.

Opiskelija

Lukiolain mukaan opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

Nilsin lukiolaiset pohtivat keväällä 2015 tehtäviä, toimintatapoja ja keinoja, joilla he voivat auttaa omaa ja opiskelukavereidensa hyvinvointia sekä kouluympäristön viihtyvyyttä lukioaikana.

- asennoituu positiivisesti opiskeluun, opettajiin ja toisiin opiskelijoihin,
- edistää positiivisen ja rauhallisen työskentelyilmapiirin luomista,

- huolehtii lukioyhteisön viihtyvyyden edistämisestä (esim. toisten kunnioittaminen, toisten auttaminen, luokkatilojen ja yhteisten tilojen siisteydestä huolehtiminen),
- huolehtii omasta terveydestään, ruokailustaan ja riittävästä unesta,
- hakee apua silloin, kun on huoli omasta jaksamisesta,
- kertoo huolensa opettajalle tai opiskelijahuollon työntekijälle, jos havaitsee vaikeuksia opiskelukaverinsa jaksamisessa.

Opiskelijakunnan hallitus

- koordinoi opiskelijakunnan toimintaa,
- toimii linkkinä opettajien ja opiskelijoiden välillä,
- pitää yllä ja kohottaa yhteishenkeä,
- tekee ehdotuksia lukion toiminnan kehittämiseksi,
- tuo opiskelijoiden mielipiteet ja ideat esille esimerkiksi opettajainkokouksissa ja työryhmissä,
- järjestää opiskelijoille yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa, mm. teemapäiviä ja tapahtumia.

Terveydenhoitaja

- vastaa äkillisesti sairastuneiden opiskelijoiden ja opiskelupäivän aikana sattuneiden tapaturmien hoidosta,
- tekee ennaltaehkäisevää työtä (mm. rokotukset, ehkäisyasiat), hoidon tarpeen arviointia ja hoitoon ohjausta (moniammatillinen yhteistyö),
- tekee lukiolaisille terveydenhoitajan tarkastuksen, jossa käydään läpi opiskelijan ennalta täyttämä terveystarkastus,
- varaa ajat lääkärintarkastuksiin,
- tekee kutsuntatarkastukset.

Koulukuraattori

- vastaa oppilaitoksen sosiaalityön palveluista,
- ohjaa ja auttaa opiskelijaa erilaisissa elämäntilanteissa, kuten itsenäistymiseen, asumiseen, toimeentuloon, mielenterveyteen, arjenhallintaan, opiskelukuntoon ja opiskeluvälittömyyteen liittyvissä asioissa,
- tiedottaa opiskelijoiden käytettävissä olevista palveluista,
- tarvittaessa ohjaa opiskelijoita erilaisten palveluiden piiriin ja työkyvyn arviointiin.

Koulupsykologi

- Psykologin työn tavoitteena on tukea opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia. Psykologin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi opiskeluun liittyvän stressin, oppimisen pulmien, masennuksen, ahdistuneisuuden tai yleisen pahan olon tunteiden, ihmissuhteisiin liittyvien huolien ja erilaisten kriisitilanteiden vuoksi. Tarpeen mukaan opiskelija ohjataan jatkotutkimuksiin tai -hoitoon tai muihin palveluihin.

Etsivä nuorisotyöntekijä

- Etsivä nuorisotyö auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat jäämässä opiskelun ja työelämän ulkopuolelle tai muuten kaipaavat apua arkeensa. Etsivä työ on nuorelle vapaaehtoista, maksutonta ja luottamuksellista. Toiminnan avulla nuori saa mahdollisuuden löytää ne tarjolla olevat palvelut, joiden avulla hän pääsee eteenpäin. Etsivä nuorisotyön on tavoitteellista toimintaa, jossa edetään nuoren omien voimavarojen mukaan. Työmuotoja ovat yksilöohjaus, pienryhmätyöskentely ja leiritoiminta.
- Opiskelijan keskeyttäessä opinnot tulee tehdä ilmoitus kotikunnan etsivään nuorisotyöhön, mikäli nuoren jatkopolusta ei ole tietoa.

4.5. 4.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain 21 §:n (629/1998, muutettu lailla 1268/2013) mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 21 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös oppilaitoksen järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten esimerkiksi häpäisemistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja oppilaitoksen henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Kuopio

1. Tausta

Laki lukiolain muuttamisesta (1268/2013):

21 § Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

25 § Opiskelijan velvollisuudet

26 § Kurinpito

26 a § Menettely kurinpitoasiassa ja kurinpitorangeistuksen täytäntöönpano

26 d § Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

26 e § Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

26 f § Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

26 g § Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

27 § Osallisuus ja opiskelijakunta

2. Suunnitelman tavoitteet

Kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista annettavan suunnitelman tavoitteena on turvata Kuopion lukioiden työrauha, sisäinen järjestys, opiskelun esteetön sujuminen sekä oppilaitosyhteisön turvallisuus ja viihtyisyys. Suunnitelmalla pyritään varmistamaan toimintaperiaatteiden yhdenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus kurinpitokeinojen käyttämisessä sekä sitouttamaan eri osapuolet sovittuihin toimintatapoihin.

Kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita. Kurinpitokeinojen käyttö perustuu asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista määrätään tekijästä riippumatta samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä.

3. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

3.1 Yhteistyö opiskelijoiden kanssa

Suunnitelman sisällöstä kuullaan suunnitelmaa laadittaessa. Tämä toteutuu opiskelijakuntien kokouksissa, joita pidetään säännöllisesti jokaisessa lukiossa.

Opiskelijakuntien hallituksilta ja jäseniltä pyydetään tarpeen mukaan kannanottoja. Lisäksi kaikkia opiskelijoita tiedotetaan opiskelijahallinto-ohjelman opiskelijaliittymän kautta.

3.2 Yhteistyö opettajien ja muun henkilökunnan kanssa

Suunnitelman sisällöstä, keskeisistä rikkeistä ja niitä seuraavista kurinpitotoimista keskustellaan opettajien kanssa suunnitelmaa laadittaessa. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi opettajainkokouksissa tai tiimipalavereissa. Muun henkilökunnan osalta heidän omat esimiehet vastaavat suunnitelman tietoon saattamisesta.

3.3 Yhteistyö huoltajien kanssa

Kuopion lukioiden ja huoltajien välisen yhteistyön tavoitteena on edistää opiskelijan hyvinvointia ja tukea opiskeluedellytyksiä. Huoltajille tiedotetaan opintojen tavoitteista, oppilaitoksen toimintakulttuurista sekä opiskelijan hyvinvointiin ja opintoihin liittyvistä asioista muun muassa vanhempainilloissa ja opinto-oppaissa. Opiskelijoilla ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajilla on mahdollisuus seurata opintojen etenemistä opiskelijahallinto-ohjelman kautta.

3.4 Yhteistyö perusturvan ja terveydenhuollon edustajien kanssa

Suunnitelma käsitellään Opiskelijahuollon ohjausryhmässä, jossa ovat edustettuna myös perusturvan ja terveydenhuollon edustajat

4. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt

Kurinpito

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen

vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta lukiolain (1268/2013) 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

Edellä kuvatussa haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Pykälässä säädetty oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen lukiolain (1268/2013) 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Edellä kuvatusta tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Pykälässä säädetty oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

Edellä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja opiskelijan tarkastamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee oppilaitoksissa suunnitella ja ohjeistaa.

Edellä kuvatun mukaisten voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata. Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

Kaikkien rike- ja häiriötilanteiden yhteydessä opettaja- tai koulun henkilökuntaan kuuluva jäsen kirjaa tapahtumat. Alaikäisten kohdalla tapahtumista tiedotetaan aina huoltajaa.

Kurinpitoasioissa opiskelijalle ja alaikäisen kohdalla huoltajalle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksentekoa.

(Laki 1238/2013) 26 a §

Menettely kurinpitoasiassa ja kurinpitorangeistuksen täytäntöönpano

Oppilaitoksesta tai asuntolasta erottamisesta ja opiskelusta pidättämisestä päättää koulutuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin. Kirjallisen varoituksen antamisesta voi koulutuksen järjestäjän niin päättäessä päättää myös oppilaitoksen rehtori.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintasääntö: (Luku III; 11 §)

Lukion rehtori:

7. päättää opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta varattuaan opiskelijalle ja huoltajille tilaisuuden tulla kuulluksi.

4. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Kurinpitokeinojen käyttämistä ohjaavat Suomen perustuslaissa (731/1999) ja hallintolaissa (434/2003) säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet.

Yhdenvertaisuusperiaate velvoittaa opiskelijoiden tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan kurinpitokeinoja voi käyttää ainoastaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Objektiviteettiperiaate edellyttää, että rankaiseminen perustuu asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Suhteellisuusperiaatteen mukaan kurinpitotoimien

on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja ankaruudeltaan oikeassa suhteessa perusteena olevan teon moitittavuuteen nähden. Luottamuksensuojaperiaate on ennen muuta yksilön suojaa julkista valtaa vastaan ja antaa yksityiselle oikeuden luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen.

5. Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Koulun henkilökunta perehdytetään Kuopion kaupungin yleisiä perehdytysohjeita ja palvelualueen ohjeita noudattaen. Henkilöstön perehdytykseen kuuluu koulun käytäntöjen, suunnitelmien ja sääntöjen läpikäyminen. Henkilökunnan perehtyminen/perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä on osa työtehtäviin perehtymistä.

6. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

Opiskelijoille jaettavassa opinto-oppaassa tiedotetaan järjestyssäännöistä. Opinto-oppaat ovat kaikkien nähtävillä sähköisenä lukioden www-sivuilla.

Liitteet:

1) Kuopion lukioden järjestyssäännöt

<http://bit.ly/2063vC8>

4.6. 4.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan

perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan [lukiolain 6 §:n 1 momentin](#) mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, missä määrin ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta, tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa [lukiolain 8 §:n](#) mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa [lukiolain 8 §:n](#) mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa

romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman ja kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskelu ympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Viittomakielisiä opiskelijoita on informoitava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Vieraskieliset opiskelijat

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja lukion opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä [lukiolain 8 §:n](#) mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Vieraskielisiä opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. 6. Opiskelijan oppimisen arviointi

5.1. 6.1 Arvioinnin tavoitteet

"Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti."

(Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on edistää opiskelijan oppimista. Lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista arvioidaan. Arvioinnilla opiskelijaa kannustetaan omien tavoitteiden asettamiseen ja tarkoituksenmukaisten työskentelytapojen valintaan. Opintojen aikainen arviointi ja palautteen antaminen ovat osa opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Palaute sekä itse- ja vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

5.2. 6.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Arvioinnilla edistetään opiskelijan oppimista ja annetaan palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta.

Opiskelijan kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen."
(Lukiolaki 629/1998, 17 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssi-arvosanaa.

Kuopio:

Kurssisuoritusten arviointitavat ja -käytännöt on kirjattu kunkin oppiaineen oppimäärän yhteyteen, ja ne on tarkennettu jokaiseen kurssiin erikseen.

5.2.1. 6.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrättyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4..." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom.)

Pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien arvosana annetaan numeroin lukuun ottamatta opinto-ohjauksen kurssseja ja teemaopintojen kurssseja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisesta syventävästä tai soveltavasta kurssista voidaan antaa arvosanaksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisten syventävien ja soveltavien kurssien arvioinnista päätetään opetussuunnitelmassa.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää arvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä voidaan päättää opetussuunnitelmassa.

Kuopio:

Keskeneräinen kurssi tulee suorittaa valmiiksi seuraavan jakson aikana, lukuvuoden työsuunnitelmassa merkittyyn päivämäärään mennessä. Lukuvuosittain sovitaan seuraavan jakson uusintakuulusteluiden jälkeinen päivämäärä, jolloin primuksen i-merkintä muutetaan k-merkinnäksi. Keskeytyneen kurssin voi suorittaa käymällä sen uudelleen tai itsenäisesti, opettajan kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti.

5.2.2. 6.2.2 Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti."

(Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom.)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta."
(Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom.)

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin opinnoista, jotka edellytetään itsenäisesti opiskeltaviksi, ja niiden suoritusperiaatteista.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti kurssin kokonaisuuden kannalta.

Kuopio:

Itsenäisenä suoritettavat kurssit on kirjattu kunkin oppiaineen oppimäärän kurssikuvauksiin kohtiin sisältö ja arviointi.

5.2.3. 6.2.3 Suullisen kielitaidon kurssien arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kursseista annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan numeroarvosana käyttäen asteikkoa 4–10.

"Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 3 mom., muutettu lailla 1116/2008)

"Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 4 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

5.2.4. 6.2.4 Opinnoissa edistyminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa." (Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom.)

Jotta oppilaitos voisi varmistaa, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

"Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kurseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti, tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen." (Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom.)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Menettelystä, kuten esimerkiksi mahdollisen etenemisesteen käytöstä, päätetään opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Kuopio:

Kuopion lukioissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta; etenemisesteen käytöstä ei päätetä erikseen.

Opiskelijalle tulee pyynnöstä antaa mahdollisuus hylätyn kurssiarvosanan korottamiseen osoittamalla osaamista kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Opetussuunnitelmassa määrätään tarkemmin uusimisen tavoista.

Kuopio:

Hylätyn kurssiarvosanan korottaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hylättyä arvosanaa yhden kerran.

Opetussuunnitelmassa määrätään, millä tavoin opiskelijalle annetaan mahdollisuus korottaa myös hyväksyttyä kurssiarvosanaa. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

Kuopio:

Hyväksytyn kurssiarvosanan korottaminen

1. Opiskelija voi uusia hyväksytysti suorittamansa kurssin osallistumalla uudelleen kyseisen kurssin opetukseen. Tällaisten uusintayritysten määrää ei rajoiteta.
2. Opiskelija voi myös uusia hyväksytysti suorittamansa kurssin yhden kerran niin sanottuna itsenäisenä suorituksena. Uusintaoikeus koskee sellaisia kursseja, jotka opiskelija on suorittanut saman lukuvuoden aikana. Suoritukseen liittyvät työt ja tehtävät sovitaan kyseisen aineen opettajan kanssa, ja tällaisia itsenäisen suorituksen koepäiviä on lukuvuoden aikana vähintään kaksi.

Kahteen tai useampaan kertaan suoritettun kurssin arvosanoista jää voimaan parempi.

5.2.5. 6.2.5 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioituksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla."

(Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom., muutettu lailla 1116/2008)

"Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom., muutettu lailla 1116/2008)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, 23 §, muutettu lailla 1116/2008) säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankittu osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen laajuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijoille annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitavaan kurssiin, tulee kurssista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä. Muutoin hankittu osaamisen arvioinnissa menetellään kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	3
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alemppaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritettujen opintojen osalta.

Lukiolain 34 §:n mukaan muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. ([Lukiolaki 629/1998, 34 § ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.](#))

Lukiolain 34 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tiedoksi. ([Lukiolaki 629/1998, 34 a § 2 mom. ja 34 b §, muutettu lailla 958/2015.](#))

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirryessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän kursseista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #kurssin arvosanaksi. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden #oppimäärän kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Kuopio:

Opiskelijalla on oikeus saada lukion opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Hyväksilukemisen ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisen tavoitteena on välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Hyväksiluettavat kurssit on suoritettava lukio-opintojen aikana. Muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta on sovittava etukäteen rehtorin kanssa. Opiskelijan on kyettävä todentamaan hyväksiluettavien opintojen sisältö, laajuus ja mahdollinen arviointi. Mikäli opinnoista annetaan numeroarvosana, arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa määriteltävällä tavalla. Tarvittaessa voidaan järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteutukseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

5.3. 6.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 17 a §, muutettu lailla 1116/2008)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista oppiaineen kursseista. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja. Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja ei voi jälkikäteen poistaa lukuun ottamatta hylättyjä teemaopintokursseja.

Paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään opetussuunnitelmassa. Paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja,	joista voi olla hylättyjä kurssi arvosanoja enintään
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana.

"Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen." (Lukioasetus 810/1998, 8 § 3 mom.)

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttää ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- paikallisten syventävien, valtakunnallisten soveltavien ja paikallisten soveltavien kurssien pohjalta annetulla lisänäytöllä
- mikäli opiskelijan arvioinnista päättävät harkitsevat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukioasetuksen mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kurseista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

5.4. 6.4 Lukion oppimäärän suoritus

"Lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia. Opetusta eri oppiaineissa ja opinto-ohjausta annetaan keskimäärin 38 tuntia kestävinä kursseina. Opiskelijalle vapaaehtoiset opinnot voivat olla kestoaltaan edellä mainittuja lyhyempiä tai pitempiä. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 45 minuuttia." (Lukioasetus 810/1998, 1 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014)

Opiskelija opiskelee oman opiskelusuunnitelmansa mukaan pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja lukion oppimäärän suorittamiseksi. Opiskelijan tulee suorittaa pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään siinä laajuudessa, kuin määrätään lukion tuntijakoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa ([Valtioneuvoston asetus 942/2014](#)).

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja valtakunnallisten syventävien kurssien määrä on vähintään 10 ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täytty. Valtakunnallisina syventävinä kursseina tarjottavista teemaopintojen kurseista, paikallisista syventävistä, valtakunnallisista soveltavista ja paikallisista soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Jos opiskelija vapautetaan lukiolain 13 §:n mukaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

"Edellä 17 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukiolaki 629/1998, 34 d § 1 mom., muutettu lailla 958/2015)

"Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi." (Lukiolaki 629/1998, 34 d 2 mom., muutettu lailla 958/2015)

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 34 d §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla ([lukiolaki 629/1998, 34 e § 2 mom., muutettu lailla 958/2015](#)).

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

5.5. 6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

"Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta."

([Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014](#))

"Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä."

([Lukioasetus 810/1998, 8 § 2 mom., muutettu valtioneuvoston asetuksella 52/2014](#))

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimäärästä

S2/R2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 mukainen.

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa ”uskonto/ elämäkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Teemaopinnoista merkitään hyväksytysti suoritettut kurssit käyttäen kurssien nimiä ja niistä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa valtakunnallisina syventävinä kursseina suoritettuja hylättyjä teemaopintokursseja, hylättyjä paikallisia syventäviä, hylättyjä valtakunnallisia soveltavia eikä hylättyjä paikallisia soveltavia kursseja.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen kurssien määrä mukaan lukien lukiodiplomikurssi
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (sama kuin lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Kuopio

Kuopion lukioissa jaettavissa todistuksissa käytetään liitteiden 1-3 mukaisia malleja. Turvallisuussyistä paperina käytetään vesileimallista paperia. Päättötodistuksissa käytetään Kuopion kaupungin vaakunaa.

Liite 1

Liite 2

Liite 3

6. Muut suunnitelmat

6.1. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kuopio

Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

1.Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Kiusaaminen on tahallista ja toistuvaa pahan mielen, harmin tai haitan aiheuttamista. Suora kiusaaminen on toistuvaa nimitelyä, haukkumista, pilkkaamista, lyömistä, tönimistä tai muuta väkivaltaista käytöstä ja henkilökohtaisiin tavaroihin kajoamista. Epäsuora kiusaaminen on sitä, että opiskelija jätetään toistuvasti ryhmän ulkopuolelle, puhutaan pahaa hänestä ja yritetään saada muu ryhmä häntä vastaan. Kiusaamiseksi katsotaan myös internetissä ja sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen.

Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapaista käyttäytymistä on kaikki sellainen käytös, joka vähentää toisten viihtyvyyttä ja johon kuuluu aina myös epäkunnioitus ja välinpitämättömyys, itseä ja toisia, omia ja toisten tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Kiusaamisen tavoin huono käytös vie koulusta työn ilon ja usein työrauhan. Huono käytös vahingoittaa yhteishenkeä, ihmisten välistä kanssakäymistä ja ystävyyttä.

Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen

Opiskelijoita ohjataan hyvään käytökseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa. Vastuuntuntoon kuuluu mm. muiden huomioon ottaminen, ympäristöstä huolehtiminen, heikompien puolustaminen sekä toisten auttaminen. Hyvän ryhmähengen kehittämiseksi pyritään koko koulun hyvän hengen luomiseen. Opetuksessa ja koulun toimintakulttuurissa painotetaan erilaisuuden hyväksymistä. Opiskelijoille selvitetään kiusaamisen seuraukset ja kiusaamisesta aiheutuvat rangaistukset etukäteen.

- Koulussa pyritään avoimeen vuorovaikutukseen ja suvaitsevan toimintakulttuurin syntymiseen (mm. uusien opiskelijoiden ryhmäyttäminen, ennaltaehkäisevä opiskeluhoitotyö, istumajärjestyksen ja ryhmätöiden suunnittelu).
- Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi kiinnitetään huomiota ryhmän ilmapiiriin, ryhmädynamiikkaan ja vastuulliseen toimintaan (mm. ryhmäytyminen jatkuvana toimintana, koulun yhteiset tilaisuudet ja tapahtumat, tutor-toiminta jne.).
- Koulussa noudatetaan järjestyssääntöjä sekä erillisiä sopimuksia toimintatavoista.
- Jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen edistämään myönteistä ilmapiiriä, ja turvallisuuskulttuuria kehittämällä vältetään kiusaamisen syntymiselle otollisia tilanteita.
- Toimintatapojen toteutumista seurataan säännöllisesti (mm. vuositasoisen opiskelukyselyn).

Kiusaamisen havaitseminen ja siihen puuttuminen

Opiskelijoita rohkaistaan kertomaan kiusaamistilanteista. Kiusaamiseen puututaan

välittömästi sitä havaittaessa ja tilanteet käsitellään mahdollisimman pian. Kaikki yhteisön aikuiset sitoutuvat kiusaamisen vastaiseen työhön, ja jokainen koulussa työskentelevä aikuinen puuttuu kiusaamistilanteisiin heti. Kiusaamistilanteiden selvittelyistä tehdään muistiota ja ne arkistoidaan.

Jos kiusaaminen jatkuu, asiaa käsitellään yksilökohtaisen opiskeluhoillon suunnitelman periaatteiden mukaisesti.

2.Väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Jokaisella ihmisellä on oikeus fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen. Väkivaltainen ja aggressiivinen käyttäytyminen on ehdottomasti kiellettyä ja siihen on henkilökunnalla velvollisuus puuttua. Jokainen fyysinen väkivaltatapaus käsitellään koulussa ja huoltajaa kehoitetaan tarpeen

vaatiessa tekemään ilmoitus poliisille. Väkivaltaisen tai aggressiivisen käytöksen uhri ohjataan saamaan tarvitsemaansa apua. Vakaviin väkivaltatilanteisiin kutsutaan aina poliisi.

Riittävällä valvonnalla ja puuttumisella sekä opiskelijan tuntemuksella pyritään ehkäisemään väkivaltatilanteiden syntyminen.

3. Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Opiskelijalla on oikeus oppimiseen ja työhön. Oppimiselle on olennaista hyvä työrauha, joka vaikuttaa kouluviihtyvyyteen. Jokainen opettaja on velvollinen järjestämään opiskelijalle tasavertaisen mahdollisuuden koulutyöhön. Mikäli opiskelija toistuvasti häiritsee oppitunneilla, opiskelijan kanssa keskustellaan siitä, millä edellytyksin opetukseen voi osallistua. Häiriökäyttäytymisen jatkuessa opiskelija voidaan poistaa luokasta ja edelleen oppilaitoksen alueelta. Oppilaitoksen päivittäistä toimintaa häiritsevän tai toisten turvallisuutta uhkaavan opiskelijan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä kolmeksi päiväksi.

Tarvittaessa tilanteen selvittelyä jatketaan opiskelijahuollon keinoin.

4. Seksuaalinen häirintä

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalisella häirinnällä on yhtymäkohtia kiusaamiseen, mutta häirinnän ei tarvitse olla ilkeämielistä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi.

Seksuaalinen häirintä voi olla esim.

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä
- härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisä vitsejä
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia huomautuksia tai kysymyksiä
- pornoaineiston esille asettamista, seksuaalisesti värittyneitä viestejä tai soittoja
- fyysistä koskettelua, seksuaalisväritteisiä ehdotuksia tai vaatimuksia
- seksuaalista väkivaltaa, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys.

Riittävällä valvonnalla ja puuttumisella sekä opiskelijan tuntemuksella pyritään ehkäisemään seksuaalista häirintää. Opiskelijoita opetetaan tunnistamaan seksuaalisen häirinnän tunnusmerkit.

Tarvittaessa seksuaalisen häirinnän tilanteiden selvittelyä jatketaan opiskelijahuollon keinoin.

Suunnitelma [liitteenä](#).

6.2. Tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma

OPISKELIJOIDEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

1. Johdanto

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuusohjelman taustalla on Suomen perustuslaki. Laissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyvää perustetta asettaa eri asemaan. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään, että ketään ei syrjitä sukupuolen, iän tai kansallisen alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Kuopion lukiokoulutuksessa opetustoimintaa koskeva tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma pohjautuu Opetushallituksen opas ”Esteettömästi toisen asteen opintoihin” (2014) ja Sisäasianministeriön julkaisuun ”Oppia kaikille” (2013).

2. Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain käsitteet ja velvoitteet

Tasa-arvolain muutokset: Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986/30.12.2014), Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014.

Tasa-arvolain velvoitteet

Vuonna 2014 uudistetun tasa-arvolain 5a pykälä velvoittaa, että oppilaitoksissa tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

1. Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
2. Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
3. Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- ja opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintasuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Yhdenvertaisuuslain velvoitteet

Yhdenvertaisuusohjelman taustalla on Suomen perustuslaki. Laissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan. Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Oppilaitoksen on varattava opiskelijoille ja heidän huoltajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimista.

Esteettömyys käsitteeseen liitetään usein yhdenvertaisuuden periaate. Koulutuksen esteettömyydellä tarkoitetaan sitä, että opiskelijan mahdolliset tuentarpeet tai erityisjärjestelyt opiskelijavalinnassa ja opiskelussa eivät saa muodostua esteeksi hänen yhdenvertaiselle koulutukseen valituksi tulemiselleen ja opiskelulle.

3. Opetuksen tasa-arvoa ja yhdenmukaisuutta edistävät tavoitteet

Tasa-arvo sisältyy monin tavoin koulutuksen yleisiin tavoitteisiin ja opetussuunnitelmien perusteisiin. Opetuksen yleisiin tavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja edistäminen, demokratia ja tasa-arvon edistäminen, omien valintojen suunnittelu ja tekeminen sekä vastuu valinnoista.

Erilaiset opetusmenetelmät, tukitoimet ja opetusjärjestelyt mahdollistavat esteettömän oppimisen oppimis- ja opiskeluvaikeuksista riippumatta. Kuopion lukiokoulutuksen opetussuunnitelman yhteisessä osassa on tarkemmin kuvattu erityisen tuen toteuttaminen. Lähtökohtana on se, että pidetään kaikista opiskelijoista huolta, arvostetaan opiskelijoiden erilaisuutta sekä tuetaan heidän henkilökohtaista ja ammatillista kasvuaan kohti työllisyyttä ja hyvää elämää.

4. Suunnitelmien laadinta

Laadintaprosessi

Kuopion lukiokoulutuksessa laaditaan yhdistetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, koska kummassakin on kyse syrjinnän ennaltaehkäisemisestä ja tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen

oppimisympäristön kehittämisestä. Tämän suunnitelman linjausten pohjalta kukin lukio tekee vuosittain osaksi omaa lukuvuosisuunnitelmaansa suunnitelman tarvittavista toimenpiteistä. Suunnittelutyö tehdään yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Lukio-opetuspäällikkö hyväksyy lukioiden lukuvuosisuunnitelmat.

Tiedottaminen, toimenpiteet ja päivitys ja seuranta

Suunnitelmista tiedotetaan lukiokoulutuksen (vuosisuunnitelmien ja niiden arvioinnin yhteydessä), johtoryhmälle, opettajille, opiskeluhoollon toimijoille, tutoreille ja oppilaskunnalle.

Vuosisuunnitelman osana laadittavat koulukohtaisen suunnitelmat koulujen toimintakyselyyn, jossa kartoitetaan tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden toteutumista. Lukiokoulutus hyödyntää myös muita seurantajärjestelmiä (mm. kouluterveyskysely, TEA-viisari).

Koulukohtaisen suunnitelman toteutumisen lukuvuosisuunnitelmasta seurannasta vastaa lukioiden johtoryhmät rehtoreiden johdolla, koko lukiokoulutuksen osalta lukiokoulutuksen johtotiimi lukio-opetuspäällikön johdolla. Arviointityön kautta sovitaan toimenpiteiden lisäksi tarvittavat isommat kehittämistoimet.

5. Toimenpiteet tasa-arvoisuuden edistämiseksi

Opiskelijavalinta

Kurssitarjottimen tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonta. Tätä kautta tuetaan laaja-alaisesti opiskelijoiden mahdollisuuksia jatko-opintoihin. Kurssitarjonta suunnitellaan lukioiden yhteistyönä. Opiskelijavalinta tapahtuu hakijoiden perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon perusteella. Erityslukioihin on omat erilliset pääsykriteerit. Opiskelijavalinnan jälkeen vapautuville paikoille täydennys tapahtuu varasijajärjestelmän kautta. Vapaaksi jääviä paikkoja täydennetään lisähaun kautta.

Ennen koulutukseen hakeutumista hakijan on tärkeää saada realistista tietoa omista mahdollisuuksistaan. Ohjauksen ja tiedotuksen esteettömyys edistää oikeita koulutusvalintoja ja vähentää näin myös opintojen keskeyttämistä. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi lukiokoulutus tekee yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Tasa-arvo opintosuoritusten arvioinnissa

Opiskelijan arvioinnilla ohjataan sekä kannustetaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Opiskelun oppimista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Opiskelijalla on mahdollisuus tutustua arvioinnin perustana olevaan aineistoon sen jälkeen, kun hän on saanut tietoonsa arviointipäätöksen.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa.

Opetuksen järjestäminen ja oppimiseröjen vähentäminen

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työhön. Lukioissa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Toiminta on opiskelijalähtöistä ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista. Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös itsenäisenä opiskeluna.

Lukioissa on yhteinen ohjaussuunnitelman pohja, jonka pohjalta laaditaan lukiokohtaiset suunnitelmat. Tämän lisäksi jokainen opiskelija laatii oman henkilökohtaisen opinto- ja urasuunnitelmat.

Lukiokoulutuksessa tuetaan jokaisen nuoren opiskelua ja oppimista. Tässä työssä aineenopettajan rooli on merkittävä. Oppimisen ja opiskelun tuen muotoja Kuopion lukioissa ovat opiskeluhuoltotyö, tehostettu opintojen ohjaus, ryhmänohjaus ja erityisopetus. Erityisopetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa oppimisen ongelmissa.

Pääpaino on ennaltaehkäisevässä työssä. Opiskelijan tuen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tarvittavat tukitoimet suunnitellaan yhdessä opiskelijan ja asiantuntijoiden kanssa. Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Tukitoimet voidaan kirjata opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys

Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys luovat perustan oppilaitoksen toiminnalle, jossa otetaan huomioon opiskelijoiden osallisuus ja hyvinvointi. Ne eivät ole toisistaan kokonaan erillisiä esteettömyyden ulottuvuuksia vaan ne limittyvät keskenään ja toimivat toistensa edellytyksinä.

Kuopion lukiokoulutuksessa asenteellisella esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaista asennoitumista jokaisen opiskelijan opiskelumahdollisuuksiin hänen ominaisuuksistaan tai taustastaan riippumatta. Sosiaalisesti esteettömässä oppilaitoksessa jokainen opiskelija voi tuntea kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja osallistua sosiaaliseen toimintaan. Kun toiminnassa otetaan huomioon esimerkiksi erilaiset kulttuurit, voidaan parantaa sosiaalista ja asenteellista esteettömyysnäkökulmaa. Psyykkinen esteettömyys voidaan nähdä mielen hyvinvointina, joka tarjoaa eväitä ja voimavaroja oppimiseen ja kehittymiseen. Erityisesti opintojen aloitus on usealle nuorelle haasteellinen vaihe elämässä. Elämänmuutokset voivat vaatia nuorelta erityisen paljon voimavaroja, opiskelijoiden mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät kysymykset ovat oppilaitoksen arjessa läsnä vahvasti. Näiden asioiden tiimoilta yhteistyö opiskeluhuollon kanssa on välttämätöntä.

Oppimateriaalit, tieto- ja viestintätekniikka esteettömyyttä tukemassa

Tietotekniikan ja teknologian nopea kehittyminen on tuonut mahdollisuuksia ja haasteita kaikille soveltuvien ja esteettömien laitteiden, ohjelmien, oppimateriaalien ja oppimisympäristöjen luomiseen. Kuopion lukiokoulutuksessa kehitetään jatkuvasti erityisesti tieto- ja viestintätekniikkaa opetuskäytössä. Tavoitteena on monipuolistaa opetusta ja helpottaa vuorovaikutusta opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskelu ympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodoissa esitetyn informaation hankintaa ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen.

Tilojen ja oppimisympäristön fyysinen saavutettavuus

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus on huolehtia fyysisestä esteettömyydestä siten, että oppilaitosrakennus on saavutettava ja liikkuminen ja toiminta ovat esteetöntä ja opiskelijoiden hyvää ergonomiaa tukevaa. Oppilaitoksen tilojen saavutettavuus, liikkumis- ja toimintaesteettömyydessä on huomioitava myös turvallisuusnäkökulma. Kullakin koululla on oma pelastussuunnitelmansa. Oppimisympäristöä koskeissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa.

6. Toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Ikä

Ikäsyryjinnällä tarkoitetaan ikään perustuvaa syrjintää. Kuka tahansa voi tulla syrjityksi ikänsä perusteella, vaikka ikä saattaakin olla heikosti tunnistettava syrjintäperuste. Ikäsyryjinnälle on

ominaista, että sen kohteena voivat olla eri-ikäiset ihmiset. Kuitenkin ikäsyrijintä kohdistuu usein nuoriin. On tärkeää ymmärtää, että ikäsyrijintä perustuu monesti erheellisiin tietoihin ikääntymisestä. Opiskeluyhteisöissä on eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä.

Kuopion lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Kuopion lukiokoulutuksessa eri-ikäisiä ihmisiä sekä heidän vahvuuksiaan ja kehittämishaasteitaan arvostetaan ja kunnioitetaan. Eri-ikäisten opiskelijoiden kohtaamisille luodaan suotuisa ilmapiiri.

Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipiteet

Vakaumuksen ja mielipiteiden käsitteeseen kuuluu monenlaisia arvopohjia, jotka voivat olla lähestymistavoiltaan eettisiä, yhteiskunnallisia tai uskonnollisia. Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämäkatsomuksellisten arvojen loukkaamista.

Kuopion lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Kuopion lukiokoulutuksessa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja -arvoja. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti. Jokainen lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Opiskelijajärjestöt ja henkilökuntaa edustavat järjestöt toimivat ja tiedottavat avoimesti ja kunnioittavasti sekä ottava huomioon erilaiset elämäkatsomukselliset lähestymistavat kuten esimerkiksi uskonnolliset, yhteiskunnalliset ja eettiset arvot.

Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Kansainvälistymisen johdosta taustaltaan, kansallisuudeltaan ja kieleltään erilaiset ihmiset kohtaavat yhä enemmän. Etnisyyden keskeisiä käsitteitä ovat etninen identiteetti ja etninen ryhmä, kuten esim. yhteinen alkuperä ryhmällä tai kulttuurilla, ryhmäidentiteettiä omaavia ihmisiä. Etninen ja kulttuurinen tausta kuuluvat identiteettiin ja sisältävät monenlaisia tapoja olla suhteessa itsen, toiseen ja ympäristöön.

Kuopion lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Kuopion lukiokoulutus on monikulttuurinen ja se ylläpitää avointa ja rohkeaa keskustelukulttuuria. Kaikkia lukiokoulutuksessa toimivia henkilöitä kohdellaan tasavertaisesti riippumatta henkilön etnisestä taustasta, kansallisuudesta ja kielestä. Näihin asioihin liittyvää syrjintää ei hyväksytä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden mukaisesti. Lukiokoulutus tarjoaa opiskelijoilleen mahdollisuuden monipuoliseen tietojen ja taitojen hankkimiseen mm. kansainvälisten yhteistyöverkostojen kautta.

Sukupuolen moninaisuus

Luonnollistettua sukupuolijakoa sekoittavat mm. intersukupuoliset, transsukupuoliset sekä henkilöt, jotka jättävät sukupuolensa kokonaan määrittelemättä tai määrittelevät sen joksikin muuksi kuin naiseksi tai mieheksi. Sukupuoli-identiteetin lisäksi myös sukupuolen ilmaisu voi erota juridisesta sukupuolesta. Sukupuoleen kohdistuva syrjintä ilmenee esim. sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun väheksymisenä tai asiattomina kommentteina.

Kuopion lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Kaikkia opiskelijoita, henkilöstön jäseniä ja vierailijoita kohdellaan yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti huolimatta heidän sukupuolestaan tai sukupuolen ilmaisustaan. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun kohdistuvaa syrjintää ja väheksyntää tai sukupuoleen perustuvaa ja seksuaalista häirintää ei hyväksytä.

Seksuaalinen suuntautuminen

Ihmiset määrittelevät itsensä seksuaalisuudesta puhuttaessa esimerkiksi asexuaaleiksi, biseksuaaleiksi, heteroiksi, homoiksi, lesboiksi, joksikin muuksi tai jättävät määrittelyn tekemättä. Tätä seksuaalista moninaisuutta tulee kunnioittaa. Lain mukaan ihmistä ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan seksuaalisen suuntautumisen perusteella.

Kuopion lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Opiskelijan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan eikä siihen perustuvaa syrjintää sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään.

Vammaisuus ja terveydentila

Vammaisuudella tarkoitetaan synnynnäistä tai myöhemmin sairauden tai tapaturman aiheuttamaa ominaisuutta. Vammainen ihminen ei välttämättä ole sairas. Vammaisella voi olla myös liikuntarajoitteita ja niiden vuoksi hän saattaa tarvita apuvälineitä. Apuvälineitä käyttävällä tulee olla mahdollisuus osallistua täysipainoisesti ja toimia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Kuopion lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Ketään ei syrjitä vamman tai terveydentilan perusteella, kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, on sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Opiskelijalla tai henkilöstöön kuuluvalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo yhteisönsä henkilöille terveydentilastaan tai vammastaan. Opiskeluympäristössä tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyitä.

Suunnitelma [liitteenä](#).

6.3. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelma

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelma

Kuopion lukioiden tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelma:

<http://bit.ly/1T7pRUW>

7. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

7.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään [valtioneuvoston asetuksessa \(942/2014\)](#) määriteltujen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa elinikäisen oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja moniulotteisuuden. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta myös oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Opiskelija saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä osaa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Opiskelija tottuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija harjaantuu toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että vierailla kielillä. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessäkin työskentelyssä.

Lukio-opiskelu rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka elinikäisen opiskelun taito ja tahto.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuoli- ja tasa-arvotietoiselle opetukselle. Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa ammattiaan. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

7.2. Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat oppiainerajat ylittäviä teemoja ja laaja-alaisia osaamisalueita. Aihekokonaisuudet on otettu huomioon perusteiden oppiainekohtaisissa osuuksissa sekä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa teemoissa.

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi
- saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja ajatteluun
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat

- aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä elämäntapa ja globaali vastuu
- kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
- monilukutaito ja mediat
- teknologia ja yhteiskunta.

Näiden aihekokonaisuuksien lisäksi koulutuksen järjestäjä voi hyväksyä opetussuunnitelmaan muita aihekokonaisuuksia.

Aihekokonaisuuksia täydennetään ja konketisoidaan opetussuunnitelmassa. Aihekokonaisuudet otetaan huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja lukion toimintakulttuurissa. Teemaopintojen sisältöjä voidaan valita aihekokonaisuuksista. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden tahtoa ja taitoa toimia aktiivisina kansalaisina sekä lisätä heidän työn, työelämän ja yrittäjyyden tuntemustaan. Aihekokonaisuus antaa opiskelijoille oppimiskokemuksia, jotka kannustavat aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ja tietoperustaiseen kriittisyyteen. Osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat aihekokonaisuuden keskeistä sisältöä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kansalaisyhteiskunnan, yritysten ja julkisen vallan toimintaperiaatteita, analysoi yhteiskunnallisia kysymyksiä ja laajentaa työelämän tuntemustaan
- ymmärtää työelämän ja yrittäjyyden lähtökohtia sekä perehtyy yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotoihin, talouden toimintaperiaatteisiin ja tulevaisuuden näkymiin
- saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yritys-elämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia
- kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja
- osaa käyttää sananvapauttaan sekä analysoida ajankohtaisten esimerkkien valossa vastuullisen sananvapauden rajoja

- harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämaan myös epäonnistumista ja pettymyksiä
- rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä
- tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.

Aihekokonaisuuden toteuttamista tukevia opiskeluympäristöjä kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden sekä muiden toimijoiden, kuten erilaisten järjestöjen ja yritysten kanssa. Lähidemokratia, media eri muodoissaan sekä nuorten toimintaryhmät tarjoavat väyliä aktiiviseen kansalaisuuteen. Elinkeino- ja työelämän sekä yrittäjyyden tuntemusta opiskelijat rakentavat perehtymällä näihin elämänalueisiin käytännössä ja erilaisten tietolähteiden avulla. Harjoitusyritystoiminta sekä yritysten, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävät yhteiset projektit voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa opiskelijat harjaantuvat ilmaisemaan mielipiteensä ja argumentoimaan sen monipuolisesti:

Opiskelija

- kehittää tietojaan ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä
- kehittää omaa viestijäkuvaansa ja ryhmäviestintätaitojaan
- tutustuu paikkakunnan kirjastoon ja tiedonhakuun
- kehittää tiedonhankinnan ja arvioinnin taitoja, verkkolukemista ja lähdekritiikkiä
- oppii laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä
- tutustuu lähialueen kulttuuritarjontaan
- kehittää kriittistä lukutaitoa, erityisesti medialukutaitoa
- rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä
- osaa käyttää sananvapautta sekä analysoida ajankohtaisia esimerkkejä
- saa tietoa tekijänoikeuksista
- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin
- harjoittelee työpaikkahaastattelua, neuvottelutaitoja ja kokoustekniikkaa
- opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä yhteiskunnallisia kysymyksiä

Vieraissa kielissä sekä toisessa kotimaisessa kielessä käsitellään kyseiseen aihekokonaisuuteen liittyviä tekstejä ja kuunteluita sekä kirjoitetaan esim. työpaikkahakemus. Lisäksi voidaan harjoitella suullisesti työpaikkahaastattelua.

- ENA 4: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma. Kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuuta ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.
- ENA 6: Opiskelu, työ ja toimeentulo. Syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.
- ENA 8: Viesti ja vaikuta puhuen. Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia.
- ENA 10 Global issues Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

Matematiikassa harjoitellaan tilastojen ja vaalitulosten tulkitsemista sekä yrittäjyyteen liittyviä laskuja. Tämä mahdollistaa perusteltujen mielipiteiden muodostamisen ajankohtaisista asioista

- Funktiot ja yhtälöt: korkolaskut
- Geometria: geometrian soveltaminen arkielämään
- Juuri- ja logaritmifunktiot: korkolaskut
- Trigonometriset funktiot ja lukujonot: korkolaskut ja laina-asiat
- Talousmatematiikka: kaupankäyntiin, postiin ja matkustamiseen liittyvä laskenta, verotus, palkka, säästäminen ja sijoittaminen

Fysiikassa

- Fy1: Fysiikan merkitys nykyaikana jatko-opinnoissa ja työelämässä.
- Fy5: Fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa.

Biologiassa opiskelija ymmärtää vastuunsa ja vaikutusmahdollisuutensa hyvän elinympäristönsä säilyttämisessä. Eliömaailma: Luonnon perustoimintojen ymmärtäminen

- Eliömaailma: Luonnon perustoimintojen ymmärtäminen
- Solu ja perinnöllisyys: Ihmisen toiminta perinnöllisyyden ja evoluution näkökulmasta
- Ympäristöekologia: Koko kurssin sisältö käsittelee kestävästä kehitystä
- Ihmisen biologia: Ihmisen ravinto ja terveys
- Bioteknologia: Bioteknologian mahdollisuudet luonnonvarojen riittävydessä ja ympäristöongelmien torjumisessa
- Laboroinnin perustaidot: Elämän perusprosessien ymmärtäminen
- Genetiikan laboroinnit: Geenitekniikan mahdollisuudet
- Herbaario/kokoelmakurssi: Uhanalaisten eliölajien ja elinympäristöjen tuntemus ja suojeleminen
- Luonnontuntemus ja erätaidot: Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen

Maantieteessä opiskelija oppii tietämään aluesuunnittelun periaatteet ja omat vaikutusmahdollisuutensa päätöksenteossa. Yhteinen maailma: Keskustelut globaaleista ongelmista, kummilapsihanke, kansalaisen vaikutusmahdollisuudet oman kotiseudun aluesuunnittelussa, kaavoitusprosessi. Riskien maailma: Portfolio ajankohtaisista riskeistä

Kemia:

Ke1, Ke3 ja Ke4-kursseilla oppilas:

- saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yritys-elämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia
- saa kokemuksia toimijuudesta kansalaisyhteiskunnassa sekä työ- ja yritys-elämässä sekä löytää omia kiinnostuksen kohteita, toimintatapoja ja -kanavia
- kehittää ja käyttää kansalaisyhteiskunnan sekä työelämän edellyttämiä taitojaan, kuten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja
- harjaantuu suunnittelemaan omaa toimintaansa, oppii ennakoivaa ajattelua ja tilannearviointia sekä ottamaan kohtuullisia riskejä ja kestämaan myös epäonnistumista ja pettymyksiä
- rohkaistuu ideoimaan, tekemään aloitteita, käynnistämään keskusteluita ja vaikuttamaan eri yhteisöissä
- tunnistaa omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä osaa tehdä opintoihin ja työhön liittyvät valintansa harkiten.

Uskonnossa opiskelija ymmärtää oman vapautensa ja vastuunsa mielipiteen muodostamisessa sekä päätöksenteossa yksilö- ja yhteiskuntatasolla.

UE1/UO1 Uskonto työelämässä ja monikulttuurisissa yhteisöissä.

UE2/UO2 Etiikka, ekumeniikka ja uskontojen välinen vuorovaikutus.

UE3 /UO3 Kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

UE4 /UO4 Uskontojen ja yhteiskunnan vuorovaikutus. Toiminta aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä.

Filosofia:

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun: Kehittää ajattelu- ja aloitekykyä sekä argumentointitaitoja.

FI3 Yhteiskuntafilosofia: kehittää ymmärrystä kansalaisyhteiskunnasta, sananvapaudesta ja julkisesta vallasta. Opiskelija oppii keskustelemaan yhteiskunnallisista kysymyksistä analyttisesti argumentoiden.

Historia:

Opiskelija ymmärtää yksilön oikeuksien ja vaikutusmahdollisuuksien olevan sidoksissa kunkin ajan poliittisiin, sosiaalisiin, taloudellisiin ja kulttuurillisiin rakenteisiin. Näin ollen opiskelija kykenee hahmottamaan nykypäivän tarjoamia mahdollisuuksia yksilöille, yrityksille ja yhteisöille toimia paikallisella, kansallisella ja globaalilla tasolla.

Opiskelija:

- ymmärtää yhteiskuntien kehityksen alamaisyhteiskunnista kansalaisyhteiskunniksi
- ymmärtää yksilöiden toiminnan merkityksen poliittisten, taloudellisten ja kulttuurillisten arvojen ja asenteiden muokkaajina sekä maailmankuvan hahmottajina eri aikoina
- pääsee eläytymään erilaisten ihmisryhmien elämänkokemuksiin ja vaikutusmahdollisuuksiin sekä ymmärtää niiden yhteyden vallitseviin yhteisöllisiin ja ympäristöllisiin olosuhteisiin
- harjaantuu käyttämään sananvapauttaan, perustelemaan näkemyksiään ja käymään keskusteluja erilaisista ideologisista näkökulmista käsin
- tunnistaa työnjaon merkityksen yhteiskuntien kehittymiseen
- saa tietoa niistä ammateista ja työaloista, joihin historian opiskelun kautta voi sijoittua

Yhteiskuntaoppi:

Opiskelija ymmärtää poliittisen ja taloudellisen vaikuttamisen rakenteet paikallisella, valtiollisella ja kansainvälisellä tasolla. Samalla opiskelija tunnistaa myös omat oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, kuluttajana, työntekijänä ja yrittäjänä.

Opiskelija:

- ymmärtää demokraattisen yhteiskunnan toimintaperiaatteet vaikuttamiskanavineen
- osaa arvioida omia ja erilaisten yhteisöjen vaikutus- ja valitusmahdollisuuksia paikallisella, valtiollisella ja ylikansallisella tasolla
- ymmärtää kansainvälisen yhteistyön toimintaperiaatteet vaikuttamiskanavineen
- saa käsityksen muodollisen ja epämuodollisen vaikuttamisen keinoista ja vaikuttavuudesta
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen yhteiskuntien hyvinvoinnille ja vakaudelle
- saa kokemuksia vaikuttamisesta ja työnteosta erilaisten vierailujen, vierailijoiden ja teematapahtumien kautta – kaupungin valtuusto, valtuutetut, yritykset, yrittäjät, eri alojen ammattilaiset, kansalaisjärjestöt, varjovaalit, tuomioistuimet, vankila
- kehittää osaamistaan erilaisten poliittisten ja taloudellisten ideologioiden tunnistamisessa, ymmärtää mihin niiden argumentointi perustuu sekä harjaantuu perustelemaan omia näkemyksiään näiden pohjalta
- ymmärtää oman toimintansa kansantaloudellisen merkityksen kuluttajana, työmarkkinoiden osana sekä julkisten palveluiden käyttäjänä ja rahoittajana
- motivoituu omaehtoiseen aktiivisuuteen koulussa esimerkiksi opiskelijakunta-, kilpailu-, EYP- ja NY-toiminnan kautta
- saa tietoa niistä ammateista ja työaloista, joille yhteiskuntatieteiden eri osa-alueilla opiskelun kautta voi sijoittua

Psykologia

PS1 Psyykkinen toiminta ja oppiminen: motivaatio, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen: vuorovaikutustaidot, tilannetekijöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa

PS7 Sosiaalipsykologia: ryhmäilmiöt ja muut sosiaalipsykologian keskeiset käsitteet

PS10 Elämänhallinta elämänkaaressa: Tutustuminen työelämän haasteisiin ja niiden ratkaisuihin

Opinto-ohjaus

Aihekokonaisuus läpäisee osaltaan kaikki opinto-ohjauksen valtakunnalliset pakolliset kurssit (OP1 ja OP2) sekä Kuopion kaupunkikohtaiset soveltavat kurssit (OP3-OP6). Tämä aihekokonaisuus on selkeimmin yhteydessä opinto-ohjaukseen oppitunneilla, henkilökohtaisessa ohjauksessa, tutustumiskäynneillä sekä asiantuntijavierailijoiden esiintymisissä.

Aktiivisen kansalaisuuden päämäärä toteutuu erityisesti OP1 kurssin (Minä opiskelijana) elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyvissä tavoitteissa sekä opiskelu- ja tiedonhankintataitoihin sekä ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä sisällöissä. OP2 (Jatko-opinnot ja työelämä) kurssissa elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen kehittäminen on myös aktiivista kansalaisuutta. Soveltavista kursseista OP3:ssa (Tutortoiminta) ja OP4:ssa (Opiskelijakuntatoiminta) aktiivisen kansalaisuuden aihekokonaisuus on vahvasti mukana.

Yrittäjyys ja työelämä tulee sivutuksi OP1 (Minä opiskelijana) kurssissa. Sen sijaan kaikille opiskelijoille pakollisessa OP2 (Jatko-opinnot ja työelämä) kurssissa painopiste on juuri työelämän ja myös yrittäjyyden teemoissa. Lisäksi soveltava kurssi OP6 (Työelämä oppimisympäristönä) mahdollistaa vielä syvällisemmän perehtymisen yrittäjyyteen ja työelämään.

Musiikki ja minä: Juhlalaulut ja juhlien musiikkiperinteet. Musiikin peruselementtien ymmärtäminen auttaa hahmottamaan musiikkia ja sen yhteyttä käyttöympäristöön. Musiikin käyttöoikeudet ja musiikki internetissä. Musiikin tekeminen ja äänittäminen kotona. Moniääninen Suomi: Musiikin koulutusmahdollisuudet Suomessa. Musiikkifestivaalit, Suomen kansainvälinen musiikkivienti.

Kuvataide:

Kuva-analyysin menetelmiä. Museot ja galleriat taiteen vaalijoina, säilyttäjinä ja esittelijöinä. Pyritään tutustumaan taiteilijan rooliin ja muihin visuaalisen alan ammattilaisiin nykypäivänä. Huomion kiinnittäminen omaan elinympäristöön, sen kehittämiseen ja suunnitteluun. Median viestien kriittinen tarkastelu. Media-alan ammatteihin tutustumista. Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan, oppii ottamaan vastuuta ja osallistumaan yhteiseen päätöksen tekoon ja siinä sovittujen päätösten noudattamiseen. Kurssi mahdollistaa yhteistyön esimerkiksi yrityselämän tai hyvinvointipalveluiden kanssa, jolloin opiskelija tutustuu kulttuurin hyödyntämiseen yrityselämässä tai hyvinvointipalveluissa sekä saa kokemuksia kulttuurin yhteisölle tuottamasta hyvästä.

Liikunta: Opiskelijaa pyritään ohjaamaan aktiiviseen ja vastuulliseen elämäntapaan kaikilla liikunnan kursseilla. Omien liikuntaharrastusten löytäminen ja niiden avulla omasta työ- ja toimintakyvystä huolehtiminen ovat tärkeitä aktiivisen kansalaisen taitoja.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Aihekokonaisuuden tavoitteena on luoda yleiskuva hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista psyykkisistä, sosiaalisista, fyysisistä, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä. Elämänhallinnan taidot ja itsetuntemus sekä terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät tiedot, taidot, asenteet, arvot ja tahto ovat aihekokonaisuuden keskeisiä sisältöjä. Aihekokonaisuudella edistetään liikunnallisen elämäntavan omaksumista, vahvistetaan mielenterveyden suojatekijöitä ja opitaan tunnistamaan mahdollisia riskitekijöitä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata psyykkistä, sosiaalista, fyysistä ja kulttuurista hyvinvointia ymmärtäen inhimillistä moninaisuutta sekä ihmisten erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita
- ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua
- tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismien ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä
- osaa käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin
- osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin
- osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi lukiossa, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnallisesti
- tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Aihekokonaisuus on osa lukion hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää toimintakulttuuria, jossa yhteisöllisyys ja keskinäinen huolenpito korostuvat. Hyvinvointi- ja turvallisuuskäsitteet liittyvät myös opiskelijakunnan toimintaan, kodin ja oppilaitoksen yhteistyöhön, oppilaitosruokailuun sekä opiskeluhuoltoon. Aihekokonaisuuden toteuttamiseksi lukio voi tehdä yhteistyötä nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja sosiaalitoimen sekä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Esimerkkejä aihekokonaisuuden käytännön toteutustavoista:

- tutor-toiminta
- vuosittain järjestettävät juhlat
- oppilaskunnan toiminta
- turvallisuussuunnitelma
- vapaaehtoistyön kurssi
- aktiivinen ja toimiva nuori -kurssi
- kansalaisen turvakurssi
- henkilökunnan tilojen toimivuus
- ryhmänohjaajan haastattelut
- asiantuntijavierailut

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa opiskelija kehittää itsetuntemustaan ja vuorovaikutustaitojaan kirjoittamisen, kirjallisuuden ja keskustelujen avulla:

Opiskelija

- lukee ja kirjoittaa hyvinvointia ja turvallisuutta käsittelevää kirjallisuutta ja ajankohtaisia tekstejä
- kehittää kirjallisuuden, puheviestinnän ja ilmaisutaidon avulla itsetuntemustaan
- oppii kirjallisuuden kautta ymmärtämään ihmismielen moninaisuutta ja asettumaan toisen ihmisen asemaan
- harjoittelee ryhmätöissä vuorovaikutustaitoja, toisen kuuntelemista ja ongelmatilanteiden ratkaisemista

Vieraissa kielissä ja toisessa kotimaisessa kielellä käsitellään kyseiseen aihekokonaisuuteen liittyviä tekstejä ja kuunteluja. Opetellaan esim. vieraassa kulttuurissa ja jokapäiväisessä kommunikointitilanteissa selviytymiseen liittyvää fraseologiaa.

ENA1: Englannin kieli ja maailmani. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

ENA 2: Ihminen verkostoissa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia.

ENA 10: Global issues. Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

ENA 15: Cultural diversity in the United States. Lisätään opiskelijan tietoisuutta Yhdysvaltojen kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja sen taustoista.

Matematiikassa otetaan esille hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tilastoja.

Funktiot ja yhtälöt: matemaattiset mallit

Polynomifunktiot: matemaattiset mallit

Todennäköisyys ja tilastot: tietojen kerääminen ja tilastointi hyvinvointi- ja turvallisuusasioista

Fysiikassa

- Fy3: Sähköturvallisuus
- Fy4: Fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle.
- Fy7: Säteilyturvallisuus

Biologiassa opiskelija oppii toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta yksilönä sekä perheen, lähiyhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.

Eliömaailma: Elämän rajat ja sopeutuminen

Solu ja perinnöllisyys: Perinnölliset sairaudet

Ympäristöekologia: Ympäristön pilaantuminen ja sen seuraukset

Ihmisen biologia: Terveellinen ravitsemus, myös henkinen turvallisuus, sairaudet ja niiden pp välttäminen

Bioteknologia: Bioteknologian mahdollisuudet ja rajat

Laboroinnin perustaidot: Turvallisuus laboratoriotyössä

Genetiikan laboroinnit: Turvallisuus laboratoriotyössä, geenitekniikka hyvinvoinnin edistämisessä

Etologian kurssi: Hyöty- ja lemmikkieläimet osana ihmisen elämää, luonnonvaraisten eläinten käyttäytyminen

Herbaario/kokoelmakurssi: Myrky- ja lääkekasvien tunnistaminen

Luonnontuntemus ja erätaidot: Luonto hyvinvoinnin lähteenä ja turvallinen retkeily

Maantiede

Maapallo: Planetaariset ilmiöt ihmisen elämässä

Yhteinen maailma: Keskustelut hyvinvoinnin alueellisesta jakautumisesta ja globaalista turvallisuudesta, kummilapsihanke

Riskien maailma: Ajankohtaisten riskien analyysiä maantieteen näkökulmasta

Kemiassa kiinnitetään kaikilla kursseilla huomiota työturvallisuuteen ja kemikaalien turvalliseen käyttöön sekä yleensä kemian sovellusten hyvinvointia lisääviin vaikutuksiin.

Kokeellisen työskentelyn aikana korostetaan haitallisten aineiden oikeaa käsittelyä ja töissä syntyvien jätteiden hävittämistä sekä pohditaan erilaisten aineiden mahdollisia terveysvaikutuksia.

Lisäksi Ke1-Ke5 kursseilla oppilas

- ymmärtää omaan, lukioyhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa pohtia, miten niiden ylläpitämiseen voi osallistua
- tunnistaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, kuten kiusaamisen, häirinnän, rasismien ja yhteisön ulkopuolelle jättämisen, sekä osaa puolustaa itseään ja muita näiltä
- osaa toimia ongelma- ja poikkeustilanteissa sekä tarvittaessa hakeutua ja ohjata toisia hakeutumaan palvelujärjestelmän tarjoaman avun piiriin
- osaa toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi lukiossa, lähiyhteisöissä ja yhteiskunnallisesti
- tuntee hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteiskunnallisia edistämiskeinoja sekä osaa kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Uskonnossa opiskelija osaa jäsentää omaa uskonnollista taustaansa ja ottaa huomioon toisten taustat sekä näin ollen toimia ympäristössään hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakentajana.

UE1 /UO1/UE3/UO3 Ymmärtäminen ja uskontojen dialogi turvallisuutta edistävänä tekijänä nykyisessä maailmassa.

UE2 ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta

UE4/UO4 Uskontoon liittyvä lainsäädäntö, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuus ja syrjintä.

UE5/UO5 Taide.

UE6/UO6 Medialukutaito.

Filosofia:

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun: antaa mahdollisuuden tarkastella erilaisia maailmankuvia ja erittelemään hyvinvoinnin käsitettä.

FI2 Etiikka: Opiskelija ymmärtää hyvinvointiin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja erilaisia määritelmiä.

FI3 Yhteiskuntafilosofia: opiskelija oppii hahmottamaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden yhteisöllisiä ulottuvuuksia.

Historia

Opiskelija hankkii kuvan laaja-alaisesta hyvinvoinnista ja turvallisuudesta ymmärtämällä sen liittyvän paitsi yksilön omiin jokapäiväisiin ratkaisuihin, niin myös yhteiskuntien ja kansainvälisten järjestöjen poliittiseen, taloudelliseen ja kulttuurilliseen kehitykseen. Historian tuntemuksen kautta opiskelija vahvistaa omaa identiteettiään osana erilaisia yhteisöjä perheestä globaalille tasolle saakka ja ymmärtää hyvinvoinnin ja turvallisuuden yksilölliset ja yhteisölliset juuret.

Opiskelija:

- tunnistaa hyvinvoinnin ja turvallisuuden yksilöllisen ja yhteisöllisen näkökulman
- ymmärtää hyvinvoinnin ja turvallisuuden jatkumona menneisyydestä nykyisyyden kautta tulevaisuuteen ja toisaalta sen jatkuvan muutostilan vallitsevien yhteiskunnallisten olosuhteiden luomien haasteiden keskellä
- osaa arvioida omien toimintamalliensa vaikutusta henkilökohtaiseen, läheistensä, lukioyhteisön, kunnalliseen ja yhteiskunnalliseen turvallisuuteen
- ymmärtää erilaisten poliittisten ja taloudellisten ideologioiden vaikutukset yhteiskunnan eri ihmisryhmien hyvinvointiin
- tunnistaa eri aikoihin, asenteisiin ja arvoihin sitoutuneita hyvinvoinnin ja terveyden käsitteitä ja osaa arvioida niiden vaikutuksia kriittisesti
- kykenee muodostamaan kuvan kansainvälisten ristiriitojen ja konfliktien taustalla vaikuttavista tekijöistä ja osaa pohtia erilaisten sovittelukeinojen tehokkuutta näiden ratkaisemisessa
- tunnistaa epätasa-arvon, syrjinnän, rasismien, rotusorron ja sovinismin perusteita eri aikoina, osaa suhteuttaa niitä nykyajan ilmiöihin ja puolustaa näiden kohteiksi joutuvia ihmisiä

- hahmottaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehityksen vaiheet ja sen taustalla vaikuttaneet tekijät

Yhteiskuntaoppi:

Opiskelija hankkii kuvan laaja-alaisesta hyvinvoinnista ja turvallisuudesta ymmärtämällä sen liittyvän paitsi yksilön omiin jokapäiväisiin ratkaisuihin, niin myös yhteiskunnalliseen ja kansainväliseen poliittiseen, taloudelliseen ja kulttuurilliseen päätöksentekoon. Yhteiskuntaopin opintojen kautta opiskelija ymmärtää markkinatalouteen pohjaavan demokraattisen oikeusvaltion perusarvojen, kuten elinkeino-, yhdistymis-, omantunnon, mielipiteen ilmaisemisen ja sananvapauden sekä tasa-arvon, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, työnteon ja yrittäjyyden luoman pohjan turvallisuudelle ja hyvinvoinnille.

Opiskelija:

- tunnistaa hyvinvoinnin ja turvallisuuden yksilöllisen ja yhteisöllisen näkökulman
- kykenee hahmottamaan niin oman elämän kuin globaalin yhteisön turvallisuutta luovia ja toisaalta sitä uhkaavia tekijöitä, osaa varautua niihin ja sopeutua niiden luomaan epävarmuuteen
- tunnistaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan haasteita ja osaa arvioida kriittisesti erilaisten ratkaisukeinojen hyviä ja huonoja puolia ja niiden ideologisia taustoja
- osaa arvioida omien ja läheistensä toimintamallien vaikutusta henkilökohtaiseen, läheistensä, lukioyhteisön, kunnalliseen ja yhteiskunnalliseen turvallisuuteen
- tunnistaa kansalaisten keinoja vaikuttaa turvallisuuteen ja hyvinvointiin kuluttajina, työntekijöinä, yrittäjinä, järjestötoimijoina sekä julkisen vallan palveluiden käyttäjinä ja rahoittajina
- ymmärtää erilaisten poliittisten ja taloudellisten ideologioiden vaikutukset yhteiskunnan eri ihmisryhmien hyvinvointiin
- tiedostaa ne oikeusvaltion käytänteet, joilla voidaan puuttua kiusaamisen, häirinnän, rasmin, yhteisön ulkopuolelle jättämisen ja sukupuolten välisen epätasa-arvon aiheuttamiin ongelmiin
- osaa toimia arjen poikkeus- ja ongelmatilanteissa ja hakea apua niihin viranomaisilta, yrityksiltä ja kansalaisjärjestöiltä sekä tiedostaa omat oikeutensa ja velvollisuutensa näissä tilanteissa
- motivoituu toimimaan koulutasolla yhteisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi esimerkiksi opiskelijakuntatoiminnassa

Psykologia

Kaikissa lukion psykologian kursseissa käsitellään ihmisen toimintaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen näkökulman kautta. Kursseissa kantavana periaatteena on ainutkertaisen yksilön hyvinvointi.

PS1 Psyykkinen toiminta ja oppiminen : psyykkinen itsesääteily, terve itsetunto

PS2 Kehittyvä ihminen: kehitykseen vaikuttavat tekijät elämänkaaren eri vaiheissa

PS4 Tunteet ja psyykkinen hyvinvointi: Tunteiden merkitys hyvinvoinnille, psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavat tekijät, psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinot

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen: Tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa

PS7 Sosiaalipsykologia: Ryhmäilmiöt, monikulttuurisuus

PS8 Urheilupsykologia: stressi, suorituspaineet, rentoutustekniikat

PS10 Elämänhallintaa elämänkaareissa: Elämänkaaren vaikeudet ja niistä selviäminen, elämänhallinnan ylläpitäminen

PS12 Seikkailu aivoihin: Aivojen hyvinvointi

Opinto-ohjaus

Hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä aiheita käsitellään myös kaikissa opinto-ohjauksen kursseissa.

Pakollisessa kurssissa OP1 (Minä opiskelijana) opiskelijan ja kouluyhteisön hyvinvointi ja turvallisuus aihekokonaisuus näyttäytyy lukio-opintojen käytänteisiin perehtymisen sekä elämänhallintataitojen kautta. OP2 (Jatko-opinnot ja työelämä) kurssilla aihekokonaisuus on osa työelämän pelisääntöjä.

Myös ryhmänohjaajien haastattelut, tutoreiden vertaisohjaus (OP3) sekä opiskelijakunnan toiminta (OP4) lisäävät kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Musiikki: Kuulonhuolto ja kuulovauriot, kuulon suojaaminen rock-konserteissa. Musiikin peruselementtien ymmärtäminen auttaa hahmottamaan musiikkia ja sen yhteyttä käyttöympäristöön.

Esiintymisvalmiuksien kehittäminen lisää henkistä hyvinvointia.

Soitto- ja laulutaito ja esiintymisvalmiuksien kehittäminen lisää henkistä hyvinvointia.

Kuvataide : Turvalliset työskentelytavat ja materiaalit. Taiteellinen työskentely ja taiteen vastaanottaminen edistävät itsetuntemusta ja henkistä hyvinvointia. Luovuuden voiman ymmärtäminen laajempaan käsitteeseen ja voimavarana elämässä kuin pelkästään kuvataiteeseen liittyen. Katsomisen ja näkemisen ero luovassa prosessissa, jossa opitaan taitoja harjoittamalla luottamusta omaan kehittymisen kykyyn.

Liikunta: Kaikilla liikunnan kursseilla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään liikunnan merkitys fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukena sekä yksilön että yhteisön näkökulmasta. Opiskelijaa autetaan tiedostamaan liikunnan riskitekijöitä ja liikkumaan turvallisesti ne huomioon ottaen. Opiskelijaa opetetaan toimimaan ensiaputilanteissa, joita liikuntatunneilla tapahtuu.

Terveystiedon kursseilla käsitellään ihmisen hyvinvointia henkilökohtaisella sekä yhteiskunnallisella tasolla eri aihealueiden kautta:

- tietoa nuoren hyvinvoinnista jokapäiväisessä arjessa, lisäksi henkilökohtaista turvallisuutta käydään läpi ensiapuaiheessa
- terveyden lukutaitoa eri tasoilla, tutustutaan hyvinvointiin käsitteenä eri yhteyksissä ja käydään läpi suomalaista hoitojärjestelmää. Lisäksi korostuu median ja terveyden tulkinta.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita kestäväan elämäntapaan ja toimintaan kestäväan kehityksen puolesta. Kestäväan kehityksen päämääränä on turvata nykyiselle ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti. Lähtökohtana on ihmisen toiminnan sopeuttaminen luonnonympäristöjen kantokykyyn ja luonnonvarojen rajallisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden toimivuudesta huolehtiminen. Pyrkimyksenä on opiskelijoiden kasvaminen vastuullisiksi toimijoiksi, joilla on taito ja tahto toimia kestäväan tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee perusasiat kestäväan elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestäväan*
- *osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta*
- *tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle*

- osaa analysoida globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestäväan elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä tuntee keinoja köyhyyden ja eriarvoisuuden lievittämiseksi
- osaa analysoida kestäväan elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä
- osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolvisesti huolehtivaa elämäntapaa
- osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestäväan ja oikeudenmukaista kehitystä.

Aihekokonaisuuden toteuttamisessa luodaan yleiskuva muutostarpeista ja niiden mittavuudesta sekä tuodaan esiin jo tehtyjä korjauksia ja muutosmahdollisuuksia. Kasvaakseen kestäväan kehityksen aktiiviseksi edistäjäksi opiskelija tarvitsee kokemuksia siitä, että hänen omilla valinnoillaan ja teoillaan on merkitystä.

Globaalin vastuun näkökulman sisällyttäminen lukion toimintaan edistää kestäväan elämäntavan oppimista. Lukio voi tukea kestäväan kehityksen toteutumista laatimalla oman kestäväan kehityksen ohjelman. Keskeistä kestäväan kehityksen ohjelman toteuttamisessa on opiskelijoiden osallisuus sekä yhteistyö järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Esimerkkejä käytännön toteutustavoista:

- teemapäivät tai teemavuosi
- jätteiden lajittelu
- kierrätys: tarkistetaan, miten kierrätys on pelannut ja onko jotain parantamisen varaa; miten sähkön säästäminen on toteutunut (onko mittauksia)
- kirpputorit ja keräykset uudelleen harkintaan
- luonnontuntemus ja erätaidot –kurssi
- ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille on järjestetty koulun alkaessa oppitunti, jossa on kerrotaan kestäväan kehityksen periaatteista. Opiskelijoiden kanssa käydään läpi niitä kestäväan kehityksen mahdollisuuksia ja valintoja, joita me kaikki voimme noudattaa sekä koulussa että vapaa-aikana
- jätteiden määrää on pyritty vähentämään välttämällä turhien kopiointipapereiden ottamista (henkilökohtaiset monistuskoodit)
- ruokalassa on kiinnitetty huomiota tulevan biojätteen määrään ja on pyritty vähentämään sitä
- koulun jätekatosta on kehitetty paremmin tarpeita vastaavaksi
- energiansäästöä on tehostettu kiinnittämällä huomiota luokahuoneiden valojen turhaan käyttöön ja sammuttamalla tietokoneiden näytöt tarvittaessa
- paperinkeräys on järjestetty tehokkaasti koulun eri tiloissa
- biojäteasiat on käytävillä ja vessoissa
- opiskelijoista on valittu ympäristötutoreita, jotka ovat osallistuneet koulun ympäristöryhmän toimintaan
- luokahuoneiden ilmanlaatua on tarkkailtu ja tarvittaessa parannetaan sitä
- monistuskoneiden otsonipitoisuuden määriä on tutkittu
- koulun sisä- ja ulkotilojen viihtyvyyden lisäämistä suunnitellaan
- yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Vieraiden kielten ja matematiikan kursseissa kestävä kehitys toteutuu läpäisyperiaatteella. Kestäväan kehityksen aihepiirejä sivutaan erilaisten harjoitusten (laskuharjoitukset, tekstit) ja tuottamista vaativien tehtävien (kirjoitelmat jne.) avulla.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa kestävä elämäntapa ja globaali vastuu tulevat esille aihetta käsittelevässä kirjallisuudessa ja mediateksteissä:

Opiskelija

- lukee ja tutkii kestävästä kehityksestä ja globaaleja aihepiirejä käsittelevää kirjallisuutta ja ajankohtaisia tekstejä
- oppii argumentoimaan ja osallistumaan aktiivisesti ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun
- oppii hakemaan tietoa ja tarkastelemaan sitä kriittisesti

Englannin kieli

ENA 1: Englannin kieli ja maailmani. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

ENA 4: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

ENA 7: Kestävä elämäntapa. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

ENA 10: Global issues. Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

Matematiikan yllämainituissa kursseissa tutustutaan mm. populaatioiden ja luonnonvarojen muutosmalleihin sekä pyritään hyödyntämään ajankohtaista tilastollista aineistoa harjoitustehtävissä.

Funktiot ja yhtälöt: väestön muutokset; Todennäköisyys ja tilastot: tietojen kerääminen ja tilastointi ympäristöön liittyvistä aiheista; Talousmatematiikka: oman talouden hallinta ja kulutuskäyttäytyminen; Matemaattisia malleja I: väestön muutokset; Todennäköisyys ja tilastot: tietojen kerääminen ja tilastointi ympäristöön liittyvistä aiheista; Talousmatematiikka: oman talouden hallinta ja kulutuskäyttäytyminen

Fysiikassa

- Fy2: Fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuihin ja kestävä tulevaisuuden rakentamisessa.

Biologia: Eliömaailma: Luonnon perustoimintojen ymmärtäminen; Solu ja perinnöllisyys: Ihmisen toiminta perinnöllisyyden ja evoluution näkökulmasta; Ympäristöekologia: Koko kurssin sisältö käsittelee kestävästä kehityksestä; Ihmisen biologia: Ihmisen ravinto ja terveys; Bioteknologia: Bioteknologian mahdollisuudet luonnonvarojen riittävydessä ja ympäristöongelmien torjumisessa; Laboroinnin perustaidot: Elämän perusprosessien ymmärtäminen; Genetiikan laboroinnit: Geenitekniikan mahdollisuudet; Herbaario/kokoelmakurssi: Uhanalaisten eliölajien ja elinympäristöjen tuntemus ja suojeleminen; Luonnontuntemus ja erätaidot: Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen.

Maantiede Yhteinen maailma: Keskustelut luonnonvarojen käytöstä ja riittävydestä maantieteen näkökulmasta, kummilapsihanke; Riskien maailma: Luonnonvarojen käytöstä aiheutuvat riskit globaalilla ja paikallisella tasolla; Aluetutkimus: Tutkittavan alueen tila

Kemia:

Ke1-Ke5 kursseilla opiskelija

- tuntee perusasiat kestävä elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä ymmärtää, että vasta niiden yhteensovittaminen tekee elämäntavasta kestävä

- osaa analysoida ja arvottaa luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta
- tuntee ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä sekä tiedostaa niiden merkityksen ympäristölle ja ihmisen toiminnalle
- osaa analysoida kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä
- osaa noudattaa luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolisesti huolehtivaa elämäntapaa
- osaa tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa edistääkseen yhteisvastuullisesti kestävää ja oikeudenmukaista kehitystä.

Terveystiedon kursseilla kestävän kehityksen sosiaalinen puoli tulee esiin terveyden jakautumisena sekä yhteiskuntien, yhteisöjen että yksilöjen tasolla. Terveyden ihmiselle asettamiin vaatimuksiin tutustutaan mm. perheen ja parisuhteen sosiaalisen kehityksen kautta.

Uskonto: Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu tulee esiin uskonnon kursseissa yleisesti.

Historia

Opiskelijaa kannustetaan kestävään elämäntapaan ja toimintaan kestävän kehityksen puolesta. Opiskelija kasvaa vastuulliseksi toimijaksi jolla on taito ja tahto toimia kestävän tulevaisuuden puolesta omassa elämässään.

Opiskelija

- oppii tuntemaan perusasiat kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta
- oppii havaitsemaan luonnonympäristöissä, rakennetuissa ympäristöissä ja sosiaalisissa ympäristöissä tapahtuvia muutoksia
- kykenee analysoimaan globalisoitumista ja sen vaikutuksia kestävään elämäntapaan paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- havaitsee kestävän elämäntavan, tuotanto- ja kulutustapojen sekä poliittisten päätösten välisiä yhteyksiä
- oppii noudattamaan luontoperustastaan ja kulttuuriperinnöstään ylisukupolisesti huolehtivaa elämäntapaa

Yhteiskuntaoppi:

Opiskelija tutustuu erilaisten yhteiskunta- ja talousjärjestelmien/ -teorioiden näkemykseen sekä yksilön ja yhteisön suhteesta että talouskasvun tärkeydestä yhteiskuntien kehittymisen kannalta. Opiskelija kykenee yhteiskuntaopin tarjoamien tietojen ja taitojen pohjalta arvioimaan kriittisesti näiden eri järjestelmien ja teorioiden hyviä ja huonoja puolia edellä mainituissa asioissa. Lisäksi opiskelija tuntee kansainvälistä poliittista ja oikeusjärjestelmää, joiden puitteissa näitä asioita käsitellään globaalilla tasolla.

Opiskelija:

- tuntee kestävän elämäntavan ja kestävän kehityksen haasteet paikallisella, valtiollisella ja globaalilla tasolla eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa arvioida kriittisesti niitä ratkaisuehdotuksia, joita edellä mainittuihin haasteisiin erilaisten arvojen pohjalta tarjotaan
- ymmärtää omat poliittiset, taloudelliset ja oikeudelliset vaikutusmahdollisuutensa ja velvollisuutensa paikallisella, valtiollisella ja globaalilla tasolla ja kykenee myös käyttämään niitä etenkin paikallisella tasolla
- osaa arvioida globalisaation vaikutuksia omaan elämäänsä
- kykenee arvioimaan kriittisesti oman toimintansa vaikutuksia kansalaisena, kuluttajana ja työntekijänä tai yrittäjänä kestävään kehitykseen ja elämäntapaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä ja omia taloudellisia päätöksiään eettiseltä kannalta

- ymmärtää Suomen kansantalouden kytkeytymisen globaaliin talouteen
- ymmärtää talouden ja ympäristön suhteen kestävä kehityksen näkökulmasta
- tutustuu aihekokonaisuuteen kuuluvien kysymysten parissa työskenteleviin viranomaisiin, kansalaisjärjestöihin ja yrityksiin
- motivoituu toimimaan koulussa kestävä elämäntavan ja globaalin vastuun kysymysten parissa esimerkiksi opiskelijakunta-, EYP- ja NY-toiminnan kautta

Psykologia:

PS2 Kehittyvä ihminen: elämäntapa- ja kehityspsykologia

PS4 Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys: Hyvinvointia tukevat ratkaisut PS 5: Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen: Yksilön toiminnan vaikutukset

PS7: Sosiaalinen psykologia: sosiaalisen vaikuttamisen keinot, asenteet

Filosofia: Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu tulevat esiin erityisesti etiikan ja yhteiskuntafilosofian kursseilla. Ympäristöetiikka on osa filosofian etiikan kurssia.

Opinto-ohjaus

Kaikissa opinto-ohjauksen kursseissa sekä henkilökohtaisessa ohjauksessa pyritään huomioimaan kestävä elämäntavan ja globaalin vastuun periaatteet. Opinto-ohjauksessa pyritään vahvistamaan opiskelijan itsetuntemusta ja arvomaailmaa.

Musiikki: Musiikin peruselementtien ymmärtäminen auttaa hahmottamaan musiikkia ja sen yhteyttä käyttöympäristöön. Kuulonhuolto ja kuulovauriot. Musiikin käyttöoikeudet ja musiikki internetissä. Musiikin tekeminen ja äänittäminen kotona. Ovet auki musiikille: Vieraiden musiikkikulttuurien ymmärtäminen auttaa ymmärtämään myös oman musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja sen kehitystä.

Kuvataide: Vastuu oman luokkaympäristön siisteydestä ja viihtyvyydestä. Ymmärtää luonnon ja rakennetun, sosiaalisen ja psyykkisen ympäristön arvon yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Ymmärtää oman kulutuskäytännön merkityksen ympäristöön. Kulttuurisen perinnön siirtäminen ja ylläpitäminen sukupolvelta toiselle. Opiskelija oppii keinoja ylläpitää kulttuurin avulla yhteisön hyvinvointia. Opiskelija pohtii teoksensa suhdetta ja vaikutuksia ympäristöönsä, ja työskentelee ekologisesti kestävällä tavalla. Opiskelija oppii kulttuurisesti kestävää työskentelyä ja siten on vahvistamassa kulttuurisesti yhteisönsä hyvinvointia.

Liikunta: Opiskelijaa ohjataan hyötyliikkumaan. Luontoliikunnassa liikutaan luontoa kunnioittaen.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteettien rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimijuuttaan kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä. Aihekokonaisuuden keskeisenä lähtökohtana on lukion opiskelijoiden oma kokemusmaailma, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutkia, mistä osallisuus ja toimintakykyisyys muodostuvat kulttuurisesti moninaistuvassa yhteiskunnassa, kansainvälistyneessä työelämässä ja monitulkintaisessa, keskinäisriippuvuuksien muovaamassa maailmassa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ihmisoikeuksia ja osaa pohtia ihmisoikeuksien edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä*
- *osaa reflektoida kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalta kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmassa*

- vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin ja harjaantuu toimimaan kulttuuritulkkina
- ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet sekä mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uusintamisessa
- vahvistaa kielitietoisuuttaan, monikielisyyttään ja monilukutaitoaan
- osaa toimia kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä pyrkien keskinäiseen kunnioitukseen ja aitoon vuorovaikutukseen
- saa tilaisuuksia harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen osaamistaan tehden luovaa, monenkeskistä yhteistyötä hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Aihekokonaisuuden teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielisissä opiskeluympäristöissä. Opiskeluympäristöjen rakentamisessa lukio voi hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostojaan ja kotikansainvälisyyden keinovalikoimia. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kieli- ja kulttuuriympäristönä sekä hyvien tapojen edistämiseen. Lukion traditiot, juhlat ja muut tapahtumat voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Globaalissa maailmassa edellytetään kykyä toimia eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa sekä kotimaassa että ulkomailla. Oppilaan valmiuksia kulttuurienväliseen vuorovaikutukseen ja erilaisuuden ymmärtämiseen voidaan kehittää lukiokoulutuksessa lisäämällä oman kulttuuritaustan tuntemusta sekä eri uskontojen, maailmanhistorian ja kirjallisuuden tuntemusta. Yksittäisten kulttuuripiirteiden opettelua tärkeämpää on oppia asenteita, kuten erilaisuuden kunnioittamista, rohkeutta ja uteliaisuutta. Lisäksi kriittisen ajattelun valmiudet, tiedonhankinta-, viestintä- ja medialukutaidot korostuvat, kun tietoverkkojen kautta välittyy informaatiota kaikkialta maailmasta.

Kotikansainvälistyminen on tärkeä lukio-opetuksen työkalu. Se antaa opiskelijalle vuorovaikutuksellisia kokemuksia tämän omassa elinympäristössä - aina ei tarvitse lähteä ulkomaille kansainvälistyäksensä. Kotikansainvälistymistä ovat esimerkiksi kohtaamiset eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa, ulkomaalaisten vierailut lukioissa, kansainvälisellä teemalla toteutettavat aamunavaukset ja teemapäivät sekä erilaiset hankkeet ulkomaalaisten oppilaitosten kanssa (esim. verkossa).

Koulun tulee luoda kansainvälisyyttä tukeva ja kansainvälisyyteen kannustava ilmapiiri. Tämä toteutuu tunnistamalla sekä tunnustamalla oppilaiden ja opettajien kansainvälisyysosaamista että tekemällä kansainvälistä yhteistyötä yhä näkyvämmäksi. Kouluissa huolehditaan myös esteettömyydestä ja tasa-arvosta: kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet olla mukana kansainvälisessä toiminnassa.

Esimerkkejä käytännön toteutustavoista:

- vaihto-opiskelijoiden aktivoiminen (suomalaiset, jotka olleet vaihdossa)
- kansainvälinen opiskelijavaihto
- tutustuminen paikalliseen kulttuuritarjontaan: käynnit teatterissa, konsertissa, taidenäyttelyssä
- mielikirjanäyttely
- Kuopion alueen arkkitehtuurin esittely johonkin juhlapäivään liittyen. Tämä aihekokonaisuus kuuluu kaikkiin äidinkielen kursseihin ja liittyy keskeisesti kaikkien äidinkielen viestintäkurssien sisältöihin.

Taideaineissa (musiikki, kuvataide) oppilaat tutustuvat länsimaiseen ja muiden kulttuurien taiteeseen ja sen historiaan. Oppimaansa oppilaat soveltavat omassa taiteellisissa tuotoksissaan.

Toimintakulttuurissa aihekokonaisuus otetaan huomioon seuraavasti:

- päivänavauksissa huomioidaan kansainväliset ja kansalliset kulttuuriset teemat

- vaihto-oppilaat välittävät tietoa omasta kulttuuristaan erilaisissa koulun tapahtumissa, juhlissa ja oppitunneilla

Yhteistyöaihekokonaisuuden puitteissa tehdään yhteistyötä mm. seuraavien tahojen kanssa:

- taidelaitokset (teatteri, museot, taidetoimikunta), paikalliset sanomalehdet ja radiokanavat
- Taksvärkki ry
- ystävyyskoulut

Aihekokonaisuuden puitteissa voidaan järjestetä esimerkiksi seuraavia tapahtumia:

- itsenäisyysjuhla, adventtihartaus, Lucian päivä, joulujuhla ja -kirkko ja keväthuhlaylioppilasjuhlat syksyllä ja keväällä
- YK-juhla
- Kirjan ja ruusun päivä
- Snellmanin päivän kunniakäynti Snellmanin patsaalla
- ryhmäytymistapahtuma, penkkarit, vanhojen tanssit
- taksvärkipäivä

PERUSTA MUODOSTUU SEURAAVISTA KURSSEISTA:

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa opiskelija oppii tuntemaan omaa ja länsimaista kulttuuriperintöä sekä tulee tietoiseksi omasta kulttuuri-identiteetistään:

Opiskelija

- lukee ja tutkii kulttuuria ja kansainvälisyyttä käsittelevää kirjallisuutta ja ajankohtaisia tekstejä
- pohtii kielen ja kulttuurin merkitystä identiteetin rakentamisessa ja kulttuurillisina ilmiöinä
- vertailee suomen kieltä muihin kieliin
- tutustuu suomen kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen
- tarkastelee tekstejä ilmestymisajankohdan ja nykyajan kontekstissa
- tutustuu nykykulttuuriin
- tutustuu kertomuksiin ja kertomuksellisuuteen kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa
- keskustelee ajankohtaisista kulttuuriin, mediaan ja yhteiskuntaan liittyvistä aiheista

Kielen opetus merkitsee aina myös kohdekielen kulttuuriin perehtymistä, koska kieli ja kulttuuri ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa. Kulttuuria opitaan kielen avulla ja kieli synnyttää uutta kulttuuria.

Vieraissa kielissä ja toisessa kotimaisessa kielessä käsitellään aihekokonaisuuteen liittyviä teemoja kielenopetuksen keinoin. Kurseilla tutustutaan kohdekielen kulttuuriin myös kaunokirjallisuuden, median ja muun autenttisen materiaalin avulla.

ENA 1: Englannin kieli ja maailmani. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista.

ENA 3: Kulttuuri-ilmiöitä. Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta

ENA 8: Viesti ja vaikuta puhuen. Kurssilla vankennetaan puhumisen sujuvuutta kulttuurierot huomioonottaen sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

ENA 10: Global issues. Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

ENA 12: Kirjallisuuskurssi. Opiskelija tutustuu englanninkieliseen kirjallisuuteen ja esittelee kirjailijan laajentaen siten kulttuuritietouttaan..

ENA 14: Muut kieliopinnot. Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu englannin kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu englanninkielisessä maassa.

ENA 15: Cultural diversity in the United States. Opiskelija perehtyy kulttuuriseen monimuotoisuuteen (etninen, uskonnollinen, maantieteellinen jne) ja sen taustoihin Yhdysvalloissa.

Matematiikassa tarjotaan opiskelijalle mahdollisuuksia rakentaa kulttuuri-identiteettiään menneisyyden jäsentämisen avulla. Kurssien yhteydessä tuodaan esille, kuinka kunkin aikakauden ongelmat ovat vaatineet matematiikan kehittymistä ja siten kehittäneet muitakin tieteitä. Näin päädytään kokonaisvaltaisempaan tiedon käsitykseen.

Geometria: kreikkalaiset aakkoset; Talousmatematiikka: valuuttamuunnokset

Fysiikassa

- Fy2: Fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuihin ja kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa.
- Fy7: Näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehitykseen

Maantieteessä opiskelija perehtyy eri kulttuuripiireihin ja niiden välisiin vuorovaikutuksiin.

Yhteinen maailma: Kulttuuri-identiteettiin vaikuttavat tekijät ja maapallon kulttuuripiirit, kummilapsihanke; Riskien maailma: Kulttuurien kohtaamisista mahdollisesti aiheutuvat riskit; Aluetutkimus: Tutkittavan alueen väestön kuvaus maantieteellisen näkökulmasta; Pysytään kartalla: Kulttuurien maantieteellinen havainnollistaminen esim. kartogrammien avulla

Kemia: Ihmisen ja elinympäristön kemia: Tutkielmia aiheesta "Merkittäviä suomalaisia kemistejä" tai "Kemian historian merkkihenkilöitä".

Uskonnon kursseilla käsitellään erilaisten kulttuurien ja uskontojen vuorovaikutusta. Olennaista on oppia tuntemaan omat juurensa ja suvaitsemaan paremmin eri tavalla ajattelevia.

UE1/UE3/UE5 Kulttuurien tuntemus.

UE2/UE4/UE6 Eri kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen erot.

UE7/UE9 Taide.

UE8/UE10 Media.

UE11/UE13 Raamatun vaikutus kulttuuriin.

UE12 Kertomusten vaikutus kulttuuriin.

Filosofia: oman ja muiden identiteettien hyväksymisessä ihmisoikeuksien sisäistäminen on tärkeässä roolissa. Ihmisoikeudet ovat erityisesti esillä etiikan ja yhteiskuntafilosofian opetuksessa, jotka antavat opiskelijalle mahdollisuuksia pohtia omaa identiteettiään ja toisaalta oppia hyväksymään muiden identiteetit.

Historia

Opiskelija oppii ymmärtämään eri kulttuurien erilaisuutta, samalla hän saa aineksia oman kulttuuri-identiteettinsä rakentamiseen. Näin vahvistuvat opiskelijan taidot toimia kulttuurisesti moninaisissa toimintaympäristöissä.

Opiskelija

– oppii tuntemaan ihmisoikeuksia ja osaa pohtia ihmisoikeuksien edistämistä kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa yhteisöissä

- oppii havaitsemaan kulttuuriperintöjä, arvoja, taloudellisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, ja oppii rakentamaan omaa kulttuuri-identiteettiään niiden perusteella

- vahvistaa myönteisiä kulttuuri-identiteettejään ja kulttuurien tuntemustaan sekä oppii näkemään asioita toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin
- ymmärtää, miten aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat muodostuneet ja miten ne kehittyvät edelleen
- oppii havaitsemaan, mikä voi olla hänen ja hänen yhteisöjensä tehtävä kulttuuriperinnön vaalimisessa
- ymmärtää erilaisia kulttuurisesti moninaisia verkostoja ja toimintaympäristöjä
- kykenee arvostamaan ja kunnioittamaan erilaisia kulttuuriympäristöjä ja pyrkii aitoon vuorovaikutukseen

Yhteiskuntaoppi

Opiskelija ymmärtää erilaisia kulttuuripiirteitä ja niiden ilmenemismuotoja paikalliselta globaalille tasolle asti. Yhteiskunnallisten opintojen kautta opiskelija hankkii laaja-alaisen näkemyksen niistä haasteista ja mahdollisuuksista, joita globalisaatio tuo kulttuurien välisissä kohtaamisissa niin poliittisissa, taloudellisissa kuin sosiaalisissa yhteyksissä.

Opiskelija:

- tuntee perus- ja ihmisoikeuksien käsitteellisen eron sekä keskeisimmät sisällöt sekä niiden vaikutuksen omaan elämäänsä
- tutustuu perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen paikallisella, valtiollisella ja globaalilla tasolla, ymmärtää niiden tärkeyden monikulttuurisessa maailmassa sekä osaa arvioida kriittisesti erilaisia mahdollisuuksia edistää näiden oikeuksien toteutumista eri tasoilla
- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan monikulttuurisuuden piirteet taustoineen ja osaa arvioida kriittisesti tähän liittyviä, kunkin ajan mukanaan tuomia, haasteita sekä niihin esitettyjä ratkaisuehdotuksia
- osaa tarkastella Euroopan Unionia erilaisten toimintakulttuurien muodostamana toimijana ja ymmärtää eri EU-maiden arvojen ja asenteiden taustalla olevia tekijöitä
- vahvistaa tuntemustaan kansainvälisestä taloudesta järjestöineen ja pelisääntöineen
- arvioi kriittisesti globaalin talouden vaikutusta kulttuurien kehitykselle
- kehittää ymmärrystään erilaisista oikeusjärjestelmistä
- osaa arvioida kulttuurien välisen kanssakäymisen merkitystä poliittiselle, taloudelliselle ja sosiaaliselle vakaudelle maailmassa
- tutustuu aihekokonaisuuteen kuuluvien kysymysten parissa työskenteleviin viranomaisiin, kansalaisjärjestöihin ja yrityksiin
- motivoituu toimimaan koulussa aihekokonaisuuteen kuuluvien kysymysten parissa esimerkiksi opiskelijakunta-, EYP- ja NY-toiminnan kautta

Psykologia

PS2 Kehittyvä ihminen: identiteetin kehitys

PS4 Tunteet, psyykinen hyvinvointi ja mielenterveys: tunteiden ja mielenterveyden kulttuurisidonnaisuus PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen: Kulttuuri-identiteetti, Sosiaaliset verkostot

PS7 Sosiaalipsykologia: asenteet, monikulttuurisuus, stereotypiat ja roolit

Opinto-ohjauksessa käsitellään ulkomailla opiskelua ja työskentelyä. Erityisesti henkilökohtaisessa ohjauksessa tuodaan esille mahdollisuuksia vaihto-opiskeluun, kannustetaan monipuolisiin kieliopintoihin sekä opintoihin ja työskentelyyn ulkomailla. Eri kulttuuri- ja kielialueilta tulleita opiskelijoita tuetaan heidän opinnoissaan sekä kannustetaan osallistumaan aktiivisesti kouluyhteisön toimintaan.

Musiikki: Juhlalaulut ja juhlien musiikkiperinteet. Suomalaisen musiikin vaiheet pääpiirteissään.; Moniääninen Suomi: Suomalaisen musiikin kehitys ja sen ymmärtäminen kansanmusiikista

nykymusiikkiin. Kulttuurisidonnaisuus. Ovet auki musiikille: Vieraiden musiikkikulttuurien ymmärtäminen auttaa ymmärtämään myös oman musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja sen kehitystä.; Musiikkiprojekti: Kulttuuri-identiteetin vahvistuminen Esiintymisvalmiuksien kehittäminen. Itsensä ja musiikin viestiminen muille ihmisille.

Kuvataide: Paikalliseen, ajankohtaiseen taiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin tutustumista. Taide kulttuurin tulkkina. Pohdintaa taiteesta, taiteen olemuksesta ja erilaisista taidekäsityksistä. Tutustumis- ja näyttelykäyntejä tehdään mahdollisuuksien mukaan. Yhteisöllinen työskentely mahdollisten ulkopuolisten tahojen kanssa. Käsitellään maailman taiteen keskeisiä piirteitä ja tutustutaan paikalliseen taiteeseen. Opiskelija tutkii kuvallisesti ja kirjallisesti omia taitojaan ja käsityksiään kuvataiteen historian valossa. Itsenäinen työskentelyn suunnittelu ja toteutus vahvistaa itseluottamusta ja kasvattaa oman näkemyksen ja ilmaisun tuottamista. Opiskelija tutustuu johonkin yhdessä sovittuun kulttuurin ilmiöön joko paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti ja oppi hyödyntämään sitä oman ilmaisunsa lähtökohtana. Opiskelija vahvistaa tapahtuman kautta lukionsa positiivista toimintakulttuuria.

Liikunta: Opiskelija tutustuu liikuntamuotoihin osana omaa kansallista kulttuuriperintöä (esimerkiksi pesäpallo). Myös muiden maiden liikuntakulttuureihin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan eri liikuntamuotojen kautta (esimerkiksi eri maiden tanssit).

Monilukutaito ja mediat

Aihekokonaisuus syventää opiskelijoiden ymmärrystä monilukutaidosta ja medioista sekä niiden keskeisestä asemasta ja merkityksestä ihmisenä kasvamiselle ja kulttuurille. Monilukutaidolla tarkoitetaan taitoja tulkita, tuottaa ja arvottaa tekstejä eri muodoissa ja konteksteissa. Medialukutaito on osa monilukutaitoa. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen tai kinesteettisten symbolijärjestelmien tai niiden yhdistelmien muodostamia kokonaisuuksia. Monilukutaito tukee ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä sekä syventää kriittistä lukutaitoa ja kielitietoisuutta. Erilaiset lukutaidot kehittyvät kaikessa opetuksessa ja kaikissa oppiaineissa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista*
- syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä*
- harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa*
- syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein*
- harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin*
- tuntee tekijänoikeuksia ja sananvapautta koskevia keskeisiä normeja sekä osaa analysoida medioihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä*
- osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.*

Opiskelijoiden monilukutaidon kehittymistä tukee oppiaineiden välinen yhteistyö, opiskelu monipuolisissa opiskeluympäristöissä, opiskelijoiden omien ideoiden ja toimintaympäristöjen hyödyntäminen sekä yhteistyö esimerkiksi medioiden, kirjastojen sekä tutkimus- ja kulttuurilaitosten kanssa. Opiskelijat oppivat erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mediassa toimimisen tapoja esimerkiksi osallistumalla mediamateriaalin laatimiseen. Lukion tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön suunnitelma voi tukea aihekokonaisuuden toteutusta.

Viestintä ja media ovat opetuksessa sekä kohteita että välineitä. Mukana ovat sekä sisällöt ja materiaalit että tekniset sovellukset. Viestinnän ja mediaosaamisen aihekokonaisuus koskee

kaikkia oppiaineita. Kussakin aineessa todetaan siihen luontevasti kuuluvat viestinnän sisällöt, taidot ja toiminta sekä aineen ja tieteenalan näkökulmasta että tämän aihekokonaisuuden tavoitteita silmällä pitäen. Viestintään liittyy läheisesti kulttuurin ja aktiivisen kansalaisuuden, tiedonhallinnan ja –käsittelyn sekä koulun toiminnan ja toimintakulttuurin näkökulmia. Tiedonvälityksen kannalta on tärkeää oppia analysoimaan tietoa ja tiedon ja tietolähteiden luotettavuutta. Opetuksessa pohditaan kriittisesti viihteen ja tiedonvälityksen eettisyyttä ja esteettisyyttä sekä rooleja yhteiskunnassa. Viestinnän aihekokonaisuuden ja eri kurssien toteutuksessa tehdään yhteistyötä paikallisten viestintien ja mediatuottajien kanssa, vieraillaan media-alan tuotantopaikoissa ja käytetään opetuksessa asiantuntijoita. Yhteistyötä voidaan tehdä myös alan oppilaitosten kanssa, kulttuuri- ja taidelaitosten sekä alan yritysten kanssa.

Opiskelijan viestintä- ja mediaosaamistaidot kehittyvät ja syvenyvät. Hän oppii arvioimaan ja valikoimaan eri tieto- ja viestintävälineiden sisältöjä itsenäisesti ja kriittisesti. Hän osaa hyödyntää niiden tarjoamia mahdollisuuksia opiskelijana, kansalaisena ja kansainvälisen yhteisön jäsenenä. Hän ymmärtää viestintävälineiden vaikuttamistavat, oppii ajattelemaan itsenäisesti ja punnitsemaan eri lähteistä tulevia ristiriitaisiakin viestejä. Hän oppii tekemään valintoja eettisten arvojen pohjalta. Hän osaa huolehtia omasta ja yhteisönsä yksityisyydestä, suojasta ja turvallisuudesta. Esimerrkkejä käytännön toteutustavoista:

- sanoma- ja aikakauslehtipäivän/ mediapäivän viettäminen
- media-alan asiantuntijavierailu
- tutustuminen toimittajan työhön, käynti Savon Sanomien toimituksessa
- koulun oman verkkolehden toteuttaminen sovittun teeman pohjalta
- kansainvälisiä vierailuja edeltävä tutustuminen maahan, kieleen, kulttuuriin ja paikkakuntaan Internetin kautta
- portfoliotyöt eri kursseilla
- mediateknologia

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa monilukutaito ja mediat on oppiaineen ydin. Se näkyy vastaanotto-, tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteluna sekä yhteistyönä mediatalojen kanssa:

Opiskelija

- tutkii, tuottaa ja tulkitsee kaikissa kursseissa erilaisia tekstejä
- tutustuu monipuolisesti median eri muotoihin ja niissä esiintyviin tapoihin tuottaa merkityksiä
- tuottaa mediayhteistyön myötä tekstejä eri medioihin

Vieraissa kielissä ja toisessa kotimaisessa kielessä käsitellään kyseiseen aihekokonaisuuteen liittyviä tekstejä ja kuunteluja.

ENA 2: Ihminen verkostoissa. Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

ENA 3: Kulttuuri-ilmiöitä. Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

ENA 7: Kestävä elämäntapa. Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä.

ENA 8: Viesti ja vaikuta puhuen. Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

ENA 10 Global issues. Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

Matematiikka Kurseilla harjaannutetaan opiskelijoita lukemaan ja tulkitsemaan tilastollisia kuvaajia. Kaikilla matematiikan kurseilla opiskelijoille tarjotaan verkkoympäristön avulla lisämateriaalia. Polynomifunktiot: tietokone oppimisen tukena Analyttinen geometria: tietokone oppimisen tukena Todennäköisyys ja tilastot: tiedon esittäminen: diagrammit, kaaviot ja taulukot Lukuteoria ja logiikka: sanallisesta ilmaisusta matemaattiseen lausekkeeseen, lukujärjestelmämalleja Tilastomatematiikan jatkokurssi: tiedon esittäminen: diagrammit, kaaviot ja taulukot;

Fysiikassa

- Fy1: Tieto- ja viestintätekniikan käyttö, tiedon kriittinen arviointi.
- Fy7: Tiedonhankinta, esittäminen, arviointi

Biologiassa opiskelija harjaantuu selostamaan luonnontieteellisten ilmiöiden lainalaisuuksia sekä etsimään tietoa tutkittavista ilmiöistä.

Eliömaailma: Tiedon haku ja sen kriittinen käsittely, omat tuotokset Solu ja perinnöllisyys: Tiedon haku ja sen kriittinen käsittely, mielipiteiden perustelu Ympäristöekologia: Perustellut kannanotot ympäristökysymyksiin, oma tutkielma, tiedon hankinta ja kriittinen käsittely Bioteknologia: Uudet tekniikat mediassa, hyötyjen ja haittojen kriittinen arviointi Laboroinnin perustaidot: Tutkimusraporttien laadinta ja levitys Genetiikan laboroinnit: Tutkimusraporttien laadinta ja levitys Etologian kurssi: Eläinten käyttäytymisen havainnointi eri menetelmillä, tutkimustulosten levitys Herbaario/kokoelmakurssi: Eliölajien elinympäristöjen muutokset, tietojen levitys Luonnontuntemus ja erätaidot: Luontoretken päiväkirja **Maantieteessä** opiskelija harjaantuu suhtautumaan kriittisesti eri tiedotusvälineiden tarjoamaan tietoon, muokkaamaan olemassa olevaa tietoa ja esittämään omia tuotoksiaan.

Maapallo: Planetaariset ilmiöt tiedotusvälineissä Yhteinen maailma: Keskustelut tiedon kriittisestä tarkastelusta maantieteen näkökulmasta Riskien maailma: Eri medioiden käyttö tiedonhankinnassa ajankohtaisista riskeistä, tietolähteen kritiikki, tiedon maantieteellinen analysointi, riskiportfolio Aluetutkimus: Tiedon saanti tutkittavasta alueesta, tiedon kriittinen ja maantieteellinen käyttö Pysytään kartalla: Kartografian keinot maantieteellisen tiedon havainnollistamisessa eri medioissa, GIS-tietouden syventäminen **Kemiassa** käytetään esim. tiedonhakua ja aihepiireihin liittyviä animaatioita ja demonstraatioita kaikilla kurseilla. Kurseilla voi esiintyä molekyylien kolmiulotteista mallinnusta tietokoneohjelmien avulla.

Lisäksi opiskelija (Ke1-Ke5 kurseilla)

- syventää ja kehittää monilukutaitoaan, erityisesti monimuotoisten tekstien tulkintaa, tuottamista ja arvottamista
- syventää käsitystään eri tieteen- ja taiteenalojen kielten merkityksestä opiskelussa ja työelämässä
- harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan monenlaisia tekstiaineistoja tiedonhankinnassa ja opiskelussa
- syventää vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitojaan kehittämällä yhteisen mediatuottamisen osaamistaan yhdessä muiden kanssa eri viestintäympäristöissä ja eri välinein
- harjaantuu mediakriittisyyteen perehtymällä medioiden toimintaan vaikuttaviin yhteiskunnallisiin, taloudellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin
- osaa käyttää monilukutaitoa ja medioita itseilmaisussa ja vuorovaikutuksessa sekä toimia vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.

Uskonnossa perehdytään uskonnollisen kielen erityispiirteisiin sekä opastetaan tarkastelemaan kriittisesti median keinoja viestittää uskonnoista.

UE1/UO1/UE3/UO3 Uskonto ilmiönä, viestintäkulttuuri uskontojen kohtaamisessa.

UE6/UO6/UE7/UO7 Uskonto, media ja mediakriittisyys.

UE8/UO8 Raamatun tutkimus mediassa.

Filosofian opetuksessa lukutaidon ja tekstin ymmärtämisen merkitys on suuri. Kaikki filosofian kurssit ohjaavat opiskelijaa kriittisyyteen ja analyttisyyteen. Medialukutaito ja median vallan erittely ovat erityisesti esillä yhteiskuntafilosofian opetuksessa.

Historia:

Opiskelija tutustuu eri medioihin ja niiden merkitykseen ja kehitykseen eri kulttuureissa. Historian lähteiden tulkinnan kautta hän oppii suhtautumaan kriittisesti sanallisiin, kuvallisiin, auditiivisiin ja numeerisiin kokonaisuuksiin

Opiskelija

- syventää ja kehittää monilukutaitoaan tarkastellessaan erityyppisiä historian lähteitä
- oppii tarkastelemaan eri tieteen- ja taiteenalojen kielten erilaisuutta ja kehitystä
- harjaantuu hakemaan, valitsemaan, käyttämään ja jakamaan erilaisia teksti- ja kuva-aineistoja tiedonhankinnassa
- oppii havaitsemaan median soveltamista vallankäytön eri tarkoituksiin
- oppii mediakriittisyyteen historian lähteiden tarkastelun ja tulkinnan kautta
- oppii käyttämään medioita vuorovaikutuksessa ja toimimaan vastuullisesti sisällön tuottajana, käyttäjänä ja jakajana.

Yhteiskuntaoppi Opiskelija kehittää yhteiskuntatieteiden avulla ymmärrystään viestinnän eri muotojen ja sisältöjen kytkeytymisestä ideologisiin näkökulmiin niin poliittisissa, taloudellisissa, sosiaalisissa kuin kulttuurisissakin yhteyksissä. Samalla hän harjaantuu hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota.

Opiskelija:

- ymmärtää median roolin yksilöille ja yhteisöille maailmankuvan rakentamisessa ja jäsentämisessä sekä tietää medioitumisen käsitteen
- tuntee mediamaailman taloudelliset lainalaisuudet ja niiden vaikutuksen tiedonvälityksen monipuolisuuteen ja kriittisyyteen
- kykenee arvioimaan kriittisesti sananvapauden tilaa ja sananvapautta uhkaavia tekijöitä paikallisella, valtiollisella ja globaalilla tasolla
- ymmärtää vapaan median roolin demokratian, perus- ja ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltion toteutumiselle jokapäiväisessä elämässä
- osaa etsiä, hankkia, arvioida, analysoida ja tuottaa sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota ajankohtaisista asioista esimerkiksi oppimisseiden sekä suullisten ja kirjallisten uutisanalyysojen tuottamisen kautta
- harjaantuu käyttämään erilaisia tieto- ja viestintäteknologian välineitä ja lähteitä omakohtaisen vaikuttamisen välineinä sekä arvioimaan niiden tehokkuutta yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa
- tuntee yhteiskunnallisen vaikuttamisen ajalliset ja fyysiset rakenteet ja kykenee näin osallistumaan keskusteluun niin asioiden vastaanottajana kuin asioihin vaikuttavana kansalaisena
- osaa arvioida kriittisesti poliittisessa, taloudellisessa, sosiaalisessa ja kulttuurisessa keskustelussa esitettyjä argumentteja kansalaisen, kuluttajan, työntekijän ja yrittäjän rooleista käsin
- tuntee sananvapauteen ja tekijänoikeuksiin liittyvää normistoa ja osaa soveltaa näitä omaan toimintaansa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- tutustuu viestintään liittyviin työaloihin sekä viestintään ja vaikuttamiseen liittyviin haasteisiin viranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja yritysten näkökulmasta

- motivoituu kehittämään aihekokonaisuuteen liittyviä taitojaan esimerkiksi opiskelijakunta-, EYP- ja NY-toiminnan kautta

Psykologiassa viestintä- ja mediaosaaminen ovat teemoja, joita käsitellään opiskeltaessa muistitoimintaa ja tiedonkäsittelyä.

PS1 Psyykinen toiminta ja oppiminen: Oppiminen PS3 Tietoa käsittelevä ihminen: havaintokehä ja skeemat PS7 Sosiaalipsykologia: viestintä, mediakritiikki PS11 Psykologian tutkimuskurssi: monipuolinen tiedonhankinta ja käsittely

Terveystiedon kurssilla tutustutaan median ja terveyden yhteyksiin ja opetellaan terveyden lukutaitoa eri tasoilla.

Tietotekniikassa viestintä- ja mediaosaaminen sisältyy hyvin oleellisena osana peruskursseihin.

Opinto-ohjaus

Viestintään ja mediaan liittyviä teemoja on erityisesti opinto-ohjauksen kursseissa OP1 (Minä opiskelijana), OP2 (Jatko-opinnot ja työelämä) sekä OP5 (Opiskelun TVT –taidot).

OP1 (Minä opiskelijana) kurssilla tätä aihekokonaisuutta edustavat opiskelu- ja tiedonhankintataitoihin, oppimaan oppimisen sekä jatko-opintoihin liittyvien tietolähteiden sekä sähköisten ohjauspalveluiden sisällöt.

OP2 (Jatko-opinnot ja työelämä) kurssilla vastaavasti koulutustarjontaan ja työelämään tutustuminen koulun tiloissa tapahtuu lähinnä tietoteknisten välineiden avulla. Tällöin medialukutaito ja keskeisen tiedon hankinta ja sen ymmärtäminen on olennaista. Lukion jälkeisiin opintoihin hakeutuminen tapahtuu sähköisten hakupalveluiden kautta, joiden käyttöön perehdytään etukäteen sekä OP2 kurssilla että henkilökohtaisessa ohjauksessa.

OP5 (Opiskelun TVT-taidot) kurssin tavoitteet ja sisällöt tähtäävät opiskelijan tieto- ja viestintätaitojen hallinnan sekä kriittisen medialukutaidon kehittämiseen niin, että opiskelija selviytyy lukio-opinnoistaan sekä sähköisistä ylioppilaskirjoituksista.

Kuvataide: Kuvan rakentamisen keskeiset periaatteet ja kuva-analyysin menetelmiä. Kurssilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tietotekniikkaa, mm. Tietojen ja kuvamateriaalien hakemista internetistä ja digitaalisia työskentelyjä. Kurssin keskeiset sisällöt tukevat monilukutaidon kehittymistä. Media-alan kuvastoihin tutustuminen. Visuaalisen viestinnän tulkintaa ja analyysiä. Valokuva viestinnän ja ilmaisun välineenä. Tekijänoikeudet ja valokuvauksen eettiset periaatteet. Huomioita digitaalisen kuvanmuokkaamisen ulottuvuuksista.

Liikunnan lukiodiplomikurssi: tutkielma, perehtyminen oman erityislajin taustaan.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuden tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutteisuudesta. Teknologian avulla ihminen rakentaa maailmaa tarpeidensa pohjalta uusia ratkaisuja etsien ja luoden. Teknologisten ratkaisujen perustana on tietämys luonnonlaeista ja #ilmiöistä. Luovuus ja ongelmanratkaisu, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä kestävä tulevaisuus ovat näkökulmia teknologian kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologian kehityksen keskeisiä sisältöjä ovat elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttuminen. Aihekokonaisuutta voidaan lähestyä historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia

- ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä
- ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta
- rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena
- oppii yhteistyön taitoja ja yrittäjyyttä sekä tutustuu teknologisilta ratkaisuiltaan kiinnostaviin yrityksiin ja innovatiivisiin työelämän toimijoihin
- osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana
- osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta työpaikkojen kehitykseen, työn sisältöön ja työllisyyteen

Ihmisen suhdetta teknologiaan pohditaan kodin, työelämän ja vapaa-ajanvieron näkökulmista. Teknologisen kehityksen suuntia ja vaihtoehtoja arvioidaan eettisin ja taloudellisin perustein sekä hyvinvointi- ja turvallisuuskäsitteistä. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan kantaa teknologian kehittämiseen ja osallistumaan sitä koskevaan päätöksentekoon pitäen esillä pyrkimyksiä kestävään elämäntapaan. Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla teknologioiden soveltamiseen eri aloilla. Työskentely digitaalisissa ympäristöissä ja teknologia-alan eri toimijoiden kanssa voi olla osa aihekokonaisuuden toteutusta. Ohjauksella voidaan edistää tasa-arvoa opiskelijoiden valinnoissa.

Teknologia ja yhteiskunta otetaan normaalin luokkaopetuksen lisäksi huomioon mm. kursseilla pidetyissä erinäisissä oppilastoissa, demonstraatioissa ja videoissa. Lukioissa järjestetään opiskelijavierailuja paikallisiin teknologiayrityksiin. Lisäksi Kuopion monet oppilaitokset (mm. Kuopion yliopisto) mahdollistavat tekemään yhteistyötä lukion ja oppilaitosten kanssa.

Opiskelija oppii hallitsemaan teknologian perustaidot niin, että hän pystyy hyödyntämään teknologian sovelluksia omissa opinnoissaan. Hän kykenee toimimaan yhteiskunnassa, joka koneellistuu ja vaatii tietoteknisiä perustaitoja. Hän oivaltaa, että teknologia palvelee yhteiskuntaa ja käyttäjiään. Opiskelija oppii myös pohtimaan teknologian vaikutusta yhteiskuntaan ja omaan elämäänsä; hän kehittyy kriittiseksi teknologian käyttäjäksi.

Esimerkkejä käytännön toteutustavoista:

- teknobileet eli pidetään juhlasalin aulaan näyttely vanhasta teknologiasta (helmitaulu, laskutikku, tauluharppi jne.)
- koululla voi järjestää jonkin vuosikymmenen teemapäivän opetuksessa, jolloin käytettäisiin ko. vuosikymmenen välineistöä ja opetusmateriaalia.
- modernin teknologian esittelyä, jossa esitellään esimerkiksi terveydenhoidon, elintarvikealan, vaatetusalan jne. saavutuksia ja hyödynnetään paikallisia yrityksiä, ammattikorkeakoulua ja yliopistoa.
- opiskelijat voisivat aktiivisesti olla mukana suunnittelemassa teknologia-teemapäivää, jossa olisi opiskelijakilpailuja, näyttelyjä, luentoja, tulevaisuuden visiointia ym.
- laaditaan teknologia-aiheinen, eri oppiaineita integroiva koulukohtainen kurssi
- paikkatietojärjestelmään (GIS) tutustuminen

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa teknologia on yhteiskunnallisen vaikuttamisen väline, jota opiskelija oppii käyttämään tiedon hakemisen, sisällön arvioinnin, vaikuttamisen ja tekstien tuottamisen näkökulmasta:

Opiskelija

- harjaantuu tiedonhankintaan ja sen tulkintaan: verkkolukemiseen, tiedonhankinnan arviointiin ja lähdekritiikkiin
- tuottaa erilaisia mediatekstilajeja sekä harjoittelee dialogista vuorovaikutusta ja pohtii sen etiikkaa verkko-ympäristössä

- tunnistaa vaikuttamisen keinoja ja tekstien ideologioita ja harjoittelee argumentointia niin kirjoitettuna kuin puhuttuna
- tutustuu sananvapauteen ja sensuuriin yhteiskunnallisina ilmiöinä
- harjaantuu aktiiviseen kansalaisvaikuttamiseen ajankohtaisten kulttuurin, median ja yhteiskunnallisten aiheiden myötä

Vieraissa kielissä ja toisessa kotimaisessa kielessä käsitellään kyseiseen aihekokonaisuuteen liittyviä tekstejä ja kuunteluja.

ENA 2: Ihminen verkostoissa. Kurssilla pohditaan teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

ENA 4: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma. Kurssilla pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuuta ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa

ENA 5: Tiede ja tulevaisuus. Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisionaatioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

ENA 10: Global issues. Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

ENA15: Cultural diversity in the United States. Opiskelija perehtyy kulttuuriseen monimuotoisuuteen (etninen, uskonnollinen, maantieteellinen jne) ja sen taustoihin Yhdysvalloissa. Kurssilla hyödynnetään monipuolisesti verkko - ym. materiaalia.

Matematiikassa opiskelija oppii teknologian kehittämistyössä käytettäviä ongelmanratkaisutaitoja.

Polynomifunktiot: laskimen käyttö; Analyttinen geometria: graafisen laskimen käyttö; Todennäköisyys ja tilastot: laskimen käyttö; Tilastomatematiikan jatkokurssi: laskimen käyttö

Fysiikassa

- Kaikissa fysiikan kursseissa "teknologia ja yhteiskunta aihekokonaisuus" on vahvasti mukana.

Biologiassa opiskelija ymmärtää teknologian merkityksen biologisessa tutkimuksessa sekä ympäristöongelmien ratkaisussa.

Eliömaailma: Internet tiedonhaussa; Solu ja perinnöllisyys: Jalostus ja sen ulottuvuudet; Ympäristöekologia: Teknologian mahdollisuudet ja yhteiskunnan asenteet ympäristönsuojelussa, vierailu jäteasemalla ja jätevedenpuhdistamolla; Ihmisen biologia: Ihmisen tutkiminen ja terveyden yhteiskunnalliset ulottuvuudet; Bioteknologia: Bioteknologian välineet ja menetelmät, yhteiskunnallinen näkökulma niiden käyttöön, aiheina esim. mikrobien hyödyntäminen, kasvien ja eläinten jalostus, GMO, bioteknologian etiikka; Laboroinnin perustaidot: Vanha ja uusi laboratorioteknologia; Genetiikan laboroinnit: Vanha ja uusi teknologia genetiikan tutkimuksessa; Etologian kurssi: Hyöty- ja lemmikkieläinten jalostus; Herbaario/kokoelmakurssi: Kasvi- tai eläinkokoelman keräämisen mahdollisuudet; Luonnontuntemus ja erätaidot: Ihmisen vaikutus ympäristöön, vanha ja uusi teknologia suunnistamisessa

Maantieteessä perehtyy teknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin luonnonmaantieteellisten ilmiöiden tutkimisessa ja saadun tiedon soveltamisessa yhteiskunnan eri toiminnoissa.

Maapallo: Maapallon tutkiminen ja sen maantieteelliset ulottuvuudet; Yhteinen maailma: Globaalien ilmiöiden maantieteellinen tarkastelu; Riskien maailma: Mitä riskejä teknologiaan

sisältyy yhteiskunnan kannalta? Mitkä ovat niiden ratkaisumahdollisuudet; Aluetutkimus: Tutustuminen paikkatietojärjestelmien (GIS) käyttömahdollisuuksiin ja GIS-tietokoneohjelman käyttö; Pysytään kartalla: Kartografian keinot ilmiön kuvaamisessa, paikkatietojärjestelmien ja tietokoneohjelman (GIS) käyttö

Kemiassa (Ke1-Ke5 kursseilla) opiskelija

- käyttää eri oppiaineiden tietoja ja taitoja arvioidessaan teknologian eri ilmentymiä sekä pohtiessaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia ja teknologian moninaisia kehittämismahdollisuuksia
- ymmärtää ihmisen suhdetta teknologiaan sekä osaa pohtia teknologian osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, yhteiskunnan muutoksissa ja ympäristön tilaan vaikuttavana tekijänä
- ymmärtää tieteen, taiteen ja teknologian kehityksen keskinäistä vuorovaikutusta
- rohkaistuu käyttämään omia mahdollisuuksiaan, luovuuttaan ja ongelmanratkaisutaitojaan hakiessaan ratkaisuja käytännöllisiin ongelmiin sekä oppii suhtautumaan erehdyksiin luovaan prosessiin kuuluvana kokemuksena
- osaa tehdä järkeviä teknologiaa koskevia valintoja kansalaisena ja kuluttajana

Uskonnossa tarkastellaan teknologian mahdollisuuksia ja vaikutuksia, sekä hyvässä että pahassa niin nykypäivänä, kuin kirkon historiassakin. Opetuksessa käytetään monipuolisesti teknologiaa.

Filosofia: Filosofian kursseilla harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä suhtautumista tietolähteisiin. Opiskelija oppii arvioimaan teknologian mahdollisuuksia ja erittelemään siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Historia

Opiskelija ymmärtää teknologisen ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutuksen, näin opiskelija myös tiedostaa elämäntapojen, toimintaympäristön ja yhteiskunnan muuttumisen tieto- ja viestintäteknologisen kehityksen myötä.

Opiskelija

- ymmärtää teknologisten innovaatioiden vaikutuksia osana sivilisaatioiden kehitystä
- oppii pohtimaan ihmisen suhdetta teknologiaan ja teknologian kehityksen osuutta ja merkitystä elämäntapojen muotoutumisessa, ja yhteiskunnan muutoksessa
- ymmärtää tieteen vaikutuksen teknologian kehitykseen
- osaa pohtia teknologian, talouden ja politiikan vuorovaikutusta sekä teknologisten vaihtoehtojen vaikutusta yhteiskuntien kehitykseen

Yhteiskuntaoppi

Opiskelija hahmottaa teknologian ja sen kehittymisen linkittyvän sekä yhteiskuntien muuttumiseen ja kehittymiseen että niiden kykyyn muuttua ja kehittyä. Yhteiskuntatieteiden opiskelun kautta opiskelija tuntee ja pystyy arvioimaan kriittisesti teknologian tuomia mahdollisuuksia poliittiseen, taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuurilliseen toimintaan ja vaikuttamiseen.

Opiskelija:

- osaa arvioida kriittisesti teknologian hyviä ja huonoja puolia sekä yksilöiden ja yhteisöjen välisissä että yksilöiden, yhteisöjen ja ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa paikalliselta globaalille tasolle
- pohtii teknologian mukanaan tuomia mahdollisuuksia ja uhkakuvia tulevaisuuden yhteiskunnalliselle kehitykselle sekä ympäristölle
- ymmärtää teknologian yhteyden tuottavuuden ja talouskasvun edistämiseen ja osaa arvioida kriittisesti tämän kehityksen hyviä ja huonoja puolia

- ymmärtää teknologisen kehityksen yhteyden tulevaisuudessa tarvittavien tietojen ja taitojen sekä työnteon ja yrittäjyyden muutokseen esimerkiksi uusien ammattien syntyminenä ja nykyisten häviämisenä
- hallitsee tieto- ja viestintäteknologian käytön perusteet poliittisen, taloudellisen ja oikeudenkäyttöön liittyvän tiedon hankkimisessa ja tuottamisessa
- tuntee tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa arvioida niiden tehokkuutta vaikuttaa omakohtaisesti paikallisella, valtiollisella ja globaalilla tasolla
- osaa arvioida kriittisesti teknologisen kehityksen ja kehittyneisyyden eroja maailmassa ja näiden erojen vaikutuksia kansainväliseen politiikkaan, talouteen ja hyvinvoinnin jakautumiseen globaalilla tasolla
- ymmärtää teknologian tuomat paineet muuttaa lainsäädäntöä niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla sekä arvioida tähän liittyviä haasteita
- osaa arvioida teknologian tuomia mahdollisuuksia ja haasteita yksilön elämänhallinnalle kuluttajana, työntekijänä, yrittäjänä, julkisten palvelujen käyttäjänä sekä niiden rahoittajana
- tutustuu teknologiateollisuuteen työalana

Psykiologia: Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet: kognitiiviset prosessit, aivojen kuvantamismenetelmät; Persoonallisuus ja mielenarveys: psykologiset tiedonhankintakeinot

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen: kognitiiviset prosessit, aivojen kuvantamismenetelmät

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen: yhteistyötaidot

PS7 Sosiaalipsykologia: työelämä ryhmäilmiona

PS12 Seikkailu aivoihin: Aivojen kuvantaminen, aivojen uudet tutkimusmenetelmät

Opinto-ohjaus

Modernin opetusteknologian käyttäminen on mukana kaikissa opinto-ohjauksen kursseissa tiedon kriittisenä hankkimisena, tiedon tuottamisena ja tiedon jakamisena.

OP1 (Minä opiskelijana) kurssilla aihekokonaisuus tulee esille opiskelu- ja tiedonhankintataitojen, oppimaan oppimisen sekä sähköisten ohjauspalveluiden sisällöissä.

OP2 (Jatko-opinnot ja työelämä) kurssilla samoihin teemoihin syvennyttään edelleen ja sen lisäksi jatko-opintoihin sekä työelämään tutustuminen edellyttävät modernin opetusteknologian hallintaa. Kurssilla voidaan tutustua myös paikallisiin korkean teknologian yrityksiin sekä kutsua koululle teknologian asiantuntijoita esittelemään teknologian merkitystä yhteiskunnassa.

OP3 (Tutortoiminta) ja OP4 (Opiskelijakuntatoiminta) kursseilla teknologiaa hyödynnetään erityisesti kommunikoinnin ja yhteydenpidon välineenä.

OP5 (Opiskelun TVT) kurssilla heti ensimmäisen lukuvuoden alussa opiskelijat perehtyvät koulun tietoteknisiin käytänteisiin sekä tietotekniikan käyttöön koulussa.

Liikunta: Liikuntakursseilla pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään liikumista tukevaa teknologiaa (sykemittarit, askelmittarit, karttaohjelmat, erilaiset liikunta-aplikaatiot jne.).

Kuvataide: Kuvien ja tiedon haku internetistä. Työskentelyssä sovelletaan perinteisiä ja digitaalisia menetelmiä ja välineitä. Tekniikan ja teknologian, keksintöjen ja tieteen saavutusten vaikutus taiteen ilmaisukeinoihin. Valokuvauksen kehitys ja sen mukanaan tuomia vaikutuksia yhteiskuntaan. Digitaalisen kuvan uudet ulottuvuudet.

7.3. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa

tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Oppiaine on osa lukion kieli-, kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tulkintaan ja eettiseen pohdintaan.

Kirjallisuudenopetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien erittelemine ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista. Kirjallisuuden lukeminen monipuolistaa omaa ilmaisua.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus mahdollistaa omasta kielellisestä ja kulttuurisesta taustasta lähtevän identiteetin rakentamisen moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on oppia arvostamaan monikielisyyttä, kulttuurista monimuotoisuutta, kielellisiä ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat yhteydessä toisiinsa. Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten verkkoympäristöjä, kirjastoja ja kulttuurilaitoksia, sekä opiskelijoille merkityksellisiä, elämyksellisiä ja oppimisen iloa tuottavia tehtäviä. Tekstejä tuotetaan, tulkitaan ja jaetaan sekä yksin että yhdessä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien opetuksessa tehdään yhteistyötä oppimäärien välillä ja muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.1. Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä sekä saamen kieli maan alkuperäiskansan kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien sisältöihin.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen taitoa, moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä erityisesti suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten

ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema Suomen enemmistökielenä ja opetuksen kielenä sekä saamen kieli maan alkuperäiskansan kielenä. Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella. Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien sisältöihin.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen*
- syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kauno- ja tietokirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä*
- syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- monipuolistaa vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta*
- ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit*
- syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituksiperiä sekä etsiä ja valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen*
- ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia ja käyttää lähteitä oikein*
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kaikilla oppimäärän osa-alueilla sekä ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksia kieleen, teksteihin ja vuorovaikutukseen*
- nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta sekä ymmärtää niiden historiallisten juurten merkityksen ja näkyvyyden nykykulttuurissa.*

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa suomen kielen taitoaan sekä teksti- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen itsensä ilmaisemiseen ja vuorovaikutukseen*
- syventää ja monipuolistaa tietojaan kielestä, kauno- ja tietokirjallisuudesta, mediasta sekä vuorovaikutuksesta ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä*
- syventää monilukutaitoaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä ja tekstikokonaisuuksia tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- monipuolistaa vuorovaikutusosaamistaan siten, että osaa eritellä ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita tietoisena niiden konteksteista, niihin liittyvistä vuorovaikutusilmiöistä ja -taidoista sekä vuorovaikutusetiikasta*
- ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden, tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen ja hallitsee yleiskielen normit*

- syventää kielen ja kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituksellisuutta sekä etsiä ja valikoida tilanteeseen sopivan tietolähteen
- ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia ja käyttää lähteitä oikein
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti kaikilla oppimäärän osa-alueilla sekä ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksia kieleen, teksteihin ja vuorovaikutukseen
- nauttii kielestä ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta sekä ymmärtää niiden historiallisten juurten merkityksen ja näkyvyyden nykykulttuurissa.

Arviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana

- lisää tietojään ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- kehittää taitojaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta, lukemisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- syventää käsitystään itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana
- lisää tietojään ja taitojaan puhumisesta ja ryhmäviestinnästä.

Keskeiset sisällöt

- oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana
 - tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät
 - tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun
 - tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa
 - tekstien moniäänisyys
 - proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi
 - tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
 - tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen
 - ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa
-
- oman viestijäkuvan kehittyminen puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana
 - tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät
 - tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen ja näkökulmien erittely sekä tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun
 - tekstien monimuotoisuus, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa
 - tekstien moniäänisyys
 - proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit, erityisesti romaanien ja novellien analyysi
 - tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
 - tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta kirjoittaminen sekä yhdessä kirjoittaminen
 - ryhmäviestintätaidot ja ryhmädynamiikka tavoitteellisessa ryhmäkeskustelussa

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI2)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan siitä, mikä merkitys kielellä ja kulttuurilla on yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän

- oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen
- oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän
- oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja käyttämään kieliopillisia käsitteitä tekstejä eritellessään
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen
- oppii suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan puhe- ja kirjoitustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa
 - kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus
 - suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus
 - kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä
 - kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
 - informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen
-
- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa
 - kielen rakenteiden ja muiden merkityksiä rakentavien ilmaisutapojen analyysi, kielen metaforisuus
 - suomen kielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, kirjakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus
 - kurssin teemaan liittyviä fiktiivisiä ja faktatekstejä
 - kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
 - informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen.

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden*
- *syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista*
- *monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan.*

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä analyttisesti ja eläytyen sekä omaa lukemistaan reflektoiden*
- *syventää käsitystään kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista*
- *monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kaunokirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan.*

Keskeiset sisällöt

- *kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus*
- *monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi*
- *monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa*
- *kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta*
- *kaunokirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus*
- *monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kaunokirjallisuudessa ja omissa teksteissä*
- *proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta, erityisesti näytelmien ja runojen analyysi*
- *monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan ja taidekuvien erittelyä ja tulkintaa*
- *kirjallisuuden pohjalta kirjoittaminen*
- *tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen näkökulmasta*

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään*
- *oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista*
- *osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.*

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista
- osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.

Keskeiset sisällöt

- *vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
 - *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
 - *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhettavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys*
 - *sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki*
 - *kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja*
 - *argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu*
-
- vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
 - vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
 - tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhettavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys
 - sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki
 - kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja
 - argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu

5. Teksti ja konteksti (ÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylishä ja -lajisia tekstejä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylishä ja -lajisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä
- kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä
- kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.

Keskeiset sisällöt

- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa
- tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoon tyylin näkökulmasta
- suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia
- kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa
- tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoon tyylin näkökulmasta
- suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia
- kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (Ä16)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Tavoitteet

- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin
- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa
- syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista
- tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja
- oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.
- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin
- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa
- syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista

- tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja
- oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti
 - monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat
 - kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa
 - nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa
 - dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa
-
- ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti
 - monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat
 - kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa
 - nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa
 - dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI7)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä
- syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä

- syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää viestintärohkettaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

- *vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet*
 - *puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi*
 - *kielellinen ja ei-kielellinen viestintä*
 - *arjen vuorovaikutustilanteet*
 - *esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä*
 - *esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu*
 - *puheviestinnän kulttuurisia piirteitä*
-
- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
 - puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi
 - kielellinen ja ei-kielellinen viestintä
 - arjen vuorovaikutustilanteet
 - esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä
 - esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu
 - puheviestinnän kulttuurisia piirteitä

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (Äl8)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä*
- *varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä*
- *kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja*
- *löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.*

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä

- varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen
 - tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa
 - kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta
 - mediatekstien tuottamista ja analyysia
-
- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen
 - tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa
 - kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta
 - mediatekstien tuottamista ja analyysia

9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI9)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista
- varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista
- varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.

Keskeiset sisällöt

- tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
- fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista
- tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen

- tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
- fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista
- tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellien, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen

Paikalliset soveltavat kurssit

10. Luova kirjoittaminen (ÄI10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa vapaasti kokeilla erilaista kirjoittamista
- oppii havaitsemaan kielen monenlaiset mahdollisuudet ja pääsee harjoittelemaan niitä
- tutustuu kaunokirjallisen tekstin keinoihin

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetaan paljon erilaisia, lähinnä kuvitteellisia tekstejä
- tutustutaan mm. proosan, runon ja näytelmän ilmaisukeinoihin
- etsitään omaa persoonallista kirjoitustyyliä
- arvioidaan muiden kirjoittamia tekstejä

Opiskelu ja arviointi

Suoritustapa

- Lähiopetus.
- Perustelluista syistä kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

11. Kirjallisuuskurssi lukutoukille (ÄI11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- lukee kurssin aikana sovittavan määrän teoksia kurssin teeman mukaisesti
- laajentaa kirjallisuuden tuntemustaan

Keskeiset sisällöt

- kurssin teema sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- teema voi liittyä esimerkiksi kansainvälisyyteen, kirjallisuuden klassikoihin tai genreihin
- lukemiseen voi liittyä blogin tai vlogin tuottaminen, portfolion kokoaminen tms.
- teoksista keskustellaan ja luetun pohjalta kirjoitetaan esimerkiksi esseitä, arvosteluja ym.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

12. Elokuvan ja draaman kurssi (ÄI12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kurssin aikana elokuvaan ja/tai näytelmään lajina
- oppii tutkimaan teatteriesitystä ja/tai elokuvaa analyttisesti

Keskeiset sisällöt

- laaditaan esitysanalyysijä ja luodaan katsaus teatterin ja/tai elokuvan keinoihin
- kurssiin voi sisältyä myös omia teatterin ja/tai elokuvan tekemisen harjoituksia
- mahdollisuuksien mukaan vieraillaan teatterissa ja seurataan näytelmän syntyprosessia

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa

- monimuoto-opetus.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

13. Myyttikurssi (ÄI13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojansa myyteistä
- oppii oivaltamaan yhteyksiä myyttien ja elämän välillä
- oppii erittelemään myyttisiä rakenteita teksteistä ja kuvista

Keskeiset sisällöt

- tutustutaan eri kulttuurien myytteihin
- luetaan eri myytteihin liittyvää kirjallisuutta
- eritellään myyttisiä aineksia sisältäviä tekstejä ja kuvia, esim. elokuvia ja mainoksia

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- ÄI3

Toteutustapa

- monimuoto-opetus
- Kurssi voidaan toteuttaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

14. Kirjoittamisen tukikurssi (ÄI14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vankentaa ja parantaa kirjoittamisen perustaitoja
- oppii erittelemään erilaisia tekstejä ja kirjoittamaan niistä
- kertaa yleisimpiä kielenhuoltoon, oikeinkirjoitukseen ja tyyliin liittyviä asioita

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetaan erilaisia harjoitustekstejä
- harjoitellaan muun muassa tehtävänannon ja otsikon tulkintaa, tekstin jäsentelyä, tekstin sisällön laajentamista ja lähtötekstiin viittaamista
- tehdään kielenhuollon ja hyvän kielenkäytön harjoituksia

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa

- lähiopetus.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

15. Mediakurssi (ÄI15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu eri medioihin, niiden tulkintaan ja median lukemisstrategioihin.

Keskeiset sisällöt

- eri medioiden ja mediaesitysten analyysiä esimerkiksi uutinen, dokumentti ja sarjaohjelmat, mainokset, sanoma- ja aikakauslehti, verkkolehti, blogit ja elokuva
- tehdään laajahko media-analyysi valitusta median kentästä
- harjoitellaan kriittistä medialukutaitoa
- harjoitellaan omien mediatekstien tuottamista

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- ÄI4

Toteutustapa

- monimuoto-opetus.

Kurssin voi suorittaa myös itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

16. Ilmaisen itseäni (ÄI16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ilmaisemaan itseään ja kartuttamaan esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan
- tavoitteena on turvallisen, hyväksyvän ja luottamuksellisen työskentelyilmapiirin syntyminen

Keskeiset sisällöt

- opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja itsetuntemustaan
- tehdään monipuolisesti teatteri-ilmaisun harjoitteita, esim. keskittymis-, tunnetila- ja improvisaatioharjoituksia
- kurssilla voidaan laatia myös teatteriesitys

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa

- Monimuoto-opetus.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

17. Produktiokurssi (ÄI17)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa osaa koulun produktion esiintymällä tai osallistumalla produktion toteutukseen esimerkiksi lavastamalla tai huolehtimalla valaistuksesta ja äänentoistosta
- tutustuu produktion tuottamiseen

Keskeiset sisällöt

- tuotetaan ja esitetään produktio
- voidaan tehdä yhteistyötä jonkin taidelaitoksen tai toisen koulun kanssa

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Sallittu kaikille

Toteutustapa: osallistumalla koulun produktion

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.3.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän mukaan. Suomi toisena

kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei opettajien arvion mukaan anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä #opetus vahvistaa opiskelijan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema ja velvoitteet Suomen enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei opettajien arvion mukaan anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä #opetus vahvistaa opiskelijan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä suomen kielen asema ja velvoitteet Suomen enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden, omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa.

Suomen kieli on sekä opetuksen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta. Kursseilla toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, tekstit, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa

vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa ja teksti-, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkeasteella.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä*
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa*
- syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä*
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta*
- vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna*
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä*
- syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla*
- nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta*
- osaa pohtia monikielisyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.*

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitoaan sekä monipuolistaa teksti- ja vuorovaikutustaitojaan siten, että pystyy käyttämään niitä ajattelun, oppimisen, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen välineenä*
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun vuorovaikutustilanteissa*
- syventää monilukutaitoaan siten, että kykenee tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti eri tieteenalojen tekstejä sekä kehittää taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä*
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista ja työnjaosta*
- vakiinnuttaa suomen kielen rakenteiden hallintaa ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verrattuna*
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan ja arvioimaan edistymistään, haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja osaa hyödyntää siinä erilaisia tapoja ja välineitä*
- syventää kauno- ja tietokirjallisuuden tuntemusta ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään sekä rakentaa maailmankuvaansa ja identiteettiään*
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kaikilla oppimäärän osa-alueilla*
- nauttii kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja arvostaa niiden monimuotoisuutta*
- osaa pohtia monikielisyttään, ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielen merkityksen, ja hänen käsityksensä kielen merkityksestä oppimisessa syvenee.*

Arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus #oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten kurssien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseista. Suomen kieli ja kirjallisuus #oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kurssit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden kurssit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten kurssien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana, kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (S21)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana

ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Hän osaa käyttää luontevasti ja monipuolisesti suomen kielen keskeisiä rakenteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja*
- *vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä*
- *harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.*

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon*
- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja*
- *oppii lukio-opinnoissa tarvittavan yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä monipuolistaa käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä*
- *oppii ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja*
- *vahvistaa suomen kielen perusrakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina ja lähestymään niitä analyyttisesti*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä*
- *harjaantuu käyttämään ja soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhaussa sekä ymmärtää tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

- *lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämät viestintätaidot puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat*
- *erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa*
- *yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot*
- *tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset*
- *suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus*
- *virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluokat*

- *lukion opiskelukulttuuri ja suomen kielen opiskelutekniikka sekä lukiokoulutuksen edellyttämät viestintätaidot puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana*
- *tekstin käsite ja tekstilajit (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja pohtivat tekstit) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen, kirjoitusprosessi ja lukustrategiat*
- *erilaiset vuorovaikutustilanteet ja niissä kommunikointiin tarvittavaa sanastoa*
- *yleiskielen ja puhekielen eroavaisuuksia, kielen rekisterit ja erilaiset kielimuodot, suomen kielen sananmuodostuskeinot*

- tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
- suomen kielen keskeisten rakenteiden kertaus
- virke, lause, sanaluokat, verbi, predikaatti, aikamuodot, tapaluoka

2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (S22)

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Opiskelijan käsitys suomen kielen rakenteesta, kielen vaihtelusta ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielitaitoaan ja lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- ymmärtää suomen kielen rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- ymmärtää äidinkielen ja kielitaidon merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä
- ymmärtää suomen kielen aseman maailman kielten joukossa
- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan ja erityisesti puhe- ja vuorovaikutustaitojaan, kehittää tiedon- ja tieteenalojen kielten hallintaa sekä oppii laatimaan suunnitellun puhe-esityksen.

Keskeiset sisällöt

- kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys
- eri tekstilajien hallinnan syventäminen
- lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät
- suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys
- suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus
- aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
- kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua

- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua*
- kielen, vuorovaikutuksen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys
- eri tekstilajien hallinnan syventäminen
- lauseen rakenne (subjekti, predikaatti, objekti, kongruenssi) ja lausetyypit sekä erilaisten lauseiden tehtävät
- suomen kielen vertailu omaan äidinkieleen ja muihin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys
- suomen kielen ominaispiirteet, kielen vaihtelu ja kielen kuvallisuus
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa rektio, lauseiden ja kappaleiden sidosteisuus
- aineiston pohjalta kirjoittaminen ja kirjoittaminen prosessina: ideointi, suunnittelu, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta, jäsentely, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja viimeistely
- kuullun ymmärtämisen ja oman viestimisen harjoittelua
- *informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelua*

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (S23)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti ja nauttimaan kaunokirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa*
- *oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä*
- *harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä*
- *ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta*
- *syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.*

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan eritellä ja tulkita fiktiivisiä ja digitaalisia tekstejä sekä kuvia ja liikkuvaa kuvaa
- oppii vertailemaan suomalaisia ja oman kulttuurin tekstejä
- harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä
- ymmärtää kielikuvien, vertausten, monitulkintaisten ilmausten sekä idiomien merkityksen ja niiden kulttuurisidonnaisuuden
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti

- oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista
- kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä
- kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa
- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti, myös verkossa
- suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos
- tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta
- viestien tulkitsemista ja tuottamista
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktio

- yleiskuva suomalaisesta kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista
- kaunokirjallisuuden lajit ja niiden ominaispiirteitä
- kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa
- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta suullisesti ja kirjallisesti, myös verkossa
- suomalaisen kirjallisuuden keskeinen teos
- tavoitteellinen kirjallisuuskeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta
- viestien tulkitsemista ja tuottamista
- kielen rakenteiden vakiinnuttaminen ja kielenhuoltoa: muun muassa pronominit, konjunktio

4. Tekstit ja vaikuttaminen (S24)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja
- oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen
- syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää erilaisia suullisia, kirjallisia ja multimodaalisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää kriittistä lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja

- oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- osaa muodostaa ja ilmaista mielipiteitään perustellen
- syventää kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Keskeiset sisällöt

- *kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka*
 - *asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhettavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja*
 - *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
 - *argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa*
 - *kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana*
 - *perustelemisen harjoittamista sekä suullisesti että kirjallisesti*
 - *ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia*
 - *sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet*
 - *nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio*
-
- *kantaa ottavat tekstit, argumentaatio ja retoriikka*
 - *asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia, tiedon- ja tieteenalojen puhettavat ja näkökulmat, esimerkiksi virallinen ja epävirallinen viestintä, käsitteellinen ja konkreettinen kielenkäyttö ja lukion eri oppiaineiden kielenkäyttötapoja*
 - *vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot*
 - *argumentoinnin keinot ja retoriset keinot, huumori, vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa*
 - *kaunokirjallisuus ja media (myös sosiaalinen media) vaikuttajana*
 - *perustelemisen harjoittamista sekä suullisesti että kirjallisesti*
 - *ryhmäkeskustelutehtäviä sekä muita kommunikointiharjoituksia*
 - *sananvapaus, sensuuri, tekijänoikeudet*
 - *nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua, rektio*

5. Teksti ja konteksti (S25)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityyisiä ja -lajisia tekstejä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä, niiden piirteitä ja konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityyisiä ja -lajisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin, muun muassa erityisalojen tekstit*
- *oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä*
- *pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa*
- *oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä*
- *tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana*

- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin, muun muassa erityisalojen tekstit
- oppii erittelemään tekstien tyylipiirteitä
- pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa
- oppii valmistelemaan suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- vakiinnuttaa tieto- ja viestintäteknologista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

- tyylin aineksien vaikutus tekstiin
- abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot
- tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit
- eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta
- kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta
- suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu
- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio

- tyylin aineksien vaikutus tekstiin
- abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön sekä yleiskielen ja puhekielen erot
- tietokirjallisuus, etenkin essee, verkkotekstit ja multimodaaliset tekstilajit
- eläytyvää kirjoittamista ja kirjoittamista kirjallisuuden pohjalta
- kielenhuoltoa erityisesti tyylin näkökulmasta
- suullinen esitys, esimerkiksi esitelmä, puheenvuoro, draama, paneeli, keskustelu
- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio

6. Nykykulttuuri ja kertomukset (S26)

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan suomalaista nykykulttuuria ja ilmiöitä. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutuksesta. Opiskelija vahvistaa suomen kielen taitoaan teksteillä ja tehtävillä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- perehtyy nykykulttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan

- *oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.*

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- perehtyy nykyculttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- oppii soveltamaan tietoaan suomen kielen normeista omia tekstejä tuottaessaan
- oppii toimimaan sujuvasti, eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- *tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit*
- *kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)*
- *kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita*
- *luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua*
- *suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos*
- *tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit*
- *kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikot, tarinallistaminen)*
- *kielenhuollon kertausta, sanaston laajentamista ja vaikeita kielen rakenteita*
- *luetun ymmärtämistä, tekstien selittämistä, kirjoitelmia*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua*
- *suomalaista nykykirjallisuutta, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä kokonaisteos*

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (S27)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, muuttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä*
- *harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita*

- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutussuhteiden luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöstä
- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
 - puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi
 - suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia
 - esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet
 - esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
 - erilaiset asiointitilanteet
 - puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista ja kansainvälistä puhekulttuuria
 - kielen lausetason perusrakenteet, peruslauseen jäsenet ja suomen kielelle ominaiset lausetyypit
 - sananmuodostuskeinojen kertausta
-
- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
 - puhuttujen tekstien erittely, tulkinta ja arviointi
 - suomen puhekielen erityispiirteitä ja kielioppia
 - esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja käytänteet
 - esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
 - erilaiset asiointitilanteet
 - puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista ja kansainvälistä puhekulttuuria
 - kielen lausetason perusrakenteet, peruslauseen jäsenet ja suomen kielelle ominaiset lausetyypit
 - sananmuodostuskeinojen kertausta

8. Kirjoittamistaitojen syventäminen (S28)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaiseen kulttuuriin, median aiheisiin sekä kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun eri tavoin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään, arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin ja yhdessä kirjoittamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen
 - kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista
 - tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista
 - kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia
 - kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan
 - kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen
 - suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro
-
- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen, viimeistely ja palautteen antaminen
 - kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin, muun muassa asia- ja asioimiskirjoittamista
 - tekstin tuottamista erilaisista aineistoista ja luovaa kirjoittamista
 - kirjoittamista materiaalin pohjalta sekä pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia, esimerkiksi tekstin kommentointia
 - kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan
 - kielenhuollon kertaus: muun muassa sitaattivälimerkit, lähteiden lainaaminen
 - suullinen tehtävä kurssin aiheista, esimerkiksi paneeli, keskustelu, alustus, puheenvuoro

9. Lukutaitojen syventäminen (S29)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee.

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista
- kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä ja tekstilajeista
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista
- kehittää suomalaisen kirjallisuuden tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista
 - kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
 - kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
 - tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus
 - vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
 - kirjailija- tai teosesittely
 - käännösharjoitus
-
- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien sekä eri tiedon- ja tieteenalan tekstien lukemista
 - kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
 - kielen käsitteet tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
 - tekstianalyysi, tekstin rakenne, tekstilajit, intertekstuaalisuus
 - vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
 - kirjailija- tai teosesittely
 - käännösharjoitus

7.3.3. Lukiokoulutusta täydentävä oma äidinkieli

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (629/1998) 8 §:n mukaan äidinkielenä voidaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta koulutuksen järjestäjän tarjoamaa ja opiskelijan valitsemaa opiskelijan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen (942/2014) 9 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä. Opetussuunnitelma laaditaan kielikohtaisesti suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärään laadittuja lukion opetussuunnitelman perusteita soveltaen. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoama tuki opiskelijan äidinkielen kehittymiselle.

Lukiolain (629/1998) 8 §:n mukaan äidinkielenä voidaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta koulutuksen järjestäjän tarjoamaa ja opiskelijan valitsemaa opiskelijan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen (942/2014) 9 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä. Opetussuunnitelma laaditaan kielikohtaisesti suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärään laadittuja lukion opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoama tuki opiskelijan äidinkielen kehittymiselle.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy aktiiviseen vuorovaikutukseen omalla äidinkielellään luontevasti erilaisissa tilanteissa
- osaa hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tekstilajeja ja osaa tuottaa tilanteeseen sopivia tekstejä-laajentaa sanavarastoaan ja kehittää monilukutaitoaan
- laajentaa ja syventää tietoisuutta äidinkielen rakenteesta ja käytöstä
- syventää oman kulttuurin ja kirjallisuuden tuntemustaan
- arvostaa omaa kieltään ja kulttuuriaan ja on motivoitunut kehittämään edelleen äidinkielen taitoaan.

Arviointi

Arviointi kohdistuu opiskelijan oman äidinkielen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Kurssin tavoitteet kerrotaan opiskelijalle, jotta sekä opettaja että opiskelija voivat seurata kurssilla edistymistä. Oppimisprosessin aikainen arviointi, henkilökohtainen tavoitteenasettelu, itsearviointi, vertaisarviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään osaamistaan. Kurssiarvosanaan vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely kurssin aikana. Arviointi on monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Itsearviointitaitojen avulla opiskelija rakentaa myönteistä ja realistista käsitystä itsestään puhujana ja kirjoittajana erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Tekstit ja vuorovaikutus (OÄ1)

Opiskelija harjaantuu erittelemään ja tulkitsemaan tekstien kieltä, merkityksiä ja rakenteita. Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen taitonsa tulkita ja tuottaa tekstejä sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Oman äidinkielen rakenteiden hallinta vahvistuu.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää luku- ja kirjoitustaitoa sekä persoonallista kielen tuottamista
- vakiinnuttaa taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä sekä syventää taitoa kirjoittaa aineiston pohjalta
- oppii yleiskielisen esitystavan sekä kirjallisesti että suullisesti sekä syventää käsitystään kirjoittamisesta ja puhumisesta vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä prosessina
- vahvistaa rakenteiden hallintaa sekä oppii hahmottamaan tekstejä rakenteellisina kokonaisuuksina
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä pystyy asettamaan tavoitteita opiskelulle

- harjaantuu hakemaan tietoa omalla äidinkielellä tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja soveltamaan sitä.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt

- opiskelijoiden omat ja kieliyhteisön tekstit
- tekstilajit yhteisöllisinä ja funktionaalisina tuotteina (kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat) sekä erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua
- tekstien moniäänisyys, tekstien referointi ja kommentointi
- monilukutaito, monimuotoiset tekstit, erittelevä ja kriittinen lukeminen, lukustrategiat, kuvalukutaito
- kirjoitusprosessi, tekstikokonaisuus ja tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun- tiedonhankinta- ja hallintataidot omalla äidinkielellä, verkkolukeminen, lähdekritiikki ja lähdeviittaukset
- kielitiedon kertausta ja kielenhuoltoa

2. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (OÄI2)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kertomaperinteestä ja taiteesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee. Opiskelijan ymmärrys ryhmadynamiikasta ja ryhmäviestinnän ilmiöistä syvenee ja hänen ryhmäviestintätaitonsa monipuolistuvat.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- syventää taitoaan eritellä ja tulkita kertomaperinnettä, taidetta ja kirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen- oppii ymmärtämään kielen poeettista käyttöä, esimerkiksi kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta- harjaantuu lukemaan fiktiivisiä tekstejä- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti- syventää ryhmäviestintätietojaan ja -taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- taiteen ja kirjallisuuden lajit, niiden ominaispiirteitä ja kehitystä- kielen kuvallisuus ja retoriset keinot kirjallisuudessa- proosan, lyriikan ja draaman erittelyä ja tulkintaa- monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua- kirjallisuuden keinojen käyttö omissa teksteissä, dramatisointi- suulliset ja kirjalliset kirjallisuuden tulkinnat, verkkokeskustelu- ongelmanratkaisu ryhmäviestinnässä- tavoitteellinen taidekeskustelu sekä keskustelun erittelyä ja arviointia ryhmätaitojen ja -ilmiöiden näkökulmasta

3. Nykyculttuuri ja kertomukset (OÄI3)

Opiskelija oppii tarkastelemaan omakielistä nykyculttuuria ja ajankohtaisia ilmiöitä erilaisten lähestymistapojen ja erityisesti kertomusten näkökulmasta. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta ja ymmärtää dialogiin pyrkivän, moniäänisyyttä kunnioittavan vuorovaikutuksen merkityksen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- perehtyy nykyculttuurin ilmiöihin ja ajankohtaisiin tekstilajeihin- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa- syventää käsitystään kertomuksesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä- syventää tietämystään kulttuurista

ja kielen ja kulttuurin merkityksestä identiteetille- tuntee nykyculttuurin keskeisiä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta- oppii ymmärtää vuorovaikutussuhteiden rakentumista ja jännitteisyyttä.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- kieli ja tekstit kulttuurisina ilmiöinä- kielen sanasto kulttuurin kantajana- tekstien ajankohtaiset lajit ja mediatekstit- nykyculttuuri ja identiteetti- kertomukset mediassa, elokuvissa ja tv-sarjoissa (myytit, klassikoiden nykymuodot)- monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat- kulttuurikonteksti suullisessa traditiossa kansanrunoudesta nykysuullisuuden lajeihin- tietokirjan ja nykyromaanin tarkastelua- dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, vuorovaikutuksen moniäänisyys ja kulttuurisensitiivisyys- dialogiin pyrkiviä keskusteluja, niiden erittelyä ja arviointia- vuorovaikutustaidot ja -etiikka verkossa

4. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (OÄI4)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija syventää tietämystään oman äidinkielen, omakielisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa kielitaitoaan ja syventää kieli- ja tekstietäisyytään- ymmärtää äidinkieltä rakenteellisen luonteen sekä syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan- ymmärtää kielen merkityksen ajattelun, vuorovaikutuksen ja identiteetin rakentamisen välineenä- syventää näkemystään oman äidinkielen asemasta maailman kielten joukossa ja osaa vertailla eri kielten ominaispiirteitä- syventää käsitystään äidinkielen ja kielitaidon merkityksestä ja arvostaa monikielisyyttä- oppii analysoimaan omaa kielitaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- kielen, kirjallisuuden, kulttuurin ja median merkitys identiteetin rakentamisessa ja ajattelussa- yleiskuva omakielisestä kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista eri aikoina, omakielisen yhteisön juuret- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus- kielen rakenteiden vakiinnuttamista ja kielenhuoltoa opiskelijan tarpeiden mukaan- oman äidinkielen vertailu suomen kieleen ja muihin kieliin- kuvien ja kuvallisen kulttuurin lukeminen ja tulkinta- oman äidinkielen ominaispiirteet, puhuttu ja kirjoitettu kieli, murteet/kieliet eri alueilla

5. Teksti ja konteksti (OÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan oman kielialueen ja kertomusperinteen tekstejä sekä tekstien piirteitä ja vuorovaikutusta. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityyppisiä, myös eri tiedon- ja tieteenalojen tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- oppii tarkastelemaan tekstejä ja kertomaperinnettä niiden ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja jatkumoissa ja suhteessa muihin teksteihin- oppii erittelemään tekstien piirteitä- pystyy itsenäiseen tekstin tuottamisen prosessiin ja kehittää omaa ilmaisutapaansa- oppii valmistelemään suullisen esityksen kirjallisuuden pohjalta yksin tai ryhmässä- tuntee oman kielialueen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja suullista perinnettä sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana- ymmärtää omakielisen kirjallisuuden aseman osana

maailman kirjallisuutta- pystyy ymmärtämään ja käyttämään suomeksi oppimaansa eri tiedon- ja tieteenalojen käsitteitä omalla äidinkielellä.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- erilaisia konteksteja: kirjallisuus maantieteellisesti, kielellisesti, median suhteen- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa- genre tai tyyli kirjoittamisen lähtökohtana, eläytyvää kirjoittamista- kielenhuoltoa ja tyylipiirteitä- omakielisen kirjallisuuden tai suullisen perinteen keskeinen teos- suullinen esitys kirjallisuuden pohjalta- eri tiedon- ja tieteenalojen keskeistä kieltä omalla äidinkielellä

6. Tekstit ja vaikuttaminen (OÄI6)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, niiden kieltä ja vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin eri medioissa ja syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja. Opiskelija syventää puhumistaitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti- ymmärtää erilaisia suullisia ja kirjallisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, syventää lukutaitoaan ja oppii tarkastelemaan tekstien välittämiä arvoja- oppii tunnistamaan, miten kielellä vaikutetaan- osaa tarkastella tekstejä mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita ja rohkaistuu muodostamaan ja ilmaisemaan mielipiteitään perustellen - kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- kantaa ottavat ja vaikuttavat tekstit- vaikuttamisen ja argumentoinnin keinot ja lajit- kaunokirjallisuus ja media vaikuttajana- vaikuttaminen arjen vuorovaikutussuhteissa sekä kannanottojen arviointi ja vaikutukset- osallistuvan kansalaisen vaikuttamismahdollisuudet- perustelemisen harjoittamista sekä suullisesti että kirjallisesti- ryhmäkeskustelutehtäviä, puhuttujen tekstien kriittinen arviointi, argumentointi, väittely- viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka, sananvapaus, sensuuri, yksityisyyden suoja, nettietiketti- puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi sekä puhekielen erityispiirteitä- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä, osallistuminen kieliyhteisön vuorovaikutukseen- eläytyvää ilmaisua

7.3.4. Viittomakieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä lukioissa. Opetuksen tavoitteena on opiskelijan kaksikielisyys- kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että opiskelija voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärää soveltaen. Tekstit ja kirjallisuus valitaan siten, että ne tuovat esille viittomakielisen yhteisön, sen historian, kulttuurin sekä perinteet. Opetussuunnitelmassa painotetaan viittomakielisen opiskelijan yksilöllisiä tarpeita. Arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoama tuki opiskelijoiden suomen kielen kehitymiselle.

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä lukioissa. Opetuksen tavoitteena on opiskelijan kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että opiskelija voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärää soveltaen. Tekstit ja kirjallisuus valitaan siten, että ne tuovat esille viittomakielisen yhteisön, sen historian, kulttuurin sekä perinteet. Opetussuunnitelmassa painotetaan viittomakielisen opiskelijan yksilöllisiä tarpeita. Arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoama tuki opiskelijoiden suomen kielen kehittymiselle.

Paikalliset syventävät kurssit

Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄIV02)

Opiskelijan käsitys kielen ja muiden ilmaisutapojen merkityksiä rakentavasta luonteesta, kielen vaihtelusta, kulttuurin merkityksestä ja vuorovaikutuksesta monipuolistuu. Opiskelija saa yleiskuvan kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteiskunnalle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- lisää kieli- ja tekstitietoisuuttaan sekä ymmärtää kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallisen, yksilöllisen, yhteisöllisen ja merkityksiä rakentavan tehtävän- oppii suunnittelemaan, laatimaan, ilmaisemaan ja arvioimaan tekstejä ja välittämään sanomansa kuuntelijoille ja lukijoille tavoitteiden mukaisesti- ymmärtää suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen aseman muiden kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen- ymmärtää Suomen kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden, äidinkielen ja kielitaidon sekä tiedon- ja tieteenalojen kielten merkityksen- oppii arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan ja laatimaan suunnitellun viitotun esityksen sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys identiteetin rakentamisessa- merkityksiä rakentavat kielelliset ja muut ilmaisutavat teksteissä, viittomakielen piirteet ja rakenteet ja niiden analyysi- viittomakielen vertailu muihin kieliin, kielen vaihtelu ja muuttuminen, viittomakielen normit, kehittäminen ja ohjailu, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, kielen ja kulttuurin yhteys, monikielisyys, kielten elinvoimaisuus- kielellinen ja ei-kielellinen viestintä- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen; ideointi, suunnittelu, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta, palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄIV03)

Opiskelijan käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä monipuolistuu. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan kirjallisia tekstejä ja nauttimaan kirjallisuudesta sen eri muodoissaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- harjaantuu tulkitsemaan fiktiivisiä tekstejä analyttisesti ja eläytyen- syventää käsitystään kirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista- monipuolistaa taitoaan eritellä ja tulkita kirjallisuutta sopivaa käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen ja oppii perustelemaan tulkintaansa- oppii tuntemaan viittomakielen historiaa ja syventää tietoaan viittomakielisestä kulttuuriperinnöstä- oppii ymmärtämään kielen poeettista luonnetta- syventää ryhmäviestintätaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- kirjallisuuden lajit sekä niiden moninaisuus ja muuttuvuus- monitulkintaisuus, kielen kuvallisuus ja tekstuaaliset keinot kirjallisuudessa ja omissa teksteissä- proosan, lyriikan ja draaman erittely ja tulkinta- monimuotoisten tekstien kerronnan ja ilmaisun tarkastelua, esimerkiksi teatterin, elokuvan, taidekuvien ja audiovisuaalisten tekstien erittelyä ja tulkintaa- omien tulkintojen jakaminen ja niistä keskusteleminen- viittomakielinen fiktiivinen tuotos, esimerkiksi runo, dialogi, pienoishäytelmä tai video

Lukutaitojen syventäminen viitotussa kielessä (ÄIV09)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja eri tavoin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- vahvistaa taitoaan tutkia analyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista- varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä monipuolistaa tekstin tutkimisen tapoja- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa- fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista- tekstikokonaisuuksien tutkiminen, esimerkiksi esseiden, kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien analyysi

Nykykulttuuri ja kertomukset (ÄIV06)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuksellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta ja viittomakielisestä nykyculttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietoaan vuorovaikutusetiikasta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa- syventää käsitystään kertomuksista kulttuurien keskeisenä ilmiönä ja kerronnan ja ilmaisun keinoista- tuntee suomalaisen nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana- oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- kieli ja tekstit kulttuurisina ilmiöinä ja identiteetin rakennusaineena- ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiöitä, esimerkiksi käsite- ja viittomavarannon uudistuminen, kielen tulevaisuus- kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja mediassa sekä esimerkiksi elokuvissa ja tv-sarjoissa- monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuvat, pelit, kuvat- nykykirjallisuuden konteksteja ja lukutapoja- nykykulttuuri ja identiteetti- viittomakielisen yhteisön vaikuttamisen keinot ja toimijat- pohtiva teksti kurssin teemoista- dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka

Teksti ja konteksti (ÄIV05)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityyppisiä ja -lajisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin- oppii erittelemään tekstien tyyli- ja laajentaa omaa ilmaisutapaansa- tuntee viitotun kirjallisuuden, viittomakielisiin liittyvän kirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajan että nykyajan kontekstissa- viitotun kirjallisuuden ja viittomakielisiin liittyvän kirjallisuuden sekä suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia kulttuurisen kontekstin näkökulmasta- tyylin vaikutus tekstiin: eri tyylien, lajien ja kontekstien mukaista tekstien tuottamista- kirjallisuusaiheisia tehtäviä, esimerkiksi esitelmä, draama, paneeli

Tekstin tuottamistaitojen syventäminen (ÄIV08)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaisuuden varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyli- ja johdonmukaista tekstiä- kykenee käsittelemään teemoja- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- viitotun tekstin rakentamisen varmentaminen, erityisesti muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella, yhdessä tuottaminen- tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelu- monipuoliseen ja monimuotoiseen aineistoon perustuva tekstin tuottaminen- mediatekstien tuottamista ja analyysia

Tekstit ja vaikuttaminen (ÄIV04)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmasta. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan- osaa perustella niin tuottajana kuin vastaanottajana monipuolisesti näkemyksiään- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista- osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä, myös viittomakielisen kulttuurin näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys- sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki- kantaa ottavan ja vaikuttavan kirjallisuuden keinoja ja lajeja- argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu

Tekstit ja vuorovaikutus (ÄIV01)

Opiskelijan käsitys kielestä, monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta syvenee. Hänen taitonsa tulkita ja tuottaa tekstejä sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyy. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kielen tuottajana ja vastaanottajana erilaisissa viestintäympäristöissä. Opiskelija harjaantuu erittelemään ja tulkitsemaan tekstien merkityksiä, rakenteita, kieltä ja konteksteja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan tekstejä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja
- monipuolistaa käsitystään kielen tuottamisesta ja vastaanottamisesta vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä ja yksilöllisenä ilmiönä
- syventää käsitystään itsestään tekstien tulkitsejana ja tuottajana
- lisää tietojaan ja taitojaan ryhmäviestinnästä.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt

- oman viestijäkuvan kehittyminen tuottajana ja vastaanottajana
- tekstin käsite ja tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit ja niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen, tekstien tavoitteen, kontekstin, sisällön, rakenteen, näkökulmien, merkityssuhteiden erittely ja tiedon soveltaminen omaan ilmaisuun
- monimuotoiset tekstit, erityisesti mediatekstit ja kuvat mediassa- proosan erittely ja tulkinta: fiktiiviset ja faktatekstit
- tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, verkkolukeminen, lähdekritiikki, lähdeviittaukset
- tekstien referointi, kommentointi ja aineiston pohjalta tuottaminen sekä yhdessä tuottaminen
- tavoitteellinen ryhmäviestintätehtävä, ryhmädynamiikka, kasvokkainen ja välineellinen viestintä

Vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄIV07)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja viestinnästä- syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita- kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan tai viittojan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet- viitottujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi- kielellinen ja ei-kielellinen viestintä- arjen vuorovaikutustilanteet- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu- puhutun ja viitotun viestinnän kulttuurisia piirteitä

7.4. Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Oppiaineen tehtävä

Ruotsin kielen opetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään ruotsin kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Ruotsin kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia ruotsia ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia ruotsinkielisissä ympäristöissä sekä Suomessa että Ruotsissa kuin muuallakin, missä se on mahdollista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoissa maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaimena. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa ruotsin kielellä, mahdollisesti myös muilla pohjoismaisilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kielenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasolla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- kehittyä ruotsin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- rohkaistua hyödyntämään ruotsin kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- vankentaa ruotsin kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen
- kehittyä tavoitteellisenä kielten oppijana ja osaa soveltaa kieltenopiskelustrategioita
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet
- osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta
- osaa suunnitella kielioopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-oppimäärä	B2.1	B2.1	B1.2
B1-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2	B2.2	B2.2

Arviointi

Ruotsin kielessä arviointi perustuu ruotsin kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat ruotsin kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta

suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa ruotsin kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kursseja luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	Äidinkielenomainen oppimäärä		A-oppimäärä		B1-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1
Kurssi	2	→	2	→	2
Kurssi	3	→	3	→	3
Kurssi	4	→	4	→	4
Kurssi	5	→	5		
Kurssi	6	→	6	→	5
Kurssi	7	→	7	→	7
Kurssi	8	→	8	→	6

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteutukseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan

toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsi kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa sekä B1.2 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kuopiossa

Kurssien itsenäinen suorittaminen

- Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Suoritusjärjestys

- Suositellaan numerojärjestystä.
- Ennen syventäviä kursseja suositellaan, että pakolliset kurssit (1-6) ovat suoritettuna.

Arviointi

- Pakolliset kurssit arvioidaan numeerisesti (4-10).
- Jokaisen kurssin alussa opettaja kertoo arvioinnin perusteet.
- Arviointi on monipuolista ja käsittää kielen eri osa-alueet.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ruotsinkielinen maailmani (RUA1)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja

oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RUA2)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen pohjoismaisessa kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen pohjoismaisessa kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä (RUA3)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RUA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RUA5)

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutetaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisionaatioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisiona erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RUA6)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RUA7)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Kurssia ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RUA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Abikurssi (RUA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Monipuolista kertausta ja harjoittelua ylioppilaskirjoituksiin.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Pakolliset kurssit RUB1-RUB5 suoritettuna

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Kirjoituskurssi (RUA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää kirjallista viestintäänsä ja valmentautuu ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla laaditaan eripituisia tekstejä. Tehtävätyypit vaihtelevat tekstiviesteistä pidempiin tuotoksiin. Tarvittaessa harjoitellaan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Opiskelu ja arviointi

Pääsääntöisesti abeille tarkoitettu kurssi.

Edellytykset

- Suositellaan valittavaksi pakollisten kurssien jälkeen.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Muut kieliopinnot (RUA11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Pääsääntöisesti muualla suoritettut opinnot esimerkiksi kielikurssi tai pidempiaikainen oleskelu kielialueella.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Kurssin suoritustavasta ja raportoinnista sovittava etukäteen opettajan kanssa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

7.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää ruotsin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen ruotsinkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kuopiossa

Kurssien itsenäinen suorittaminen

- Kurssit 1 ja 2 ei voi pääsääntöisesti suorittaa itsenäisesti. Muiden kurssien itsenäinen suoritus opettajan harkinnan mukaan.

Suoritusjärjestys

- Suositellaan numerojärjestystä.

Arviointi

- Pakolliset kurssit arvioidaan numeerisesti (4-10). Jokaisen kurssin alussa opettaja kertoo arvioinnin perusteet. Arviointi on monipuolista ja käytetään esim. opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia opettajan arvioinnin tukena. Arvioidaan kielen eri osa-alueita eri tavoin (esim. jatkuva näyttö, portfolio, videot, testit ja laajemmat koekokonaisuudet). Opiskelijan oma aktiivisuus ja harrastuneisuus otetaan huomioon arvioinnissa.

Valtakunnallisista syventävistä kursseista

Suoritusjärjestys

- Suositellaan, että pakolliset kurssit (1-5) ovat suoritettuna.

Arviointi

- Syventävät kurssit arvioidaan numeerisesti (4-10). Jokaisen kurssin alussa opettaja kertoo arvioinnin perusteet. Arviointi on monipuolista ja käsittää kielen eri osa-alueet. Pyritään kehittämään opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minun ruotsini (RUB11)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja

tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

2. Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB12)

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

4. Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

5. Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7. Kestävä elämäntapa (RUB17)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Kurssia ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

Paikalliset soveltavat kurssit

8. Tukikurssi (RUB18)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja vahvistaa ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja rakenteita
- opettelee ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja pystyy opiskelemaan myös itsenäisesti

- osaa ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti ja ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Keskeisten kielioppiasioiden kertausta ja sanaston harjoittelua.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen.

9. Abi-kurssi (RUB19)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa kerrata ja harjoitella monipuolisesti ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppejä.

Keskeiset sisällöt

Monipuolista kertausta ja harjoittelua ylioppilaskirjoituksiin.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Pakolliset kurssit RUB1-RUB5 suoritettuna

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Kirjoituskurssi (RUB110)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija pystyy ilmaisemaan itseään kirjallisesti erilaisissa viestintätilanteissa ja hallitsee ylioppilaskirjoituksissa esiintyvät tehtävätyypit.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla laaditaan eripituisia tekstejä. Tehtävätyypit vaihtelevat tekstiviesteistä pidempiin tuotoksiin. Tarvittaessa harjoitellaan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Opiskelu ja arviointi

Pääsääntöisesti abeille tarkoitettu kurssi.

Edellytykset

- Suositellaan valittavaksi pakollisten kurssien jälkeen.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Muut kieliopinnot (RUB111)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Pääsääntöisesti muualla suoritettut opinnot esimerkiksi kielikurssi tai pidempiaikainen oleskelu kielialueella.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Kurssin suoritustavasta ja raportoinnista sovittava etukäteen opettajan kanssa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.5. Toinen kotimainen kieli, suomi (finska)

Suomen kielen opetus lukiossa syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään suomen kielen taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan, luomaan siltoja eri kielten välille sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Suomen kielen opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia suomea ja käyttää taitoaan rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia suomenkielisissä ympäristöissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan kieleen/kielenkäyttöön liittyvien asenteiden ja arvojen merkitystä. Opetus vahvistaa ja kehittää oppilaiden valmiuksia ja mahdollisuuksia toimia suomeksi aktiivisesti sekä vaikuttaa lähiympäristössään ja laajemmissa yhteyksissä.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia suomen kieltä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaidona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa suomen kielellä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kielenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasolla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Suomen kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Suomen kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisinä tavoitteina on, että opiskelija

- kehittää taitoaan toimia suomeksi eri yhteyksissä
- ymmärtää suomen kielen merkityksen kansalliskielenä
- rohkaistuu hyödyntämään suomen kieltä luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- vankentaa suomen kielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen
- syventää ja laajentaa suomen kielen rakenteiden tuntemustaan
- kehittyä tavoitteellisenä kielenkäyttäjänä, joka osaa soveltaa oppimisstrategioita kieliopinnoissaan
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet
- osaa arvioida omaa kielitaitoaan ja suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten esimerkiksi jatko-opintojen ja työelämän näkökulmista.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opiskelemassaan oppimäärässä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
A-suomi	B2.1	B2.1	B1.2
B1-suomi	B1.1	B1.1	B1.1
B3-suomi	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen suomi	B2.2	B2.2	B2.2

Arviointi

Suomen kielessä arviointi perustuu suomen kielen yhteisten tavoitteiden sekä oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat suomen kielen yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja taidoissa toimia autenttisissa suomenkielissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 8 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa suomen kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kurssija luetaan hyväksi seuraavasti:

Kurssit	Äidinkielenomainen oppimäärä		A-oppimäärä		B1-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1
Kurssi	2	→	2	→	2
Kurssi	3	→	3	→	3
Kurssi	4	→	4	→	4
Kurssi	5	→	5	→	5
Kurssi	6	→	6		
Kurssi	7	→	7	→	7
Kurssi	8	→	8	→	6

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kurssija opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kurssija oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kurssieiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.5.1. Suomi, A-oppimäärä

Pakollisilla kurssilla 1 ja 2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Opintojen edetessä kiinnitetään kurssilla käsiteltävien aiheiden yhteydessä enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Opintojen aikana ja erityisesti opintojen loppuvaiheessa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kurssilla. Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon osa-alueita, suullista ja kirjallista vuorovaikutustaitoa kokonaisuudessaan samantarvoisesti painottaen. Painotukset voivat vaihdella kurssittain.

Pakollisilla kurssilla 1 ja 2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Opintojen edetessä kiinnitetään kurssilla käsiteltävien aiheiden yhteydessä enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Opintojen aikana ja erityisesti opintojen loppuvaiheessa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa

kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon osa-alueita, suullista ja kirjallista vuorovaikutustaitoa kokonaisuudessaan samanarvoisesti painottaen. Painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää suomen kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen suomenkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää suomen kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen suomenkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen A-oppimäärän erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 vuorovaikutuksen ja tulkinnan taidoissa sekä B1.2 tuottamisen taidoissa ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Arkielämä, lähiympäristö ja terveys (FINA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään opiskelijan arkipäivään ja lähiympäristöön liittyviä tilanteita ja toimintaa. Kerrataan ja syvennetään jokapäiväisiä sosiaalisia tilanteita ja asioimistilanteita painottaen viestinnällisiä valmiuksia. Harjoitellaan ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti esimerkiksi kouluun ja kotiin, ruokailutottumuksiin, terveyteen ja vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa.

2. Luonto ja tiede (FINA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan viestinnällisiä valmiuksia keskustelemalla ja pitämällä esityksiä. Opiskelijat opettelevat hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Käsitellään luontoon, ympäristöön ja tieteeseen liittyviä aiheita esimerkiksi kestävän kehityksen, turismin ja virkistäytymisen näkökulmista. Luetaan joitakin teemaan liittyviä asia- ja kaunokirjallisia tekstejä ja laajennetaan sanastoa.

3. Tekniikka ja kulutus (FINA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan erilaisiin digitaalisiin työkaluihin niitä myös käyttäen. Käsitellään tekniikkaan, kulutukseen ja kauppaan liittyviä teemoja.

4. Yhteiskunta ja tiedotusvälineet (FINA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan tekemään tiivistelmiä esiteltäessä ja keskusteltaessa erilaisista suomalaista yhteiskuntaa käsittelevistä mediateksteistä. Kurssilla tuodaan esiin, minkälaisia eri ilmaisutapoja tiedotusvälineet käyttävät esimerkiksi käsitellessään politiikkaan, tutkimukseen tai maailman ajankohtaisiin tapahtumiin liittyviä asiakysymyksiä.

5. Koulutus ja työelämä (FINA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan tulkitsemaan ja tuottamaan erityyppisiä aiheeseen liittyviä tekstejä. Käsitellään koulutukseen, ammatteihin ja elinkeinoihin liittyviä teemoja yhteiskunnan ja opiskelijan omasta näkökulmasta.

6. Suomalainen kulttuuri ja kirjallisuus (FINA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa sekä suomenkielisen kulttuurin ja kirjallisuuden tuntemusta nuorten näkökulmasta. Luetaan vähintään yksi kaunokirjallinen teos ja esitellään se joko suullisesti tai kirjallisesti. Tutustutaan joihinkin suomalaisiin kuvataiteilijoihin, kirjailijoihin ja säveltäjiin. Kirjallisissa tehtävissä painotetaan eri tekstilajien edellyttämää kielenkäyttöä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Viesti kirjoittaen (FINA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa suomen kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan ja tuotetaan fakta- ja fiktiotekstejä sekä eri tekstilajien tekstejä, kuten kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Harjoitellaan taitoa toistaa tai kääntää tekstisisältöjä suomen kielellä ja suomen kielestä. Kurssilla voidaan kerrata kielitietoa perusrakenteista opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

8. Viesti puhuen (FINA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan taitoa puhua ja ilmaista itseään suomen kielellä virallisissa ja epävirallisissa tilanteissa. Harjoitellaan taitoa ilmaista itseään vapaasti, tehdä kysymyksiä, kertoa, keskustella, kuvailla, haastatella, argumentoida sekä pitää esityksiä. Suullisten esitysten tekemisessä voidaan hyödyntää digitaalisia työvälineitä.

7.5.2. Suomi, B1-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1 ja 2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4 ja 5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon osa-alueita, suullista ja kirjallista vuorovaikutustaitoa kokonaisuudessaan samanarvoisesti painottaen. Painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1 ja 2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4 ja 5 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti kaikkia kielitaidon osa-alueita, suullista ja kirjallista vuorovaikutustaitoa kokonaisuudessaan samanarvoisesti painottaen. Painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää suomen kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen suomenkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää suomen kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä kirjallinen tai suullinen suomenkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen B1-oppimäärän erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Arkielämä, lähiympäristö ja terveys (FINB11)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan tulkitsemaan ja käyttämään suomen kieltä erilaisissa arkipäivässä esiintyvissä tilanteissa. Harjoitellaan kertomaan suullisesti ja suppeammin kirjallisesti omasta itsestä, terveydestä, vapaa-ajanviettotavoista ja lähiympäristöstä.

2. Luonto ja tiede (FINB12)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan paikkoihin, nähtävyyksiin ja luontoon eri puolella Suomea sekä kestävästä kehityksen merkitykseen. Opitaan esittelemään omaa kotiseutua, kertomaan matkakokemuksista ja etsimään tietoa suomen kielellä matkasuunnitelmia tehdessä.

3. Tekniikka ja kulutus (FINB13)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan tekniikkaan, kulutukseen ja liikenteeseen liittyviin teemoihin palveluja käyttävän ja ympäristön näkökulmista. Pidetään tekniikkaan liittyviä esityksiä ja tutustutaan käyttöohjeiden kieleen.

4. Yhteiskunta, kulttuuri ja tiedotusvälineet (FINB14)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan helpohkoihin, yhteiskuntaa ja suomalaista kulttuurielämää käsitteleviin teksteihin ja esityksiin sekä opetellaan keskustelemaan niistä.

5. Koulutus ja työelämä (FINB15)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan kertomaan opinnoista ja tulevaisuudensuunnitelmista. Tutustutaan opintoja ja työelämää käsitteleviin artikkeleihin ja nettilähteisiin. Harjoitellaan toimimaan haastattelutilanteissa ja kirjoittamaan yksinkertaisia hakemuksia.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

6. Viesti puhuen (FINB16)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan taitoa tulkita suomen kieltä sekä puhua ja ilmaista itseään suomen kielellä erilaisissa tilanteissa. Rohkaistutaan suomen kielellä puhumisessa sekä harjoitellaan taitoa keskustella, kuvailla, kertoa, pitää lyhyehköjä puheita sekä esittää kysymyksiä ja vastata niihin.

7. Viesti kirjoittaen (FINB17)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan taitoa tuottaa lyhyehköjä suomenkielisiä tekstejä eri tarkoituksia varten. Kurssilla analysoidaan ja tuotetaan fakta- ja fiktiotekstejä sekä eri tekstilajien tekstejä, kuten kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Harjoitellaan taitoa toistaa tai kääntää tekstisisältöjä pääasiallisesti suomen kielestä ruotsiin.

7.6. Vieraat kielet

Kieltenopetus syventää perusopetuksessa aloitettua kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä. Opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Kielten opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jossa tekstillä tarkoitetaan sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kieltenopetus edistää osaltaan opiskelijoiden monilukutaitoa.

Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti sekä tarjoaa mahdollisuuksia kokea oppimisen iloa. Opetus vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden

ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja.

Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätautona. Kielten opiskelussa ja kielivalinnoissa vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa kannustamalla ennakkoluulottomuuteen ja käsittelemällä monipuolisesti erilaisia aiheita.

Kieltenopetuksessa hyödynnetään tutkivaa oppimista käyttäen monipuolisia ja opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Opiskelijoita ohjataan hakemaan, arvioimaan ja käsittelemään tietoa osaamillaan kielillä. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään luontevasti opiskeluympäristöjen osana.

Kieltenopetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla kielenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Opiskelijoille tarjotaan merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä. Aihekokonaisuudet, teemaopinnot ja muu oppiainerajat ylittävä opiskelu kannustavat opiskelijoita hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan.

Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijoiden eteneminen taitotasolla tapahtuu eri tahdissa, mikä edellyttää tehtävien eriyttämistä tai muuta tukemista.

Vieraiden kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielen opetuksen yhteiset tavoitteet

Vieraiden kielen eri oppimäärien opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu hyödyntämään kielitaitoaan luovasti opiskelussa, työssä ja vapaa-aikana
- vankentaa kohdekielen osaamistaan, kielitajuaan ja taitoaan soveltaa kielitietoa myös kielirajat ylittäen
- kehittyy tavoitteellisena kielen oppijana ja osaa soveltaa kielenopiskelustrategioita
- ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen ja kielitaidon myötä kasvavat toimintamahdollisuudet
- osaa arvioida omaa osaamistaan sekä suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten jatko-opintojen, työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmasta.

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri kielissä tai oppimäärissä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon (liite 1) tasot alla olevan taulukon mukaisesti ja osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin taitotasoihin. Opiskelija asettaa omia tavoitteitaan, arvioi taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa	Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	B1.2	B1.2	B1.2
Englanti B1	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet B1	B1.1	B1.1	B1.1
Englanti B2	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet B2	A2.2	A2.2	A2.2
Englanti B3	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet B3	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet B3	A2.1	A2.1	A2.1

Arviointi

Vieraissa kielissä arviointi perustuu vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden sekä kieli- ja oppimääräkohtaisten erityisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kullakin kurssilla otetaan huomioon kurssikohtaiset painotukset sekä niihin läheisesti nivoutuvat vieraiden kielten yhteiset ja oppimääräkohtaiset tavoitteet. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Palautetta annetaan opiskelijan edistymisestä kielitaidon eri osa-alueilla sekä muissa tavoitteissa, kuten kielenopiskelutaidoissa ja valmiuksissa toimia kohdekielisissä ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin Eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa. Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Oppimäärän vaihtaminen

Opiskelijan on tarkoituksenmukaista jatkaa aloittamansa oppimäärän opintoja pitkäjänteisesti. Oppimäärää vaihdettaessa vieraassa kielessä pidemmästä oppimäärästä lyhyempään kurssija luetaan hyväksi latinan kieltä lukuun ottamatta seuraavasti:

Kurssit	A-oppimäärä		B1-oppimäärä		B2-oppimäärä		B3-oppimäärä
Kurssi	1	→	1	→	1	→	3
Kurssi	2	→	2	→	3	→	5
Kurssi	3	→	3	→	4	→	6
Kurssi	4	→	4	→	2	→	4
Kurssi	6	→	5	→	5	→	7
Kurssi	7	→	7	→	6	→	8
Kurssi	8	→	6				

Muut pidemmän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyemmän oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseessä olevat kurssit voidaan lukea opiskelijan varsinaisen oppimäärän syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Kurssit

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2. Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

KX = muu kieli

7.6.1. Vieraat kielet, englantia, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää englannin kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyy englannin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin paikallisissa, kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- ymmärtää englannin kielen merkityksen ja roolin kansainvälisen kommunikaation kielenä*
- osaa arvioida oman osaamisensa riittävyyttä jatko-opintojen näkökulmasta*
- osaa suunnitella kieliopintojaan tulevaisuuden tarpeitaan varten työelämän ja kansainvälistymisen näkökulmista*
- saa kokemuksia laajempien englanninkielisten tekstien lukemisesta, tulkitsemisesta ja käsittelystä*
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B2.1 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kuopiossa itsenäisen suorituksen rajoitukset todetaan kurssi- ja koulukohtaisesti .

Pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien suoritusjärjestykseksi suositellaan numerojärjestystä. Syventävien ja soveltavien kurssien suoritusjärjestys on vapaa.

Arviointi

Valtakunnalliset pakolliset ja syventävät kurssit arvioidaan numeroarvosanalla. Koulukohtaisten soveltavien kurssien arviointi todetaan kurssikuvauksen yhteydessä. Arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille kurssin alussa.

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa.

Kurssin aikana opettaja voi pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä ym. tarpeelliseksi katsomallaan tavalla. Kurssikokeessa testataan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita. Kurssin arvioinnissa otetaan huomioon kurssikoe ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona. Apuna voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia ja eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoasteikkoa.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Englannin kieli ja maailmani (ENA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (ENA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (ENA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutetaan jakamaan omia tietoon

tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätautona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (ENA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Abikurssi (ENA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmentautuu A1 englannin ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Kurssin aikana harjoitellaan kuullunymmärtämistä, tekstinymmärtämistä, rakenteita ja kirjoittamista sekä perehdytään niihin tehtävätyyppeihin, joita ylioppilaskokeessa esiintyy. Kurssiin voi sisältyä eri aihepiirien sanaston kertausta ja käännösharjoittelua.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- ENA1 - ENA6 käytynä

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti
Kurssi arvoidaan suoritusmerkinnällä.

10. Global issues (ENA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii aihepiirien sanastoa, varmentaa kuuntelutaitojaan ja saa kokemusta vaativista teksteistä.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä ovat ajankohtaiset kansainväliset tapahtumat ja yhteiskunnalliset asiat.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- ENA1 - ENA6

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti
Kurssi arvoidaan numeroarvioinnilla (4 - 10).

11. Tukikurssi (ENA11)

Tavoitteet

Peruskoulun oppimäärän kertaaminen

Keskeiset sisällöt

Kurssilla kerrataan peruskoulun sanastoa ja käydään läpi keskeisimmät rakenneasiat, kuten verbien aikamuodot ja lauseen sanajärjestys.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- kurssi on tarkoitettu nivelvaiheeseen peruskoulusta lukioon 1.vuoden opiskelijoille.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.
Kurssi arvoidaan suoritusmerkinnällä.

12. Kirjallisuuskurssi (ENA12)

Tavoitteet

Opiskelijan kulttuuritietouden lisääminen ja sanavaraston laajentaminen

Keskeiset sisällöt

Englanninkielisen romaanin lukeminen ja omien kirjoitusten tuottaminen luetun kirjan perusteella (lukupäiväkirja, kirjaraportti). Lisäksi opiskelija esittelee kyseisen kirjailijan ja tämän muuta tuotantoa.

Opiskelu ja arviointi

Vain itsenäinen suorittaminen opettajan antaman aikataulun mukaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

13. Kielioppi ja kirjoitelma kuntoon (ENA13)

Tavoitteet

Kieliopin hallinnan kohentaminen.

Keskeiset sisällöt

Kieliopin solmukohtien selvittelyä ja harjoittelua. Kurssiin voi sisältyä myös yksilöllisten vaikeuksien diagnoosi ja sen mukaan ohjautuvaa opiskelua. Kirjoitelmaosuudessa harjoitellaan ylioppilaskirjoituksissa esiintyviä kirjoitelmatyyppejä monipuolisesti.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- ENA1 - ENA4

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Muut kieliopinnot (ENA14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu englannin kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu englanninkielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu englanninkielisessä maassa= 2-5 kurssia.

15. Cultural Diversity in the United States (ENA15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opiskelija perehtyy kulttuuriseen monimuotoisuuteen (etninen, uskonnollinen, maantieteellinen jne) ja sen taustoihin Yhdysvalloissa. Kurssi toteutetaan historian ja englannin yhteistyönä (HI15)

Opiskelu ja arviointi

Kurssi toteutetaan Kallaveden lukiossa

Edellytykset

- ENA1 - ENA5

Toteutus: Opiskelijat tekevät esitelmän valitsemastaan aiheesta (suomeksi/englanniksi), joiden pohjalta keskustellaan. Kurssilla hyödynnetään monipuolisesti verkko - ym. materiaalia molemmilla kielillä.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4 - 10). Opiskelija valitsee itse, kumppaan oppiaineeseen hän haluaa kurssimerkinnän.

7.6.2. ranskan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (RAA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (RAA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (RAA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (RAA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (RAA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (RAA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämäntapaan, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (RAA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (RAA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (RAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa

- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (RAA10)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu ranskan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu ranskankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu ranskankielisessä maassa = 2-5 kurssia.

7.6.3. saksan kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Opiskelu ja arviointi

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (SAA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (SAA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (SAA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (SAA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (SAA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (SAA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren elämänpäiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (SAA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (SAA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (SAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (SAA10)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu saksa kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu saksankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu saksankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.4. venäjän kieli, A-oppimäärä

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Pakollisilla kursseilla 1–2 painotetaan opiskelutaitojen vankentamista, oman osaamisen kehittämistä yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kurssista 3 lähtien kiinnitetään enenevässä määrin huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen. Kursseilla 4–6 painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä.

Jokaiselle kurssille varataan tilaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta, joskin painotukset voivat vaihdella kursseittain.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Kursseilla syvennetään opiskelijan taitoa käyttää opiskeltavaa kieltä eri tarkoituksiin. Kursseilla harjoitellaan tekstien tulkitsemista ja tuottamista yksin ja yhdessä sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kursseihin voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen kohdekielinen osuus tai kokonaisuus.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon B1.2 ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. A-venäjän kurssit suoritetaan kuitenkin pääsääntöisesti itsenäisesti. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kieli ja maailmani (VEA1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kohdekielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia kohdekielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

2. Ihminen verkostoissa (VEA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään

ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

3. Kulttuuri-ilmiöitä (VEA3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta.

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (VEA4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

5. Tiede ja tulevaisuus (VEA5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisionaatioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (VEA6)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Kestävä elämäntapa (VEA7)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (VEA8)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (VEA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (VEA10)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu venäjän kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu venäjänkielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu venäjänkielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.5. englannin kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (ENB21)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (ENB22)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (ENB23)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (ENB24)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (ENB25)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (ENB26)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (ENB27)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puheen ja kirjoittaen (ENB28)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (ENB29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (ENB210)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu englannin kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu englanninkielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu englanninkielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.6. espanjan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri

kurseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (EAB21)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (EAB22)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB23)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (EAB24)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB25)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (EAB26)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (EAB27)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (EAB28)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (EAB29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (EAB210)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu espanja kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu espanjankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu espanjankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.7. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä

B2-oppimäärässä laajennetaan muoto-opin tuntemusta ja opiskellaan pääpiirteitä sijamuotojen, aikamuotojen ja modusten käytöstä ja lauseenvastikkeista. Perusopetuksessa vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä.

Kaikilla kursseilla opiskelijoita ohjataan vertaamaan antiikin ajan erilaisia ilmiöitä nykyajan vastaaviin sekä tekemään huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista nykyisiin kulttuureihin ja latinan vaikutuksesta nykykieliin.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla.

B2-oppimäärässä laajennetaan muoto-opin tuntemusta ja opiskellaan pääpiirteitä sijamuotojen, aikamuotojen ja modusten käytöstä ja lauseenvastikkeista. Perusopetuksessa vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä.

Kaikilla kursseilla opiskelijoita ohjataan vertaamaan antiikin ajan erilaisia ilmiöitä nykyajan vastaaviin sekä tekemään huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista nykyisiin kulttuureihin ja latinan vaikutuksesta nykykieliin.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla.

Opetuksen tavoitteet

Latinan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- ymmärtää latinan kielen merkityksen erityisesti luonnontieteissä*
- ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa ja tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- osaa kohtalaisen hyvin keskeisimmän sanaston ja rakenteet sekä joitakin idiomaattisia ilmaisuja*

- ymmärtää apuvälineitä käyttäen helpohkoa autenttista tekstiä, osaa hankkia helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista ja osaa jonkin verran päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.

Arviointi

Opiskelijan osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Huomiota kiinnitetään opiskelijan edistymiseen kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Rooman historian vaiheita (LAB21)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan pääpiirteittäin Rooman varhaishistoriaan ja siihen liittyviin taruihin, Rooman historian käännekohtiin ja Rooman kehittymiseen maailmanvallaksi.

2. Merkittäviä roomalaisia (LAB22)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan joihinkin Rooman historian kannalta merkittäviin henkilöihin.

3. Kulttuuriperintömme (LAB23)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan antiikin kulttuurin eri alueisiin ja tarkastellaan niiden merkitystä kulttuuriperinnössämme.

4. Viestejä menneisyydestä (LAB24)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tarkastellaan antiikin kirjallisuuteen liittyviä tekstejä viestinnän näkökulmasta. Tutkitaan, mitä tekstit voivat kertoa roomalaisten elämästä ja suhtautumisesta elämän eri ilmiöihin.

5. Latinaa kautta vuosisatojen (LAB25)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutkitaan muokattujen tekstien ja helppojen autenttisten tekstinäytteiden avulla, miten latinaa on käytetty eri aikoina myöhäisantiikista meidän päiviimme asti.

6. Epiikkaa ja lyriikkaa (LAB26)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan eepiseen ja/tai lyyriseen runouteen ja runoilijoihin.

7. Retoriikkaa ja filosofiaa (LAB27)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan antiikin puhetautoon ja filosofiaan lähinnä henkilöhistorian ja kirjallisen tuotannon näkökulmasta.

8. Latina keskiajalla ja nykyaikana (LAB28)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan keskiajan latinan erityispiirteisiin keskiaikaisten tekstien välityksellä. Tutustutaan myös nykyajan yleismaailmalliseen latiniteettiin, esimerkiksi lääketieteen sekä eläin- ja kasvitieteen latinaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (LAB29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (LAB210)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu latinan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi..

7.6.8. ranskan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa

yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Opiskelu ja arviointi

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (RAB21)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (RAB22)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB23)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (RAB24)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (RAB25)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (RAB26)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (RAB27)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (RAB28)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (RAB29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (RAB210)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu ranskan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu ranskankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu ranskankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.9. saksan kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri

kurssilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (SAB21)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (SAB22)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB23)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (SAB24)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB25)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (SAB26)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (SAB27)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (SAB28)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (SAB29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (SAB210)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu saksan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu saksankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu saksankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.10. venäjän kieli, B2-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.2 (muut kielet) tai B1.1 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Opiskelu ja arviointi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Elämän tärkeitä asioita (VEB21)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (VEB22)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB23)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

4. Kulttuuri ja mediat (VEB24)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmioihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (VEB25)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (VEB26)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (VEB27)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen. Kielelliset tavoitteet määrittyvät toiminnan perusteella. Mahdollisesta osallistumisesta kansainväliseen toimintaan opiskelijat raportoivat yhdessä sovittavalla tavalla.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (VEB28)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (VEB29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (VEB210)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu venäjän kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu venäjänkielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu venäjänkielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.11. espanjan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Opiskelu ja arviointi

Itsenäinen suoritus

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (EAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (EAB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (EAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (EAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (EAB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (EAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (EAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (EAB39)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (EAB310)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu espanjan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu espanjankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu espanjankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.12. italian kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri

kurseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Itsenäinen suoritus

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (IAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (IAB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (IAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (IAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (IAB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (IAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (IAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (IAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (IAB39)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja

- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (IAB310)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu italian kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu italiankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu italiankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.13. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä

B3-oppimäärässä opiskellaan keskeinen muoto-oppi sekä pääpiirteitä sijamuotojen, aikamuotojen ja modusten käytöstä ja lauseenvastikkeista. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kaikilla kursseilla opiskelijoita ohjataan vertaamaan antiikin ajan erilaisia ilmiöitä nykyajan vastaaviin sekä tekemään huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista nykyisiin kulttuureihin ja latinan vaikutuksesta nykykieliin.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla.

B3-oppimäärässä opiskellaan keskeinen muoto-oppi sekä pääpiirteitä sijamuotojen, aikamuotojen ja modusten käytöstä ja lauseenvastikkeista. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Kaikilla kursseilla opiskelijoita ohjataan vertaamaan antiikin ajan erilaisia ilmiöitä nykyajan vastaaviin sekä tekemään huomioita kreikkalais-roomalaisen kulttuurin vaikutuksista nykyisiin kulttuureihin ja latinan vaikutuksesta nykykieliin.

Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla.

Opetuksen tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen erityisesti luonnontieteissä*

- ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen
- oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa ja tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin
- osaa harjoitellun perussanaston ja keskeisiä rakenteita
- ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvien osien vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Kaikilla kursseilla annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Huomiota kiinnitetään opiskelijan edistymiseen kielitaidon eri osa-alueilla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia. Kaikilla kursseilla voidaan hyödyntää salkkutyöskentelyä, myös oppiainerajat ylittäen.

Itsenäinen suoritus

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Ikkunat auki antiikkiin (LAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Antiikin Italiaa ja roomalaisia sekä latinan kieltä lähestytään nykyajan näkökulmasta. Perehdytään latinan kielen vaiheisiin.

2. Antiikin elämää (LAB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan yksityiseen ja julkiseen elämään sekä työntekoon antiikin aikaisessa kaupungissa.

3. Tietoa, taitoa ja taruperintöä (LAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan roomalaisten harrastuksiin, roomalaisnuorten kasvatukseen ja koulunkäyntiin sekä antiikin kreikkalais-roomalaiseen tarustoon.

4. Rooman historian vaiheita (LAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan pääpiirteittäin Rooman varhaishistoriaan ja siihen liittyviin taruihin, Rooman historian käännekohtiin ja Rooman kehittymiseen maailmanvallaksi.

5. Merkittäviä roomalaisia (LAB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan joihinkin Rooman historian kannalta merkittäviin henkilöihin.

6. Kulttuuriperintömme (LAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutustutaan antiikin kulttuurin eri alueisiin ja tarkastellaan niiden merkitystä kulttuuriperinnössämme.

7. Viestejä menneisyydestä (LAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tarkastellaan antiikin kirjallisuuteen liittyviä tekstejä viestinnän näkökulmasta. Tutkitaan, mitä tekstit voivat kertoa roomalaisten elämästä ja suhtautumisesta elämän eri ilmiöihin.

8. Latinaa kautta vuosisatojen (LAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tutkitaan muokattujen tekstien ja helppojen autenttisten tekstinäytteiden avulla, miten latinaa on käytetty eri aikoina myöhäisantiikista meidän päiviimme asti.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (LAB39)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (LAB310)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu latinan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi.

7.6.14. ranskan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Itsenäinen suoritus

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (RAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (RAB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (RAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (RAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (RAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (RAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (RAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (RAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (RAB39)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (RAB310)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu ranskan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu ranskankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu ranskankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.15. saksan kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on

kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.

Opiskelu ja arviointi

Itsenäinen suoritus

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (SAB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (SAB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (SAB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SAB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SAB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (SAB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SAB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (SAB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (SAB39)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (SAB310)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu saksan kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu saksankielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu saksankielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.6.16. venäjän kieli, B3-oppimäärä

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri kursseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Ensimmäisillä kursseilla painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Myös kuuntelemista harjoitellaan. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullista viestintää harjoitellaan edelleen kaikilla kursseilla. Keskeistä on kehittää jokapäiväisen viestinnän perusvalmiuksia. Kursseille varataan tarpeen mukaan tilaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Kaikilla kursseilla voidaan edistää monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa. Kursseilla tutustutaan eri tekstilajeihin. Oppiainerajat ylittävää opetusta voidaan toteuttaa eri

kurseilla. Rakenteita opetellaan, harjoitellaan ja kerrataan joustavasti sopivien aihepiirien yhteydessä. Hyvien ääntämistottumusten vakiinnuttamiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opetuksen tavoitteet

Vieraan kielen B3-oppimäärän opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *kehittyy kohdekielen käyttäjänä ja toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa niin kansallisissa, eurooppalaisissa kuin globaaleissa yhteisöissä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tasoon A2.1 (muut kielet) tai B1.1/A2.2 (englanti) ja arvioida omien taitojensa kehittymistä sekä kehittää taitojaan edelleen.*

Opiskelu ja arviointi

Itsenäinen suoritus

Kurssien suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain poikkeustapauksessa ja erittäin painavista syistä. Itsenäisen suorituksen ehdoista sovitaan aina tapauskohtaisesti yhdessä opettajan kanssa, jolloin myös määritellään suoritukseen kuuluvat tehtävät.

Arviointi

Kurssit 1-8 arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Kurssi 9 arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (VEB31)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (VEB32)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

3. Elämän tärkeitä asioita (VEB33)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (VEB34)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (VEB35)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

6. Kulttuuri ja mediat (VEB36)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai #alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (VEB37)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

Paikalliset soveltavat kurssit

9. Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi (VEB39)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

- kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita
- syventämällä tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja

- täydentämällä kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssimerkinnän saaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittamista hyväksytysti.

10. Muut kieliopinnot (VEB310)

Keskeiset sisällöt

Opiskelijan suorittama ylimääräinen opiskelu venäjän kielessä, esimerkiksi koulun projektityö tai opiskelu venäjänkielisessä maassa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektityö tms = 1 kurssi, opiskelu venäjänkielisessä maassa= 2-5 kurssia.

7.7. Matematiikka

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin. Opiskelijaa rohkaistaan myös käyttämään ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä sekä tuetaan opiskelijan taitoa siirtyä toisesta matemaattisen tiedon esitysmuodosta toiseen.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Opiskelija harjaannutetaan käyttämään tietokoneohjelmistoja matematiikan oppimisen ja tutkimisen sekä ongelmanratkaisun apuvälineinä. Matematiikan opiskelussa hyödynnetään muun muassa dynaamisen matematiikan ohjelmistoja, symbolisen laskennan ohjelmistoja, tilasto-ohjelmistoja, taulukkolaskentaa, tekstinkäsittelyä sekä mahdollisuuksien mukaan digitaalisia tiedonlähteitä. Tärkeää on myös arvioida apuvälineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta. Edellä mainituista apuvälineistä käytetään jatkossa nimitystä tekniset apuvälineet.

Arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kursseja luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän paikallisia syventäviä tai paikallisia soveltavia kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä pitempään oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän kursseja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset kurssit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän paikallisiksi syventäviksi tai paikallisiksi soveltaviksi kursseiksi opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Arvioinnin perusteet

Kurssin arviointi voi perustua mm. seuraaviin:

- kurssikoe
- välitestit
- jatkuva näyttö, tuntiaktiivisuus
- harjoitustyö tai portfolio
- kotitehtävät
- yhteisöllisyys
- itsearviointi, vertaisarviointi
- muu mahdollinen näyttö

Opettaja täsmentää kurssin arviointiperusteet kurssin alussa.

7.7.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuisen ja kiehtovan olemuksen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Luvut ja lukujonot (MAY1)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuihin ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan
- saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- reaalityluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta
- funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys
- muotoa $ax + b = 0$ olevien yhtälöiden ratkaiseminen
- geometrinen jono ja summa

7.7.2. Matematiikan pitkä oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia ja tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä oppii niiden kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa

- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Luvut ja lukujonot (MAY1)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuisen ja kiehtovan olemuksen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan
- saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- reaalityluvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta
- funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys
- muotoa $a \cdot x^n$ olevien yhtälöiden ratkaiseminen
- geometrinen jono ja summa

2. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- osaa ratkaista toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkia ratkaisujen lukumäärää
- osaa ratkaista korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin ja polynomiepäyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja muotoa olevat binomikaavat
- 2. asteen yhtälö ja ratkaisukaava sekä juurten lukumäärän tutkiminen
- 2. asteen polynomin jakaminen tekijöihin
- polynomifunktio
- polynomiyhtälöitä
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAA3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

4. Vektorit (MAA4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kuvioden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- ymmärtää yhtälöryhmän ratkaisemisen periaatteen
- osaa tutkia kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla

- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä vektoreiden tutkimisessa sekä suoriin ja tasoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- suorat ja tasot avaruudessa

5. Analyttinen geometria (MAA5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia yksinkertaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

6. Derivaatta (MAA6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaali-epäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- osaa määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- tietää, kuinka rationaalifunktion suurin ja pienin arvo määritetään
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä polynomi- ja rationaalifunktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

7. Trigonometriset funktiot (MAA7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometristen funktioiden yhteydet ja
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- osaa tutkia trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa ja trigonometristen funktioiden derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- yhdistetyn funktion derivaatta
- trigonometristen funktioiden derivaatat

8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa potenssien laskusäännöt mukaan lukien murtopotenssit
- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa tutkia juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja juuri-, eksponentti- ja logaritmiyhtälöiden ratkaisemisessa sekä juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktion derivaattojen määrittämisessä sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- potenssien laskusäännöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

9. Integraalilaskenta (MAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan

- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

10. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

Valtakunnalliset syventävät kurssit

11. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

- konnektiivit ja totuusarvot
- geometrinen todistaminen
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- induktiotodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut ja Eratostheneen seula
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

12. Algoritmit matematiikassa (MAA12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää algoritmista ajatteluaan
- osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti
- osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät
- osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

Keskeiset sisällöt

- iterointi ja Newton-Raphsonin menetelmä
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- Newton-Cotes-kaavat: suorakaidesääntö, puolisuunnikassääntö ja Simpsonin sääntö

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- osaa tutkia lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- lukujonon raja-arvo, sarjat ja niiden summa

Paikalliset soveltavat kurssit

14. Pitkän matematiikan kertaus I (MAA14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan lukion pitkän matematiikan yleisiä taitoja ja erityisesti kursseja MAY1, MAA2 - MAA5 + MAA10

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- MAY1, MAA2 - MAA10

Suoritustapa

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn.
- Kurssikoe
- Kuessia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4 - 10,

15. Pitkän matematiikan kertaus II (MAA15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan lukion pitkän matematiikan yleisiä taitoja ja erityisesti kursseja MAA6 – MAA9 ja osia valtakunnallisista syventävistä kursseista

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- MAY1, MAA2 - MAA10

Suoritustapa

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- Kurssikoe. Kurssikokeena voi olla preliminäärikoe.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4 - 10,

16. Lyhyen matematiikan kertaus (MAA16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa koota lyhyen matematiikan sisällöt selkeäksi kokonaisuudeksi
- valmentautuu ja harjoittelee monipuolisesti lyhyen matematiikan ylioppilaskokeeseen
- valmentautuu jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan lukion lyhyen matematiikan taitoja ja erityisesti kursseja MAY1, MAB2 – MAB6.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Pitkän oppimäärän pakolliset kurssit

Suoritustapa

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- Kurssikoe. Kurssikokeena voi olla preliminäärikoe.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu (S) tai hylätty (H)

17. Talousmatematiikka (MAA17)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun
- vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4 - 10,

18. Matematiikan tutorkurssi (MAA18)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy pakollisten pitkän matematiikan kurssien keskeisimpään opetussisältöön
- oppii toimimaan tutorina nuoremmille opiskelijoille.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- MAY1, MAA2 – MAA5

Suoritustapa

- Kurssi suoritetaan itsenäisesti
- Kurssin aikana opiskelija toimii ensimmäisen tai toisen vuositason laskuharjoitusryhmissä ohjaajana, ohjaavan opettajan koordinoimana.
- Laskuharjoitusryhmissä voi olla kerralla useita ohjaajia.
- Ohjaavan opiskelijan tehtävänä on auttaa nuorempia opiskelijoita matematiikan kotitehtävissä ja teknisten apuvälineiden käytössä.

Itsenäinen suoritus voi kestää useamman jakson ajan mutta pääsääntöisesti opiskelija sopii ohjaavan opettajan kanssa kahden jakson ajaksi ohjauskerrat. Kun sovitut ohjauskerrat on tehty, opiskelija saa kurssista suoritusmerkinnän.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

19. Lukiomatematiikan perusteet ja teknisiä apuvälineitä (MAA19)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ja monipuolistaa teknisten apuvälineiden käyttötaitojaan
- kertaa ja täydentää perustietoja tavoitteena lukio-opiskeluvalmiuksien paraneminen

Keskeiset sisällöt

- Tutustutaan teknisten apuvälineiden tarjoamiin mahdollisuuksiin erilaisia matemaattisia ongelmia ratkaistaessa ja laskutuloksia tarkistettaessa.
- Valmennetaan opiskelemaan lukiossa.
- Kerrataan peruskoulun matematiikan keskeiset aihepiirit

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- MAY1 ja halu oppia matematiikkaa

Suoritustapa

- Jatkuva aktiivinen osallistuminen tuntityöskentelyyn. Mahdollinen kurssikoe.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.7.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tieteissä.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään, oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa ja rohkaistuu kokeilemaan, tutkimaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- kehittää käsitystään matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- osaa käyttää kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Luvut ja lukujonot (MAY1)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuisen ja kiehtovan olemuksen tieteenalana. Tässä opintokokonaisuudessa opiskelijalla on tilaisuus vahvistaa pohjaa matematiikan opinnoilleen ja nähdä matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena selitettäessä ja hallittaessa muun muassa yhteiskunnan, talouden ja luonnon tapahtumia ja tilanteita.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pohtii matematiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- kertaa ja täydentää lukualueet, kertaa peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskennan periaatteet
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- osaa määrittää lukujonoja, kun annetaan alkuehdot ja tapa, jolla seuraavat termit muodostetaan
- saa havainnollisen käsityksen lukujonon summan määrittämisestä

- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa sekä lukujonoihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- reaalitylvut, peruslaskutoimitukset ja prosenttilaskenta
- funktio, kuvaajan piirto ja tulkinta
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- logaritmi ja potenssi sekä niiden välinen yhteys
- muotoa $x^2 + px + q = 0$ olevien yhtälöiden ratkaiseminen
- geometrinen jono ja summa

2. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomi yhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ja yhtälöparien graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAB3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvien ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvien ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvien ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

- kuvien yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvien ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen

- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

4. Matemaattisia malleja (MAB4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla
- lukujonot matemaattisina malleina

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

- diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

6. Talousmatematiikka (MAB6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun
- vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun

- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

Valtakunnalliset syventävät kurssit

7. Matemaattinen analyysi (MAB7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Keskeiset sisällöt

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä

8. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan
- osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin käsite

Paikalliset soveltavat kurssit**9. Lyhyen matematiikan kertaus (MAB9)****Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa koota lyhyen matematiikan sisällöt selkeäksi kokonaisuudeksi
- valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan lukion lyhyen matematiikan taitoja ja erityisesti kursseja MAY1, MAB2 – MAB6.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Lyhyen oppimäärän pakolliset kurssit

Suoritustapa

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- Kurssikoe. Kurssikokeena voi olla preliminäärikoe.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4 - 10,

10. Lukiomatematiikan tukikurssi (MAB10)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa matemaattisia perustaitoja lyhyen matematiikan pakollisia kursseja varten

Keskeiset sisällöt

- Syvennetään peruskoulun matematiikan keskeisiä aihepiirejä
- Kerrataan ensimmäisten kurssien sisältöä

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

11. Lukiomatematiikan perusteet ja teknisiä apuvälineitä (MAB11)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ja monipuolistaa teknisten apuvälineiden käyttötaitojaan
- kertaa ja täydentää perustietoja tavoitteena lukio-opiskeluvalmiuksien paraneminen

Keskeiset sisällöt

- Tutustutaan teknisten apuvälineiden tarjoamiin mahdollisuuksiin erilaisia matemaattisia ongelmia ratkaistaessa ja laskutuloksia tarkistettaessa.
- Valmennetaan opiskelemaan lukiossa.
- Kerrataan peruskoulun matematiikan keskeiset aihepiirit

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- MAY1 ja halu oppia matematiikkaa

Suoritustapa

- Jatkuva aktiivinen osallistuminen tuntityöskentelyyn. Mahdollinen kurssikoe.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.8. Biologia

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksestä.

Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Opetuksen tuella opiskelija myös ymmärtää evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia, kuten geeniteknologiaa, hyödynnetään monin tavoin maataloudessa, teollisuudessa ja lääketieteessä. Opetus myös ohjaa opiskelijaa ymmärtämään, miten biologista tietoa voidaan hyödyntää arkielämässä, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opetuksessa tehdään yhteistyötä erityisesti terveystiedon, mutta myös muiden oppiaineiden kanssa.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kiinnostuu biologisesta tiedosta ja motivoituu biologiaa koskevien uutisten seuraamiseen
- saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa
- ymmärtää, mikä on biologialle tieteenalana ominaista, tuntee biologisia rakenteita ja prosesseja, perinnöllisyyttä sekä ymmärtää evoluution merkityksen
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin

- osaa asettaa kysymyksiä ja tutkimusongelmia tarkasteltavista ilmiöistä
- suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa
- osaa hankkia, käsitellä, analysoida ja tulkita tutkimusaineistoa sekä arvioida ja esittää tutkimustuloksia
- osaa työskennellä digitaalisissa opiskeluympäristöissä, laboratoriossa ja maastossa
- arvioi kriittisesti median kautta välittyvää biologista tietoa
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti biologian opiskelun tukena
- perehtyy biologian soveltamiseen eri aloilla
- osaa soveltaa ja käyttää biologisia tietoja ja taitoja arkielämässä
- arvostaa eliökunnan monimuotoisuutta, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta, ja taidot, kuten ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky arvioida tietoa kriittisesti.

Biologian tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, kokeellisessa työskentelyssä sekä laatimalla yksin tai yhteisöllisesti biologisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Elämä ja evoluutio (BI1)

Kurssilla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteellistä ajattelua. Keskeinen näkökulma kurssilla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, prosessit ja merkityksen
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- työskentelee kokeellisesti ja toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen tai projektin yhdessä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- elämän ominaisuudet, perusedellytykset ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät

- biologisen tiedon esittäminen mallien avulla

Solu elämän perusyksikkönä

- elämän syntyvaiheet
- solujen rakenne ja energiatalous
- DNA ja geenien ilmeneminen

Eliön elinkaari

- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu
- kasvu, kehittyminen ja kuolema

Evoluutio

- luonnonvalinta ja sopeutuminen
- lajien syntyminen ja häviäminen
- eliökunnan sukupuu

Biologian kokeellisuuteen liittyvä pienimuotoinen tutkimus tai projekti

2. Ekologia ja ympäristö (BI2)

Kurssi tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sen uhkia Suomessa ja muualla maailmassa. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät ja mahdollisuudet suojella monimuotoisuutta. Kurssi perehdyttää myös muihin ekologisiin ympäristöongelmiin. Kurssilla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakenteiden, vuorovaikutusten ja toimintojen periaatteet
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- ymmärtää luonnon monimuotoisuuden merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä sekä tuntee menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- ymmärtää ekososiaalisen sivistyksen ja kestävä elämäntavan välttämättömyyden sekä oppii toimimaan niiden mukaisesti
- osaa suunnitella ja toteuttaa itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoisen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskevan tutkimuksen tai ympäristön tilaa koskevan yhteisen kehittämisprojektin.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutukset
- ekosysteemien rakenne ja palautuvuus
- aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- luonnon monimuotoisuus
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet

- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja eliöiden levinneisyys

Ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- ilmastonmuutoksen ekologiset vaikutukset
- luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin kohdistuvat uhkat
- aineiden kiertoon ja energian virtaukseen liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Kohti kestäväää tulevaisuutta

- ekosysteemipalveluiden merkitys
- ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys
- toiminta kestävään elämäntavan edistämiseksi omassa lähiympäristössä

Ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai ympäristön kehittämisprojekti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Solu ja perinnöllisyys (BI3)

Kurssin tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Kurssilla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Kurssin työtavalle on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan omat tutkimukset.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä
- syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin
- tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita
- arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- suunnittelee ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Solu tutkimuskohteena

- miten soluja tutkitaan
- solubiologisen tiedon ja genomitiedon tarve ja käyttö

Eliöt rakentuvat soluista

- biomolekyylit
- tumallisen ja tumattoman solun rakenne ja toiminta
- DNA:n ja RNA:n rakenne
- proteiinisynteesi ja epigeneettinen säätely

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet

- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- geenien periytyminen ja ominaisuuksien siirtyminen sukupolvelta toiselle
- mutaatiot ja mutageenit

Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

4. Ihmisen biologia (BI4)

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Kurssilla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia
- osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan
- ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- osaa toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely

- ravintoaineet ja ruoansulatus
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö ja hengityksen säätely

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- hermosto ja aistit
- umpirauhaset ja hormonit
- lämmönsäätely
- kemiallinen tasapaino
- elimistöjen sopeutuminen ja puolustusmekanismit

Lisääntyminen

- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

- *sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus*
- *perimän ja ympäristön merkitys*

Ihmiselimestön toimintaa mittaava tutkimus

5. Biologian sovellukset (BI5)

Kurssin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Kurssilla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kurssilla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellutusten merkityksen yhteiskunnassa*
- *tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävä tulevaisuutta*
- *ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa*
- *ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa*
- *ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa*
- *osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Bioteknologian sovellukset ja merkitys

- *ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottaminen uusiutuvien luonnonvarojen avulla*
- *bioteknologian sovellukset teollisuudessa ja ympäristönsuojelussa*

Mikrobiologian sovellukset ja merkitys

- *bakteerien ja virusten rakenne ja toiminta*
- *bakteerien viljely, käsittely ja tunnistaminen*
- *mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa*

Geeniteknologian sovellukset ja merkitys

- *geenitekniikan menetelmät*
- *genomitieto*
- *mikrobit geeniteknologiassa*

Kasvi- ja eläinjalostus

Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Kertauskurssi (BI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että ylioppilaskirjoituksiin valmistautuva opiskelija hankkii paremmat valmiudet yo-kokeessa menestymiseen.

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla kerrataan biologian pakollisia ja syventäviä kursseja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

7. Tutkiva biologia (BI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

- Erilaisiin biologian sisältöihin tutustumista käytännön töiden kautta.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

8. Solu- ja mikrobiologian laborointikurssi (BI8)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii laboratoriotyöskentelyn perustaitoja.

Keskeiset sisällöt

- Laborointia, preparaattien valmistusta, työselostusten laatimista. Kurssin arviointi voi pohjautua työselostusten pohjalta tehtyyn portfolioon.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

9. Etologia (BI9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää mihin eläinten käyttäytyminen perustuu

Keskeiset sisällöt

- Tutustutaan eri eläinryhmien käyttäytymiseen esim. tutkielman kautta.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Lajintuntemus (BI10)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää lajintuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- Kerätään oma herbaario tai esim. perhoskokoelma. Kokoelman voi laatia myös valokuvaamalla kasveja, sieniä tai eläimiä. Kasvion laajuus on 50 kasvia. Muiden eliöryhmien kohdalla laajuus sovitaan ohjaavan opettajan kanssa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi suoritetaan itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Luonnontuntemus ja erätaidot (BI11)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on että opiskelija parantaa luonnontuntemustaan ja oppii erätaitoja.

Keskeiset sisällöt

- maastoretken suunnittelu ja toteutus
- luonnontuntemus
- eräkokkaus
- ensiapu maastossa itselle/toiselle

Opiskelu ja arviointi

Suoritustapana teoriaopetus ja maastoretki. Lisätietoja kurssin opettajalta.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. Muut biologian opinnot (BI12)**Tavoitteet****Keskeiset sisällöt**

- Tämän kurssin alle voidaan opettajan harkinnan mukaan hyväksilukea soveltavia biologian opintoja, jotka eivät vastaa muita opetussuunnitelmassa mainittuja biologian kurssien sisältöjä. Esim. vaihto-oppilaana suoritettut soveltavat kurssit tai ympäristöraadissa toimiminen (Nilsiä lukio).

Opiskeluja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.9. Maantiede

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Tutkiva lähestymistapa auttaa opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä, paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Geomedialla tarkoitetaan karttojen, paikkatiedon, diagrammien, kuvien, videoiden, kirjallisten lähteiden, median, suullisten esitysten sekä muiden maantieteellisten tiedonhankinta- ja esitystapojen monipuolista käyttöä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia. Opetuksessa hyödynnetään myös koulun ulkopuolisia opiskeluympäristöjä sekä verkkoympäristöjä.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana
- kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta
- ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomeidia tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä
- osaa havainnoida arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä
- osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee, ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin
- ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat, ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta
- tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen
- kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia eri puolilla maailmaa
- osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä

- tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan
- toimii paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävästä kehitystä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tiedonprosessointitaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen, kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot koulussa toteutetussa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailma muutoksessa (GE1)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla
- ymmärtää, millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin
- osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää, sekä tuntee mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin sekä toimia kestävästä kehityksen mukaisesti
- osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa

- opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot omasta lähiympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta
- maantieteelliset tutkimustaidot ja geomedia
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla
- maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen

Luonnon järjestelmään liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien ennakointi ja niihin varautuminen

Luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät keskeiset globaalit riskialueet, riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen

- ilmastonmuutos ja muut globaalit ympäristöriskit
- resurssien viisas käyttö sekä kierto- ja biotalous
- maapallon eri alueiden mahdollisuudet ja vahvuudet

Ihmiskunnan globaalit riskialueet ja keskeiset kehityskysymykset

- inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat, hyvinvoinnin jakautuminen, eriarvoisuus, haavoittuvuus, nälkä ja pakolaisuus

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Sininen planeetta (GE2)

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kurssilla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomediaa hyväksi käyttäen
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat, ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- geomedia ja muut luonnonmaantieteen tietolähteet ja niiden käyttö sekä luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmät

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä ja vesikehä liikkeessä sekä vyöhykkeisyys

- ilmakehän rakenne ja tuulet
- sateet
- meriveden liikkeet
- sää ja sen ennustaminen
- ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet

Maapallon rakenne ja muuttuvat pinnanmuodot

- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
- arvokkaat luonnonmaisemat

Luonnonmaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

3. Yhteinen maailma (GE3)

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Kurssilla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomedialla hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Kurssi perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedialla hyväksi käyttäen
- osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin
- tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla
- ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen peruskäsitteet
- geomedia ja muut ihmismaantieteen tietolähteet sekä tutkimusmenetelmät
- miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

- väestönkasvu, asutus, muuttoliikkeet, kaupungistuminen
- kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien toteutuminen

Alkutuotanto ja ympäristö

- kestävä maa-, kala- ja metsätalous

Teollisuus ja energia

- raaka-aineet, energialähteet, biotalous ja teollisuuden sijainti

Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus

- liikenne, matkailu, globaali talous ja informaatioteknologian kehitys

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- maankäyttö, keskukset ja periferiat
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla

Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

4. Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (GE4)

Kurssi perehdyttää aiemmillä kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia kurssilla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomediaa maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa
- kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa
- osaa käyttää paikkatietosovelluksia
- ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet
- ymmärtää kestävä kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen
- osaa käyttää geomediaa maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.

Keskeiset sisällöt

Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävä kehityksen edistämisessä

Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot

- kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyserot eri aluetasoilla sekä kansainvälinen yhteistyö, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja kestävä kehityksen sitoumukset

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti

- maantieteellisen pienimuotoisen tutkielman laatiminen geomedialla hyväksi käyttäen tai paikallisen, alueellisen tai globaalin tason osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttaminen itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa geomedialla hyväksi käyttäen

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Kertauskurssi (GE5)

Kurssi on suunnattu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville opiskelijoille.

Tavoitteet

Kertauskurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan laajoja asiakokonaisuuksia
- oppii laatimaan vastauksia niihin maantieteen tehtäviin, jotka ylittävät oppiainerajat
- oppii analysoimaan karttoja ja laatimaan annetun aineiston pohjalta kuvauksen alueesta
- oppii visualisoimaan annettua tietoa karttoina ja diagrammeina
- parantaa valmiuksiaan menestyä maantieteen ylioppilaskirjoituksissa

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla kerrataan maantieteen pakollisen ja syventävien kurssien sisältöjä.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Tutkiva maantiede (GE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuottamaan ja tulkitsemaan maantieteellistä aineistoa.

Keskeiset sisällöt

- karttojen ja muiden maantieteellisten aineistojen käyttö
- havainnollistaminen

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Suomen maantiede (GE7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija syventää Suomen maantieteen osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

- Opiskelija perehtyy Suomen luonnon- ja kulttuurimaantieteen erityispiirteisiin pakollisia kursseja perusteellisemmin. Kurssilla voidaan tehdä mm. erilaisia kartta-analyysyjä ja muita harjoitustehtäviä.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Talousmaantiede (GE8)

Kurssi kuuluu osaksi kansainvälisen liiketoiminnan linjan opetussuunnitelmaa Kallaveden lukiossa.

Talousmaantieteen kurssilla tarkastellaan taloudellisten toimintojen sijoittumista ja toimintojen välisiä suhteita maantieteellisestä näkökulmasta. Tarkastelutasot vaihtelevat paikallisesta tarkastelusta globaaliin tasoon.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii talousmaantieteen peruskäsitteet
- syventää tietämystään teollisen tuotteiden elinkaaresta
- tutustuu maailman keskeisiin talousalueisiin ja niiden ominaispiirteisiin
- oppii ymmärtämään globaaleja taloudellisia valtasuhteita
- perehtyy siihen, miten toimintojen sijainti vaikuttaa kysyntään ja tarjontaan
- oppii arvioimaan kestävän kehityksen ja eettisten periaatteiden toteutumista talousmaantieteen näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

- Talousmaantieteen käsitteet
- Teollisten tuotteiden elinkaari
- Maailman talousalueet
- Talous ja valta, monikansalliset yhtiöt
- Taloudellinen kestävä kehitys

Opiskelu ja arviointi

Suositellaan, että ennen talousmaantieteen kurssia suoritettuina olisivat GE1 (Maailma muutoksessa) ja GE3 (Yhteinen maailma).

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.10. Fysiikka

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan fysiikkaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan käsitykset fysiikan käsitteistä rakentuvat, ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti fysiikan teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatisessa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta fysiikan osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja fysiikan opiskelustrategioiden soveltamisessa
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Opiskelu ja arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan fysiikan osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen

perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, ongelmaratkaisuprosessin jäsennettyä kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Kuopiossa fysiikan kurssien ohjeellinen suoritusjärjestys

1. vuosi

Fy1 Fysiikka luonnontieteenä

Fy2 Lämpö

Fy9 Kokeellinen fysiikka (kevällä)

2. vuosi

Fy3 Sähkö

Fy4 Voima ja liike

Fy5 Jaksollinen liike ja aallot

Fy10 Tähtitiede (syksyllä)

3. vuosi

Fy6 Sähkömagnetismi

Fy7 Aine ja säteily

Fy8 Fysiikan kertauskurssi

Fy11 Suhteellisuusteoriaa ja fysiikan kertausta

Kuopion lukioissa arviointi voidaan toteuttaa kurssin aikaisilla tehtävillä ja mahdollisilla kurssikokeilla.

Arvioinnissa voi olla mukana:

- kokeelliset työt
- tiedonhakutehtävät
- laskutehtävät
- taulukkolaskentatehtävät
- kotitehtävät
- diagnostisia testejä
- esitelmät
- tutkielmat
- tieteelliset uutiskatsaukset
- opiskelijan itsearviointi

Fysiikan kursseista voi suorittaa itsenäisesti Fy2-Fy7. Kurssit Fy1-Fy7 arvioidaan arvosanoilla 4-10. Muut kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista.

FYSIIKASSA AIHEKOKONAISUUDET OVAT MUKANA SEURAAVASTI:

1. aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

- Fy1: Fysiikan merkitys nykyaikana jatko-opinnoissa ja työelämässä.
- Fy5: Fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa.

2. hyvinvointi ja turvallisuus

- Fy3: Sähköturvallisuus
- Fy4: Fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle.
- Fy7: Säteilyturvallisuus

3. kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

- Fy2: Fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävä tulevaisuuden rakentamisessa.

4. kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

- Fy2: Fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestävä tulevaisuuden rakentamisessa.
- Fy7: Näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehitykseen

5. monilukutaito ja mediat

- Fy1: Tieto- ja viestintätekniikan käyttö, tiedon kriittinen arviointi.
- Fy7: Tiedonhankinta, esittäminen, arviointi

6. teknologia ja yhteiskunta

- Kaikissa fysiikan kursseissa ”teknologia ja yhteiskunta aihekokonaisuus” on vahvasti mukana.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista
- osaa käyttää ja soveltaa liikeilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelun tukena.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä
- tutustuminen perusvuorovaikutuksiin, maailmankaikkeuden rakenteisiin ja syntyyn sekä aineen rakenteeseen
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana ja liikeilmiöt
- tutkimukset ja mallintaminen fysikaalisen tiedon rakentumisessa
- tulosten kerääminen, esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi

Opiskelu ja arviointi

Kuopion lukiossa voidaan opettaa kokeellisen työn suunnittelun alkeita: riippuva muuttuja, riippumaton muuttuja, kontrolloitavat muuttujat, mittausten toistaminen, riittävän datan

kerääminen ja virhelähteiden arviointi. Datan analyysissä voidaan soveltaa ylioppilaskokeessa käytettäviä ohjelmistoja. Kurssilla voidaan laatia myös työselostus.

Tehtävien ja työselostusten palautuksissa hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Lämpö (FY2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa lämpöilmiöiden käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa*
- *lämpö ja lämpötila*
- *kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine*
- *kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia*
- *mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde*
- *energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta*
- *tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua*

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- FY1

3. Sähkö (FY3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa sähköön liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä*
- *harjaantuu matemaattisessa mallintamisessa ja suureyhtälöiden käyttämisessä*
- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja osaa tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten tekemisessä.*

Keskeiset sisällöt

- *fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki*
- *yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *kondensaattori, diodi ja LED komponentteina*
- *sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä*
- *sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen*

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- FY1

4. Voima ja liike (FY4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa voiman ja liikkeen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- harjaantuu graafisten esitysten käyttämisessä ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle
- vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus
- etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus
- liikeyhtälö
- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- liikemäärän säilymislaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset
- liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymislaki
- mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- FY1 ja FY2

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa
- tasainen ympyräliike
- gravitaatiovuorovaikutus
- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot
- ääni aaltoliikeilmiönä
- mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- FY1 ja FY4

6. Sähkömagnetismi (FY6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa sähkömagnetismiin ja valoon liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa
- harjaantuu ilmaisemaan itseään fysiikalle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa
- magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä
- sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki
- generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Fy1, Fy3, Fy4 ja Fy5

7. Aine ja säteily (FY7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa aineen ja säteilyn käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- syventää kokonaiskuvaa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä.

Keskeiset sisällöt

- näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen
- energian kvantittuminen
- sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit
- aaltohiukkasdualismi
- atomiytimen rakenne
- ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi
- radioaktiivisuus ja hajoamislaki
- säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö
- tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Fy1, Fy3, Fy4, Fy5 ja Fy6

Paikalliset soveltavat kurssit**8. Fysiikan kertaus (FY8)****Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan eri fysiikan osa-alueilla ylioppilastehtävien tyyppisissä tehtävissä
- harjaantuu vastaamaan ainerealin kysymyksiin sekä pääsykoetehtäviin
- vahvistaa valmiuksiaan jatko-opintoihin

Keskeiset sisällöt

- fysiikan lukiokurssien keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- suositellaan kurssien Fy1-Fy7 suorittamista

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Kokeellinen fysiikka (FY9)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kokeellisen tiedonhankinnan taitojaan
- harjaantuu virheen kvalitatiivisessa arvioinnissa ja osaa sen pohjalta kehittää valitsemaansa mittausmenetelmää
- tutustuu kvantitatiiviseen virheen arviointiin

Keskeiset sisällöt

- kokeellisen työn suunnittelu
- mittalaitteiden turvallinen käsittely
- mittaustulosten analyysi
- työselostuksen laatiminen
- mahdollisuuksien mukaan vierailuja paikallisiin yrityksiin ja tutkimuslaitoksiin

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Fy1, Fy2

10. Tähtitiede (FY10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa ja löytää tähtitaivaan kohteita kuten planeettoja, tähtiä ja tähtijoukkoja havaintovälineiden tai kartastojen avulla
- perehtyy erilaisten tähtitieteellisten järjestelmien kehitykseen
- osaa muodostaa kokonaiskuvan maailmankaikkeuden rakenteesta ja maapallon asemasta avaruudessa
- tuntee tähtitieteen tutkimuksen haasteita ja osaa arvioida tähtitieteellisen tiedon merkitystä

Keskeiset sisällöt

- tähtitaivaan kohteet ja niiden havainnointi
- planeettakunta ja sen tutkimus
- Aurinko, tähdet, tähtien kehitys
- Linnunrata, galaksit ja tähtijärjestelmät
- laajeneva maailmankaikkeus, kosmologiset havainnot

11. Suhteellisuusteoriaa ja fysiikan kertausta (FY11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää fysiikan kurssien sisältöjä siten, että opiskelijalle syntyy lisää valmiuksia vastata haastaviin ylioppilastehtäviin ja korkeakoulujen/yliopistojen pääsykoetehtäviin
- ymmärtää yleisen suhteellisuusteorian käsitteellisen perustan sekä siihen johtaneen ajattelun kehitystä klassisen maailmankuvan murtumisen ja suppean suhteellisuusteorian, sekä muutamien keskeisten ilmiöiden kautta

Keskeiset sisällöt

- fysiikan kurssien täydentäminen ja syventäminen (kurssilla voidaan ottaa huomioon opiskelijoiden toivomuksia)
- yliopistojen pääsykoetehtävien harjoittelua
- suppean suhteellisuusteorian postulaatit
- suppean suhteellisuusteorian efektit: ajan dilataatio, Lorentzin kontraktio, massan ja energian yhteys
- yleisen suhteellisuusteorian efektit: valon taipuminen gravitaatiokentässä, gravitaation punasiirtymä, mustat aukot

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Fy1, Fy4

12. Muut fysiikan opinnot (FY12)

Tavoitteet

Päätetään tapauskohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Päätetään tapauskohtaisesti.

7.11. Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan kemiaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä.

Kemian opetus tukee opiskelijoiden käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijoiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa mallintamisen välineenä, tutkimusten tekemisessä ja tuotosten laatimisessa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelijoiden oma kokeellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita kemian opiskeluun. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin kurssin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Kemia oppiaineena

Kemia on kokeellinen tiede. Tämä tarkoittaa, että kursseihin sisältyy kokeellisuutta eri muodoissaan ja sen raportointia. Opiskelijaa valmennetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti. Kokeellinen työskentely tapahtuu kemikaali-, jäte- ja työturvallisuus lainsäädännön mukaisesti.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia turvallisesti ja yhteistyössä muiden kanssa*
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia*

- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti kemian tietojensa avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia kemialle ominaisilla tavoilla
- jäsentää käsitystään jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöistä kemian käsitteiden avulla
- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvän teknologian merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

Arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään ja tiedostamaan kemian osaamistaan. Kurssin arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida työskentelyn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon kokeellisen työskentelyn taidot sekä tiedon hankinnan ja käsittelyn taidot.

Oppimisprosessia seurataan monipuolisesti. Arviointiin voi sisältyä:

- kokeelliseen työskentelyyn osallistumisen ja siinä osoitetut taidot
- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- erilaiset tiedonkäsittelyä ja -hankintaa mittaavat tuotokset
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat)
- osallistumisaktiivisuuden seuranta
 - opiskelijan itsearviointi

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kemiaa kaikkialla (KE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan
- kehittää valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista jokapäiväisen elämän ja ympäristön ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen erilaisia kemian ilmiöitä sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä aineen rakenteen malleja, jaksollista järjestelmää ja tietolähteitä.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä
- atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään
- alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia
- aineiden ominaisuuksien selittäminen aineen rakenteen, kemiallisten sidosten ja poolisuuden avulla

- kysymykset tiedonhankinnan lähtökohtana
- turvallinen työskentely, aineen erotusmenetelmät, aineiden ominaisuuksien tutkiminen, havainnointi ja johtopäätösten tekeminen

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa orgaanisiin yhdisteisiin ja ainemäärään liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen orgaanisiin yhdisteisiin, ainemäärään ja pitoisuuteen liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää, kuinka kemiallinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys hyvinvoinnin ja terveyden kannalta
- orgaanisten yhdisteiden, kuten hiilivetyjen, happi- ja typpiyhdisteiden, rakenteiden mallintaminen ja kuvaaminen erilaisilla malleilla
- avaruusrakenne ja isomeria
- orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- ainemäärä ja pitoisuus
- työvälineiden ja reagenssien käyttö sekä liuosten valmistus
- aineen rakenteen analyysimenetelmät, kuten spektroskopia

3. Reaktiot ja energia (KE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin liittyviä ilmiöitä
- ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys energiaratkaisujen ja ympäristön kannalta
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen
- epäorgaanisten ja orgaanisten yhdisteiden reaktioita sekä niiden sovelluksia
- aineen häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa ja sen yksinkertainen laskennallinen käsittely
- energian häviämättömyys kemiallisessa reaktiossa, sidosenergia ja Hessin laki
- kaasujen ominaisuudet ja yleinen tilanyhtälö
- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, titraus analyysimenetelmänä, tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen

4. Materiaalit ja teknologia (KE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa materiaaleihin ja teknologiaan liittyviä kemian käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen materiaaleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä
- harjaantuu ilmaisemaan itseään kemialle ominaisilla tavoilla ja analysoimaan eri tietolähteiden argumentointia
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tuotosten muodostamisessa.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys teknologiassa ja yhteiskunnassa
- metallien ja polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari
- atomin ulkoelektronirakenne ja jaksollinen järjestelmä alkuaineiden jaksollisten ominaisuuksien selittäjänä
- hapetusluvut ja hapetus-pelkistysreaktiot
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- kemiallisten reaktioiden laskennallinen soveltaminen
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu
- yhteistyön rooli kemiallisen tiedon tuottamisessa

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa reaktioiden ja kemiallisen tasapainon käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen reaktioihin ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.

Keskeiset sisällöt

- kemian merkitys kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa
- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino sekä tasapainotilaan vaikuttaminen
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit ja puskuriliuokset
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset
- homogeenisen ja happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- tutkimustulosten ja -prosessin arviointi

Paikalliset syventävät kurssit

8. Biokemian kurssi (KE8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ihmisen kemian tutustumalla elämän kannalta tärkeisiin biomolekyyleihin

- tuntee biomolekyylien rakenteita, ominaisuuksia ja keskeisiä reaktioita
- osaa tutkia kokeellisesti biomolekyylien ominaisuuksia ja pitoisuuksia
- ymmärtää biokemian keskeisen merkityksen mm. muille biotieteille ja lääketieteelle

Keskeiset sisällöt

- Hiilihydraattien, lipidien, proteiinin ja nukleiinihappojen kemiallinen rakenne ja ominaisuudet
- Biopolymeerit
- Entsyymit biokatalyytteinä

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- KE1 ja KE2 -kurssit

Lisätietoa: Kurssi tukee lukion biologian kursseja BI3 ja BI5.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroin 4 - 10, Kurssiarviointiin sisältyy kurssikoe, kurssityöt sekä muut kurssisuoritteet.

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Kertauskurssi (KE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- Kertaa lukion kemian kurssien keskeiset sisällöt
- syventää tietojaan ja taitojaan lukion kemian keskeisistä osa-alueista
- soveltaa jo saamiaan tietoja ja taitoja
- saa valmiuksia kemian ainerealia sekä yliopistojen ja korkeakoulujen pääsykokeita varten

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

Ke1-Ke5

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai opiskelija saa halutessaan numeerisen arvosanan.

7. Kemiaa kokeellisesti (KE7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa lisää kokeellisen työskentelyn valmiuksia
- harjaantuu käsittelemään mittaustuloksia, tulkitsemaan niitä ja tekemään johtopäätöksiä
- arvioimaan tulosten luotettavuutta ja oikeellisuutta
- oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti
- saa valmiuksia tieteellisen raportin kirjoittamiseen

Keskeiset sisällöt

- Kurssin aikana opiskelija harjoittelee erilaisia kemian tutkimus- ja työmenetelmiä
- Kurssin aikana voidaan vierailla erilaisissa tutkimuslaitoksissa ja tutustua lähiympäristön kemian teollisuuteen
- Kurssisuoritus voi esimerkiksi koostua oppimispäiväkirjasta, projektityöstä, esitelmästä tai portfolioista

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- KE1 ja KE2 -kurssit

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

7.12. Filosofia

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofissa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten perusteluja järkiperaisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofiassa opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Tämä edistää opiskelijan kykyä eettiseen pohdintaan ja sen ymmärtämiseen, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajoja käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofissa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperaiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin ajattelutaitoihinsa ja yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi sekä toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaviksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot ja oppii sitä kautta luottamaan omaan ajatteluunsa sekä arvioimaan sitä kriittisesti ja pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa ja ristiriitaista.*

Suoritustapa

Filosofiassa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan kurssikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Kuopion lukioissa seuraavia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti ilman erityisen painavaa syytä:

- FI1
- FI5
- FI7

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille mielipiteille ja väitteille perusteluja sekä hahmottamaan esitettyjen perustelujen rakennetta ja arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- tuntee perustavia tieto-opillisia erotteluja, osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

2. Etiikka (FI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin

- hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta
- osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa perustella moraalin velvoittavuuden ja soveltaa moraaliin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.

Keskeiset sisällöt

- moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- moraalin luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yhteiskuntafilosofia (FI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkömyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon
- oppii käyttämään keskeisiä filosofisia käsitteitä yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan jäsentämiseen sekä omien yhteiskunnallisten ratkaisujensa perustelemiseen
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- oppii arvioimaan käsitteellisesti yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisten instituutioiden olemassaolo ja oikeuttaminen: yksilö- ja yhteisökeskeiset teoriat yhteiskunnasta, yhteiskuntasopimusteoriat
- oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen
- vallan käsite ja muodot, vallan oikeuttaminen, demokratian muodot ja kilpailijat, anarkismi
- työnjako, talous ja hyvinvointi, talouden toimintaperiaatteiden ja omistamisen oikeuttaminen
- poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen: vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus; konservatismi, liberalismi ja sosialismi; kansallisvaltiot ja globaali näkökulma
- yhteiskunnalliset jännitteet ja ristiriidat sekä niiden ratkaiseminen: oikeusvaltio ja sen vaihtoehdot, yhteiskuntajärjestyksen luhistuminen – sodat, sisällissodat, terrori sekä holokausti ja muut kansanvainot yhteiskuntafilosofisina ongelmina
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: sukupuolen rakentuminen, informaatioteknologia, kulttuurien kohtaaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisuudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa jäsentää havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden ja mallien suhdetta todellisuuteen
- oppii hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeiset kysymykset ja käsitteet, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta ja todellisuuden perusrakenteesta
- olemassaolon kysymyksiä: muutos ja pysyvyys, oliot ja ominaisuudet, mahdollinen ja välttämätön, reaalin ja virtuaalinen
- todellisuuden ilmeneminen ja hahmottaminen
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmät, tieteellinen päättely; ilmiön, tutkimusaineiston, mallin ja teorian käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde
- selittäminen ja tieto luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä: tietäminen ja ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Kertauskurssi (FI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa lukion valtakunnallisten kurssien oppimäärät
- tutustuu perusteellisesti filosofisen ajattelun kehittymiseen historian aikana
- tutustuu filosofian reaalikokeen kysymystyyppeihin
- harjoittelee vastaamista filosofian kysymyksiin
- saa keskustella filosofian oppimäärään liittyvistä kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

- filosofian valtakunnallisten kurssien opetussuunnitelman mukaiset sisällöt
- ylioppilastehtävien tarkastelua

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, jonka saavuttaminen vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien huolellista suorittamista

Opiskelija saa kirjallista palautetta esseistään

6. Taidefilosofia (FI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii pohtimaan taide- ja kauneuskäsitysten ongelmia
- tutustuu keskeisiin taidefilosofisiin ja estetiikan teorioihin ja käsitteistöön

- laajentaa näkemystään ja tietämystään taidehistoriasta
- oppii arvottamaan ja analysoimaan taidetta ja taiteen kenttää

Keskeiset sisällöt

Taiteen ja kauneuden käsite

- hyvän taiteen määrittely
- taiteen teorial
- taiteen ja yhteiskunnan suhde
- taide ja ympäristö
- monipuolisesti eri taiteen muodot
- esteettiset kokemukset

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja kirjallisella arvioinnilla. Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, lopputyöhön ja opiskelijan itsearviointiin. Taidefilosofisia tietoja soveltaen valmistetaan opiskelijälähtöisesti suunniteltu lopputyö.

7. Suuret keskustelut (FI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää dialogitaitojaan
- voi syventää näkökulmaansa erilaisiin ajankohtaisiin, elämäkatsomuksellisiin ja filosofisiin kysymyksiin
- oppii perustelemaan, tarkentamaan ja arvioimaan omia mielipiteitään ja tarkastelemaan muiden näkökulmien perusteluja
- kehittää kriittistä ajatteluaan

Keskeiset sisällöt

- argumentoinnin muodot
- hyvän keskustelun periaatteet
- ryhmäkeskusteluja yhdessä sovituista teemoista ja ajankohtaisista kysymyksistä, esimerkiksi kirjallisuuden, viihteen ja filosofisten ajattelijoiden näkemysten pohjalta

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelija saa kurssin aikana palautetta keskustelutaidoistaan.

7.13. Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Psykologian opetus on luonteeltaan tutkimusperustaista. Tässä tarkoituksessa opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedonmuodostuksen menetelmiä painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä aiheisältöjä. Opetuksessa tämä tutkimusperustaisuus ja aiheisällöt kytketään ihmisen jokapäiväisen toiminnan ja arjen ymmärtämiseen eli tuodaan tutkimustieto lähelle opiskelijaa.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon ja tutkimusmenetelmien mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologiaan ja psykologiseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa soveltaa tietojaan myös psykologisten tutkimusten arviointiin
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan arkielämäänsä, elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- osaa hyödyntää psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien aiheiden ja ilmiöiden erittelyyn
- osaa soveltaa psykologista tietoa tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen edistämiseen.

Suoritus tapa

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamistaitoa ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa.

Kuopion lukiossa seuraavia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti ilman erityisiä perusteluja:

- PS 1
- PS 6
- PS 8
- PS 9
- PS 10
- PS 12

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (PS1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkityksen ihmisen toiminnan selittämisessä ja ymmärtämisessä
- tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten tunteet, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa ja omaa psyykkistä hyvinvointiaan näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta
- osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita
- ymmärtää psykologisen tiedon perustuvan tutkimukseen ja tunnistaa tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.

Keskeiset sisällöt

Tietoinen ja tiedostamaton psyykkinen toiminta

- ihmisen toimintaan vaikuttavat biologiset tekijät sekä perustieto hermoston toiminnasta
- perustietoa tunteista ja motivaatiosta
- kognitiivisten tulkintojen merkitys ihmisen toiminnassa

Sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutus ihmisen toimintaan

- perustietoa sosiaalistumisesta ja normien omaksumisesta
- esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä

Perehtyminen johonkin valinnaiseen ilmiöön, kuten aggressiivisuus, jännittäminen, riippuvuudet, syömiskäyttäytyminen, sosiaalinen vuorovaikutus, onnellisuus tai rakkaus

Opiskelu ja oppiminen psykologian näkökulmista

- oppimisen biologinen, kognitiivinen ja sosiokulttuurinen perusta
- tehokkaat opiskelumenetelmät
- motivaatio ja oppiminen

Psykologisen tiedon muodostuminen

- psykologian tutkimuskohteet
- arkitiedon ja tieteellisen tiedon ero
- esimerkkejä psykologian tutkimusmenetelmistä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Kehittyvä ihminen (PS2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, miten ihmisen kehitystä tutkitaan, ja osaa arvioida tiedon perusteita
- osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta
- perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä osaa selittää kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana
- perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon
- tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen

- osaa arvioida kehityopsykologista tietoa ja soveltaa sitä itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt

Kehityksen tutkiminen

Kehityksen osa-alueet ja niihin vaikuttavat tekijät lapsuudessa ja nuoruudessa

- fyysis-motorinen kehitys
- kognitiivinen kehitys
- emotionaalinen kehitys
- psykososiaalinen kehitys
- minuuden ja minäkäsityksen kehitys

Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen erityiset haasteet

- ajattelun kehitys
- identiteetin kehitys: henkilökohtainen, sosiaalinen ja kulttuurinen identiteetti
- sukupuoli-identiteetti ja seksuaalisuuden kehittyminen
- toiminnanohjauksen kehitys ja sen hermostollinen tausta

Kehityksen jatkuvuus elämänkaaren aikana

- elämänkaaren käsite
- kehitykseen vaikuttavien tekijöiden vuorovaikutus
- jokin kehityksen jatkuvuutta selittävä teoria

Kehitykseen vaikuttavat biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät

- hermoston kypsyminen
- aivojen muovautuminen elämänsä aikana
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus
- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- sosialisatio ja kulttuurierot kehityksessä

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot
- perehtyy kognitiivisten toimintojen tutkimukseen ja pystyy arvioimaan sitä
- ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.

Keskeiset sisällöt

- kognitiivisen toiminnan periaatteita, kuten sisäiset mallit ja havaintokehä
- kognitiivisten toimintojen neuropsykologinen perusta
- kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiä

- havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti kognitiivisina perustoimintoina sekä niiden biologinen perusta
- jonkin valinnaisen korkeampitasoisen kognitiivisen toiminnon tarkasteleminen, esimerkiksi kieli, ongelmanratkaisu, päätöksenteko tai asiantuntijuus

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti
- osaa kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta
- osaa eritellä tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille
- tuntee psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja
- osaa tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointiaan psykologisen tiedon valossa ja saa perusteita tehdä omaa hyvinvointiaan tukevia ratkaisuja
- ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden
- syventyy vähintään yhden mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

- tunteiden muodostuminen ja vähintään yhden tunteen biologinen perusta
- tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys itseymmärryksen välineenä
- psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen
- uni ja nukkuminen hyvinvoinnin osatekijöinä
- stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot
- keskeiset mielenterveyden ongelmat ja niiden hoito
- mielenterveyden ongelmien syntyä selittäviä tekijöitä
- sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden
- tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykyys, lahjakkuus ja tulkintatyyli
- tuntee yksilöllisten erojen biologista perustaa
- tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen
- syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta
- osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena
- osaa soveltaa persoonallisuuspsykologista ja sosiaalipsykologista tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt

- *persoonallisuuden määrittely*
- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *vähintään kaksi persoonallisuusteoriaa, persoonallisuuden selittämisen mallia tai näkökulmaa, kuten sosiokognitiivinen, psykodynaaminen tai humanistinen psykologia, temperamenttiteoria tai piirreteoria*
- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *tilannetekijöiden ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä ja sosiaalisissa verkostoissa*
- *kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen, vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen toimintaan*

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Kertauskurssi (PS6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa osaamistaan psykologian opetussuunnitelman mukaisia sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia psykologian ainereaaliiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan pakolliset ja syventävät kurssit sekä mahdollisesti sosiaalipsykologian kurssi
- harjoitellaan esseen kirjoittamista
- tutustutaan aiempien vuosien psykologian reaalikoetettäviin
- tutustutaan psykologian ajankohtaisiin teemoihin

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

7. Sosiaalipsykologia (PS7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu laajemmin sosiaalipsykologiaan tieteenä
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuoro- vaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä

Keskeiset sisällöt

- ryhmät ja ryhmädynamiikka
- asenteet
- viestintä ja sosiaalisen vaikuttamisen keinot
- sosiaalinen vuorovaikutus attraktiosta aggressiivisuuteen
- maailman monikulttuuristuminen
- tutustuminen ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin tutkimuksiin

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- PS1 kurssi.

Suoritustapa

- Kurssin voi suorittaa itsenäisesti perustellusta syystä

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja sisältöjen hyvää osaamista!)

8. Urheilupsykologia (PS8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee psyykkisen valmennuksen keinoja ja mahdollisuuksia
- osaa käyttää erilaisia rentoutus-, keskittymis- ja mielikuvaharjoituksia
- osaa soveltaa urheilupsykologisia tietoja käytännön tilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

- psyykkisen valmennuksen tehtävät ja mahdollisuudet
- keskittyminen, stressi, suorituspaine
- erilaiset rentoutustekniikat, keskittymis- ja mielikuvaharjoitukset sekä niiden käyttäminen

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan numeroin 4 -10.

9. Psykologian sovellusalueita (PS9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy syvemmin psykologian eri osa-alueisiin ja aihepiireihin.
- pystyy soveltamaan tällä ja aiemmilla kursseilla oppimiaan psykologian tietoja niin omassa elämässä kuin ainereaalissakin.

Keskeiset sisällöt

- Teemat kullekin kurssille valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Esimerkiksi kriisipsykologiaa, oppimisvaikeuksia, pahuuden psykologiaa, kriminaalipsykologiaa, liikennepsykologiaa tai ympäristöpsykologiaa.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- PS 1

Suoritustapa

- Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

10. Elämänhallintaa elämänkaareissa (PS10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu elämänhallintaan vaikuttaviin tekijöihin
- osaa tunnistaa elämänhallinnan riskitekijöihin ja osaa etsiä erilaisia mahdollisuuksia ratkaista ne

Keskeiset sisällöt

- Mitä tarkoittavat hyvinvointi ja elämänhallinta sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen eri ikäkausina? Mitä on mielekäs elämä?
- Kurssilla perehdytään yksilön selviytymiskeinoihin arjen haasteissa sekä tutustutaan niihin hyvinvointipalvelujen muotoihin, joita yksilöllä/ryhmillä on käytettävissään erilaisissa elämän ongelma- ja kriisitilanteissa
- Kurssilla tutustutaan erilaisille ryhmille suunnattuihin hyvinvointipalvelujen muotoihin luentojen ja vierailujen muodossa

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- PS1- kurssi

Suoritustapa

- kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

11. Psykologian tutkimuskurssi (PS11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologian tapaan tehdä tutkimusta
- käy läpi tutkimusotteet ja tiedonhankinnan
- tekee oman tutkimussuunnitelman ja harjoittelee tiedonhankintaa sekä tulosten analysointia

Keskeiset sisällöt

- tutkimuksen perusteet
- tutkimusprosessi
- tiedonhankinnan tavat
- aineiston käsittely ja tulosten kuvaus
- tutkimuksen kirjoittaminen, tiivistelmä

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- PS1

Suoritustapa

- ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

12. Seikkailu aivoihin (PS12)

Biologian ja psykologian yhteinen kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa empiirisen otteen aivotutkimukseen
- tutustuu aivotutkimuksen ajankohtaisiin tuloksiin
- ymmärtää aivotutkimuksen prosessiluonteisuuden (uuden tiedon karttuminen, tiedon arviointi, jatkuva kriittisyys)
- ymmärtää vastuullisuuden omien aivojen terveydestä

Keskeiset sisällöt

- aivojen vertailu eri lajien välillä ja yhteys evoluutioon
- aivojen tutkimusmenetelmät
- aivojen anatomiaa
- aivoihin liittyviä sairauksia, niiden viimeaikainen tutkimus ja hoito
- aivojen huolto

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- BI1, BI2, PS1, PS3

Suoritustapa

- kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista)!

7.14. Historia

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- hallitsee Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset prosessit taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon ja syventämään historiatietoisuuttaan
- pystyy muodostamaan ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja ihmisten toimintaa monipuolisesti kunkin ajan omista lähtökohdista
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa tarkoituksenmukaisia lähteitä käyttäen, arvioimaan sitä kriittisesti sekä ymmärtämään sen monitulkintaisuuden ja suhteellisuuden
- osaa käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan nykyisyyden ja tulevaisuuden kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa opittua käytännössä, kuten taitoon käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja valmiuksiin arvioida kriittisesti historian tulkintoja ja käyttöä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI1)

Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä

historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Kurssilla tutustutaan yhteiskunnallisetaloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Kurssilla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävää tulevaisuutta
- ymmärtää eurooppalaisten kulttuuripiirien ja yhteiskuntien sekä globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- osaa analysoida väestökehityksen, talouden ja yhteiskuntarakenteiden välisiä riippuvuussuhteita ja haasteita
- osaa arvioida kriittisesti tekniikan, tieteen ja muuttuvan informaation merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana
- osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Historia tieteenalana

- historian tutkimus, tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltoihin

- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit
- Välimeren talousalue ja yhteiskunnat antiikin aikana

Keskiajan talous ja yhteiskunta

- feodaaliyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Maailmantalouden syntyminen

- löytöretkien edellytykset ja seuraukset yhteiskunnille
- kolonialismi ja globaalin talouden ensiaskeleet

Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset

- modernin tieteen ja teknologian kehitys, tuottavuuden kasvu ja elintason nousu
- muutokset sukupuolten asemassa ja työjaossa
- muuttoliikkeet ja ympäristövaikutukset

Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat

- laajeneva hyvinvointi ja palveluyhteiskunnan synty
- väestöllinen muuntuminen ja sen yhteiskunnalliset edellytykset ja vaikutukset
- 2000-luvun verkottuva maailma

2. Kansainväliset suhteet (HI2)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Kurssilla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Kurssilla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää propagandaa eri aikoina
- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä ja vaikutuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisen politiikan perusteet

- historian käyttö politiikan välineenä

Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika

- imperialismien, nationalismien ja muiden aatteiden vaikutukset kansainväliseen politiikkaan ja yhteiskuntiin
- ensimmäisen maailmansodan seuraukset
- demokraattiset ja totalitaariset valtiot kansainvälisessä politiikassa
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat
- toinen maailmansota seurauksineen

Jakautunut maailma

- kylmän sodan supervaltakilpailun ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset muodot
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- kylmän sodan päättymisen ja sen seuraukset

Keskinäisriippuvuuksien maailma

- Lähi-itä ja muut konfliktialueet sekä vastakkainasettelujen monet muodot
- maailman uudet valtakeskittymät ja niiden vuorovaikutussuhteet
- YK ja muut kansainväliset rauhanrakentajat

3. Itsenäisen Suomen historia (HI3)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun

kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Kurssilla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen kehityskulkuja sekä osaa pohtia tulevaisuuden mahdollisuuksia
- hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaisuuteen ja suomalaiseen kulttuuriin eri aikoina kuuluneita ihanteita ja niihin liitettyjä mielikuvia sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Miten Suomesta tuli Suomi?

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys sekä 1860-luvun murroskausi
- kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset muutokset 1800- ja 1900-lukujen taitteessa

Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet

- itsenäistyminen kansainvälisessä kontekstissa
- sisällissodan syyt ja seuraukset sekä eheyttämisen aika

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- turvallisuuspoliittiset vaihtoehdot ennen toista maailmansotaa
- Suomi toisessa maailmansodassa
- Suomen sisäpolitiikka ja asema kansainvälisessä politiikassa kylmän sodan aikana ja sen jälkeen

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva ja kansainvälistyvä Suomi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI4)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- kykenee analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt

Antiikin kulttuuripiiri

- kulttuurit ja elämäntavat
- tieteen ensiaskeleet ja demokratian synty

Keskiajan kulttuuri

- keskiaikainen maailmankuva
- uskonto, kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Uuden ajan murros

- renessanssi ja tiedon vallankumous
- reformaation merkitys
- itsevaltiuden ajan kulttuuri

Valistuksen aikakausi

- luonnontieteellisen maailmankuvan kehitys
- valistuksen aatepohja ja sen vaikutukset
- ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen

Aatteiden ja teollistumisen aika

- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata ja yhteiskunnalliset muutokset

Monimuotoinen nykyaika

- massojen aika, populaarikulttuurin synty ja sen kaupallistuminen
- kulttuurin globalisoituminen
- sukupuoliroolien murros
- tieteen kehitys ja median kasvava merkitys

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomalaista kulttuuriperintöä
- hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Suomen alue ennen ristiretkiä

- tutkimusmenetelmät ja käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä
- rautakautinen heimoyhteiskuntien Suomi

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- sääty- ja maatalousyhteiskunta
- kehittyvä talous

Ruotsista Venäjän osaksi

- Suomen aseman muutos ja yhteiskunnalliset uudistukset Ruotsin ajan lopulla
- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- kansallinen herääminen, sivistys, tiede ja taide

Kuopiossa valtakunnallisen OPS:n mukainen sisältö, mutta lisäksi tuodaan esille itäisen Suomen ja oman kotipaikkakunnan erityispiirteitä.

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6)

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa

- ymmärtää tarkastelemaisensa kulttuuripiirin historiallisen kehityksen sekä sen arvojen ja elämäntapojen moninaisuuden ja osaa eritellä siihen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa syntyneitä kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä
- osaa analysoida esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- osaa arvioida monikulttuurisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Amerikan alkuperäiskulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Historian kertauskurssi (HI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ja tunnistaa ylioppilaskirjoitusten erilaiset tehtävätyypit
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia kurssirajat ylittäen
- tunnistaa meneillään olevia historian ilmiöitä taustoineen

Keskeiset sisällöt

Kurssilla kerrataan historian pakollisten kurssien (HI 1 - 3) keskeiset asiat, soveltuvin osin myös asioita syventävistä kursseista. Harjoitellaan laajojen asiakokonaisuuksien hahmottamista vaativia tehtäviä sekä ylioppilaskirjoituksissa vaadittavia essee- ja aineistotehtäviä.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Antiikin historian kurssi (HI8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee antiikin ajan eri yhteiskuntien elämän valo- ja varjopuolia
- syventää tietämystään antiikin kulttuuriperinnöstä
- kehittää omia tiedonhankintataitojaan sekä valmiuksiaan esittää monipuolisesti hankkimaansa tietoa suullisesti, kirjallisesti sekä sähköisesti.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan Välimeren alueen kulttuuriympäristöön antiikin aikana. Painotus on Kreikan ja Rooman kulttuureissa. Näkökulmana on ihmisten arki ja juhla. Kurssilla syvennetään myös tietämystä kreikkalaisesta ja roomalaisesta sivistysperinnöstä. Suoritustapana ryhmä- ja parityöskentely. Opiskelussa voidaan hyödyntää erilaisia sähköisiä oppimisympäristöjä.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- HI1 suoritus

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi saada päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10)

9. Toisen maailmansodan kurssi (HI9)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kurssilla perehdytään toisen maailmansodan historiaan. Samalla luodaan kattava kuva niistä syistä, jotka johtivat toiseen maailmansotaan. Tarkastellaan missä ja miten sotaa käytiin ja mitä seurauksia sodalla oli siihen osallistuneille valtioille. Tarkastellaan myös sota-ajan erilaisia ilmiöitä. Työtapoina voivat olla kirjareferaatit, erilaisten lähdemateriaalien monipuolinen hyödyntäminen, tiedon muokkaaminen ja esittäminen

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Edellytykset

- HI2 -kurssin suoritus

Kurssi arvioidaan numeroin (4 - 10).

10. Sodan ja rauhan kysymykset (HI10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija:

- saa kuvan sodankäynnissä tapahtuneita keskeisistä muutoksia antiikista nykypäivään
- ymmärtää kansainvälisiä pyrkimyksiä kestävän rauhan luomiseksi
- pystyy samaistumaan sodan vaikutuksiin niin sotilaan kuin kotirintamankin näkökulmista
- kiinnostuu myös rauhankysymyksistä

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tarkastellaan sodankäynnin muutoksia antiikista nykypäivään ja pyrkimyksiä kestävän rauhan luomiseksi. Opettajajohtoisen opiskelun lisäksi työtapoina ovat opiskelijoiden tutkielmat ja esitelmät.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- HI2 -kurssin suoritus

Kurssi arvioidaan numeroin (4 - 10).

11. Venäjän ja Neuvostoliiton historia (HI11)

Lyseo: Kurssi suoritetaan englanniksi yhdessä IB-historian ryhmän kanssa. Kurssin toteutusajankohdasta ja oppikirjasta kannattaa kysyä opettaja Suvi Tirkkoselta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija:

- oppii analysoimaan Venäjän kehitystä eri näkökulmista
- oppii muodostamaan perustellun käsityksen Venäjän merkityksestä maailmanhistoriassa.

Keskeiset sisällöt

Perehdytään itäisen naapurimaamme historiaan keskiajalta nykypäivään. Kurssi sisältää luentoja, keskusteluja, dokumentteja sekä oppilaiden tekemiä pienimuotoisia esitelmiä. Kurssi antaa erinomaisen mahdollisuuden lähdekritiikin opetteluun.

Opiskelu ja arviointi

Arviointi: Kurssiarviointi perustuu jakson aikana tehtäviin ryhmä- ja/tai yksilötöihin ja kurssikokeeseen.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinällä, halutessaan opiskelija saa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

12. Maailma nyt - ajankohtaisten tapahtumien kurssi (HI12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hankkimaan ja vertailemaan tietoa eri tietolähteistä
- ymmärtää lähdekritiikin merkityksen tutkimusmetodina
- kykenee karsimaan ja yhdistelemään hankkimaansa tietoa sekä ilmaisemaan siitä olennaiset asiat
- tunnistaa ajankohtaisia ilmiöitä ja niiden historiallisia taustoja

Keskeiset sisällöt

Kurssi on mediapainotteinen nykypäivän kansainvälisiin tapahtumiin keskittyvä kurssi. Kurssilla perehdytään ajankohtaisiin tapahtumiin maailmassa ja avataan niitä pintaa syvemältä syy-seuraussuhteiden osalta. Kurssin aikana seurataan ihmisten elämään vaikuttavia tuoreimpia tapahtumia ja ilmiöitä. Näihin liittyvät tehtävät ja raportit esimerkiksi lehtiartikkeleista, uutisista ja internetsivustoista. Kurssin aikana valmistetaan raportti itse valitusta aiheesta.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- HI2 -kursin suoritus

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija saa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

13. Rikoshistorian peruskurssi (HI13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija:

- oppii kuinka yhteiskunnan normit syntyvät ja kuinka normin rikkomiseen on eri aikakausina vastattu.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan rikosten ja rangaistusten historiaan sekä kriminologian perusteisiin. Rikollisuutta tarkastellaan yhteiskunnallisena ilmiönä, yksilön ja yhteisön näkökulmasta. Tavoitteena on tarkastella myös yksilön poikkeavuutta ja yhteiskunnassa ilmenevää sosiaalista kontrollia. Kurssin tarkoituksena on havainnollistaa, kuinka yhteiskunnan arvot ja vallanpitäjien tavoitteet ovat vaikuttaneet rikoksen ja rikollisuuden määritelmään.

14. Cultural diversity in the USA (HI14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kurssi on historian ja englannin yhteistyökurssi, jossa perehdytään Yhdysvaltojen monikulttuuriseen historiaan ja nykypäivään. Opiskelijat tekevät kurssilla esityksen valitsemastaan aiheesta (suomi/englanti), joiden pohjalta keskustellaan asioista. Kurssilla hyödynnetään sähköisiä materiaaleja molemmilla kielillä.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- ENA 1-5

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla - opiskelija valitsee, kumpaanko oppiaineeseen suoritus merkitään

15. Kiehtova keskiaika (HI15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kurssi on historian ja uskonnon yhteistyökurssi, joka syventää keskiajan tuntemusta. Tutkielma ja Valamon retki.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Edellytykset

- HI1 ja HI4

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija saa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

16. Sukututkimus (HI16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- käyttää monipuolisesti ja kriittisesti erilaisia lähteitä tutkiessaan sukunsa vaiheita
- tunnistaa eri ajanjaksoille tyypilliset käytänteet
- hyödyntää ruotsinkielen osaamistaan tutkiessaan kirkonkirjoja sekä muita ruotsinkielellä kirjoitettuja lähteitä
- syventää osaamistaan Suomen, Savon sekä oman kotipaikkakuntansa historiasta

Keskeiset sisällöt

Kurssin aikana perehdytään sukututkimuksen periaatteisiin, laaditaan kattava sukupuu sekä tutkitaan omaa sukua digitaalista aineistoa hyödyntäen.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija saa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

7.15. Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää yhteiskunnan olemuksen ja muutoksen historiallisen kehityksen tuloksena*
- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *hallitsee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja erilaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *tuntee vaikutusmahdollisuutensa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena*

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien kannalta.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä arvioida asioiden välisiä yhteyksiä, syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä.

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön. Huomiota kiinnitetään opiskelijan tiedonhankintataitoihin, kykyyn ilmaista tietojaan ja argumentoida jäsentyneesti sekä taitoa arvioida ja tulkita kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Suomalainen yhteiskunta (YH1)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet paikallisella ja valtiollisella tasolla
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- pystyy tarkastelemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä analyttisesti erilaisista näkökulmista
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus

- kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet

- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- hyvinvointivaltion tehtävät ja voimavarat
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoitus, edut ja haasteet
- yhteiskunnallinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus

Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot
- demokratia ja muut poliittiset järjestelmät
- Suomen kunnallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- kansalaisyhteiskunnan vaikuttamiskeinot: vaalit, puolueet, järjestötoiminta ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- muuttuva mediakenttä

2. Taloustieto (YH2)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävä kehityksen näkökulmasta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tehdä taloudellisia päätöksiä, hallita omaa talouttaan ja tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- tuntee kansantalouden perusteet, keskeiset käsitteet ja teoriat sekä ymmärtää talouselämän rakenteita ja toimintaperiaatteita
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja
- osaa tarkastella talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja ja analysoida niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja yksilön talous

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon muodostaminen
- oman talouden hoito
- työnteke, yrittäjyys ja yritykset sekä niiden rooli kansantaloudessa
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien ja kansantalouden vuorovaikutus

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus
- rahoituslaitokset, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden suhdannevaihtelut
- työttömyys ja työvoimapula

Talouspolitiikka

- talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- verotuksen merkitys veronmaksajille sekä valtion ja kuntien taloudelle
- talouspolitiikan keinot
- politiikan ja markkinavoimien merkitys taloudellisessa päätöksenteossa

Kansainvälinen talous ja Suomi

- globaalitalous
- Suomen ulkomaankauppa ja sen merkitys
- talouden tulevaisuudennäkymät

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa
- ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena
- osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita
- osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuus-ympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti

- arvot, poliittiset kulttuurit ja kulttuurinen moninaisuus
- perusvapaudet ja kansalaisuus
- Suomi ja Pohjoismaat Euroopassa

Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta

- EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä niiden haasteet
- Suomi osana eurojärjestelmää
- EU:n ja lähialueiden haasteet ja mahdollisuudet

Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet

- Suomen turvallisuusympäristö ja turvallisuuspolitiikka sekä uudet turvallisuusuhat
- kansainvälisen yhteisymmärryksen edistäminen ja Suomi
- globalisaatio, ympäristö, väestö ja kestävä tulevaisuus

Valtakunnalliset syventävät kurssit**4. Kansalaisen lakitieto (YH4)**

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja kansalaisen kannalta merkittävät kansainväliset tuomioistuimet
- osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- osaa toimia oikein ja lainmukaisesti sekä osaa soveltaa lakitiedossa hankittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Lakitiedon perusteet

- peruskäsitteet ja oikeudellisen tiedon hankkiminen

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, vakuudet ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin
- tekijänoikeudet
- ympäristöoikeus

Rikos- ja prosessioikeus

- rikostutkinta ja syyteharkinta
- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

Paikalliset soveltavat kurssit**5. Kertauskurssi (YH5)****Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ja tunnistaa ylioppilaskirjoitusten erilaiset tehtävätyypit
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia kurssirajat ylittäen
- tunnistaa meneillään olevia yhteiskunnallisia ilmiöitä taustoineen

Keskeiset sisällöt

Kurssilla kerrataan yhteiskuntaopin pakollisten kurssien (YH1-3) keskeisiä asioita sekä yhteiskuntaopin valtakunnallista syventävää kurssia (YH 4). Kurssilla harjoitellaan laajojen asiakokonaisuuksien hahmottamista vaativiin tehtäviin sekä tilasto-, dokumentti- ja kuvatehtäviin vastaamista. Kurssilla painotetaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- YH 1-3

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Yrittäjyyskurssi (YH6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää omaehtoisen, sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden käsitteet sekä tätä kautta asenteen, työnteon ja yrittäjyyden merkityksen yksilölle, kansantaloudelle ja yhteiskunnalle.
- ymmärtää, mitä yrittäjyys, yrittäminen ja yrittäjämäinen toimintatapa tarkoittavat käytännössä
- kykenee arvioimaan yrittäjyyttä yhtenä ura- ja työllistymisvaihtoehtona itselleen
- tunnistaa ja osaa tuoda esille omia vahvuuksiaan ja osaamisalueitaan työelämää ajatellen

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan yrittäjyyden, yritteliäisyyden ja yrittäjän käsitteisiin niin teorioiden kuin käytännön elämän näkökulmasta. Kurssilla käydään läpi erilaiset yritysmuodot, tehdään yritysvierailuja ja haastatellaan yrittäjiä. Kurssilla kehitetään oma liikeidea, joka voidaan ajatella toteutettavaksi oikeasti. Kurssilla voidaan tehdä portfolio, jonka avulla avataan yrittäjyyden/ yritteliäisyyden käsitteitä.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7. Yrittäjyysprojekti (YH7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ottaa vastuuta sekä omasta että ryhmän toiminnasta
- oppii vuorovaikutus-, neuvottelu- ja esiintymistaitoja
- oppii ongelmanratkaisutaitoja
- ymmärtää yrittäjämäisen toiminnan, taitojen ja ominaisuuksien merkityksellisyyden työssä ja työelämässä
- kykenee arvioimaan yrittäjyyttä yhtenä ura- ja työllistymisvaihtoehtona itselleen
- tunnistaa ja osaa tuoda esille omia vahvuuksiaan ja osaamisalueitaan työelämää ajatellen

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan projekti, joka voi olla esimerkiksi tapahtuman, palvelun tai tuotteen kehittäminen/tuottaminen. Projekti voi liittyä osuuskuntatoimintaan. Kurssin tavoitteena on oppia toimimaan ryhmässä organisoidusti, tavoitteellisesti ja luovasti hyvässä yhteishengessä. Samalla tutustutaan liiketoiminnan eri osa-alueisiin (liikeidea, ympäristöanalyysi, kilpailuanalyysi, rahoitus, kannattavuus ja markkinointi) omatoimisesti projektin edistyessä.

Kurssin suorittaminen voi ajoittua useamman jakson ajalle, eikä vaadi välttämättä omaa johtonumeroaan.

Kurssi voidaan suorittaa varsinaisen kouluajan ulkopuolella.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

8. Taloustieteen jatkokurssi (YH8)

Kurssi sisältää taloushistoriaa ja sijoitustoimintaa. Kurssilla tarkastellaan ajankohtaisia talousilmiöitä. Kurssi sisältää portfoliotyöskentelyä.

Tavoitteet

Tavoitteena on että opiskelija

- ymmärtää maailman ja Suomen talouden historialisia kehitysvaiheita ja niihin vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää Suomen talouden sidokset globaaliin maailmantalouteen
- saa syvempää tietoa pörssin toiminnasta, arvopaperisijoittamisesta ja niihin liittyvistä mahdollisuuksista

Keskeiset sisällöt

Taloushistoriaa ja sijoitustoimintaa. Kurssilla tarkastellaan ajankohtaisia talousilmiöitä. Kurssi sisältää portfoliotyöskentelyä.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Mikrotalous (YH9)

Lyseo: Kurssi toteutetaan osana IB-ryhmän opetusta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääpiirteissään mikrotalouden toiminnan
- osaa arvioida kapitalistiseen talousjärjestelmään liittyviä hyötyjä ja haittoja
- osaa arvioida haittojen ratkaisemiseksi käytettävien keinojen tehokkuutta

Keskeiset sisällöt

Hintamekanismi, kysynnän hinta-, tulo- ja ristikkäisjousto, tarjonnan hintajousto sekä markkinoiden toimimattomuus

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Makrotalous (YH10)

Lyseo: Kurssi toteutetaan osana IB-ryhmän opetusta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mitata kansantalouden kokonaistuotantoa eri tavoin
- osaa arvioida kriittisesti keinoja, joilla valtiolta pyrkii makrotaloudellisiin tavoitteisiin
- ymmärtää makrotalouden tavoitteisiin liittyviä ristiriitaisuuksia

Keskeiset sisällöt

BKT, kokonaiskysyntä ja -tarjonta, työttömyys, inflaatio ja Keynesiläinen sekä uusklassinen koulukunta

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Kansainvälinen talous (YH11)

Lyseo: Kurssi toteutetaan osana IB-ryhmän opetusta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vapaaseen (ulkomaan)kauppaan liittyvät hyötyjä ja haittoja
- osaa hyödyntää kysynnän ja tarjonnan lakia valuuttakurssien määräytymisessä
- osaa arvioida taloudelliseen integraatioon liittyviä hyötyjä ja haittoja
- osaa eritellä maksutaseen komponentteja ja niihin vaikuttavia tekijöitä

Keskeiset sisällöt

Ulkomaankauppa ja protektionismi, valuuttakurssit, maksutase sekä talouden integraatio

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. Talouden kehitys (YH12)

Lyseo: Kurssi toteutetaan osana IB-ryhmän opetusta.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouden kehityksen talouskasvua monipuolisempana makrotalouden indikaattorina
- osaa perustella erilaisten hyvinvoinnin mittarien hyödyllisyyden talouden kehityksen mittaamisessa
- pystyy arvioimaan erilaisten talouspoliittisten keinojen tehokkuutta talouden kehittämiseksi

Keskeiset sisällöt

Talouden kehityksen luonne, talouden kehityksen mittarit sekä keinot talouden kehittämiseksi

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

13. Kansainvälinen liiketoiminta (YH13)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa perustietoa kansainvälisestä yritystoiminnasta, yritysviestinnästä ja Euroopan unionin luomista mahdollisuuksista yrittämisen saralla
- ymmärtää kansainvälisen kaupan peruselementtejä ja suhdanteita sekä niiden vaikutuksia yritystoimintaan
- ymmärtää Suomen ja suomalaisten yrittäjien mahdollisuudet kansainvälisessä liiketoiminnassa erityisesti EU-alueella
- osaa vieraita kieliä ja tunnistaa kulttuureja
- tunnistaa kansainvälisiä taloudellisia ilmiöitä

Keskeiset sisällöt

Kurssilla perehdytään kansainvälisen yritystoiminnan perusteisiin ja tutustutaan kansainväliseen yritysviestintään sekä yritystoimintaan Euroopan unionissa.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelu toteutetaan portfolioyöskentelynä.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.16. Uskonto

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnonisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyyttisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Uskonnonopetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon ja kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia.

Oppiaineessa hyödynnetään teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta sekä kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta. Lisäksi opetuksessa käytetään eri uskontojen omia lähteitä ja median välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia sekä aktivoivia työtapoja.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- tunnistaa uskontoihin ja kulttuureihin liittyvän pyhän ja sen vaikutukset ihmisen toimintaan
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy oman uskonnon erityispiirteisiin ja kulttuurivaikutuksiin
- ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- tuntee uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä
- ymmärtää uskon ja tieteellisen tiedon suhdetta sekä tuntee uskontojen tutkimuksen keskeisiä näkökulmia ja menetelmiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja toimia eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ihmisten kanssa
- kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia toimia vastuullisena ja aktiivisena kansalaisena
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja keskustelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Suoritustapa

Arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijoita oman oppimisprosessin pitkäjänteiseen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu uskontoihin liittyvään tiedon hallintaan, soveltamiseen ja arvioimiseen sekä katsomuksellisten dialogitaitojen hallintaan. Arvioinnissa korostuvat katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot.

Kuopion lukioissa seuraavia kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti ilman erityisen painavaa syytä:

- UE1
- UE7
- UE9
- UO5
- UO7

7.16.1. Evankelis-luterilainen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten luonnetta ja sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta

- tuntee juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, niiden keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan
- osaa keskustella juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- maailman ja Suomen uskontotilanne
- Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuurista, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan eri puolilla maailmaa sekä merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille
- ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä

2. Maailmanlaajuinen kristinuskko (UE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan ja pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä
- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää keskustelua.

Keskeiset sisällöt

- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- karismaattinen kristillisyys ja kontekstuaalinen teologia
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet
- uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa
- ekumenia ja katsomusten dialogi
- ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet
- perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin
- kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

- hindulainen maailmankuva ja elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan
- Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet
- buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan
- Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa
- Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa
- perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida uskonnonvapautteen ja uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.

Keskeiset sisällöt

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan
- uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa
- uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina
- uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa
- osana kurssia voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä ajankohtaista tutkimusta
- hahmottaa uskonnon ja taiteen suhdetta: uskonnollisen taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa ja uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen

- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- tuntee muinaissuomalaisen uskonnon ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä

6. Uskonnot ja media (UE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.

Keskeiset sisällöt

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskonnollinen media ja median hyödyntäminen uskonnoissa
- median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki
- uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Uskonnon kertauskurssi (UE7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa osaamistaan uskonnon opetussuunnitelman mukaisia sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia uskonnon ainereaaliiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan pakolliset ja syventävät kurssit
- harjoitellaan esseiden kirjoittamista
- tutustutaan aiempien vuosien uskonnon reaalikoetehtäviin

- tutustutaan uskonnon ajankohtaisiin teemoihin

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

* pakolliset ja syventävät kurssit

Suoritustapa

* kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

8. Raamattu-kurssi (UE8)

Kuopion lukioissa opiskelija voi suorittaa tämän kurssin myös ortodoksisen uskonnon UO8-kurssina.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja historiallista taustaa
- tuntee Raamatun peruspiirteet ja rakenteen
- tuntee perustiedot Raamatun tutkimuksesta ja tulkintatavoista
- ymmärtää Raamatun merkityksen ja vaikutuksen kristinuskoon, historiaan ja kulttuuriin
- voi kurssilla mahdollisesti tutustua tarkemmin joihinkin Raamatun kirjoihin

Keskeiset sisällöt

- Raamatun synty ja rakenne
- Raamatun tutkimus ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutus kristinuskoon, historiaan ja kulttuuriin

Opiskelu ja arviointi

Arviointi tapahtuu numeroarvioinnilla (4-10).

9. Myyttikurssi (UE9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojään myyteistä
- oppii oivaltamaan yhteyksiä myyttien ja elämän välillä
- oppii erittelemään myyttisiä rakenteita teksteistä, kuvista, musiikista ja elokuvista

Keskeiset sisällöt

- tutustutaan luomista, ihmisen elämää ja maailmanloppua käsitteleviin myytteihin
- luetaan eri myytteihin liittyvää kirjallisuutta
- eritellään myyttisiä aineksia sisältäviä tekstejä ja kuvia

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset:

- UE1

Suoritustapa:

- Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi voidaan toteuttaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa (esim. äidinkieli, kuvataide).

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, opiskelija voi halutessaan saada päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

7.16.2. Ortodoksinen uskonto

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Uskonto ilmiönä – ortodoksisuus, juutalaisuus ja islam (UO1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa jäsentää uskontoa ilmiönä ja tuntee uskontojen tutkimusta
- tutustuu juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja niiden luonteeseen
- ymmärtää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet historiassa ja nykypäivänä
- tuntee kolmen monoteistisen uskonnon keskeiset piirteet, niiden kulttuuriperintöä ja vaikutusta erityisesti idän kristillisyyteen ja yhteiskuntaan
- tietää kristinuskon synnyn ja kehittymisen keskeiset vaiheet
- ymmärtää kristillisen kirkon jakaantumiseen ja vapaiden suuntien syntyyn vaikuttaneet syyt sekä tunnistaa niiden tunnuspiirteitä
- osaa keskustella Lähi-idän ja Euroopan ajankohtaisista asioista uskontojen näkökulmasta
- tunnistaa eri katsomusten merkityksen yksilön tämän päivän arjessa ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely ja tutkiminen
- nykyajan uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnonvapaus
- Lähi-idän monoteististen uskontojen yhteiset juuret, kulttuuritausta ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- Lähi-idän uskontojen vaikutus kulttuuriin ja arkeen Euroopassa
- apostoli Paavalin lähetystyö Jerusalemissa Eurooppaan
- ensimmäiset kristilliset synodit
- kristillisen kirkon jakaantuminen
- katolinen kirkko ja protestantismin synty
- Luther ja Pohjoismaat
- vapaat kristilliset suunnat
- uskonnottomuus

2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää ortodoksisen kirkon apostolisen perinteen
- tunnistaa kirkon opettajien merkityksen kirkon perinteessä
- tuntee ortodoksisuuden keskeiset opilliset painotukset ja eettisen ajattelun perustan
- osaa tarkastella ortodoksisen kirkon merkitystä yksilöllisestä ja yhteisöllisestä näkökulmasta
- perehtyy ortodoksisuuden ja sen käytänteiden erityispiirteisiin
- tuntee askeesin ja luostarilaitoksen syntyyn vaikuttaneet historialliset tekijät
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja ja idän kirkon eri suuntauksia
- ymmärtää ortodoksisen kirkon hallintorakenteen kehittymistä ja nykyistä toimintaa
- perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin
- tutustuu kirkkojen välisiin yhteyksiin.

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon laajeneminen
- patriarkaatit ja paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- askeesin ja luostarilaitoksen synty ja niiden yhteiskunnallinen merkitys
- ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia synodien ja kirkon suurien opettajien kautta
- ihmisen elämäntapa ja ortodoksisuus
- ortodoksinen tapakulttuuri
- Itä-Euroopan ortodoksisuus ja uusortodoksinen maailma
- Suomen ortodoksinen kirkko ennen ja nyt
- ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UO3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- tuntee Intiassa ja Kiinassa syntyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- tietää luonnonuskontojen levinneisyyden ja keskeiset piirteet
- perehtyy uusien uskonnollisten liikkeiden taustaan ja keskeisiin piirteisiin
- kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- osaa tarkastella uskontojen piirteitä myös oman uskonnon näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- hindulaisuuden monimuotoisuus, maailmankuva ja elämäntapa sekä vaikutuksia Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan
- Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet
- buddhalaisuuden opetukset, elämäntapa, suuntauksien ja vaikutuksia Aasian kulttuureihin ja yhteiskuntiin
- Kiinan vanha kansanusko, kungfutselaisuus ja taolaisuus ja näiden vaikutuksia kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan
- Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa
- Aasian uskontojen vaikutus länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodoun keskeiset piirteet
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UO4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy suomalaiseen uskonnollisuuteen ja sen vaiheisiin ennen ja nyt
- tutustuu uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-yhteiskunnassa
- perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- tunnistaa kirkon toiminnan ihmisen arjen tukena osana tämän ajan yhteiskuntaa
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida uskonnonvapautteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua ja siihen vaikuttavaa lainsäädäntöä
- kehittää valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä oman uskonnon lähtökohdista käsin
- kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.

Keskeiset sisällöt

- suomalainen uskonnollisuus ennen ja nyt, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa, sekularisaatio
- uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan
- uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa
- uskonto ja lainsäädäntö, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys, näkyvyys ja oikeudet julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa
- ortodoksiset järjestöt kolmannen sektorin toimijoina
- uskonnot yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa

5. Taide ortodoksisuudessa ja muissa uskonnoissa (UO5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu taidemuotoihin uskonnon ilmentäjänä
- tunnistaa ja tietää ortodoksisen taiteen erityispiirteet
- perehtyy sekä ortodoksisen että muiden uskontojen taiteen ilmaisumuotoihin opillisten asioiden välittäjinä
- tunnistaa eri uskontojen opin ilmenemismuotoja taiteessa
- ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron
- tunnistaa uskonnon vaikutuksen nyky- ja populaaritaiteeseen.

Keskeiset sisällöt

- uskonnot, taide ja kulttuurin eri muodot
- sakraalin ja uskonnollisen taiteen ero
- ortodoksisen taiteen erityispiirteet: jumalanpalvelus, kirkkomusiikki, arkkitehtuuri, ikonitaide
- uskontojen oppi taiteen keinoin: kuvataide, musiikki, rakennustaide ja draama

6. Ortodoksisuus ja uskonnot mediassa (UO6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediassa esiintyviin ajankohtaisiin teemoihin, jotka kytkeytyvät uskontoon
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy mediakuvaan ortodoksisuudesta ja eri uskonnoista kansallisesti ja kansainvälisesti
- osallistuu uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamiseen tai laatii media-analyysin.

Keskeiset sisällöt

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- ortodoksisen kirkon mediamailma
- median vaikutus uskontoilmiöihin, esimerkiksi asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat, uskonnot ja konfliktit, uskonnot ja rauhan rakentaminen, uskontokritiikki
- uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi

Paikalliset soveltavat kurssit

7. Kertauskurssi (UO7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteen aon, että opiskelija

- vahvistaa osaamistaan uskonnon opetussuunnitelman mukaisia sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia uskonnon ainereaaaliin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan pakolliset ja syventävät kurssit
- harjoitellaan esseen kirjoittamista
- tutustutaan aiempien vuosien uskonnon reaalikoetehtäviin
- tutustutaan uskonnon ajankohtaisiin teemoihin

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- pakolliset ja syventävät kurssit

Suoritustapa

- kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (vaatii aktiivista työskentelyä ja tehtävien hyvää suorittamista).

8. Raamattu-kurssi (UO8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja historiallista taustaa
- tuntee Raamatun peruspiirteet ja rakenteen
- tuntee perustiedot Raamatun tutkimuksesta ja tulkintatavoista
- ymmärtää Raamatun merkityksen ja vaikutuksen kristinuskoon, historiaan ja kulttuuriin
- voi kurssilla mahdollisesti tutustua tarkemmin joihinkin Raamatun kirjoihin

Keskeiset sisällöt

- Raamatun synty
- Raamatun rakenne
- Raamatun tutkimus
- Raamatun tulkintatapoja
- Raamatun vaikutus kristinuskoon, historiaan ja kulttuuriin

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan numeroin (4 - 10)

7.17. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä tarkastellaan luonnollisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä rakentumista. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologian antamia mahdollisuuksia.

Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykystä ja tilannetajua, toisten ja yhdenvertaisuuden kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- hallitsee keskustelu- ja vuorovaikutustaitoja ja osaa soveltaa niitä sellaisten kysymysten käsittelyyn, joissa pyritään yhteisen kestävän toimintalinjan löytämiseen erilaisista näkemyksistä huolimatta
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta- ja toimintakykyään oppimalla refleктоimaan omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa

- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestäväns tulevaisuuden rakentamista.

Arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sekä opiskelijan kykyä tarkastella ja ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti ja taitavasti että hänen laaja-alaista katsomuksellista ymmärrystään. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan eri näkökulmien ja vaihtoehtoisten katsomustapojen huomioimista pelkkien mielipiteiden esittämistä monipuolisemmin.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä arvioida oman elämäkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Elämäkatsomustiedossa korostuvat erilaiset katsomukselliseen yleissivistykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät taidot, ja kurssien arvioinnissa ne otetaan monipuolisesti huomioon.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista
- osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämäkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.

Keskeiset sisällöt

- maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämäkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämäkatsomuksessa
- erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri tieteiden tarjoamin välinein
- tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa
- koulun, median, politiikan, tieteiden, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista

2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä
- osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin
- ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ihmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuoliuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema
- identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus
- erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.

Keskeiset sisällöt

- *ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit*
- *yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla*
- *ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen moraalisisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti*
- *yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina*

4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit*
- *ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.*

Keskeiset sisällöt

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *etnosentrisyyden ja rasismien sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

5. Katsomusten maailma (ET5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämäntarkastukseen
- ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan
- perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tutkiminen, määrittäminen ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkuperästä
- uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi
- uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan
- tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraaliin, politiikkaan ja tieteseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonottomuus

6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa nykyaikaisten maailmankatsomusten kannalta historiallisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti merkittäviä historiallisia käännteitä ihmiskunnan tavassa elää
- ymmärtää kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen kontingentin ja rakentuneen luonteen
- osaa arvioida evoluution, abstraktien eettisten järjestelmien, valistuksen ja tieteellisteknologisen vallankumouksen merkitystä nykyaikaisille maailmankatsomuksille ja oman elämäntarkastuksensa rakentumiselle
- hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologiaan ja sen kehitykseen sekä ymmärtää teknologian ja teknisen muutoksen yhteydet ympäristössä, yhteiskunnassa ja kulttuurissa tapahtuviin muutoksiin
- osaa arvioida teknologian ja teknisen muutoksen roolia kestävässä tulevaisuuden rakentamisen osana sekä pystyy osallistumaan ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuutta koskevaan keskusteluun.

Keskeiset sisällöt

- ihmislajin evoluutio ja kulttuurievoluutio: kielen rooli inhimillisten kulttuurien ja innovatiivisuuden synnyssä

- suurten filosofioiden ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien ja uskontojen eettisten ja aatteellisten perustojen kehittyminen abstrakteiksi ja yleisinhimillisiksi
- ihmiskunnan suuret maailmankuvalliset, -katsomukselliset ja teknologiset murrokset sekä niiden vaikutukset ihmisten käsitykseen maailmasta ja itsestään: ihminen ympäristönsä ja itsensä muokkaajana
- Prometheus-myytistä tekno-utopioihin ja dystopioihin, ihmisen suhde valistuksen ideaaleihin ja teknologiseen kehitykseen
- tulevaisuuden tutkimus, tekoäly, humanismi, transhumanismi ja niiden kritiikit tieteen uusimpien tulosten valossa

7.18. Terveystieto

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä. Terveystieteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveystieteen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveystieteen sisältöön sisältyy terveyteen ja sairauteen liittyvän sisältötiedon ja toiminnallisten taitojen ohella terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksista terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveystieteistä ja terveyden ja sairauksien historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Terveystiedon opetuksessa tehdään yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja terveystieteen hyödyntämistä yhteisöllisen opiskeluhyödyn kehittämiseksi.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta
- ymmärtää tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä
- osaa edistää omaa ja ympäristönsä terveyttä ja turvallisuutta, ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyä ja hoidon periaatteita sekä itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyviä toimintatapoja
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin, käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti ja osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveystietoa ja sekä erilaisia terveystieteisiin liittyviä ilmiöitä
- pohtii terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja osaa perustella niihin liittyviä näkemyksiään
- ymmärtää yhteiskunnan olosuhteiden ja terveys- ja muiden yhteiskuntapolitiittisten päätösten vaikutuksia kansanterveyteen, väestöryhmien välisiin eroihin, terveydenhuollon rakenteisiin ja ihmisten terveystietoisuuteen.

Arviointi

Arviointi kohdistuu terveystiedon tavoitteiden saavuttamiseen terveystieteen eri osa-alueilla kurssikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen sekä

siihen, miten opiskelija osaa soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan toiminnallisten taitojen kehittyminen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa kehittämään terveyttä ja sairautta koskevaa eettisestä arvopohdintaa ja taitoja perustella terveysvalintoja sekä arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Kurssin arvosana perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön terveysosaamisen eri osa-alueilla. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Terveiden perusteet (TE1)

Pakollisella kurssilla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten ja opiskelijoiden esille nostamien asioiden käsittely.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää arjen terveysosaamistaan, ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista ja merkitystä omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin, mediaan ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä eettisestä ja terveysnäkökulmasta
- tunnistaa ja ymmärtää terveyttä ja sairauksia sekä terveystottumuksia selittäviä teorioita, malleja ja ilmiöitä tutkimus- ja kokemustiedon näkökulmasta
- soveltaa itsehoitoon liittyviä toimintamalleja ja toimintatapoja
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja pohtii niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja sekä terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toiminta-, opiskelu- ja työkyky: terveyttä edistävä liikunta ja ravinto, painonhallinta, uni ja lepo, seksuaaliterveys, opiskeluhuvinvointi
- omasta terveydestä huolehtiminen ja muut itsehoitovalmiudet sekä hätäensiapu
- riippuvuuden eri muodot, tupakka, alkoholi ja huumeet, peli- ja nettiriippuvuus
- kansantaudit ja keskeiset tartuntataudit
- terveyttä, terveystottumuksia ja -ongelmia selittäviä keskeisiä biologisia, psykologisia ja kulttuurisia ilmiöitä, teorioita ja malleja

Valtakunnalliset syventävät kurssit

2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE2)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyYTEEN osana kestäväen tulevaisuuden tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja arvioi perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden, kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön, yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn
- tunnistaa elämäntapaan ja kehitykseen liittyviä tapahtumia ja osaa esitellä erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja
- osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskeissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa
- osaa arvioida sosiaalisen tuen ja vuorovaikutuksen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja kriisien käsittelyyn
- osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä
- osaa perustella ja arvioida elämäntapaan, kulttuuriin ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

- perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset
- terveys ja elämäntapa, kuolema osana elämäntapaa
- ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki
- seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys
- mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät
- erilaiset kriisit ja niiden kohtaaminen
- työhyvinvointi ja ergonomia
- turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta

3. Terveyttä tutkimassa (TE3)

Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja globaalisti.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestön terveyteen
- osaa arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja suunnitella pienimuotoisia terveystutkimuksia tai toimintakyvyn mittauksia
- perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa
- osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä

- tunnistaa keskeisiä globaaleja terveystietämyksiä ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämiseksi.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveystietämysten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen
- terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen sekä keskeiset terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijat
- terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen
- terveyden ja terveystietäytymisen tutkiminen
- keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet
- globaalit terveystietämykset ja niihin vaikuttaminen

Paikalliset soveltavat kurssit

4. Kertauskurssi (TE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- valmistautuu terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin.
- kehittää kokonaisvaltaisen käsityksen terveystiedon kurssien sisällöistä ja kehittää vastaustekniikkaansa.

Keskeiset sisällöt

Kerrataan terveystiedon pakollisen ja syventävien kurssien sisältöjä ja harjoitellaan yo-kokeen vastaustekniikkaa.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5. Ergonomia ja työhyvinvointi (TE5)

Ergonomian ja työhyvinvoinnin kurssilla opiskelija oppii tunnistaa työelämän terveydelle ja hyvinvoinnille asettama haasteita. Hän myös oppii keinoja, joilla omaan työhyvinvointiin ja ergonomiaan voi vaikuttaa. Työskentelymuotoina voivat olla esim. Tiedon kerääminen erilaisista medioista, portfolio työskentely, ryhmätyöt, vierailut ja työhyvinvoinnin kehittämisprojekti omassa koulu- tai työyhteisössä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ergonomian ja työhyvinvoinnin peruskäsitteiden ymmärrystä
- tutustuu ergonomian alan ajankohtaiseen tutkimustietoon ja uutisiin
- oppii arvioimaan omaa työ-/opiskeluhyvinvointiaan ja luomaan ratkaisuja sen kehittämiseen
- ymmärtää mitä haasteita eri työelämän alat aiheuttavat ergonomialle ja työhyvinvoinnille
- tutustuu eri aloille tyypillisiin työperäisiin sairauksiin
- syventää tietojään työterveyshuollon vastuualueista

- oppii mitä haasteita monikulttuurinen työyhteisö ja tietotyön muutokset asettavat kognitiiviselle ja organisaatioergonomialle
- ymmärtää minkälaiset johtamis- ja alaistaidot parantavat koko työyhteisön hyvinvointia

Keskeiset sisällöt

- ergonomia ja työhyvinvointi, ja niiden kehittämisen keinot
- työperäiset sairaudet
- työterveyshuollon rooli ja tehtävät
- työhyvinvointi muuttuvassa yhteiskunnassa
- johtaminen ja alaistaidot

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.19. Liikunta

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja liikuntataitoja ja -tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti erilaisiin liikuntamuotoihin ja #lajeihin. Opetus tukee opiskelijoiden toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävän liikunnan harrastamiseen ja liikkuvan elämäntavan omaksumiseen.

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja liikuntataitoja ja -tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti erilaisiin liikuntamuotoihin ja #lajeihin. Opetus tukee opiskelijoiden toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävän liikunnan harrastamiseen ja liikkuvan elämäntavan omaksumiseen.

Kurssien tavoitteena on kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittaminen, vastuu omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset omasta kehosta, koetusta liikunnallisesta pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. Opettaja tarkentaa syventävien kurssien sisällöt yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Kurssien tavoitteena on kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittaminen, vastuu omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset omasta kehosta, koetusta liikunnallisesta pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä. Opettaja tarkentaa syventävien kurssien sisällöt yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Liikunnanopetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan. Liikunnanopetuksella tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toiminta- ja opiskelukykyä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Opetuksessa korostetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana liikunnallista elämäntapaa. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, kestävä elämäntapaa, yhdessä toimimisen taitoja, toisten huomioon ottamista ja yhteisöllisyyttä.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa turvallisesti ottaen monipuolisesti huomioon opiskeluympäristöjen tarjoamat mahdollisuudet. Toimintakykyä koskevien sisältöjen osalta tehdään yhteistyötä terveystiedon kanssa. Opetuksessa ja ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon henkinen ja fyysinen turvallisuus. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta

ja ryhmän toiminnasta. Liikuntateknologian avulla voidaan tukea opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Opetuksen eriyttämisessä otetaan huomioon opiskelijoiden yksilöllisiä lähtökohtia ja kehitystarpeita.

Opetuksen tavoitteet

Oppiaineen opetuksen tavoitteena on fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn edistäminen. Opiskelija oppii liikkumaan aktiivisesti ja turvallisesti sekä pitämään huolta fyysisestä aktiivisuudestaan ja toimintakyvystään.

Fyysisen toimintakyvyn osalta tavoitteena on oppia soveltamaan liikunnallisia perustaitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa. Opiskelija oppii arvioimaan ja sen pohjalta harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus). Liikunnanopetuksen sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin kuuluvat parhaansa yrittäminen, aktiivinen työskenteleminen, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen sekä toisia kunnioittava vuorovaikutus. Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta, ottaa toiset huomioon sekä oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla.

Arviointi

Liikunnan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta, oppiaineen opiskelun etenemisestä ja edistää opiskelijan oppimista. Liikunnan arviointi koostuu sekä fyysisen toimintakyvyn että sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn opetuksen tavoitteiden saavuttamisesta. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Energiaa liikunnasta (LI1)

Opiskelu ja arviointi

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

Arviointi perustuu opiskelijan oppitunneilla antamaan jatkuvaan näyttöön osaamisestaan. Opiskelijan oppimisprosessin tukena voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia.

2. Aktiivinen elämäntapa (LI2)

Opiskelu ja arviointi

Tavoitteena on opettaa ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään,

että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen.

Arviointi perustuu opiskelijan oppitunneilla antamaan jatkuvaan näyttöön osaamisestaan. Opiskelijan oppimisprosessin tukena voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Terveystä liikkuen (LI3)

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

Arviointi perustuu opiskelijan oppitunneilla antamaan jatkuvaan näyttöön osaamisestaan. Opiskelijan oppimisprosessin tukena voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia.

4. Yhdessä liikkuen (LI4)

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssin sisältönä voi olla jokin yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit tai muu projektiluonteinen kokonaisuus.

Arviointi perustuu opiskelijan oppitunneilla antamaan jatkuvaan näyttöön osaamisestaan. Opiskelijan oppimisprosessin tukena voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia.

5. Hyvinvointia liikkuen (LI5)

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia.

Arviointi perustuu opiskelijan oppitunneilla antamaan jatkuvaan näyttöön osaamisestaan. Opiskelijan oppimisprosessin tukena voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia.

Paikalliset soveltavat kurssit

6. Palloilukurssi (LI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ja syventää eri palloilulajien pelitaitojaan ja pelikäsitystään
- kokee iloa ja virkistystä yhdessä tekemisen kautta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelijat ja opettaja yhdessä suunnittelevat kurssin tarkemman sisällön.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

7. Maila- ja jääpelit (LI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- saa koulupäivään ja opiskeluun vaihtelua ja virkistystä jää- ja mailapelien kautta.
- samalla oppii vastuulliseen ja itsenäiseen pienryhmä- ja pariliikuntaan.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla pelataan mahdollisuuksien mukaan erilaisia maila- ja jääpelejä (esim. sulkapallo, tennis, squash, pöytätennis, sähly, golf, kaukalopallo ja "höntsäkiekko").

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Stressinhallinta - keho ja mieli kuntoon (LI8)

Tavoitteet

Tavoitteina ilo ja virkistys.

Keskeiset sisällöt

Tutustutaan erilaisiin rentoutusmenetelmiin, kehonhuoltomenetelmiin ja hyvinvointiliikuntaan.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

9. Jooga (LI9)

Tavoitteet

Tavoitteena on kehon liikkuvuuden lisääminen, kehon ja mielen palautuminen, itsetuntemuksen sekä keskittymiskyvyn parantaminen.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan joogaan harjoitusmenetelmänä, jossa jokainen työskentelee omista lähtökohdistaan ja omien edellytystensä mukaisesti. Harjoitellaan keskeisiä joogan liikkeitä eli asanoita ja hengitystekniikkaa.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

10. Kuntosaliharjoittelun perusteet (LI10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kuntosaliharjoittelun perusteisiin ja pystyy kurssin teoriaosuuden jälkeen toteuttamaan kuntosaliharjoittelua itse laaditun tai muuten yksilöllisen harjoitusohjelman mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Teoriaosuuden jälkeen toteutetaan kuntosaliharjoittelua itse laaditun tai muuten yksilöllisen harjoitusohjelman mukaisesti.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

11. Kuntotreeniä (LI11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on kuntoilla monipuolisesti yhdessä ja erikseen, hyödyntää paikallisia olosuhteita ja tutustua mahdollisuuksien mukaan erilaisiin kuntoiluunmuotoihin (ryhmäliikuntatunnit, crosstraining, circuit jne.).

Keskeiset sisällöt

Opiskelijat ja opettaja yhdessä suunnittelevat kurssin tarkemman sisällön.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

12. Extreme (LI12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu teemaan liittyviin liikuntamuotoihin mahdollisuuksien mukaan (esim. ammunta, itsepuolustus, seinäkiipeily, laitesukellus, avantouinti jne.).

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

13. Talvella tapahtuu! (LI13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija harrastaa talviliikuntaa ja osallistuu erilaisiin paikallisiin talviliikuntatapahtumiin mahdollisuuksien mukaan (esim. Ice Marathon -luistelutapahtuma, Kuutamohiihto, laskettelupäivä).

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

14. Retkikurssi (LI14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat perehtyvät luontoretkeilyn perustaitoihin sekä osallistuvat kurssin puitteissa tehtävän retken suunnitteluun ja toteutukseen. He tuntevat luonnonsuojelun periaatteet ja merkityksen sekä osaavat retkeillä luontoa kunnioittaen.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

15. Liikunnasta ammatti tai harrastus (LI15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on että opiskelija

- perehtyy erilaisiin liikunnallisiin ammatteihin ja tutustuu niiden opiskelijavalinnoissa käytettäviin pääsykoetehtäviin.
- voi tutustua johonkin yksittäiseen liikuntalajiin ja sen harrastusmahdollisuuksiin Kuopiossa.

- syventävää liikunnallisia taitojaan, harjaantuu liikunnan ohjaamisessa sekä tiedostaa liikuntapalvelujen kasvavan merkityksen suomalaisessa yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

16. Tanssia eri tavoin (LI16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutustua tanssin eri muotoihin ja tekniikoihin (hip hop, nykytanssi, lattarit, paritanssit, kansantanssit).

Keskeiset sisällöt

Opiskelijat ja opettaja yhdessä suunnittelevat kurssin tarkemman sisällön.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelija voi suorittaa kurssin myös osallistumalla LI4 -kurssille uudestaan.

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.20. Musiikki

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Musiikin opiskelu tarjoaa elämyksiä, kokemuksia, taitoja ja tietoja sekä tilaisuuksia mielikuvituksen käyttöön. Ne kaikki lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä sekä rohkaisevat häntä luovaan taiteelliseen ajatteluun ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Olennaista musiikin opetuksessa ja oppimisessa on ilmaiseminen, yhdessä tekeminen ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Laulaminen, soittaminen, kuunteleminen ja luova tuottaminen ovat sekä työtapoja että opetuksen keskeisiä sisältöjä, joita musiikin yhdistäminen muuhun taiteelliseen ilmaisuun rikastaa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet siten, että musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle opiskelijalle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Se on merkittävä osa lukion juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää valmiuksiaan taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikillisessa ilmaisussa sekä median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

Musiikin merkitys ja hyvinvointi

- *tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja oppii käyttämään musiikkia hyvinvointinsa edistämiseen*
- *oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista*

Musiikillinen osaaminen

- *oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen ja säveltäen*
- *kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*

Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito

- *tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta sekä toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa myös kansainvälisissä yhteyksissä*
- *oppii tiedostamaan äänen ja musiikin vaikutuksia arjen toimintaympäristöissä*
- *oppii tulkitsemaan äänen ja musiikin käyttöä mediassa*

Oppimaan oppiminen

- *osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa*
- *osaa asettaa musiikinopiskelulle tavoitteita sekä ohjata ja arvioida työskentelyään niiden suuntaisesti.*

Arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syventymistä. Oppimisprosessin aikana opiskelijat saavat ja antavat monipuolista palautetta, mikä ohjaa opiskelijaa arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU1)

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä omista lähtökohdistaan. Musiikin peruskäsitteisiin (melodia, rytmi, harmonia, sointiväri, muoto ja dynamiikka) sekä musiikin perusteisiin tutustutaan musisoinnin yhteydessä. Opiskelija tutustuu kurssin aikana ympäröivän musiikillisen maailman soittimiin sekä taide- ja rytmimusiikin tyylillisiin piirteisiin. Kurssilla tutustutaan myös paikalliseen musiikkitapahtumien tarjontaan.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja

pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omaehtoisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain erittäin painavista syistä.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4 - 10). Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön: tuntiaktiivisuuteen ja annettujen tehtävien suorittamiseen.

2. Moniääninen Suomi (MU2)

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Kurssin painopistealueita ovat suomalainen kansanmusiikki, vähemmistöjen musiikki sekä suomalainen taide- ja rytmimusiikki. Opiskelija oppii tunnistamaan edellä mainituilla työtavoilla (musisointi ja kuuntelu) tärkeimmät tyylilliset tunnusmerkit kurssilla käytävistä suomalaisista musiikkityyleistä: aikakausi tai tyylilaji ja keskeiset tyylilliset piirteet. Kurssilla tutustutaan myös valtakunnalliseen musiikkitapahtumien tarjontaan.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinнемusiikkiin.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain erittäin painavista syistä.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4 - 10). Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön: tuntiaktiivisuuteen ja annettujen tehtävien suorittamiseen.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Ovet auki musiikille (MU3)

Opiskelija tutustuu itselleen uusiin musiikin lajeihin tai musiikkikulttuureihin, joita voivat olla esimerkiksi irlantilainen, afrikkalainen tai vaikkapa latinalais-amerikkalainen musiikki. Kulttuureihin tutustutaan soittaen, laulaen, kuunnellen tai esimerkiksi median ja teknologian keinoin.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti

joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Kurssin voi suorittaa myös projektina.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10). Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön: tuntiaktiivisuuteen ja annettujen tehtävien suorittamiseen.

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

Kurssilla opiskelija tutustuu siihen, miten musiikki vaikuttaa aivoihin, mielialaan ja henkiseen hyvinvointiin. Opiskelija perehtyy musiikin yhteiskunnalliseen rooliin ja pohtii esimerkiksi lyriikoiden merkitystä musiikissa. Kurssilla tutustutaan myös paikallisiin musiikkitoimijoihin. Yhteismusisointi ja ryhmätyöt ovat kurssilla keskeisiä työskentelytapoja.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Kurssin voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10). Kurssin arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön: tuntiaktiivisuuteen ja annettujen tehtävien suorittamiseen.

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Yhteismusisointi 1 (MU5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ja kehittää tietojaan ja taitojaan yhteismusisoinnissa.

Keskeiset sisällöt

Yhteismusisoinnin muotoja voivat olla esimerkiksi bändikokoonpano (pelkkä soitinkokoonpano tai sisältäen laulua), pienyhtye tai suurempi soitinkokoonpano. Oppilaiden omia soittimia käytetään kokoonpanon ja ohjelmiston asettamisissa rajoissa. Kurssin aikana opiskelijat harjoittavat ryhmän lähtötason ja kokoonpanon mukaista ohjelmistoa, josta pieni osa harjoitetaan esityskuntoon. Yhteismusisointi on ainutlaatuisia ryhmätoimintaa, jossa tärkeänä osana on musiikin tekemisen ilo. Kurssin aikana pyritään soittamisen, laulamisen ja yhteistoiminnan sujuvuuteen.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

6. Laulu 1 (MU6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy terveen äänenkäytön perusteisiin, laulajan hengitystekniikkaan, lauluinstrumentin monipuoliseen hallintaan ja ilmaisuun.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tehdään runsaasti äänenavaus-, rentoutus- ja hengitysharjoituksia. Opiskelija tutustuu monipuolisesti yksi- ja moniääniseen ohjelmistoon.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

7. Kuoro- ja yhtyelaulu 1 (MU7)

Tavoitteet

Kurssilla opiskelija tutustuu nuorelle äänelle sopivaan ohjelmistoon. Hän oppii kiinnittämään erityistä huomiota terveeseen äänenkäyttöön, instrumentin hallintaan, laulun puhtauteen, rytminkäsittelyyn ja esiintymistaitoihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskelija laulaa nuorelle äänelle sopivaa monipuolista ohjelmistoa, jota voidaan esittää esimerkiksi koulun tapahtumissa ja juhlissa. Hän oppii kiinnittämään erityistä huomiota terveeseen äänenkäyttöön, instrumentin hallintaan, laulun puhtauteen, rytminkäsittelyyn ja esiintymistaitoihin. Äänenavaus-, rentoutus- ja hengitysharjoituksilla pyritään kokonaisvaltaiseen vapaaseen ilmaisuun. Rento tunnelma ja mukava yhdessäolo on kuoron tärkeä tavoite.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

8. Yhteismusisointi 2 (MU8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää tietojaan ja taitojaan yhteismusisoinnissa.

Keskeiset sisällöt

Yhteismusisoinnin muotoja voivat olla esimerkiksi bändikokoonpano (pelkkä soitinkokoonpano tai sisältäen laulua), pienyhtye tai suurempi soitinkokoonpano. Oppilaiden omia soittimia käytetään kokoonpanon ja ohjelmiston asettamisissa rajoissa. Kurssin aikana opiskelijat harjoittavat ryhmän lähtötason ja kokoonpanon mukaista ohjelmistoa, joka harjoitetaan esityskuntoon. Kurssin päätteeksi järjestetään esiintyminen. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, jossa tärkeänä osana on musiikin tekemisen ilo. Kurssin aikana pyritään soittamisen, laulamisen ja yhteistoiminnan sujuvuuteen.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

9. Laulu 2 (MU9)

Kurssi on jatkoa "Laulu 1"-kurssille.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventyy terveen äänenkäytön perusteisiin, laulajan hengitystekniikkaan, lauluinstrumentin monipuoliseen hallintaan ja ilmaisuun.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tehdään runsaasti äänenavaus-, rentoutus- ja hengitysharjoituksia. Opiskelija laulaa monipuolisesti yksi- ja moniäänistä ohjelmistoa, tutustuu improvisointiin ja kehittää äänensä sointia.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

10. Kuoro- ja yhtyelaulu 2 (MU10)

Kurssi on jatkoa "Kuoro- ja yhtyelaulu 1"-kurssille.

Tavoitteet

Kurssilla opiskelija tutustuu nuorelle äänelle sopivaan ohjelmistoon. Hän oppii kiinnittämään erityistä huomiota terveeseen äänenkäyttöön, instrumentin hallintaan, laulun puhtauteen, rytminkäsittelyyn ja esiintymistaitoihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskelija laulaa nuorelle äänelle sopivaa monipuolista ohjelmistoa, jota voidaan esittää esimerkiksi koulun tapahtumissa ja juhlissa. Hän oppii kiinnittämään erityistä huomiota terveeseen äänenkäyttöön, instrumentin hallintaan, laulun puhtauteen, rytminkäsittelyyn ja esiintymistaitoihin. Äänenavaus-, rentoutus- ja hengitysharjoituksilla pyritään kokonaisvaltaiseen vapaaseen ilmaisuun. Rento tunnelma ja mukava yhdessäolo on kuoron tärkeä tavoite. Opiskelija laajentaa ja syventää "Kuoro- ja yhtyelaulu 1"-kurssilla opittuja asioita.

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

11. Koulun juhlat ja tapahtumat 1 (MU11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmistaa musiikkiohjelmaa erikseen sovittaviin koulun juhliin ja tapahtumiin. Opiskelija kehittää esiintymistaitoja.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskelija valmistaa musiikkiohjelmaa erikseen sovittaviin koulun juhliin ja tapahtumiin. Tapahtumia voivat olla esimerkiksi kevätjuhlat, ylioppilasjuhlat, itsenäisyysjuhlat, joulujuhlat, konsertit, tanssiesitykset, produktiot, päivänavaukset ja vanhempainillat.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin voi suorittaa esimerkiksi soittajana, laulajana, säveltäjänä, sovittajana tai tekniikkaryhmän jäsenenä joko itsenäisesti tai opettajan ohjaamassa ryhmässä.

Kurssisuoritus koostuu yleensä useista koko lukioaikana tehdyistä osasuorituksista, jotka kerätään opiskelijakohtaiseen kurssipäiväkirjaan.

Kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

12. Koulun juhlat ja tapahtumat 2 (MU12)

Kurssi on jatkoa "Koulun juhlat ja tapahtumat 1"-kurssille.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmistaa musiikkiohjelmaa erikseen sovittaviin koulun juhliin ja tapahtumiin. Opiskelija kehittää esiintymistaitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija valmistaa musiikkiohjelmaa erikseen sovittaviin koulun juhliin ja tapahtumiin. Tapahtumia voivat olla esimerkiksi kevätjuhlat, ylioppilasjuhlat, itsenäisyysjuhlat, joulujuhlat, konsertit, tanssiesitykset, produktiot, päivänavaukset ja vanhempainillat.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin voi suorittaa esimerkiksi soittajana, laulajana, säveltäjänä, sovittajana tai tekniikkaryhmän jäsenenä joko itsenäisesti tai opettajan ohjaamassa ryhmässä.

Kurssisuoritus koostuu yleensä useista koko lukioaikana tehdyistä osasuorituksista, jotka kerätään opiskelijakohtaiseen kurssipäiväkirjaan.

Kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

13. Musiikkiteknologia 1 (MU13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia musiikin opiskeluun, tuottamiseen ja esittämiseen erilaisten teknisten laitteiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan erilaisiin musiikkitekniisiin laitteisiin ja sovelluksiin opiskelijoiden mielenkiinnon ja valinnan mukaan. Näihin luetaan mukaan tietokoneet, tabletit (esim. iPadit), älypuhelimet, äänikortit sekä kaikenlaiset äänentoistolaitteet sekä niihin liittyvät lisävarusteet. Kurssilla opituilla laitteilla tuotetaan kurssityönä jokin musiikkiprojekti. Kurssilla voidaan tutustua myös notaatio-ohjelmiin.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

14. Musiikkiteknologia 2 (MU14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tutustua studio- ja äänitekniikkaan. Opiskelija oppii tuottamaan studiossa musiikkia ja ääntä sekä tekemään oppimillaan taidoilla studiossa pieniä projekteja ja näytetöitä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskelija perehtyy musiikin tekemiseen studiossa sekä äänittämisen perusteisiin. Kurssilla tutustutaan myös lyhyesti akustiikka- ja äänioppiin. Kurssilla käydään läpi koko äänitysprosessi: studiolaitteiston käyttö, valmistautuminen, mikittämisen perusteet, äänittäminen ja miksaaminen valmiiksi tuotokseksi.

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla tuotetaan omat demoäänitteet kurssityönä, joko yksin tai osana ryhmää. Lopputyössä tulee näkyä opiskelijan oman työn osuus selkeästi.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä.

7.21. Kuvataide

Kuvataideopetuksen lähtökohtana on kulttuurisesti monimuotoinen todellisuus, jota tutkitaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Opiskelijoiden kokemukset, mielikuvitus, luova ajattelu ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle taideoppimiselle. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistetaan oppimalla vastaanottamaan, ymmärtämään ja uudistamaan traditioita. Opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataideopetuksessa havainnoidaan, tuotetaan, tulkitaan ja arvioidaan kuvia visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja hyödyntämällä. Opetuksessa syvennetään opiskelijan monilukutaitoa. Opiskelijat tutkivat kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä. Opetuksessa perehdytään erilaisiin taidekäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoiden omat kuvakulttuurit, ympäristön kuvakulttuurit ja taiteen maailmat, joita tutkitaan rakentamalla yhteyksiä niiden välille. Sisältöjä valitaan opiskelijoille merkityksellisistä ja vieraista kuvakulttuureista. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa perehdytään ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin, toimintatapoihin ja osallistumisen muotoihin.

Opetuksessa luodaan edellytyksiä työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijoita kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvallisen tuottamisen välineitä. Opiskelijoiden kulttuurista osaamista syvennetään yhdessä museoiden ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Kuvataideopetus tarjoaa mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiseksi sekä luo valmiuksia opiskelijan lukion jälkeisille opinnoille.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- syventää monilukutaitoaan ja kulttuurista osaamistaan kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa kehittämällä
- ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- harjaantuu tavoitteelliseen, teemalliseen ja prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön
- ymmärtää työskentelyyn sisältyvien aistinautintojen, tunteiden, kauneuden elämyksien ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle
- käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- soveltaa kuvallisen viestinnän keinoja osallistuessaan ja vaikuttaessaan kuvien avulla
- tulkitsee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja käsitteistöjä käyttäen
- tarkastelee taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- tutkii kuvailmaisussaan nykyisyyttä ja tulevaisuutta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

KUOPIOSSA KUVATAITEEN KURSSIEN YLEINEN ARVIOINTI

Arvioinnin kohteina ovat:

Vastuun ottaminen omasta opiskelusta. Valmiit työt on palautettava määräajassa ja opiskelija huolehtii itse, että on saanut tiedon aikataulusta.

Osallistuminen opetukseen: läsnäolo tunneilla ja opetustilanteissa aktiivisesti toimiminen on välttämätöntä.

Osallistuminen pari- ja ryhmätöihin: poissaolo näiltä tunneilta voi vaikuttaa arviointiin.

Opiskelijaa arvioidaan omasta lähtötasostaan käsin eikä toisiin vertaamalla.

Itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun kykenevä opiskelija osoittaa osaavansa etsiä, tulkita ja muokata tietoa (esim. kuvahaku, taustatiedot, lähteiden merkitseminen).

Työprosessi on yhtä tärkeä arvioinnin kohde kuin valmis teos.

Opiskelijan osoittamat **sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot** sekä mahdolliset kirjalliset tehtävät.

Opiskelija osoittaa **kiinnostusta ja aktiivisuutta** kuvataiteen tunneilla.

Opiskelija osaa arvioida omaa työtään ja työprosessiaan ja tarvittaessa myös opiskelijatoverinsa työtä.

Opettaja ohjaa opiskelijan työskentelyä ja työprosessin aikana käydään **rakentavaa vuoropuhelua** opeteltavista asioista. Tavoitteena on se, että **opiskelija oppii ottamaan palautetta vastaan** ja osaa hyödyntää sitä työskentelyssään.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Kuvat ja kulttuurit (KU1)

Kuvataiteen pakollinen kurssi, joka tulisi suorittaa ennen muita kursseja. Kurssin itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista. Kurssilla annetut tehtävät ja kotitehtävät on kaikki oltava suoritettuina määräaikaan mennessä. Kurssi painottuu omaan taiteelliseen työskentelyyn ja pyritään käyttämään erilaisia tekniikoita.

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla painottuvat:

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys: Paikalliseen, ajankohtaiseen taiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin tutustumista. Taide kulttuurin tulkkina. Pohdintaa taiteesta, taiteen olemuksesta ja erilaisista taidekäsitteistä.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä: Kuva-analyysin menetelmiä. Museot ja galleriat taiteen vaalijoina, säilyttäjinä ja esittelijöinä. Pyritään tutustumaan taiteilijan rooliin ja muihin visuaalisen alan ammattilaisiin nykypäivänä.

Monilukutaito ja mediat: Kuvan rakentamisen keskeiset periaatteet ja kuva-analyysin menetelmiä. Kurssilla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tietotekniikkaa, mm. tietojen ja kuvamateriaalien hakemista internetistä ja digitaalista työskentelyä.

Hyvinvointi ja turvallisuus: Turvalliset työskentelytavat ja materiaalit. Taiteellinen työskentely ja taiteen vastaanottaminen edistävät itsetuntemusta ja henkistä hyvinvointia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja*

- käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja
- tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.

Keskeiset sisällöt

- omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina
- vaikuttaminen omissa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä
- erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot
- taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt

Opiskelu ja arviointi

Itsenäinen suorittaminen ei mahdollista

Arviointi

Läsnäolo ja aktiivinen osallistuminen työskentelyyn. Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10. Päättötodistukseen voi ottaa suoritusmerkinnän (S) siinä tapauksessa, jos on suorittanut vain KU1-kurssin. Kaikki annetut tehtävät on oltava suoritettuina. Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU2)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla painottuvat:

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu: Vastuu oman luokkaympäristön siisteydestä ja viihtyvyydestä. Ymmärtää luonnon ja rakennetun, sosiaalisen ja psyykkisen ympäristön arvon yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Ymmärtää oman kulutuskäyttäytymisen merkityksen ympäristöön.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys: Tutustumis- ja näyttelykäyntejä tehdään mahdollisuuksien mukaan. Yhteisöllinen työskentely mahdollisten ulkopuolisten tahojen kanssa.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: Huomion kiinnittäminen omaan elinympäristöön, sen kehittämiseen ja suunnitteluun.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen
- tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana

- osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Keskeiset sisällöt

- ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina
- luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot
- ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot
- luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt

Opiskelu ja arviointi

Kurssista annetaan numeroarviointi (4-10). Kaikki annetut tehtävät on oltava suoritettuina. Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

3. Osallisena mediassa (KU3)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla painottuvat:

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä: Median viestien kriittinen tarkastelu. Media-alan ammatteihin tutustumista.

Monilukutaito ja mediat: Kurssin keskeiset sisällöt tukevat monilukutaidon kehittymistä. Media-alan kuvastoihin tutustuminen. Visuaalisen viestinnän tulkintaa ja analyysiä.

Teknologia ja yhteiskunta: Kuvien ja tiedon haku internetistä. Työskentelyssä sovelletaan perinteisiä ja digitaalisia menetelmiä ja välineitä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii median yhteyksiä muihin ympäristöihin, omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintätekniikan osaamistaan syventäen
- tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- osallistuu ja vaikuttaa mediaympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

- mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina
- median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- median käsitteistö, kuvatyyppit ja kuvastot

- *mediaesitysten tulkinnan keinot*
- *median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Kuvataiteen pakolliset kurssit suositellaan olevan tehtyinä.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla 4-10. Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

4. Taiteen monet maailmat (KU4)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla painottuvat:

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys: Käsitellään maailman taiteen keskeisiä piirteitä ja tutustutaan paikalliseen taiteeseen.

Teknologia ja yhteiskunta: Tekniikan ja teknologian, keksintöjen ja tieteen saavutusten vaikutus taiteen ilmaisukeinoihin. Kuvien ja tiedonhakua internetistä.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu: Kulttuurisen perinnön siirtäminen ja ylläpitäminen sukupolvelta toiselle.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen*
- *tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta*
- *soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä*
- *tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä*
- *tutkii omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ilmiöitä kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *ymmärtää taiteen merkityksen rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä, omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.*

Keskeiset sisällöt

- *taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina*
- *eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettu kuvataide*
- *kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot*
- *kuvalliset, sanalliset ja muut taiteen tulkinnan keinot*
- *taiteen ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset*

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Pakolliset kurssit suositellaan olevan tehtyinä.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10). Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

Paikalliset soveltavat kurssit

5. Tietokonegrafiikka tutuksi (KU5)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla toteutuvat:

Monilukutaito ja mediat: Huomioita digitaalisen kuvanmuokkaamisen ulottuvuuksista.

Teknologia ja yhteiskunta: Digitaalisen kuvan uudet ulottuvuudet.

Kurssi on tarjolla Kuopion klassillisessa lukiossa.

Tavoitteet

Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuvien käyttöoikeudet, hallitsee kuvien tuomisen tietokoneelle eri lähteistä ja osaa kuvan tärkeimmät muokkaamisen keinot
- osaa kuvanmuokkauksien avulla tehdä esteettisesti eheitä kuvia ja kuvakokonaisuuksia
- perehtyy tietokoneen mahdollisuuksiin ilmaisuvälineenä digitoidun kuvan käsittelyn, taiton, graafisen suunnittelun ja oman vapaan taiteellisen työskentelyn kautta

Keskeiset sisällöt

- kurssilla harjoitellaan ilmaisohjelmilla bittikartta- ja vektorigrafiikkaa
- kurssilla syvennetään opintojen ohjauksessa harjoiteltuja kuvankäsittelyn perusteita.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Katso valtakunnalliset ja Kuopion lukioita koskevat kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

6. Omilla siivillä eli kuvataiteen portfoliotyö (KU6)

Portfoliotyö on oppimismenetelmä ja kuvallisen ilmaisun kypsyyssnäyte, jossa opiskelija asettaa itselleen tavoitteet ja oppii arvioimaan työskentelyään sanallisesti. Opiskelija valitsee itse tekniikan ja aiheen työhönsä ja esittelee sen opettajalle. Opettaja määrittelee lopullisen työn laajuuden eli töiden määrän.

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla toteutuvat:

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys: Opiskelija tutkii kuvallisesti ja kirjallisesti omia taitojaan ja käsityksiään kuvataiteen historian valossa. Itsenäinen työskentelyn suunnittelu ja toteutus vahvistaa itseluottamusta ja kasvattaa oman näkemyksen ja ilmaisun tuottamista.

Kurssi on tarjolla kaikissa Kuopion lukioissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii työskentelemään itsenäisesti
- etsii ja rajaa valitsemansa aiheen
- valitsee tekniikan, jonka hallitsee tai jonka käyttöä haluaa

- asettaa tavoitteet omalle työlleen
- oppii arvioimaan työprosessiaan sanallisesti
- ymmärtää kuvataiteen historian ja nykytaiteen merkityksen omassa työskentelyssään
- kykenee toimimaan omien valintojen ja päätösten pohjalta pitkäjänteisesti oppimiaan taiteellisia valmiuksia hyväksi käyttäen
- osaa hahmottaa suunnittelemansa kokonaisuuden ennen työn aloittamista ja pystyy keskustelemaan opettajan kanssa työn laajuudesta ja rajauksesta

Keskeiset sisällöt

- oman taideproduktion tekeminen
- teoksen tekoprosessin taltiointi, analysointi ja arviointi
- prosessiportfolion muotoon ja rakenteeseen perehtyminen
- oman taiteellisen työskentelyn liittäminen laajempaan taidekenttään.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- kuvataiteen pakolliset kurssit

Suoritustapa:

- opiskelija tekee valitsemallaan tekniikalla teoksen/teoksia ja portfolioissa kertoo työnsä lähtökohtia, kuvailee prosessia ja arvioi kriittisesti omaa työtään

Kurssia suositellaan erityisesti niille oppilaille, jotka suunnittelevat kuvataiteen lukiodiplomin suorittamista.

Kurssi on itsenäisesti suoritettavissa.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10). Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset lukioita koskevat kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

7. Paremmaksi piirtäjäksi (KU7)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla toteutuvat:

Hyvinvointi ja turvallisuus: Luovuuden voiman ymmärtäminen laajempana käsitteenä ja voimavarana elämässä kuin pelkästään kuvataiteeseen liittyen. Katsomisen ja näkemisen ero luovassa prosessissa, jossa opitaan taitoja harjoittamalla luottamusta omaan kehittymisen kykyyn.

Kurssi on tarjolla kaikissa Kuopion lukioissa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- parantaa piirtämisen perustekniikoita ja pyrkii havaintojen tarkentamiseen
- kehittää omaa ilmaisukieltä
- kokeilee uusia työtapoja ja menetelmiä kuvallisessa työskentelyssä
- harjoittelee mallista ja ilman mallia piirtämisen ja maalaamisen peruslähtökohtia

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia, kuvallisia harjoituksia ja tehtäväprosesseja
- hiili, lyijykynät, tussi, pastelliliidut, vesivärit, akryylivärit jne.

- negatiivinen tila, ääriviiva ja muoto, valot ja varjot ja näiden käyttö ehyen ja taiteellisen kokonaisuuden saavuttamiseksi
- kurssilla käytetään perustekniikoita ja tehdään erilaisia harjoituksia mallia ja mielikuvitusta hyväksi käyttäen.

Opiskelu ja arviointi

Suoritustapa

- annetut harjoitukset ja tehtävät ovat suoritettuina
- opiskelija arvioi omaa ilmaisuaan ja kehitystään

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10). Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset lukioita koskevat kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

8. Valokuvauksen peruskurssi (KU8)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla toteutuvat:

Monilukutaito ja mediat: Valokuva viestinnän ja ilmaisun välineenä. Tekijänoikeudet ja valokuvauksen eettiset periaatteet.

Teknologia ja yhteiskunta: Valokuvauksen kehitys ja sen mukanaan tuomia vaikutuksia yhteiskuntaan.

Kurssi on tarjolla Kallaveden lukiossa, Nilsin lukiossa, Kuopion klassillisessa lukiossa ja Juankosken lukiossa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy valokuvaan ilmaisukeinona
- tutustuu kameran rakenteeseen ja oppii sen käyttöä
- tutustuu pimiötyöskentelyyn

Keskeiset sisällöt

- valokuvailmaisun perusteet
- digitaalikameralla kuvaaminen
- pimiötyöskentelyn perusteet
- digitaalisen kuvankäsittelyn harjoittelu
- tehdään kuvausharjoituksia
- käsitellään kuvaa kuvankäsittelyohjelmalla
- tehdään valokuva-analyysi

Opiskelu ja arviointi

Suoritustapa

- kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Katso valtakunnalliset ja kuntakohtaiset lukioita koskevat kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

9. Valokuvauksen jatkokurssi (KU9)

Kurssi on tarjolla Kallaveden, Nilsin ja Juankosken lukiossa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää peruskurssin tietojaan ja taitojaan
- etsii omaa persoonallista valokuvauksen ilmaisukieltään

Keskeiset sisällöt

- valo tunnelman luojana
- oman valokuvaproduktion suunnittelu ja toteutus
- valokuvataiteeseen tutustuminen
- tutustuu studiotyöskentelyn perusteisiin mahdollisuuksien mukaan

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4 - 10).

10. Videokuvaus / elokuvakurssi (KU10)

Kurssi on tarjolla Nilsin lukiossa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu elokuvan ilmaisukeinoihin ja käyttää niitä omassa ilmaisussa

Keskeiset sisällöt

- syvennyttään elokuvan ilmaisukeinoihin käytännössä
- tutustutaan kameratyöskentelyn perusteisiin
- käsikirjoituksesta kuvakäsikirjoitukseen
- kuva- ja äänikerronnan perusteet
- valaisun perusteet
- leikkaus

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4 - 10). Katso valtakunnalliset ja Kuopion lukioita koskevat kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

11. Sarjakuvatyöpaja (KU11)

Kurssi on tarjolla Kallaveden lukiossa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu sarjakuvakerronnan keinoihin ja mahdollisuuksiin, tyyleihin ja historiaan.

Keskeiset sisällöt

- sarjakuvakerrontaan, piirrostekniikoihin ja erilaisiin tyyleihin perehtyminen
- sarjakuvan historiaan tutustuminen

Opiskelu ja arviointi

Suoritustapa

- Kurssilla opiskelija
 - osallistuu luentoihin
 - tekee tekniikkaharjoituksia
 - suunnittelee ja totuttaa oman sarjakuvan
 - kokoaa oppimaastaan portfolion
- Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10).

12. Graafisen suunnittelun perusteet (KU12)

Kurssi on tarjolla Kallaveden lukiossa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu graafisen suunnittelun peruskäsitteisiin, yleisimpiin tehtäviin ja keskeisiin menetelmiin

Keskeiset sisällöt

- graafisen suunnittelijan työnkuvaan tutustuminen
- graafisen suunnittelun kenttään tutustuminen
- keskeisten käsitteiden omaksuminen
- erilaiset vaikuttamisen keinot

Opiskelu ja arviointi

Suoritustapa

- Kurssilla opiskelija
 - osallistuu luentoihin ja vierailukohteisiin
 - tekee jonkin graafisen tuotteen analyysin
 - tekee erilaisia graafisen suunnittelun harjoituksia.
- Kurssiin kuuluu materiaalimaksu.
- Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10).

13. Kolmiulotteinen työskentely ja sisustussuunnittelu (KU13)

Kurssi on tarjolla Kuopion klassillisessa lukiossa.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kokeilee erilaisten kolmiulotteisten menetelmien ja materiaalien (savi, kipsi, paperimassa, luonnon materiaalit jne.) mahdollisuuksia omassa muotoilu- ja veistoilmaisussa
- voi keskittyä sisustuksen toimivuus- ja viihtyisyystekijöiden tutkimiseen: muoto-, väri-, valaistus-, ja materiaalitietoisuuden pohjalta
- voi myös kokeilla 3D-tulostusta sekä mallintaa suunnitelmiaan 3D-tietokonegrafiikalla

Keskeiset sisällöt

- pienten veistosten tekoa, keramiikkaesineiden valmistusta ja kokeilevaa kolmiulotteista työskentelyä.
- pohjapiirustusten, pienoismallien ja sisustuselementtien suunnittelua.
- 3D-tulostus ja 3D-tietokonegrafiikka.
- mahdollisuuksien mukaan kokeillaan 360-virtuaalitodellisuuksien tekemistä

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset:

- Pakolliset kurssit suositellaan olevan tehtyinä.

Opiskelu

- kurssilla kokeillaan erilaisten kolmiulotteisten menetelmien ja materiaalien (savi, kipsi, paperimassa, luonnon materiaalit jne.) mahdollisuuksia omassa muotoilu- ja veistoilmaisussa.
- vaihtoehtoisesti kurssilla voi keskittyä sisustuksen toimivuus- ja viihtyisyystekijöihin: muoto-, väri-, valaistus-, ja materiaalitietoisuuden pohjalta.
- kurssilla voi myös kokeilla 3D-tulostusta sekä mallintaa suunnitelmiaan 3D-tietokonegrafiikalla.

Suoritustapa:

- Kurssilla opiskelija osallistuu opettajan esityksiin ja tekee harjoitustöitä omien valintojen ja suunnitelmien pohjalta. Itsenäisesti suoritettaessa opiskelija toteuttaa projektin, joka taltioidaan ja käyty prosessi tuodaan esille portfolioissa.
- Kurssista on materiaalimaksu.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Katso valtakunnalliset ja Kuopion lukioita koskevat kuvataiteen yleiset arviointiperusteet.

14. Tulitaide (KU14)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla painottuvat

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä: Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan, oppii ottamaan vastuuta ja osallistumaan yhteiseen päätöksen tekoon ja siinä sovittujen päätösten noudattamiseen.

- Kurssi mahdollistaa yhteistyön esimerkiksi yrityselämän tai hyvinvointipalveluiden kanssa, jolloin opiskelija tutustuu kulttuurin hyödyntämiseen yrityselämässä tai hyvinvointipalveluissa sekä saa kokemuksia kulttuurin yhteisölle tuottamasta hyvästä.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu: Opiskelija oppii keinoja ylläpitää kulttuurin avulla yhteisön hyvinvointia yllä

- Opiskelija pohtii teoksensa suhdetta ja vaikutuksia ympäristöönsä, ja työskentelee ekologisesti kestäväällä tavalla.
- Opiskelija oppii kulttuurisesti kestäväää työskentelyä ja siten on vahvistamassa kulttuurisesti yhteisönsä hyvinvointia.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys: Opiskelija tutustuu johonkin yhdessä sovittuun kulttuurin ilmiöön joko paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti ja oppi hyödyntämään sitä oman ilmaisunsa lähtökohtana.

- Opiskelija vahvistaa tapahtuman kautta lukionsa positiivista toimintakulttuuria.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tulenveistotaiteeseen ja tuliveistoksiin ilmaisumuotona
- harjaantuu prosessimaisessa työskentelyssä ja kehittää ryhmätöitäitojaan

Keskeiset sisällöt

- tuliveistoksen toteutusprosessi: ryhmätyönä tapahtuva suunnittelu ja rakentaminen sekä valmiin teoksen polttaminen ja palautekeskustelu
- opiskelija tutustuu tapahtumajärjestämiseen ja dokumentointiin

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista työskentelyn kaikkiin vaiheisiin.

15. Lumenveisto (KU15)

Aihekokonaisuuksista tällä kurssilla painottuvat

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä: Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan, oppii ottamaan vastuuta ja osallistumaan yhteiseen päätöksen tekoon ja siinä sovittujen päätösten noudattamiseen.

- Kurssi mahdollistaa yhteistyön esimerkiksi yrityselämän tai hyvinvointipalveluiden kanssa, jolloin opiskelija tutustuu kulttuurin hyödyntämiseen yrityselämässä tai hyvinvointipalveluissa sekä saa kokemuksia kulttuurin yhteisölle tuottamasta hyvästä.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu: Opiskelija oppii keinoja ylläpitää kulttuurin avulla yhteisön hyvinvointia yllä

- Opiskelija pohtii teoksensa suhdetta ja vaikutuksia ympäristöönsä, ja työskentelee ekologisesti kestäväällä tavalla.
- Opiskelija oppii kulttuurisesti kestävää työskentelyä ja siten on vahvistamassa kulttuurisesti yhteisönsä hyvinvointia.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys: Opiskelija tutustuu johonkin yhdessä sovittuun kulttuurin ilmiöön joko paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti ja oppi hyödyntämään sitä oman ilmaisunsa lähtökohtana.

- Opiskelija vahvistaa tapahtuman kautta lukionsa positiivista toimintakulttuuria.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu lumenveistotaiteeseen
- tutustuu lumeen ja jäähän ilmaisun välineinä
- harjaantuu prosessimaisessa työskentelyssä ja kehittää ryhmätöitäitojaan

Keskeiset sisällöt

- lumiveistoksen tai veistoskokonaisuuden toteutusprosessi: ryhmätyönä tapahtuva suunnittelu ja veistäminen sekä dokumentointi
- kurssin ympäriälle voidaan mahdollisesti rakentaa myös tapahtuma.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista työskentelyn kaikkiin vaiheisiin.

7.22. Taiteiden väliset kurssit

Taiteiden väliset kurssit ovat eri taiteenaloja yhdistäviä opintoja. Kurssien tehtävänä on laajentaa ja eheyttää musiikin, kuvataiteen ja opetussuunnitelmassa päätettävien mahdollisten muiden taideaineiden opetusta. Taiteiden väliset kurssit tarjoavat mahdollisuuksia laaja-alaisille ja teemallisille kokonaisuuksille perustuvalla taideoppimiselle. Opinnot vahvistavat kulttuurisen tiedon ymmärtämistä ja arvottamista omassa elämässä. Kursseilla tuotetaan ja tulkitaan kulttuuria eri taiteenaloille ominaisilla tutkimisen tavoilla. Opintojen tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden toimijuutta ja osallisuutta omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Taiteiden väliset opinnot luovat mahdollisuuksia lukion toimintakulttuurin kehittämiseksi sekä yhteistyölle lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi päätöksellään tarjota opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä taiteiden välisiä kursseja. Mikäli lukio järjestää mahdollisuuden suorittaa taiteiden välisiä kursseja, niiden tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Taiteiden välisten kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kulttuurista osaamistaan taiteenalojen välisiä yhteyksiä hyödyntämällä
- tutkii itselle merkityksellisiä ilmiöitä ja teemoja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
- hyödyntää ja soveltaa eri taiteen- ja tieteenaloilta hankkimaansa osaamista
- soveltaa eri taiteenaloille ominaisia tiedon tuottamisen tapoja ja niiden yhdistelmiä
- kehittää osaamistaan taiteenaloille ominaisia työtapoja, teknologioita, työskentelyprosesseja ja opiskeluympäristöjä käyttämällä
- työskentelee tavoitteellisesti ja yhteistoiminnallisesti ryhmän jäsenenä
- kehittää taitoaan ilmaista itseään kokemuksellisuutta, moniaistisuutta ja toiminnallisuutta hyödyntämällä.

Arviointi

Opiskelijoille annetaan kurssilla kannustavaa, monipuolista ja ohjaavaa palautetta. Taiteiden välisen kurssin arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu tavoitteellisuuteen, suunnitelmallisuuteen ja tiedon tuottamiseen sekä taitojen soveltamiseen. Kurssien arvioinnissa otetaan huomioon osaamisen kehittyminen, työtapojen ja opiskeluympäristöjen käyttö, työskentelyprosessien eteneminen sekä toteutetut teokset, produktiot ja esitykset. Opiskelijoille annetaan palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden, materiaalien ja teknologioiden käytöstä.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Monitaiteellinen musiikkiprojekti (TA1)

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

Tavoitteet

Kurssi toteutetaan yhteistyössä eri taidelinjojen opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Kurssilla jokainen opiskelija pääsee tutustumaan musiikin, tanssin ja ilmaistaidon erilaisiin improvisaatiotekniikoihin. Tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden käsityksiä ja taitoja itsensä ilmaisussa sekä rohkaista opiskelijaa heittäytymään myös itselle tuntemattomampiin tapoihin käyttää kehoa ja ääntä. Tavoitteena on pyrkiä kohti kokonaisvaltaista ja monipuolista lavailmaisua. Kurssin keskeinen tavoite on myös tutustuttaa opiskelijoita ja opettajia toisiinsa ja luoda toimivaa yhteistyökulttuuria ja avata uusia toiminta tapoja tulevaa koko koulun produktiota varten. Toiveena on, että kaikki produktiossa mukana olevat opiskelijat osallistuvat improvisaatiokurssille.

Keskeiset sisällöt

- Tanssi-, musiikki- ja teatteri-improvisaatioharjoitukset yksin, pareittain ja ryhmässä
- Kurssin sisällöt muokkautuvat tulevan produktion teeman mukaisesti

Opiskelu ja arviointi

Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä ja yhteistyössä muiden kanssa. Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä tai itsenäisesti taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa kulttuurista, musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Oppimisprosessin aikana opiskelija arvioi työskentelyään ja oppii toimimaan kokonaisuuden kannalta mielekkäällä tavalla. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

Opiskelu: Kurssille ilmoittautuminen tapahtuu seuraavasti: Taidelinjojen opiskelijat valitsevat oman taideaineensa TA1-kurssin (TA1.1 musiikki, TA1.2 tanssi, TA1.3 ilmaisutaito). Jos yleislinjan opiskelija on ilmoittautunut mukaan produktion ja haluaa mukaan kurssille, hän valitsee ilmaisutaidon TA1.3-kurssin. Kurssin opettajina toimii useita eri taideaineiden opettajia ja opiskelu tapahtuu oman taideaineen ryhmän kanssa sekä sekaryhmissä.

Arviointi: Itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

2. Nykyaikaisen taiteen keinoin (TA2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykyaikaiselle ominaisiin keinoin. Opiskelijat tutkivat kulttuurisia ilmiöitä eri taiteenalojen ilmaisun keinoja käyttämällä ja soveltamalla. Kurssilla hyödynnetään visuaalisuuden rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja. Opiskelijat syvenyvät erilaisiin

käsityksiin taiteen tehtävästä. Kurssilla tarkastellaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Taidetta käytetään osallistumisen ja vaikuttamisen muotona. Tutkittavat ilmiöt sekä käytettävät välineet, teknologiat ja ilmaisun keinot valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssilla toteutetaan monitaiteellisia teoksia, produktioita ja esityksiä erilaisiin ympäristöihin.

3. Taidetta kaikilla aisteilla (TA3)

Kurssilla tarkastellaan taiteiden ja kulttuurien suhdetta sekä taiteen merkityksiä omassa elämässä, yhteiskunnassa ja maailmassa. Opiskelijoille merkityksellisiä teemoja ja aihepiirejä tutkitaan eri taiteenalojen keinoin ja niitä yhdistellen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja arvioimaan eri taiteenalojen ajankohtaisia toimintatapoja ja ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kurssin keskeisiä sisältöjä voidaan valita myös aihekokonaisuuksista

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja arvioimaan eri taiteenalojen ajankohtaisia toimintatapoja ja ilmiöitä. Kurssilla tarkastellaan taiteiden ja kulttuurien suhdetta sekä taiteen merkityksiä omassa elämässä, yhteiskunnassa ja maailmassa. Opiskelijoille merkityksellisiä teemoja ja aihepiirejä tutkitaan eri taiteenalojen keinoin ja niitä yhdistellen. Kurssi toteutetaan vähintään kahden taiteenalan välisenä kokonaisuutena. Kurssin keskeisiä sisältöjä voidaan valita myös aihekokonaisuuksista.

Kurssi toteutetaan vähintään kahden taiteenalan välisenä kokonaisuutena.

7.23. Opinto-ohjaus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä asioita, jotka ovat jaettavissa muiden opiskelijoiden kanssa ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Opinto-ohjauksen tavoitteet

Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista

tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvaihtoehtojen kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä kansanopistojen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjontaan. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

1. Minä opiskelijana (OP1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu lukio-opintojen käytänteisiin, opintojen rakenteeseen sekä ylioppilastutkintoon
- harjaantuu lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin sekä omien vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden kartoittamiseen liittyvissä keskeisissä tiedoissa ja taidoissa
- pohtii elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelu; henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja ylioppilastutkintosuunnitelma
- jatko-opintojen pohtiminen ja ammatillinen suuntautuminen; jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja sen kehittäminen
- elämänhallintataidot
- oman oppimisen arviointi
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, sähköiset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Opiskelu ja arviointi

Suoritetaan 1. opiskeluvuoden aikana koulukohtaisella toteutuksella.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Jatko-opinnot ja työelämä (OP2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan
- perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle
- tutustuu toisen ja korkea-asteen erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin sekä muuhun koulutustarjontaan
- lisää työelämätaitojaan sekä syventää työelämäntuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- jatko-opintomahdollisuudet Suomessa ja ulkomailla
- työelämä tietous, muuttuva ja monimuotoinen työelämä
- yrittäjyys
- työelämä- ja työnhakutaidot
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- OP1

Suoritetaan 2-4. opiskeluvuoden aikana koulukohtaisella toteutuksella.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

Paikalliset soveltavat kurssit

3. Tutortoiminta (OP3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteen on, että opiskelija

- pystyy antamaan vertaistukea ja -ohjausta opintonsa aloittaville opiskelijoille
- edistää koulun yhteisöllisyyttä
- osallistuu oman koulunsa ja lukiokoulutuksen markkinointiin

Keskeiset sisällöt

- vertaisohjaus toimintana
- opiskelijoiden kuunteleminen ja tukeminen
- tapahtumien järjestäminen
- markkinointiviestintä
- tutorina kehittyminen

Opiskelu ja arviointi

Opiskelu tapahtuu osallistumalla tutor-koulutukseen ja toteuttamalla tutorointia koulukohtaisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä-

4. Opiskelijakuntatoiminta (OP4)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii edistämään opiskelijoiden asioita oppilaitoksen opiskelijakunnan toiminnan kautta
- edistää koulun yhteisöllisyyttä ja toimintakulttuuria

Keskeiset sisällöt

- opiskelijoiden ja koulun yhteisten asioiden hoitaminen
- vaikuttamisen keinot
- kokoustekniikka

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- Opiskelija on valittu koulun opiskelijakunnan hallitukseen

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

5. Opiskelun TVT-aidot (OP5)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että oppija

- hallitsee koulun tietotekniset ja verkkokäytänteet
- oppii käyttämään tietotekniikkaa opiskelussaan

Keskeiset sisällöt

- Tieto- ja viestintätekniikan käyttö koulussa
- Mobiililaitteiden käyttö opiskelussa
- Erilaiset työvälineohjelmat
- Tiedon hakeminen verkosta sekä sen kriittinen arviointi

Opiskelu ja arviointi

Pakollinen kurssi Kuopion lukioissa

Kurssi suoritetaan pääsääntöisesti 1. opiskeluvuoden aikana.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

6. Työelämä oppimisympäristönä (OP6)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hankkii työkokemusta itseään kiinnostavalta alalta

Keskeiset sisällöt

- työnhaku
- työhaastattelu
- työsuhde
- yleinen työelämäosaaminen
- työpaikkakohtainen erityisosaaminen
- raportti

Opiskelu ja arviointi

Kurssi suoritetaan pääosin itsenäisenä suorituksena lukio-opintojen aikana (kesätyö, työkokemus, työharjoittelu).

Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä. Kurssin suorittaminen edellyttää, että OP1 -kurssi on suoritettu.

7.24. Teemaopinnot

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen. Teemaopintojen tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan ja konkretisoidaan opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteet

Teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu etsimään eri tieteen- ja taiteenalojen keskeisten käsitteiden ja näkökulmien välisiä yhteyksiä ja muodostaa niiden pohjalta kokonaisuuksia*
- *hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa*
- *hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja*
- *hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta*
- *soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintätekniologia taitojaan käytännön toiminnassa*
- *työskentelee tavoitteellisesti ja toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä.*

Arviointi

Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsenytenä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoista sekä työvälineiden käytöstä. Teemaopintojen arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Monitieteinen ajattelu (TO1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen

välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonalaan laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen. Kurssin keskeiset sisällöt valitaan vähintään kahdesta eri oppiaineesta tai aihekokonaisuudesta.

2. Tutkiva työskentely teknologialla (TO2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.

3. Osaaminen arjessa (TO3)

Vapaaehtoistoiminnan, työelämän, liikennekasvatuksen tai kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelija saa tilaisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä. Hän saa mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Vapaaehtoistoiminnan, työelämän, liikennekasvatuksen tai kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelija saa tilaisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä. Hän saa mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

7.25. Lukiodiplomit

Lukion opetussuunnitelmassa määriteltäviin soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomi ilmentää opiskelijan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä omaehtoista harrastuneisuutta.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa aineessa ja aineryhmässä. Opetushallitus antaa ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Opetuksen tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta.

Arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan aineessa tai aineryhmässä osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Valtakunnalliset soveltavat kurssit

1. Kotitalouden lukiodiplomi (KOLD1)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kotitaloudessa. Kotitalouden lukiodiplomin tavoitteena on vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan teemaan, tehtäväideaan ja suunnittelu- ja toteutusprosessiin. Kotitalouden lukiodiplomi muodostuu lukiodiplomityöstä, esseestä ja portfolioista.

2. Kuvataiteen lukiodiplomi (KULD2)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

3. Käsityön lukiodiplomi (KÄLD3)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan käsityössä. Käsityön lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija kehittää osaamistaan laadukkaiden käsityötuotteiden omaehtoisessa suunnittelussa, valmistuksessa sekä osaamisen arvioinnissa. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, ideaan ja suunnittelu- ja valmistusprosessiin sekä niiden itsearviointiin. Käsityön lukiodiplomi muodostuu käsityötuotteesta tai käsityöteoksesta sekä sen suunnittelu- ja valmistusprosessia ja itsearviointia kuvaavasta portfolioista.

4. Liikunnan lukiodiplomi (LILD4)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

5. Median lukiodiplomi (MELD5)

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan. Median lukiodiplomin tavoitteena on edistää opiskelijan monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä. Lisäksi edellytetään informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa, mediasuhteen pohdintaa ja median toimintaympäristön hahmottamista. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Median lukiodiplomi on portfolion ja mediaesityksen muodostama kokonaisuus.

6. Musiikin lukiodiplomi (MULD6)

Musiikin lukiodiplomi on näyttö opiskelijan lukioaikaisesta musiikin erityisosaamisesta ja harrastuksesta. Musiikin lukiodiplomin voi suorittaa joko kokoamalla näytesalkun 3-4 eri osaamisalueelta tai suunnittelemalla, toteuttamalla ja dokumentoimalla yhden laajemman produktion. Opetushallituksen suoritusohjeet: www.oph.fi.

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja #toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-

alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

Arviointi: Arvioinnin suorittaa koulun oman musiikinopettajan lisäksi koulun ulkopuolinen asiantuntija. Numeroarvosanan lisäksi opiskelijalle annetaan sanallinen arvio, joka liitetään palautettavaan diplomityöhön.

7. Tanssin lukiodiplomi (TALD7)

Tanssin lukiodiplomi on näyttö tanssin erityisosaamisesta ja tavoitteellisesta tanssinopiskelusta lukioaikana. Lukiodiplomin suorittaminen on pitkäjänteistä lukioaikaista toimintaa, missä syvennetään tanssitietoutta, ohjataan opiskelijan kriittistä arviointia omasta tekemisestään sekä annetaan mahdollisuus itsensä kehittämiseen tanssijana yksilöllisesti ja luovasti. Tanssin lukiodiplomin suorittaminen edellyttää Tanssitiedon 1 ja 3 –kurssien sekä Koreografia 1-kurssin suorittamista.

Tanssin lukiodiplomin ohjaus ja arviointi perustuu valtakunnalliseen ohjeistukseen, joka löytyy opetushallituksen Internet- osoitteesta www.oph.fi.

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa. Tanssin lukiodiplomin suorittamisen tavoitteena on tukea ja kuvata opiskelijan pitkäaikaista tanssin opiskelua lukion aikana. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan valitsema tanssillinen tehtävä, sen valmistelu ja kirjallinen työ. Tanssillisen tehtävän opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian. Tehtävä voi olla soolo- tai ryhmäteos. Tanssin lukiodiplomi on tanssillisen tehtävän ja tutkielman muodostama kokonaisuus.

Tanssin lukiodiplomi muodostuu kolmesta osasta:

Portfolio: Opiskelijan oman tanssin ja oppimisprosessin keräilykansio, jonka olennainen osa on tanssin oppimispäiväkirja.

Tanssillinen tehtävä: Koreografia 1 –kurssilla tehtävä soolo on mahdollista liittää osaksi tanssin lukiodiplomia.

Tutkielma: Tanssin alueelta tehty 8-15 –sivuinen kirjallinen työ.

Kurssin arviointi: Tanssillinen tehtävä ja tutkielma arvioidaan asteikolla 1-5 (hyväksytty-tydyttävä-hyvä-kiitettävä-erinomainen). Opiskelija saa hyväksytystä Tanssin lukiodiplomin suorituksesta erillisen todistuksen.

8. Teatterin lukiodiplomi (TELD8)

Teatterin lukiodiplomikurssille voi osallistua opiskelija, jolla on takanaan vähintään kolme ilmaisutaidon kurssia tai muita vastaavia ilmaisullisia kursseja.

Opiskelija valmistaa yksin tai ryhmässä esityksen tai opinnäytteen, jossa hän pyrkii osoittamaan teatteri-ilmaisullista osaamistaan. Opettaja seuraa prosessia, mutta taiteelliset valinnat ja vastuu työn etenemisestä on opiskelijalla.

Tarkemmat teatterin lukiodiplomin suoritusohjeet löytyvät osoitteesta: www.edu.fi/lukiodiplomit/teatterin_lukiodiplomi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

Diplomityö arvioidaan asteikolla 1 – 5. Suorituksesta annetaan erillinen todistus.

7.26. Tietotekniikka

Oppiaineen tehtävä

Yleistä

Tietotekniikan kurssit 1 - 4 ovat sisällöltään samat kaikissa Kuopion lukioissa. Toteuttaminen päätetään koulukohtaisesti. Näiden lisäksi voi olla koulukohtaisia kursseja. Lukion tietotekniikan kurssien tavoitteena on antaa mahdollisimman hyvä kokonaiskuva tietotekniikasta ja sen merkityksestä. Kursseilla oppijat saavat tiedollisia ja taidollisia valmiuksia hyödyntää tietotekniikkaa oppimisessa, työelämässä ja muissa yhteiskunnan toiminnoissa. Tietotekniikan kurssit ovat soveltavia kursseja. Ne vastaavat alla määriteltyjä sisältökokonaisuuksia. Samasta aihepiiristä voi olla perustietoja ja -taitoja tarjoavan peruskurssin lisäksi pitemmälle meneviä jatkokursseja.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Tietotekniikan peruskurssi (TITE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että oppija

- syventää oppimisessa tarvittavia tekstinkäsittelyn, kuvankäsittelyn ja taulukkolaskennan yhteiskäytön taitoja
- perehtyy tietokantaohjelman käyttöön
- syventää tiedonhaun ja lähdekriittisyyden taitojaan
- ymmärtää tietoturvan merkityksen

Keskeiset sisällöt

- työvälineohjelmien yhteiskäyttö
- tietokannan käyttö, luominen, päivittäminen ja raportointi
- monipuolinen kriittinen tiedonhaku
- tietoturva

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- OP5 tai vastaavat tiedot ja taidot

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Ohjelmointi (TITE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että oppija

- ymmärtää algoritmien ja lauserakenteiden merkityksen toimiessaan ohjelmointiympäristössä
- oppii käyttämään ohjaus- ja tietorakenteita
- oppii dokumentoimaan tuotoksensa
- oppii tuottamaan eheitä ohjelmakokonaisuuksia

Keskeiset sisällöt

- algoritmit
- muuttujat, vakiot
- operaattorit
- lauserakenteet
- kirjastot
- syötteet ja tulosteet

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

3. Ohjelmoinnin jatkokurssi (TITE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että oppija

- syventää ohjelmointitaitojaan
- kehittää ryhmätyötaitoja ohjelmointiprojektissa

Keskeiset sisällöt

- ohjelmointiprojektin toteuttaminen modulaarisesti

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset

- TITE2

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.

4. Digitutor-kurssi (TITE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että oppija

- perehtyy koulunsa sähköisen toimintaympäristön periaatteisiin
- jakaa omaa digiosaamistaan
- kehittää asiakaspalvelutaitoja

Keskeiset sisällöt

- toimiminen tieto- ja viestintätekniikan tukena

Opiskelu ja arviointi

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.27. Muu osaamisen näyttö

Paikalliset soveltavat kurssit

Viittomakielen alkeet1 (VTK1)

Tavoitteet

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään lyhyesti lyhyesti käyttämällä viittomakielen perusilmauksia. Opiskelija tunnistaa kielen keskeisiä perusrakenteita ja -viittomistoa.

Keskeiset sisällöt

Sisältöön kuuluu "minä ja lähiympäristöni", esim. itsensä esittely, perhe, koti, asuminen, tekeminen, vaatetus, toivotukset ja tervehdykset sekä tunteiden ilmaiseminen. Kurssilla opitaan myös eri ajanilmauksia: kellonajat, viikompäivät, kuukaudet, vuodenajat. Lisäksi kurssilla sivutaan kuurojen kulttuuria.

Viittomakielen alkeet2 (VTK2)

Tavoitteet

Kurssilla syvennetään viittomakieli 1 -kurssin aihealueita.

Keskeiset sisällöt

Muita aihealueita ovat vapaa-aika, koulu, työ, ammatti, ympäristö yleensä. Kurssilla keskitytään viittomakielen tuottamiseen ja ymmärtämiseen. Lisäksi kurssilla tarkastellaan lähemmin viittomakielen kieliopillisia elementtejä.

1. Autokoulu (AUTO)

Ajokortti + 2h liikennevalistusluento; hyväksiluettu kurssi.

Tavoitteet

Kuljettajaopetuksen päätavoitteena on vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Kuljettajaopetus ja 2 tunnin liikennevalistusluento.

2. Ensiapu 1 (EA1)

Toiminta ja ensiapu yleisimmissä hätä- ja sairaustilanteissa. 100 % läsnäolo tunneilla, tietotesti. EA1-kortti (maksullinen). (Savon ammatti- ja aikuisopisto/Sosiaali- ja terveysala)

Tavoitteet

Ensiaputaitojen osaaminen.

Keskeiset sisällöt

Toiminta ja ensiapu yleisimmissä hätä- ja sairaustilanteissa.

3. Hygieniosaaminen (HYGIENIA)

Tavoitteet

Hygieniosaaminen ja hygieniapassin suorittaminen.

Keskeiset sisällöt

Valmentautuminen hygieniosaamistestiin ja testin suorittaminen. Testin läpäisseet saavat hygieniapassin.(Savon ammatti- ja aikuisopisto /Marata-ala)

4. Järjestyksenvalvoja (JÄRJ)

Tavoitteet

Järjestyksenvalvojakortti.

Keskeiset sisällöt

Sisäasiainministeriön mukainen koulutus. Kurssin hyväksytysti suorittaneet voivat hakea järjestyksenvalvojakorttia 18-vuotiaana.

5. Kahvila työpaikkana 1 (KAHVI1)

- opiskelijalla tulee olla voimassa oleva salmonellatodistus ennen opintojakson alkamista
- keittiötyössä tarvittavat suojavaatteet tulevat Savon ammatti- ja aikuisopistolta
- kasvojen alueella olevat lävistyksset, korut ym. eivät ole sallittuja keittiötyössä
- opetuskerran pituus on n. 4 h / kerta
- opetusta toteutetaan lähiopetuksena ja verkkokurssina
- opintojakso sisältää myös työelämävierailuja

Tavoitteet

Kahvilatoiminnan perusteiden osaaminen.

Keskeiset sisällöt

- kahvilan asiakaspalvelun erityispiirteet
- toimialan tuntemus
- erikoiskahvien ja juomatuotteiden tarjoilu ja myynti
- tuotetuntemus ja vitriinituotteiden valmistus
- omavalvonta, työtilojen puhtaanapito, työturvallisuus ja ergonomia
- kahvilatuotteiden valmistus, hinnoittelu ja esille laittaminen
- kassajärjestelmän ja maksupäätteen käyttäminen
- hygieniaosaaminen (hygieniapassin suorittaminen)
- kestävän kehityksen mukainen toiminta

.(Savon ammatti- ja aikuisopisto / Marata (Savonia))

6. Kahvila työpaikkana 2 (KAHVI2)

- opiskelijalla tulee olla voimassa oleva salmonellatodistus ennen opintojakson alkamista
- keittiötyössä tarvittavat suojavaatteet tulevat Savon ammatti- ja aikuisopistolta
- kasvojen alueella olevat lävistyksset, korut ym. eivät ole sallittuja keittiötyössä
- opetuskerran pituus on n. 4 h / kerta
- opetusta toteutetaan lähiopetuksena ja verkkokurssina
- opintojakso sisältää myös työelämävierailuja

Tavoitteet

Kahvilatoiminnan perusteiden osaaminen.

Keskeiset sisällöt

- kahvilan asiakaspalvelun erityispiirteet
- toimialan tuntemus
- erikoiskahvien ja juomatuotteiden tarjoilu ja myynti
- tuotetuntemus ja vitriinituotteiden valmistus
- omavalvonta, työtilojen puhtaanapito, työturvallisuus ja ergonomia
- kahvilatuotteiden valmistus, hinnoittelu ja esille laittaminen
- kassajärjestelmän ja maksupäätteen käyttäminen
- hygieniaosaaminen (hygieniapassin suorittaminen)
- kestävän kehityksen mukainen toiminta

.(Savon ammatti- ja aikuisopisto / Marata (Savonia))

7. Kahvila työpaikkana 3 (KAHVI3)

- opiskelijalla tulee olla voimassa oleva salmonellatodistus ennen opintojakson alkamista
- keittiötyössä tarvittavat suojavaatteet tulevat Savon ammatti- ja aikuisopistolta
- kasvojen alueella olevat lävistyksset, korut ym. eivät ole sallittuja keittiötyössä
- opetuskerran pituus on n. 4 h / kerta
- opetusta toteutetaan lähiopetuksena ja verkkokurssina
- opintojakso sisältää myös työelämävierailuja

Tavoitteet

Kahvilatoiminnan perusteiden osaaminen.

Keskeiset sisällöt

- kahvilan asiakaspalvelun erityispiirteet
- toimialan tuntemus
- erikoiskahvien ja juomatuotteiden tarjoilu ja myynti
- tuotetuntemus ja vitriinituotteiden valmistus
- omavalvonta, työtilojen puhtaanapito, työturvallisuus ja ergonomia
- kahvilatuotteiden valmistus, hinnoittelu ja esille laittaminen
- kassajärjestelmän ja maksupäätteen käyttäminen
- hygieniaosaaminen (hygieniapassin suorittaminen)
- kestävän kehityksen mukainen toiminta

.(Savon ammatti- ja aikuisopisto / Marata (Savonia

8. Kauneushoidon ja hiusalalan perusteet (KAUNEUS)

Tavoitteet

Hiusten hoito ja pesu. Kampausten alkeet. Ripsien ja kulmien kestovärjäys käsihoito, ehostus.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisällöt muokataan ryhmän kanssa yhdessä. Materiaalimaksu maksetaan ensimmäisellä tunnilla.(Savon ammatti- ja aikuisopisto/ Kauneushoitoala)

9. Koodaus ja robotiikka (KODI)

Tavoitteet

Keskeinen tavoite kurssilla on auttaa opiskelijoita ymmärtämään teknologian rooli yhteiskunnassa sekä pohtimaan omaa käyttäjä-suhdettaan teknologiaan. Kurssi tuo opiskelijoille luovan teknologian kokemuksia ja tarjoaa yhteisöllisen toimintamallin avulla inspiroivan tavan tutkia teknologiaa. Kurssin aika opitaan arkipäiväisten elektroniikkalaitteiden toimintaperiaatteita ja ohjelmoinnin alkeita Kurssi koostuu käytännönläheisistä (hands-on) harjoituksista ja huipentuu ryhmässä toteutettavaan projektityöhön.

Keskeiset sisällöt

Koodaus ja robotiikka -kurssilla käytetään esim. avoimen lähdekoodin Arduino-alustaa, jota ohjelmoidaan ja jonka avulla rakennetaan esimerkiksi robotteja. Opiskelu toteutetaan pienryhmissä ja tarkoituksena on, että kukin ryhmä etenee omaa tahtiaan.

10. Tasty food from the world - maukasta ruokaa maailmalta! (RUOKA)

Tavoitteet

Opiskele eri maiden ruokien ja leivonnaisten valmistamista englanniksi. Jokaisella kerralla eri teema, esim. Intia, Italia, Afrikka, Australia jne.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältö muokataan ryhmän kanssa yhdessä. (Kuopion Talouskoulu)

11. Työturvallisuus- ja tulityökorttikoulutus (TYÖTURV)**Tavoitteet**

Työturvallisuuskortin ja tulityökortin suorittaminen.

Keskeiset sisällöt

Työturvallisuuskorttikoulutuksen hyväksytysti suorittanut saa Työturvallisuuskortin (maksullinen), joka on voimassa viisi vuotta.

Tulityökorttikoulutuksen hyväksytysti suorittanut saa Suomen pelastusalan keskusjärjestön (SPEK) myöntämän määräaikaisen Tulityökortin (maksullinen), jonka haltijalla on oikeus tulitöiden tekemiseen. Korteja tarvitaan mm. rakennusalan ja teollisuuden kesätöitä haettaessa. (Savon ammatti ja aikuisopisto/ Rakennusala)

12. Japanin kieli ja kulttuuri 1 (JAP1)**Tavoitteet**

Perehdytään japanin kielen alkeisiin sekä japanilaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Japanin kielen alkeet sekä japanilainen kulttuuri.

13. Japanin kieli ja kulttuuri 2 (JAP2)**Tavoitteet**

Jatketaan japani kielen alkeista eteenpäin ja syvennetään japanilaisen kulttuurin tuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Japanin kielen alkeet ja japanilainen kulttuuri.

14. Kiinan kieli ja kulttuuri 1 (KIP1)**Tavoitteet**

Perehdytään kiinan kielen alkeisiin sekä kiinalaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Kiinan kielen alkeet sekä kiinalainen kulttuuri.

7.28. Kansainvälinen liiketoiminta

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen (KVL11)

Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen -kurssi avaa kansainvälisen liiketoiminnan kurssikokonaisuuden. Tämän kurssin keskiössä ovat *asiakasnäkökulmat, myynti ja markkinointi* sekä nämä yhteenliittävä *kaupallistamisen kaari*, joka toimii samalla kaikki kurssit läpäisevänä punaisena lankana. Myynnin osalta kurssilla keskitytään myyntitekniikoihin sekä ratkaisumyyntiin, jolla tarkoitetaan asiakkaiden tarpeiden ratkaisemista samalla luottamusta vahvistaen. Kurssilla opiskelijoille muodostuu kokonaisvaltainen kuva kansainvälisen liiketoiminnan osa-alueista sekä niiden yhteydestä ympäröivään todellisuuteen. Aktivoivien harjoitusten ja soveltavien tehtävien yhteydessä omaksutaan lisäksi kurssin sisältöjen kannalta keskeisiä taidollisia valmiuksia sekä yleisempiä tulevaisuuden taitoja.

Tavoitteet

Opiskelija hahmottaa kansainvälisen liiketoiminnan kokonaisvaltaisesti sen eri osa-alueiden kautta sekä ymmärtää niiden yhteydet niin omaan elämään kuin ympäröiviin ajankohtaisiin ilmiöihin. Asiakasnäkökulman, myynnin ja markkinoinnin sekä kaupallistamisen kaaren perusteiden ohella opiskelija omaksuu valmiuksia myös oman talouden hallitsemiseksi ja kohentamiseksi perehtymällä muun muassa sijoitustoimintaan. Kurssin yhteydessä opitaan myös liiketoimintaan soveltuvia esiintymistekniikoita.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- ymmärtää kansainvälisen liiketoiminnan ja liikesivistyksen yhtenä yleissivistävänä näkökulmana ajankohtaisten ilmiöiden tarkasteluun.
- kehittää markkinatalouteen liittyvää ymmärrystään.
- oppii kantamaan paremmin vastuuta omasta taloudestaan ja kasvaa vastuulliseksi kuluttajaksi
- Ymmärtää sijoittamisen merkityksen taloudessa sekä omaksuu siihen liittyviä taidollisia valmiuksia.
- hahmottaa kaupallistamisen kaaren osana kansainvälistä kokonaisvaltaista liiketoimintaa
- oppii ratkaisumyynnin ja asiakkaiden ostoprosessin perusteet ja osaa soveltaa tuota tietämystä myös käytännön asiakaskohtaamisissa
- ymmärtää markkinoinnin rakenteita

Keskeiset sisällöt

- markkinatalous
- liikesivistys osana kansainvälistä liiketoimintaa
- kaupallistamisen kaari
- ratkaisumyynti ja ostoprosessit
- markkinointi
- oman talouden hallinta
- vastuullinen ja eettinen kuluttajuus
- sijoittaminen
- markkinoiden analyysi
- ostoprosessit

Opiskelu ja arviointi

Sovellettavat tieteenalat:

- psykologia
- matematiikka
- yhteiskuntaoppi
- äidinkieli
- ilmaisutaito
- kauppätiede

Kurssin arvioinnista: opiskelijan henkilökohtaisen suoriutumisen arviointi tapahtuu kurssilla neljän tekijän kautta:

1. Prosessin aikainen arviointi: Ohjaaja arvioi läpi kurssin opiskelijan osallistumista ja aktiivisuutta sekä antaa välitöntä rakentavaa palautetta arvion pohjalta. Ohjaaja hyödyntää tässä digitaalisen oppimisympäristön keräämää käyttäjätietoa (oppimisanalytiikka) sekä omia havaintojaan. (Verkko-opetuksessa prosessin aikainen arviointi tapahtuu itsearvioinnin sekä vertaisarvioinnin kautta).
1. Itsearviointi: itsearvioinnin käytäntöjä sovelletaan etenkin puhtaasti verkossa tapahtuvan opiskelun yhteydessä. Itsearvioinnissa tavoitteena on oman oppimisen tarkastelu kurssin aikana: kurssin lopussa opiskelija vertaa kurssin aikana saavutettuja tietojaan ja taitojaan kurssin alussa raportoimaansa pohjatietoon. (Itsearviointia varten digitaaliselta alustalta löytyy erilliset mittarit alku- ja loppumittauksia varten.)
1. Vertaisarviointi: pienryhmissä työstehtävien tehtävien kohdalla pienryhmien tulee arvioida toistensa oppimistuloksia. Jokaisen pienryhmän jäsenen tulee liittää toiselta ryhmältä saatu arvio henkilökohtaiseen digitaaliseen portfolioon
1. Soveltavien tehtävien arviointi: Kurssin aikaisista tehtävistä tärkeimpiä ovat soveltavat tehtävät teemojen ja kurssin lopussa. Näitä ilmiötehtäviä työstehtäviä pienryhmissä. Pienryhmässä työstehtävä ilmiötehtäväkohtainen lopputulos tallennetaan henkilökohtaiseen digitaaliseen portfolioon yhdessä vertaisarvion kanssa.

Lähtökohtaisesti kurssit hyväksytään arvosanoilla "hylätty", "suoritettu", "kiittäen suoritettu". Kurssikokonaisuuden suorittamisen verkko-opiskeluna arvioi Taloudellinen tiedotustoimisto TAT. TAT laatii todistuksen, jossa arvosanat esitetään tässä muodossa. Oppilaitos voi kuitenkin itse päättää tästä poikkeavasta arvosana-asteikosta ja esittää omissa dokumenteissaan arvosanat haluamassaan muodossa. Oppilaitoksen toimesta tapahtuvan hybridiopetuksen kohdalla kaikki arviointi tapahtuu heidän kauttaan.

2. Vuorovaikutus ja neuvottelutaidot (KVL12)

Vuorovaikutus ja neuvottelutaidot -kurssi jakautuu nimensä mukaisesti kahteen osaan: Ensimmäisessä osassa syvennytään ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja vaikuttamisen väyliin. Toinen osuus taas johdattaa konkreettisesti toimivien neuvottelutaitojen omaksumiseen. Kummatkin osat on jaettu kolmeen opiskelua ohjaavaan alakysymykseen, joihin pyritään vastaamaan aktivoivan ja vuorovaikutteisen oppimisprosessin keinoin.

Tavoitteet

Opiskelija ymmärtää rakentavan vuorovaikutuksen edellytykset, tunnistaa erilaisia ilmaisukeinoja -ja väyliä sekä kehittää keskeisiä ihmissuhdetaitojaan. Opiskelija ymmärtää vuorovaikutustaitojen, vaikuttamisen ja verkostoitumisen merkityksen liiketoiminnassa sekä oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan sekä kehittämistarpeita erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija omaksuu myynti- ja neuvottelutekniikoita sekä syventää keskustelu- ja esittämistaitoja.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- tunnistaa vuorovaikutuksen monimuotoisuuden ja ajanmukaiset vuorovaikutuksen keinot
- ymmärtää tunteiden merkityksen osana vuorovaikutusta.
- tunnistaa erilaisia kommunikointityylejä ja hyödyntää tätä tietoa omaan kommunikointiinsa liittyvien taitojen arvioinnissa ja vahvistamisessa.
- ymmärtää neuvottelun merkityksen osana liiketoimintaa sekä oppii neuvottelun eri vaiheet valmistelusta johtopäätöksiin.
- oppii tunnistamaan neuvottelun eron esimerkiksi väittelyyn tai keskusteluun sekä oppii aina määrittelemään neuvottelulle tavoitteen.
- tiedostaa ja omaksuu erilaisia neuvottelutekniikoita.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutuksen moninaisuus
- vuorovaikutus ja tunteet
- vuorovaikutus ja digitaalisuus
- vaikuttaminen ja vaikutusvalta
- kommunikaatiotyylit
- neuvottelutaidot
- neuvottelutekniikat

Opiskelu ja arviointi

Sovellettavat oppiaineet:

- psykologia
- yhteiskuntaoppi
- äidinkieli
- ilmaisutaito
- kauppatiede

Kurssin arvioinnista: opiskelijan henkilökohtaisen suoriutumisen arviointi tapahtuu kurssilla neljän tekijän kautta:

1. Prosessin aikainen arviointi: Ohjaaja arvioi läpi kurssin opiskelijan osallistumista ja aktiivisuutta sekä antaa välitöntä rakentavaa palautetta arvion pohjalta. Ohjaaja hyödyntää tässä digitaalisen oppimisympäristön keräämää käyttäjätietoa (oppimisanalytiikka) sekä omia havaintojaan. (Verkko-opetuksessa prosessin aikainen arviointi tapahtuu itsearvioinnin sekä vertaisarvioinnin kautta).
1. Itsearviointi: itsearvioinnin käytäntöjä sovelletaan etenkin puhtaasti verkossa tapahtuvan opiskelun yhteydessä. Itsearvioinnissa tavoitteena on oman oppimisen tarkastelu kurssin aikana: kurssin lopussa opiskelija vertaa kurssin aikana saavutettuja tietojaan ja taitojaan kurssin alussa raportoimaansa pohjatietoon. (Itsearviointia varten digitaaliselta alustalta löytyy erilliset mittarit alku- ja loppumittauksia varten.)
1. Vertaisarviointi: pienryhmissä työstehtävien tehtävien kohdalla pienryhmien tulee arvioida toistensa oppimistuloksia. Jokaisen pienryhmän jäsenen tulee liittää toiselta ryhmältä saatu arvio henkilökohtaiseen digitaaliseen portfolioon
1. Soveltavien tehtävien arviointi: Kurssin aikaisista tehtävistä tärkeimpiä ovat soveltavat tehtävät teemojen ja kurssin lopussa. Näitä ilmiötehtäviä työstehtäviä pienryhmissä. Pienryhmässä työstehtävä ilmiötehtäväkohtainen lopputulos tallennetaan henkilökohtaiseen digitaaliseen portfolioon yhdessä vertaisarvion kanssa.

Lähtökohtaisesti kurssit hyväksytään arvosanoilla "hylätty", "suoritettu", "kiittäen suoritettu". Kurssikokonaisuuden suorittamisen verkko-opiskeluna arvioi Taloudellinen tiedotustoimisto TAT. TAT laatii todistuksen, jossa arvosanat esitetään tässä muodossa. Oppilaitos voi kuitenkin itse päättää tästä poikkeavasta arvosana-asteikosta ja esittää omissa dokumenteissaan arvosanat haluamassaan muodossa. Oppilaitoksen toimesta tapahtuvan hybridiopetuksen kohdalla kaikki arviointi tapahtuu heidän kauttaan.

3. Globaali markkinatalous (KVL13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt tuvat myöhemmin.

Keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

4. Business-kulttuurit (KVL14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

Keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

5. Etiikka ja lainsäädäntö johtamisessa (KVL15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

Keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

6. Logistiikka ja digitalisaatio (KVL16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

Keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

7. Yrityksen perustaminen ja pyörittäminen (KVL17)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

Keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

8. Slush ja Slush for Youth (KVL18)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

Keskeiset sisällöt

Kurssin tavoitteet ja keskeiset sisällöt valmistuvat syksyksi 2017.

9. Liiketalouden opinnot muissa oppilaitoksissa (KVL19)

Muissa oppilaitoksissa suoritettut liiketalouden opinnot.

Tavoitteet

Määritellään tapauskohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Määritellään tapauskohtaisesti.

10. Ystävyyskouluvierailu (KVL10)

Ystävyyskouluvierailu

Tavoitteet

Tutustutaan ystävyyskouluun ja kohdemaahan asumalla perheen vieraana ja vastavuoroisesti huolehtimalla kouluun saapuvien vieraiden hyvinvoinnista.

Keskeiset sisällöt

Suoritustapa: valmistautuminen ystävyyskouluvierailuun ja vierailun sekä vastavierailun toteuttamiseen.

Opiskelu ja arviointi

Arviointi: Suoritusmerkintä

11. UNESCO-kurssi/ERASMUS (KVL11)

Tavoitteet

Tavoitteet: Kurssilla syvennetään kansainvälisten asioiden tuntemusta..SuoritustapaAktiivinen osallistuminen kurssille.

Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt: Kurssilla saadaan tietoa YK:n ja erityisesti Unesco:n toiminnasta, kulttuurien välisestä viestinnästä ja kansainvälisistä kehityskysymyksistä ta osallistutaan Erasmus-projektin kurssille ja vierailuun

Opiskelu ja arviointi

Arviointi: Suoritusmerkintä

12. Kulttuurista toiseen (KVL12)

Kulttuurista toiseen

KURSSI: Kulttuuritietouden ja kansainvälisyyden kurssi, soveltava

Tavoitteet

Tavoitteena on

- kasvaa avoimuuteen ja ymmärtävään asenteeseen muita ihmisiä kohtaan lähellä ja kaukana
- tutkia kansainvälisten projektien aiheita ja tuottaa materiaalia niistä- orientoida maailmankansalaisuuskurssiin, joka on vapaaehtoinen jatkokurssi tälle kurssille
- valmentaa ammattikorkeakoulu- ja korkeakouluopintoihin usein kuuluviin kansainvälisyys- ja kulttuuritietousopintoihin opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan.

Keskeiset sisällöt

Kurssi suoritetaan henkilökohtaisen opetussuunnitelman mukaan, johon voi kuulua kurssilaisille pidettyjä oppitunteja ja osallistumista tilaisuuksiin ja opintovierailuihin hajautetusti lukio-opiskelun aikana. Lisäksi opiskeluun liittyy kirjallisia tehtäviä. Kurssilaiset osallistuvat koulunsa kansainvälisiin opintokokonaisuuksiin, jolloin ulkomaille suuntautuvasta opintomatkastasta tai ulkomaisen opiskelijavieraan majoittamisesta koituu kulloinkin ilmoitettavia kustannuksia. Kurssilla perehdytään toisen kulttuurin kohtaamiseen laaja-alaisesti. Kurssin työskentelyä voidaan integroida eri oppiaineisiin, esimerkiksi äidinkielen, vieraisiin kieliin, reaaliaineisiin.

Opiskelu ja arviointi

Arviointi: Suoritusmerkintä ja sanallinen arvio

13. Matkalla maailmankansalaisuuteen (KVL13)

Soveltava, koulukohtainen integroiva kurssi: esimerkiksi kielet, maantiede, historia, uskonto. Itsenäisesti suoritettava kurssi, johon kuuluu mahdollisesti joitakin kokoontumisia ohjaajan johdolla ja opintovierailuja tai tilaisuuksia. Edellytykset: KVL12 Kulttuurista toiseen - kurssille osallistuminen (poikkeustapauksissa suoraan tälle kurssille).

Tavoitteet

Kurssi on Suomen YK-liiton Maailmankansalaisen kypsyyskoe- ohjelman sovellus. Opiskelija valitsee itse ohjaajalta tukea saaden rauhaan, kehitykseen, suvaitsevaisuuteen, tasa-arvoon tai oikeudenmukaisuuteen liittyvän aiheen, johon hän tutustuu yksin tai parin kanssa.

Keskeiset sisällöt

Opiskeluprosessiin kuuluu tiedotusvälineiden seurantaa, oppimispäiväkirja, eri tiedonhankintatapojen käyttöä sekä lopputyö. Tärkeää on henkilökohtaisen kontaktin luominen aiheen piirissä esim. haastattelun tai sähköpostin avulla. Lopputyön voi tehdä tutkielmaksi, DVD:ksi, CD:ksi, multimediaohjelmaksi, näytelmäksi, näyttelyksi jne. Kurssin luonteeseen kuuluu työn aihetta ja tuloksia muille suullisesti esittelevä toiminta. Työskentelyssä ovat mahdolliset muut kurssin suorittajat ja ohjaava opettaja.

Kurssi voi myös liittyä koulun kansainväliseen opiskelijavaihto-ohjelmaan.

Kurssi voidaan integroida koulussa opiskeltaviin kieliin siten, että käytetään vieraskielistä lähdemateriaalia tai kohdehenkilöä tai tuotetaan vieraskielisiä kirjoitelmia tms.

Opiskelu ja arviointi

Mikäli opiskelija haluaa työskennellä pääosin englanniksi, hänelle voidaan myöntää oikeus ENA4 -kurssin itsenäiseen suorittamiseen vain kurssin loppukokeeseen (sisältää kielioppitestauksen) osallistumalla. Vaihto-opiskelijaksi pitemmäksi aikaa lähtevälle voidaan räätälöidä tämän kurssin henkilökohtainen opintosuunnitelma.

Arviointi: Suoritusmerkintä tai sanallinen arvio.

14. Länsimaisen kulttuurin lähteillä (KVL14)

Länsimaisen kulttuurin lähteillä

Kurssi on latinan (ja mahdollisesti jonkin muun oppiaineen yhteinen) soveltava kurssi. Kurssilla toteutetaan opintomatka Roomaan, jossa tutustutaan keskeisiin muistomerkkeihin antiikista nyky päivään, ja opiskellaan mm. kulttuurihistoriaa käytännönläheisesti oppiainerajat ylittäen.

Tyyppi: Koulukohtainen soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kreikkalais-roomalaisen kulttuuriperinnön merkityksen länsimaiselle kulttuurille
- huomaa antiikin kulttuurin vaikutuksen eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin
- ymmärtää vastuunsa yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- saa omakohtaisen tuntuman kansainvälisyyteen eurooppalaisessa suurkaupungissa

Keskeiset sisällöt

Toteutustapa: Ennen matkaa opiskelija osallistuu aktiivisesti opintomatkan suunnitteluun ja varainhankintaan sekä laatii tutkielman vierailuohjelmaan kuuluvasta kohteesta. Matkalla opiskelija osallistuu aktiivisesti yhteisiin opiskelutukioihin ja esittää tutkielmansa paikan päällä Roomassa. Matkan jälkeen opiskelija kirjoittaa kurssista loppuraportin. Itsenäinen suorittaminen: Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset: Latinan kurssit LAB3 1 - LAB3 3 on suoritettu. Arviointi: Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Aihekokonaisuudet: Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys, Hyvinvointi ja turvallisuus, Kestävä kehitys, Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, Teknologia ja

yhteiskunta, Viestintä ja mediaosaaminen. Muuta: Opintomatka on opiskelijalle pääosin omakustanteinen

15. Business English (KVL115)

Toisen asteen yhteistyökurssi

Tavoitteet

Määritellään yhdessä kurssin toteuttajan kanssa.

Keskeiset sisällöt

Määritellään yhdessä kurssin toteuttajan kanssa.

16. Affärssvenska (KVL116)

Toisen asteen yhteistyökurssi

Tavoitteet

Määritellään yhdessä kurssin toteuttajan kanssa.

Keskeiset sisällöt

Määritellään yhdessä kurssin toteuttajan kanssa.

7.29. Viestintä

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Median maailma (VIE1)

Median maailma -kurssi on johdattaa laajasti median maailmaan ja kokoaa eri viestimet yhteisesti tarkasteltavaksi. Kurssi sopii johdannoksi eri viestintäkurseille, pohjakurssiksi mediadiplomin suoritukselle ja yleistiedon kartuttajaksi.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediaympäristöönsä ja joukkoviestimien kehitykseen
- perehtyy median rakenteeseen, käsitteisiin, välineisiin ja ilmaisun erityispiirteisiin
- pyrkii tutkivaan otteeseen mediaa kohtaan

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käytetään opetushallituksen Median maailma -verkkokurssin opetus- ja tehtäväaineistoa.

Aineiston osiot tehtävineen ovat

- Minun mediaympäristöni, sisältää mediapäiväkirjatehtävän
- Mediavälineiden kehitys
- Tuotannon taustoja
- Tulkintojen avaruus

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa: Kurssi suoritetaan itsenäisesti. Itsenäinen suoritus tapahtuu verkkomateriaalin avulla (www.edu10.fi/lukiodiplomi/media/#1). Tehtävien palautuksen yhteydessä järjestetään lyhyt palaute tai koonta.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Lehtityön peruskurssi (VIE2)

Lehtityön peruskurssi tutustuttaa sekä lehdistöön että lehtityyppiseen kirjoittamiseen. Se täydentää ja syventää median tuntemusta ja äidinkielen kurssien kirjoittamisen, lukemisen, kuvalukemisen ym. tehtäviä.

Tavoitteet

Kurssilla opiskelija

- tutustuu lehdistöön, sen tehtäviin ja toimintaan eri näkökulmista
- perehtyy toimitustyöhön ja siinä vaikuttaviin tekijöihin
- tutkii ja kirjoittaa erityyppisiä lehtijuttuja
- saa kuvan lehtityön tekniikasta, kuvien käytöstä ja taitosta.

Keskeiset sisällöt

Tutustutaan erityisesti päivittäiseen sanomalehteen ja sen toimintaan. Perehdytään erilaisiin juttutyyppeihin, kuten uutiseen, haastatteluun ja kolumniin. Keskeistä kurssilla on oma lehtityö: lehtijuttujen hankkiminen ja kirjoittaminen. Samalla tutustutaan journalistiseen prosessiin ja sovelletaan sitä: ideoidaan, kerätään aineistoa, työstetään ja muokataan. Pohditaan uutisoinnin kysymyksiä ja periaatteita. Otetaan kirjoittaen kantaa ajankohtaisiin aiheisiin. Jutut viimeistellään julkaisukuntoon mm. koulun verkkolehteä ja painettua lehteä varten. Tehdään yhteistyötä lehdistön, mm. Savon Sanomien, kanssa.

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa: Runsaasti yhteisiä harjoituksia ja omien lehtijuttujen kirjoittamista yksin, pari- tai ryhmätyönä, tutustumiskäyntejä ym.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintä pohjautuu aktiiviseen osallistumiseen ja tehtäviin.

3. Lehtityön jatkokurssi (VIE3)

Kurssi painottuu käytännön toimitustyöhön. Täydennetään ja syvennetään lehtityön peruskurssin tietoja ja taitoja ja sovelletaan niitä omassa lehtityössä ja toimittamalla koulun lehteä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää lehtityön taitojaan mm. omien lehtijuttujen kokoamisella ja kirjoittamisella
- perehtyy kuvituksen ja taiton kysymyksiin
- suunnittelee yhteistyössä koulun lehteä
- perehtyy ja osallistuu toimitusprosessin eri vaiheisiin

Keskeiset sisällöt

Kurssilaisetideoivat ja tekevät omia lehtijuttuja, hankkivat niihin kuvituksen jaideoivat taiton. Omista ja muiden jutuista kootaan koulun painettu lehti. Suunnitellaan lehden taitto ja toimitetaan lehti painokuntoon. Toimitustyössä perehdytään taitto-ohjelman käyttöön. Samalla harjoitellaan juttujen ja kuvien käsittelyä ja muokkaamista. Pyritään myös yhteistyöhön paikallisen ym. lehdistön kanssa.

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa: Kurssiin voi kuulua sekä itsenäistä lehtijuttujen kokoamista ja kuvien hankkimista että yhteistyötä lehden toimittamisessa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintä perustuu tehtäviin ja aktiiviseen toimitustyöhön osallistumiseen.

4. Radiotyön peruskurssi (VIE4)

Radiotyön peruskurssilla opiskelija tutustuu radioviestintään ja oppii radiotyön perustaitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu radioviestinnän perusteisiin ja eri ohjelmatyyppeihin sekä toimittajan muuttuvaan työkuvaan
- opiskelee ohjelman tekemisen ja tekniikan perustaitoja

Keskeiset sisällöt

Kurssilla perehdytään radio-ohjelman tekemisprosessiin: opiskelijat suunnittelevat, käsikirjoittavat ja toteuttavat omia radio-ohjelmiaan. Ohjelmia tehtäessä opiskellaan käytännössä studiotekniikan, nauhureiden käytön ja editoinnin perustaitoja. Kurssiin voi sisältyä vierailuja radioasemilla tai vierailevien asiantuntijoiden opetusta. Kurssitöissä voidaan hyödyntää myös internet-sivuilla julkaistavaa kuva-aineistoa, esim. videoklippejä, ja töitä julkaistaan mahdollisuuksien mukaan paikallisradiossa, koulun omassa toiminnassa, internet-sivuilla ja muissa viestimissä.

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa: Aktiivinen osallistuminen kurssin tehtäviin ja oman ohjelman tekeminen.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi edellyttää aktiivista osallistumista kurssin tehtäviin.

5. Audiovisuaalisen median kurssi (VIE5)

Kurssilla opiskelija vahvistaa ja monipuolistaa toimittajan työskentelytaitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa ja monipuolistaa ohjelman tekemisen taitojaan ja perehtyy lähetyskokonaisuuden rakentamiseen
- osallistuu kurssilla toteutettavan kurssityön tekemisprosessiin

Keskeiset sisällöt

Kurssi suoritetaan osallistumalla aktiivisesti omien ohjelmien tekemiseen. Kurssin aikana opiskelijat myös toteuttavat erikseen sovittavan, jonkin audiovisuaalisen median kautta julkaistavan projektityön, joka voi olla esimerkiksi erikoislähetys tai jokin vaativa ohjelmakokonaisuus. Kurssin aikana on mahdollisesti vierailevien asiantuntijoiden opetusta ja heidän työnsä seuraamista.

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa: Aktiivinen osallistuminen toimintaan ja projektityön tekemiseen.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Edellyttää sovittujen kurssitehtävien suorittamista

6. Viestinnän työ- ja projektikurssi (VIE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on:

- jatkaa ja syventää viestinnän kurssien aiheita
- kehittää omia taitoja ja tarjota kanavia omalle harrastuneisuudelle
- luoda yhteyksiä viestimiin ja työelämään
- kehittää koulun viestintäympäristöä ja tarjota mahdollisuuksia toimia siinä
- osallistua erilaisiin viestinnällisiin projekteihin, tapahtumiin ja hankkeisiin.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältö vaihtelee ja määräytyy em. tehtävien ja tilanteiden mukaan. Sisältö voi liittyä radioon, koulun lehteen, koulun tapahtumiin, erilaisiin kilpailuihin tms. Se voi määräytyä myös opiskelijan omien hankkeiden ja oman kiinnostuksen ja toiminnan mukaan.

Opiskelu ja arviointi

Toteutustapa: Kurssi tarjoaa mahdollisuuden omaan aktiivisuuteen ja omiin valintoihin. Se suoritetaan yleensä itsenäisesti yksin tai ryhmänä. Suorituksesta ja suoritusten sisällöistä sovitaan yleensä koulun kanssa etukäteen. Suoritukseen kuuluu jokin mediatyö, raportointi, arviointi tms.

Arviointi: Suoritusmerkintä pohjautuu aktiiviseen, tavoitteelliseen toimintaan ja siitä annettuun näyttöön.

7.30. Urheiluvalmennus

Oppiaineen tehtävä

Urheilun erityisen tehtävän lukion eli urheilulukion tehtävänä on mahdollistaa opiskelun ja huipulle tähtäävän urheilun yhdistäminen. Urheilun erityistä tehtävää toteutetaan niissä lukioissa, joille Opetusministeriö on myöntänyt urheilun erityisen tehtävän. Urheilulukion opiskelijat suorittavat vähintään 12 kurssia oppilaitoksen opetussuunnitelmassa määritellyjä erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja ts. urheiluvalmennusta tai valmennuksen teoriaopintoja (Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös OKM/45/530/2015, tehty 18.12.2015). Enimmäismäärä Kuopion klassillisessa lukiossa on 18 kurssia. Urheilulukiossa urheilijalla on poislukuoikeus kahdeksaan pakolliseen kurssiin, jos hän on suorittanut vähintään 12 erityistehtäväkurssia.

Suomalaisen urheilun strategiset tavoitteet ovat kansainvälinen menestys, korkeatasoinen osaaminen ja arvostettu urheilu. Toisen asteen urheilun erityisen tehtävän saaneet oppilaitokset ovat tärkeä osa suomalaista urheilujärjestelmää ja siksi niiden toiminta tähtää näihin

samoihin tavoitteisiin. Urheiluoppilaitosten toimintaa koordinoi valtakunnallisesti Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikön Urheiluakatemiaohjelma. Kaikissa erityisen tehtävän saaneissa urheilulukioissa noudatetaan samaa urheiluvalmennuksen opetussuunnitelmaa. Urheilulukiot toimivat kiinteässä yhteistyössä oman alueensa urheiluakatemian kanssa.

Urheiluvalmennuksen arvoperusta

Urheiluvalmennuksen arvoperustassa huomioidaan urheilu, urheilijan polku ja urheilijan kaksoisura.

Suomalaisen urheilun ja urheiluoppilaitosten arvoperustan muodostavat eettisyys, kunnioitus, vastuullisuus ja rehellisyys. Tätä arvoperustaa ohjaavat arvot ovat innostus, intohimo, pyrkimys erinomaisuuteen ja yhdessä tekeminen. (*urheilu*)

Urheilijan polku on kokonaisuus, josta urheiluoppilaitosvaihe muodostaa merkittävän osan. Hyvään kansainväliseen urheilutulokseen pääsemiseksi tämä polun valintavaiheen osa on ratkaiseva. Menestyksen mahdollistajana ovat toiminnan yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, jossa urheilijaa kasvatetaan ottamaan vastuuta omasta urastaan. (*ikä*)

Suomalaisen urheilun yhteinen arvovalinta on urheilijan kaksoisura –ajattelu. Jo urheilu-uran aikana valmistaudutaan urheilu-uran jälkeiseen aikaan huomioimalla urheilu-uran tuomat työelämän valmiudet ja jatko-opintomahdollisuudet. (*kaksoisura*)

Opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Urheiluoppilaitoksissa tapahtuvan valmennuksen tavoitteena on ohjata nuoret urheilijat säännölliseen, päämäärätietoiseen ja vastuulliseen harjoitteluun sekä lisätä elämänhallinnan taitoja. Tämän seurauksena heillä on mahdollisuus kehittyä urheilijoina ja saavuttaa edellytystensä mukaiset tulokset ja menestys. Toimintaa ohjaa urheilija keskiössä –toimintatapa. Lisäksi valmennuksen tulee edistää taitoja kuten systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja aloitteellisuus, jotka tukevat kasvua itsenäisinä ihmisinä, lisäävät opiskelu – ja työelämän taitoja sekä kannustavat heitä liikunnalliseen elämäntapaan. Valmennuksen toteuttamisesta vastaavat osaavat ja koulutetut valmentajat, jotka muodostavat omassa toimintaympäristössä osaamistaan jatkuvasti kasvattavan valmentajayhteisön. Keskeistä on, että lajivalmennuksessa noudatetaan lajiliiton valmennuksen linjauksia ja vastuut sekä työnjako urheilijan laadukkaaseen valmennukseen osallistuvien valmentajien ja asiantuntijoiden välillä on yhdessä sovittu.

Urheiluvalmennuksen yleiset tavoitteet

- Opiskelija kehittyy urheilijana, suorittaa lukio-opinnot ja ylioppilastutkinnon sekä kykenee arvioimaan ja suunnittelemaan jatko-opintomahdollisuuksia.
- Opiskelija ymmärtää systemaattisen harjoittelun periaatteet ja sitoutuu määrätietoiseen harjoitteluun. Hänen identiteettinsä urheilijana vahvistuu ja hän kokee urheilun mielekkääksi valinnaksi.
- Opiskelijan oma ajattelu ja päätöksentekokyky kehittyvät. Samalla hän kokee kuuluvansa yhteisöön ja osaa hyödyntää lajien välisen yhteistyön tuomaa tietotaitoa.
- Opiskelija omaksuu urheilullisen elämäntavan ja oikeat elämänhallinnan taidot, jota kautta hän ymmärtää harjoittelun, levon ja ravinnon merkityksen omassa kehitymisessään.
- Opiskelija arvostaa urheilun ideoita reilusta ja sääntöjen mukaisesta kamppailusta.
- Valmennus painottaa urheilijan yksilöllistä kehittymistä harjoittelun kaikilla osa-alueilla.
- Valmennus luo kannustavan ja kehitysmuotoisen ilmapiirin, jossa opiskelijan intohimo urheiluun kasvaa ja urheilu-ura jatkuu myös urheilulukion jälkeen.
- Opiskelijan yhteistyötaidot kehittyvät ja hän kunnioittaa urheilun muita toimijoita. Urheilulukio on osa lajiliittojen valmennusjärjestelmää, jolloin kouluun hakeutuvat lahjakkaat urheilijat ja ammattitaitoiset valmentajat. Järjestelmä pyrkii kehittämään ammattimaisen valmennuksen olosuhteita.

- Lajiliitot ja niiden kautta paikallisten seurojen edustajat ymmärtävät lukio-opintojen merkityksen urheilijan elämässä

Urheiluvalmennuksen yleiset sisällöt

- Kokonaisvaltainen kehittyminen

- valmennus ohjaa opiskelijaa hyviin elämänhallinnan taitoihin sekä ymmärrykseen lukio-opintojen jälkeisistä mahdollisuuksista

- urheilun ja opintojen yhdistämistä tukevat urheilukoordinaattorit, opinto-ohjaajat, opettajat, koulun valmentajat, rehtori, seuravalmentajat ja lajiliitot

- yhteistyön kautta urheilijoille tarjotaan mahdollisuus käyttää opintoja ja urheilua tukevia asiantuntijapalveluita, kuten fysioterapiaa, hierontaa, urheilulääkärin ja urheilupsykologin palveluita sekä ravitsemukseen liittyviä palveluita. Asiantuntijapalvelut painottavat toiminnassaan erityisosaamisalueensa koulutusta ja terveyttä edistävää harjoittelukulttuuria.

- Urheiluvalmennuksen laatu ja määrä

- valmennuksesta vastaavat koulutetut ja ammattitaitoiset valmentajat yhteistyössä mahdollisten henkilökohtaisten valmentajien kanssa

- valmennusryhmä luo laadukkaan ympäristön urheilijan kehitymiselle

- valmennus on ohjattua laji- tai ominaisuusharjoittelua

- urheilulukiovalmennus on osa urheilijan kokonaisharjoittelua ja kokonaisharjoittelun määrän ja laadun tulee vastata kansainväliselle huipulle kehittymisen vaadetta

- urheilulukiolla on toimiva ja aktiivinen yhteistyö lajiliittojen, paikallisten seurojen ja seuravalmentajien kanssa, jossa määritellään oppilaitosvalmennuksen rooli urheilijan kokonaisharjoittelussa

- urheilulukiot laativat yhdessä lajiliittojen kanssa valmennuksen päälinjaukset ja toteuttavat niitä omassa toiminnassaan. Urheilulukiovalmennus ja lajiliiton valmennus toimivat hyvässä yhteistyössä. Urheilulukion valmentajat kuuluvat lajiliittojen valmentajaverkostoon.

- jatkuva valmennusosaamisen lisääminen on osa koulun valmennuksen kehittämistä

- Urheilijana kasvaminen

- valmennus tähtää urheilijoiden itseohjautuvuuteen, jotta urheilijoilla on kyky ottaa vastuu omasta harjoittelustaan ja kehitymisestään lukioiän aikana ja sen jälkeen

- päivittäisessä toiminnassa on huomioitu psyykkisen valmennuksen periaatteet. Ne ilmenevät muun muassa

- jatkuvana vuorovaikutuksena urheilijoiden ja valmentajien välillä
- valmentajan tilanneherkkyytenä, jossa valmentaja osaa tunnistaa kriisitilanteet ja ohjata urheilijaa niistä eteenpäin
- realistisena valmennusohjelmana, jossa urheilijan itseluottamus ja motivaatio kehittyvät harjoittelun myötä
- urheilulukion kurssitarjonnassa, josta on valittavissa psyykkiseen kehittymiseen liittyviä opintoja
- urheilijoiden osallistamisena valmennuksen suunnitteluun ja kehittämiseen

- Urheiluvalmennuksen monipuolisuus

-valmennuksen painopisteenä on laji- ja yleistaitavuuden sekä tarvittavien fyysisten ominaisuuksien kehittäminen perustuen terveyttä edistävään valmennuskulttuuriin

-valmentajien monipuolisen osaamisen kehittäminen eri lajien valmentajien yhteistyön kautta

Urheiluvalmennuksen lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt

Urheilulukioden lajikohtaiset tavoitteet ja sisällöt perustuvat lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin. Nämä yhdessä urheilulukioden yleisten valmennuksen tavoitteiden ja sisältöjen kanssa muodostavat suomalaisen urheiluoppilaitosvalmennuksen linjaukset.

Urheiluvalmennuksen järjestäminen

Valmennuksen järjestämisen tavoitteena on luoda kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö.

- Valmennuksesta vastaavat ammattitaitoiset valmentajat yhteistyössä mahdollisten henkilökohtaisten valmentajien kanssa.
- Valmennus järjestetään mahdollisimman hyvissä olosuhteissa hyödyntäen asianmukaisia ja nykyaikaisia välineitä sekä menetelmiä.
- Valmennus on suunniteltua ja siinä on huomioitu yksilöllisen kehittymisen tarpeet.
- Lajiharjoittelun lisäksi urheilulukiovalmennus sisältää monipuolisen taidon ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelua sekä kannustaa omatoimiseen harjoitteluun.
- Urheilulukiovalmennus on kiinteä osa urheilijan henkilökohtaista valmennussuunnitelmaa. Joissakin tapauksissa urheilulukiovalmennus voi vastata kokonaisuudessaan urheilijan harjoittelusta.
- Urheilulukio tarjoaa valmennusta vähintään kolmesti viikossa pääsääntöisesti aamupäivisin lukuvuoden jokaisessa jaksossa.
- Valmennusryhmien koot ovat tarkoituksenmukaisia ja ryhmiä muodostettaessa huomioidaan lajien erityispiirteet sekä eroavaisuudet urheilijoiden yksilöllisessä kehityksessä.
- Urheilulukio mahdollistaa urheilijan elämää tukevia tukipalveluita, kuten terveellisen kouluruoan ja välipalan sekä mahdollisuuksien mukaan asumispalveluita.
- Urheilulukio mahdollistaa yhdessä urheiluakatemiaa kanssa urheilijan tarvitsemia asiantuntijapalveluita.
- Urheilulukio vastaa urheilun ja opiskelun koordinoinnista resursoimalla oppilaitoksen tai paikallisen urheiluakatemiaa urheilukoordinaattorille riittävän työajan tehtävän laadukkaaseen hoitamiseen.

Toimintatapa

Urheilulukion toimintatapa kannustaa jatkuvaan itsensä kehittämiseen, yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen reilun pelin hengessä.

- Opinto-ohjaus on kiinteä osa urheilulukion valmennusta ja se tukee urheilijan kaksoisuraa.
- Urheilulukio mahdollistaa yksilölliset opintosuunnitelmat ja lukiokurssien monimuotoiset suoritusmahdollisuudet kuten itsenäiset suoritukset sekä verkko- ja etäopinnot, mahdollisuuksien mukaan myös kesäaikoina.
- Opiskelu urheilulukiossa mahdollistaa urheilijan elämäntapaa tukevan päivärytmin.
- Urheilulukiolaisen on mahdollista suorittaa opinnot joustavasti 2-4 vuodessa.
- Urheilulukio on kiinteä osa paikallista urheiluakatemiamia.
- Urheilulukio tekee aktiivisesti yhteistyötä paikallisella ja valtakunnallisella tasolla muun muassa urheiluseurojen, henkilökohtaisten valmentajien, ammatillisten urheiluoppilaitosten, muiden urheilulukioden, urheiluopistojen, lajiliittojen sekä Suomen Olympiakomitean ja Paralympiakomitean kanssa. Toimivasta tiedonkulusta eri toimijoiden välillä on jokainen toimija vastuussa.

- Toimiva yhteistyö mahdollistaa valmennuksen vastuista sopimisen ja kouluvalmennuksen roolin määrittelemisen osana urheilijan kokonaisharjoittelua.
- Laji- ja koulukohtaisesti tehdään myös kansainvälistä yhteistyötä.

Lukio-opetuksen aihekokonaisuudet urheiluvalmennuksessa

Lukion arvoperustaa syventävät opetussuunnitelman perusteissa esitettävät aihekokonaisuudet, jotka ovat kannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Yhteiseksi nimittäjäksi aihekokonaisuuksissa urheiluvalmennuksen näkökulmasta nousee urheilijan oman vastuun, aktiivisuuden ja itseohjautuvuuden merkitys.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Aihekokonaisuuden tavoitteena on kasvattaa urheilijoita osallistuviksi ja vastuuta kantaviksi kansalaisiksi. Tavoite toteutuu, kun urheilija ottaa vastuuta omasta ja harjoitteluryhmänsä urheiluvalmennuksesta osallistumalla aktiivisesti ja positiivisesti asennoituen valmennustapahtumiin. Aktiivinen kansalaisuus merkitsee myös osallistumista ja vaikuttamista paikallisella ja valtakunnallisella tasolla tai jopa globaalisti urheilun kilpailu- ja järjestötoimintaan. Toiminta voi tapahtua aktiiviurheilijana tai muissa urheilun tehtävissä, esimerkiksi seuratoiminnan kautta hallinto-, tuomari-, ohjaus- ja valmennustehtävissä. Urheilija oppii monia työelämässä tarvittavia taitoja valmennuksessa. Tällaisia ovat esimerkiksi tavoitteen asettaminen ja vastuunottaminen.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Lukioyhteisössä tulee luoda edellytykset osallisuuden, keskinäisen tuen ja oikeudenmukaisuuden kokemuksille. Aihekokonaisuus kannustaa toimimaan hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta. Urheiluvalmennus kykenee toteuttamaan tätä aihekokonaisuutta luomalla harjoitustilanteet yhteistoiminnallisiksi eri työtapoja vaihdellen; pienryhmä- ja ryhmätyöskentelyt sekä joukkueharjoitukset tarjoavat luonnollisen sosiaalisen ympäristön tavoitteiden toteuttamiseksi. Kaikessa toiminnassa korostetaan sekä yksilön että toimintaympäristön psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta. Tärkeintä on luoda harjoitustilanteisiin arvostava ja toisia kunnioittava toimintaympäristö, joka mahdollistaa urheilijan kokonaisvaltaisen kehittymisen.

Kestävä elämäntapa ja globaali vastuu

Kestävän elämäntavan ja globaalin vastuun päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet. Urheiluvalmennuksessa keskitytään siihen, että urheilijan omilla eettisillä, käytännön ja ammatillisilla valinnoilla on merkitystä hänen omalle ja hänen lähiympäristönsä sekä koko maapallon tulevaisuudelle. Reilun pelin periaatteet, antidopingtoiminta ja muu päihteettömyys korostuvat jatkuvana ”avaimena” kohti nuoren opiskelun, urheilun ja elämän hallintaa.

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys

Lukion tulee vahvistaa opiskelijan myönteistä kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta. Toimintakulttuuria kehitettäessä kiinnitetään huomiota lukioon kulttuuriympäristönä ja hyviin tapoihin sekä lukion omiin traditioihin, juhliin ja muihin tapahtumiin. Opiskelija itse pyrkii toimimaan aktiivisesti liikuntakulttuurin edistämiseksi paikallisesti, alueellisesti ja jopa valtakunnallisesti. Lisäksi urheiluvalmennuksen tavoitteena on kannustaa urheilijoita monikulttuuriseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Monilukutaito ja mediat

Monilukutaito ja medioiden toiminnan ymmärtäminen ovat urheilijalle tärkeitä taitoja. Käytännön harjoituksissa, kilpailutilanteissa ja muissa edustustehtävissä urheilija tarvitsee mediataitoja.

Varsinkin edustaessaan koulua, urheiluseuraansa tai maajoukkueissa Suomea, urheilija vaikuttaa viestintätaitoillaan median kautta suurempiinkin kansalaisryhmiin. Opiskelijan on ymmärrettävä, miten erilaisissa tilanteissa viestitään ja miten eri välineitä käytetään. Urheiluvalmennus antaa mahdollisuuden harjoittaa taitoja turvallisessa sosiaalisessa ympäristössä, jossa palaute toiminnasta on välitöntä ja helposti saatavaa. Lisäksi valmennusryhmä luo otollisen ympäristön oppia mediataitoja toistuvissa vuorovaikutustilanteissa.

Teknologia ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuteen liittyviä kysymyksiä konkretisoidaan tutustumalla eri alojen teknologioihin. Urheiluvalmennuksessa voidaan harjoitteluun liittyen tutustua hyvinvointiteknologian mahdollisuuksiin fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäjänä, terveystietoihin ja -kyselyihin sekä yleensä fyysisen kunnon eri osa-alueiden arviointiin joko suorilla tai epäsuorilla mittausmenetelmillä. Oman harjoittelun seuranta, lajiantalyysit ja lajioimaisuusmittaaminen antavat lisäksi oivan mahdollisuuden teknologian hyväksikäyttöön.

LAJIKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT

IIHHTO

Tavoitteet

Maastohiihtovalmennuksen tavoitteena on monipuolisten ja uusienkin valmennusmenetelmien oppiminen. Perusominaisuuksien harjoittaminen, taitojen opettaminen ja hiominen, asenteiden kasvattaminen. Yleinen motivoiminen. Uusien sisältöjen löytäminen harjoitteluun.

Painotus kuukausittain

- Elo-lokakuu: PK2 Lihaskestävyyden kehittäminen lajinomaisesti, joka toimii myös hyvänä tekniikkaharjoitteluna. Voimanhankinnan tärkein kausi, myös nopeusvoimaominaisuuksien osalta. Kovat harjoitukset ja niistä palautuminen.
- Marras-joulukuu: valmistava kausi Lajikestävyyden ja -tekniikan kehittäminen. Totutteluvaiheen jälkeen lisätään vähitellen vaihtelevia ja kilpailunomaisia harjoituksia. Voima ja lajivoimaharjoitukset säilyvät ylläpitävinä.
- Tammi-maaliskuu: kilpailukausi Harjoitukset ovat kilpailuun valmistavia ja peruskestävyyttä ja voimaominaisuuksia ylläpitäviä. Taloudellisen ja nopean kilpailuvauhdin automatisointi. Kilpailuun valmistautumisessa otetaan huomioon urheilijoiden yksilölliset tarpeet.
- Huhtikuu: Kilpailu-/siirtymäkausilajikauden jatkaminen ja joustava siirtyminen peruskuntokauden harjoitteluun. Monipuolista ja palauttavaa harjoittelua. Eri lajeihin tutustumista.
- Toukokuu: PK1 Luoda vahva pohja tehostuvalle harjoittelulle. Yleisharjoittelua.

JALKAPALLO, POJAT

Yleistä:

- Valmennusta on viisi kertaa viikossa. Maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin kello 8-9:20
- Harjoituspaikkoina ovat Kuopion keskuskentän jalkapallostadion, Kuopiohalli, keskuskentän kuplahalli, Kotkankallion väestönsuoja sekä uimahalli.
- 1-2 ja 5. jaksot on kilpailukautta, 3. jakso on ylimenokausi sarjatoimintaan nähden, 4. jakso sarjaan valmistava/kilpailukausi.

Tavoitteet:

- Henkilökohtaisten pelitaitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittäminen.
- Urheilijan kasvattaminen vastaamaan omasta urheilijanurastaan: harjoittelun laatu, koulu, ajankäyttö, ravinto, lepo, lihashuolto, ihmissuhteet. Pelaajat ovat matkalla kohti kansallista ja kansainvälistä huippua. Matka huipulle ei onnistu ilman elämän kokonaisvaltaista hallintaa.

Valmennuksen sisältö:

Valmennuksessa keskitytään pelaajan henkilökohtaisen pelinopeuden kehittämiseen. Pelaajat tekevät pääsääntöisesti pallollisessa taitoharjoittelussa oman pelipaikkansa vaativia harjoitteita. Harjoittelusta noin puolet tapahtuu erilaisilla pien- ja teemapeleillä, loppuosa harjoittelusta valmistavaa/palauttavaa/pallollista taitoharjoittelua

1. ja 2. JAKSO Kilpailukausi on rankimmillaan ja kauden ratkaisupelit ovat käsillä Jakson harjoittelun painopistealueet:

- pallon hallinta maassa ja ilmassa
- I-kosketus
- pitkä- ja lyhyt syöttö
- maalinteko
- pelaaminen ilmassa
- fyysinen harjoittelu on palauttavaa
- palautekeskustelut

3. JAKSO Ylimenokausi Lääkärintarkastukset Jakson harjoittelun painopistealueet:

- fyysiset testit jakson alussa ja lopussa
- aerobian kehittäminen
- perus- ja nopeusvoiman kehittäminen
- juoksutaidon kehittäminen
- yleisliikuntataitojen kehittäminen
- pallon hallinta maassa ja I-kosketus

4. JAKSO Sarjaan valmistava kausi/kilpailukausi alkaa

- pallon hallinta ilmassa ja maassa
- lyhyt syöttö
- maalinteko
- nopeusvoima

5. JAKSO Sarjakausi

- pallon hallinta maassa ja ilmassa
- pitkä ja lyhyt syöttö
- maalinteko
- pelaaminen ilmassa
- juoksunopeuden kehittäminen

JALKAPALLO, TYTÖT

YLEISTÄ

Aamuharjoitukset pidetään ma, ke, pe aamuina. Harjoittelupaikkoina käytämme Keskuskenttää, Kuopio-hallia, Uimahallia sekä Kotkankallion väestösuojaa.

TAVOITTEET

Aamuharjoitusten tavoitteena on luoda joustava ja toimiva yhteistyö opiskelun ja urheilijan kokonaisharjoittelun kanssa. Aamuharjoitusten avulla pyritään urheilijalle antamaan kyky yhdistää opiskelu tehokkaan ja laadukkaan harjoittelun kanssa. Samalla pyritään jokaisen urheilijan kanssa käymään läpi hänen vahvuutensa urheilijana sekä heikkoudet, mihin ko. urheilijan tulisi kiinnittää eritoten huomiota, varsinkin omaehtoisessa harjoittelussaan.

KAUSISUUNNITELMA

Kausisuunnitelmassa pyritään ottamaan huomioon eri pelaajien erilaiset lähtökohdat. Ryhmässämme toiset pelaajat ovat edistyneet lajissaan huomattavasti pidemmälle kuin toiset. Tämä vaatii sen, että ryhmä on kauden aikana jaettava ainakin kahteen, jos ei jopa kolmeen

eri harjoitteita tekävään ryhmään. Jokaisella ryhmällä on oma ohjelmansa. Tämän vuoksi opetussuunnitelmaa ei kykene jaottelemaan perinteisesti (ylimenokausi, perukuntokasi I ...), vaan jaottelemme TEEMOITTAIN sen seuraavasti

- ”pelaaja pallon kanssa” ja sen harjoittaminen
- ”pelaaja ja pelikaveri pallon kanssa” ja sen harjoittaminen
- ”pelin eri osa-alueet” ja niiden harjoittaminen
- ”pelaaja ja joukkue” ja sen harjoittaminen
- ”fyysiset ominaisuudet” ja niiden harjoittaminen

TOTEUTUS

Harjoituksissa pyrimme siihen, että urheilija tekee mahdollisimman paljon harjoitusten aikana. Huomio kiinnittyy siihen, että urheilija tekee aina parhaansa. Tämän tavoitteena on opettaa urheilijalle, että vain keskittymällä 100 % asiaan, kykenee tekemään laadukkaan suorituksen. Valmentajan ehdottomana tehtävänä on korjata suorituksia ja vaatia urheilijoilta aina paras mahdollinen keskittyminen. Virheitä saa tulla, mutta välinpitämätöntä suoritusta ei hyväksytä. Suoritukset on tehtävä aina perusteellisen tarkasti.

Harjoittelussa edetään vaikeusaste kerrallaan. Jokaista asiaa harjoitellaan niin kauan, että se alkaa sujua hyvin. Näin urheilijalle voidaan antaa sama harjoitus ”kotitehtäväksi”. Aamuharjoittelun yksi tärkeimmistä tehtävistä onkin saada urheilijat hiomaan taitojaan omatoimisella säännöllisellä ja laadukkaalla harjoittelulla.

Harjoittelussa keskitymme

- henkilökohtaiseen pallon hallintaan
- potkutekniikoihin
- pallon haltuunottoon ja ensimmäisen kosketuksen hallintaan
- pääpeliin
- maalintekoon
- ja erilaisiin pienpeleihin (1v1, 7v7....).

Edistyneiden pelaajien kohdalla kiinnitämme huomiota myös

- voimavalmennukseen
- nopeusvalmennukseen
- liikkuvuus- ja ketteryysharjoituksiin
- juoksutekniikan harjoittamiseen

Näiden harjoitteiden kohdalla pyrimme konsultoimaan kaupungin ”eri tietäjiä”.

JÄÄKIEKKO

Yleistä

- Aamuvalmennukset ovat kolme kertaa viikossa (maanantai, keskiviikko ja perjantai) läpi kauden pois lukien koeviikot
- Jääharjoitukset pidetään Niiralan jäähallissa ja oheisharjoittelu jäähallin kuntosalissa tai Kuopio-hallissa.
- Yhteistyötahoina SJL, ja muut liikuntalukiot, Juniori-KalPa ja KalPa Hockey OyFyysiset testit ja lääkärintarkastukset suoritetaan jääkiekko valmennuksessa mukana olevalle.
- 1. jakso on seuratoiminnassa sarjaan valmistava, 2-4. jaksot ovat kilpailukautta ja 5. jakso on ylimenokausi sarjatoimintaan nähden.
- Harjoittelussa huomioidaan kilpailukauden eri vaiheet ja kuormitukset. Jaksotasolla pyritään ottamaan huomioon pelaajien oma vireystila ja valmius omaksua uusia asioita. Kilpailukauden ollessa rankimmillaan harjoitukset ovat helpommin omaksuttavia – suurelta osin jopa palauttavia.

Tavoitteet

- Henkilökohtaisten lajitaitojen, pelikäsityksen ja fyysisten valmiuksien kehittäminen. Pelaajat ovat matkalla kohti kansallista ja kansainvälistä huipputasoa, joten valmennustapahtuman vaatimustaso ja suoritusten laatu on oltava korkea.
- Urheilijan uran rakentaminen, urheilijan vastuu itsestään: ajankäyttö, ravinto, lepo, terveet elämäntavat. Henkilökohtaisten lajitaitavuuden kehittäminen joka osa-alueella – valmentajan palaute ja siitä aiheutuvat kehittämistoimenpiteet. Seuravalmennuksessa ei kilpailutoiminnan alkaessa jää riittävästi aikaa henkilökohtaiseen harjoitteluun, joten koulun aamuvalmennuksella on taidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen iso merkitys. 1-3 vuosikurssin opiskelijoilla ei yleensä ole mahdollisuutta harjoitella kahdesti päivässä.

Sisältö (mitä harjoitellaan)

- Vuosikohtaiset painotusalueet perustuvat pelaajien ikään ja yksilöllisen harjoittelun toteuttamiseen.
- Fyysiset valmiudet ja niiden kehittäminen testitulosten perusteella

Jaksokohtaiset sisällöt:

- 1. jakso: tuntuman otto, lähtötason kartoitus, peruslajitaitoharjoittelu
 - Luistelu: perustaitojen harjoittelu, voimankäyttö ja liikeratojen opettelu, teränsäkäyttöharjoittelua ja luistelun perusharjoituksia
 - Taito- ja tekniikkaharjoittelu: kiekonkäsittelyä, liikkumista kiekon kanssa ja ilman, kiekon suojaus, perustaitojen ja tekniikoiden harjoittelua
- 2. jakso: otollinen jakso kovempaan harjoitteluun, koska vireystila on hyvä
 - Pelikäsitys: pelitilanneroolit, tärkeää kehittää eri pelitilanneroolien taitotekijöitä, suunnanmuutospelaaminen (puolustuksen ja hyökkäyksen tasapaino), pienpeliharjoittelua normaalipelinä tai vaihtelevilla säännöillä ja teemoilla.
 - Huomioi: 1. jakson asioiden toteuttaminen pelinomaisesti.
- 3. jakso: kilpailukausi on kovimmillaan, joten harjoitteet helposti omaksuttavia ja kevyempiä
 - Laukaus ja maalinteko: omat laukaisuharjoitukset esim. paikaltaan, suoraan syötöstä, harhautuksen jälkeen jne, laukausosiot: esim. toinen pääty: 2 maalia, 4 miestä ja paljon kiekkoja.
 - Huomioi: Oma vaatimustaso oltava suoritusten laadun suhteen korkea.
 - Kokonaiskuormitus huomioitava
- 4. jakso: vireystila hyvä, kilpailukausi huipentuu ratkaisupeleihin – ajatukset seurajoukkueen tekemisissä
 - Ison jään pelikäsityksen (vrt. 2. jakso) sekä
 - Laukauksen ja maalinteon (vrt. 3. jakso) pelinomainen harjoittelu, joka tukee pelaajia seurajoukkueiden tärkeissä ratkaisupeleissä.
 - Huomioi: Harjoittelun tulee tukea pelaajien onnistumisia peleissä.
- 5. jakso: oheisharjoittelu jään ulkopuolella, eri oheislajeja mahdollisimman monipuolisesti
 - harjoittelu painottuu fyysisten valmiuksien kuten esimerkiksi voiman, lihaskestävyyden ja aerobisen kestävyyskehittämiseen.
 - Taidon kehittäminen maila- ja pallopelien avulla.

Viikkorytmi:

- Maanantai: Perustaito ja teholtaan palauttava harjoitus, koska sarjapelit painottuvat viikonloppuun.
- Keskiviikko: Yksilötaitojen harjoittelua. Teho määräytyy eri harjoitteiden luonteen, sekä sarjaohjelman mukaan.
- Perjantai: Yksilötaitojen harjoittelua. Harjoituksen teho on alhaisin viikonlopun sarjapelien takia.

LENTOPALLO, POJAT

Yleistä

- harjoitukset ovat kolmena aamuna (ma, ke, pe) viikossa lukuun ottamatta koeviikkoja
- lajiharjoitukset pidetään joko Kuopiohallissa tai Studentian salissa yliopistolla
- oheisharjoittelu uimahallissa, Kotkankalliossa tai Kuopiohallin kuntosalissa

Tavoitteet

- urheilun ja opiskelun yhdistäminen mielekkäällä tavalla
- harjoittelun ohella vastuun ottaminen muilla tärkeillä osa-alueilla (mm. terveet elämäntavat, lepo, ravinto, lihashuolto jne.)
- lajitaitavuuden kehittyminen ja fyysisen harjoittelun perusteiden oppiminen

Sisältö

- pääpaino jatkuvasti lajitekniikan opettamisessa ja sen soveltamisessa eri pelitilanteisiin
- muu painotus perustuu pelaajan ikään, harjoitustaustaan ja sen hetkiseen rooliin omassa seurajoukkueessaan

Jaksokohtaiset sisällöt :

- I jakso : lähtötason kartoitus, lajitaidoissa tekniikan harjoittelua etenkin sormilyönnissä, hihalyönnissä ja aloitussyötössä. Pienpeleissä (1vs.1 ja 2vs.2) selvitetään pelaajan pelikäsitystä. Paljon toistoja melko alhaisella rasitustasolla.
- II jakso : lajitaidoissa tekniikan harjoittelua etenkin kenttäpuolustuksessa, hyökkäyksessä ja torjunnassa. Enemmän peliroolin mukaista lajiharjoitusta. Fyysisen harjoittelun painotus voimaharjoitusliikkeiden opettelussa mm. keppijumpan avulla sekä kuntopallon käytössä. Kilpailukausi on alkanut, joten maanantain harjoitus on joskus luonteeltaan palauttava ja perjantain harjoitus on yleensä fyysiseltä kuormitukseltaan kevyehkö, jos seuraavana päivänä on ottelu.
- III jakso : kilpailukauden raskain vaihe, joten lajiharjoitukset pyritään suunnittelemaan siten, että ne palvelevat pelitapahtumia. Lihashuollon ja palautumisen merkitys kasvaa. Paljon pelinomaisia harjoitteita.
- IV jakso : kilpailukauden loppuvaihe, jossa huomioidaan mahdollisimman tarkasti pelaajien kokonaiskuormitus ja rooli omassa joukkueessa. Pyritään pitämään mieli virkeänä ja vähentämään stressitekijöitä. Lajiharjoituksissa paljon otteluihin valmistavaa tekemistä esim. passaaminen, aloitussyöttö ja vastaanotto.
- V jakso: siirtymäkausi, jolloin voidaan tehdä paljon mm. lajinvaihtoa eli pidetään kuntoa yllä monipuolisella urheilulla. Tämä on hyvää aikaa parantaa vammoja ja toisaalta kehittää niitä ominaisuuksia, joita ei kilpailukauden vuoksi ole voinut painottaa. Esim. tehostettu fyysinen harjoittelu muutama viikko viimeisten pelien jälkeen on paikallaan monille pelaajille.

Normaali viikkorytmi:

- maanantai : lajitekniikoiden harjoittelua, ajankohdasta ja pelaajanohjelmasta riippuen voi olla palauttava tai fyysisesti raskas
- keskiviikko : pelaamista ja pelinomaisia harjoitteita paljon, yleensäpienpelejä (1 vs. 1 ja 2 vs. 2) sovelletuin säännöin
- perjantai : yksilötaitojen ja yleistaidon harjoitusta, kuormitus yleensäalhaisin viikonlopun pelien vuoksi

LENTOPALLO, TYTÖT

Yleistä

- Tyttöjen harjoittelu suoritetaan Urheiluakatemia puitteissa kolmesti viikossa aamuharjoituksina maanantaisin, keskiviikkoisin sekä perjantaisin klo 8 – 10. Poikkeavuuksia viikkorytmiin urheilijoiden kohdalla tekevät luonnollisesti eri jaksot sekä koeviikot. Harjoittelupaikat sijaitsevat lukion välittömässä läheisyydessä Kuopiohallissa sekä yliopistolla Studentia-salissa. Oheisharjoittelussa tytöt käyttävät aktiivisesti myös uimahallia.

Tavoitteet

- Urheilijoiden keskeisimpinä tavoitteina on opiskelun ohessa kehittää lajitaitojaan sekä yleistä koordinaatiota ja motoriikkaa. Yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on myös niveltää opiskelu sekä harjoittelu yhteiseksi kokonaisuudeksi. Urheilijan tulisi oppia ymmärtämään levon, ravinnon ym. merkitys harjoittelussa. Harjoittelulla pyritään myös tukemaan urheiluseuran tarjoamaa harjoittelua tyttöjen omissa joukkueissa.

Sisältö

- Sisällöllisesti harjoittelu jakautuu kahteen osa-alueeseen: fyysiseen harjoitteluun sekä yhteisiin lajiharjoituksiin.
 - fyysinen harjoittelu rakentuu nopeuden ja voiman ylläpitämiseen sekä kehittämiseen. Nopeusvoimaharjoitteita suoritetaan mm. erilaisin aitaohjauksin ja juoksuin. Voiman hankinta on ns. normaalia kuntosaliharjoittelua. Tytöt totuttelevat hieman myös jo levytankoharjoitteluun.
 - lajiharjoittelu painottuu pääasiallisesti yleisiin lajitaitoihin. Myös roolipelaamista painotetaan. Pelaajaa pyritään kehittämään taitojen suhteen niin omasta kuin myös kuusikkopelaamisenkin näkökulmasta.

Jaksokohtaiset sisällöt :

- I jakso : Lähtötason kartoitus. Lajiharjoittelu painottuu lähinnä yksinkertaisten lajitaitojen harjoitteluun. Torjunta-, puolustus-, hyökkäysperusteiden kertaamista sekä opettelua. Urheilijan peli- ja harjoittelukäsitykseen tutustuminen. Fyysinen harjoittelu painottuu lähinnä nopeuden harjoitteluun.
- II jakso :Lajitaidoissa harjoittelu jatkuu kenttäpuolustuksen, hyökkäyksen sekä torjunnan kehittämiseen. Peliroolin mukaista lajiharjoitusta. Myös kuusikkoharjoittelu tulee mukaan ja siinä peliroolien painottamista (keskimiehet, vastaanottajat jne). Fyysinen harjoittelu painottuu voimaharjoitusliikkeiden opetteluun vapailla painoilla sekä kuntopalloharjoitteluun. Myös palautumisen merkitystä painotetaan etenkin pelaajille jotka seurajoukkueissaan ovat suuremmassa pelivastuussa. Tätä toteutetaan oheisharjoittelulla (uinti, venyttely jne.).
- III jakso : Lajiharjoitukset pyritään suunnittelemaan mahd. yksilöllisesti ajatellen raskaan pelikauden tapahtumia. Lihashuollon ja palautumisen merkitys edelleen suuri. Joukkueissaan pienemmissä rooleissa oleville pelaajille pyritään saamaan paljon pelinomaisia harjoitteita sekä harjoitteita joissa toistomäärät ovat suuria. Motivoinnin merkitys vähemmän pelaaville on tärkeä.
- IV jakso : Kilpailukauden loppuvaihe, jossa pyritään huomioimaan mahdollisimman tarkasti pelaajien kokonaiskuormitus ja rooli omassa joukkueessa. Motivointi ja mielen virkeys avainasemassa. Lajiharjoituksissa keskitytään harjoitteisiin, jotka palvelevat peleihin valmistautumista. Fyysinen harjoittelu keskittyy lyhyisiin nopeusharjoitteisiin sekä palauttavaan harjoitteluun.
- V jakso: Siirtymäkausi. Hetkellisen tauon jälkeen fyysisten ominaisuuksien kehittäminen ensisijaisena. Kuntosaliharjoittelua jo hieman suuremmilla kuormilla yksilön harjoitustaustan mukaan. Myös kestävyyyteen panostetaan. Oheisharjoittelussa keskitytään monenlaisiin eri harjoitteisiin, ja pyritään näin lataamaan akkuja tulevaa peruskuntokautta ajatellen. Normaali viikkorytmi:maanantai : Lajitekniikoiden harjoittelua. Palauttava tai fyysisesti raskas. keskiviikko : Pelinomaisia harjoitteita. Yleensä pienpelejä (1 vs. 1 ja 2 vs. 2) sovelletuin säännöinperjantai : Yksilötaitojen ja yleistaidon harjoitusta. Kuormitus yleensä alhainen viikonlopun pelien vuoksi.

MÄKIHYPPY

Yleistä

Urheilulukion valmennuksen yleisenä tavoitteena on opettaa urheilijoita määrätietoiseen ja tavoitteelliseen harjoitteluun, sekä edistää valmennukseen liittyvien monipuolisten asioiden vaikutusten ymmärtämistä.

Urheilupainotteisen opiskelun tavoitteena on myös opettaa opiskelijoita suunnittelemaan ja toteuttamaan omaa elämänrytmiään (esim. lepo/harjoittelu, ruokailu, opiskelun/harjoittelun painottuminen, jne.) henkilökohtaisten tarpeiden pohjalta näin edistää koulun ja valmennuksen yhtäaikaista hoitamista, sekä yleisesti itsenäistä ajattelua. Tavoitteena on myös opettaa urheilijoita ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja harjoittelustaan.

Tavoitteet

- Valmennuksen tavoitteena on täydentää oman henkilökohtaisen valmentajan laatimaa harjoitusohjelmaa ja mahdollistaa urheilijalle parhaat mahdolliset harjoitusolosuhteet. Lukion valmentaja suunnittelee valmennustuntien sisällön henkilökohtaisten valmentajien toiveet huomioon ottaen, sekä toimii linkkinä koulun ja vanhempien välillä.
- Mäkihypyn ja yhdistetyn valmennusryhmässä tämä tarkoittaa lukion valmennustuntien painottumista yleistaitavuuden, elimistön yleisen lihaskunnan ja liikkuvuuden sekä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Tällöin seurojen harjoituksissa voidaan keskittyä lajin kannalta ensisijaisten asioiden kehittämiseen.

Kausisuunnittelu

- Mäkihypyn ja yhdistetyn kilpailukausi painottuu joulukuusta maaliskuun väliseen aikaan, jonka perusteella rakennetaan myös urheilulukion tuntien painotus.
- Elo – lokakuunaikana painottuvat lukioharjoituksissa taito, lihaskunto ja aineenvaihdunta melko tasaisesti.
- Kilpailukauden lähestyessä marraskuussa harjoitukset painottuvat enemmän yleistaitoon ja palauttaviin harjoituksiin. Kevennetyillä harjoituksilla ja monipuolisilla harjoitteilla ylläpidetään mäkihypyssä myös erittäin tärkeää henkistä vireyttä.
- Huhti – toukokuussa harjoittelussa painottuu enemmän peruskunnan kehittäminen ja saavutettujen ominaisuuksien ylläpitäminen, koska tällöin (huhtikuussa) seurojen viikkoharjoituskerrat ovat vähäisiä. Täten lukion valmennustunneilla on varsin tärkeä merkitys, kun valmistaudutaan tulevaan harjoituskauteen.

Viikkorytmi

- Esim. 1 syyskuu.
 - Maanantai: Ap. Peli 30 min + telinevoimistelu 1h (Kuopio-halli)
 - Tiistai: Ip. Laji (mäkiharjoitus Puijo)
 - Keskiviikko: Ap. Peli 45 min + kuntosali 45 min (Kuopio-halli)
 - Torstai: Ip. Laji (mäkiharjoitus Puijo)
 - Perjantai: Ap. Juoksuhyppely lenkki n. 45min + lihahuolto (Puijo)

Eriyttäminen

Jokaiselle laaditaan tarvittaessa henkilökohtainen harjoitusohjelma yhdessä henkilökohtaisen valmentajan kanssa oman tason mukaan. Tehdään lähtötasotestit jokaiselle urheilijalle aina lukuvuoden alussa ja testataan säännöllisesti.

Lajin erityispiirteet

Lajiharjoituksissa säällä on aika ratkaiseva merkitys, mistä johtuen joudumme usein soveltamaan viikkorytmiä ja myös muuttamaan harjoitusten sisältöä.

ALPPIHIIHTO

Yleistä

Mahdollisuus harjoitella kolmena aamuna viikoittain kouluaikana on alppihiihtäjälle merkittävä lisä harjoittelumääriin ja osin myös sitä kautta laatuunkin. Laatu kasvaa, koska voidaan paremmin jaksottaa ja painottaa harjoitukset, kun kertoja saadaan lisää. Pääosin käytämme aamut fyysismotoristen taitojen ja valmiuksien kehittämiseen, koska meidän lajiharjoituksen luominen aamuun on haaste, johtuen pienestä aikaikkunasta, mutta toisaalta se vapauttaa illat sitten

paremmin siihen käyttöön. Kaiken kaikkiaan aamuharjoituksilla on merkittävä rooli, kun halutaan tehdä huippu-urheiluun tähtäävää työtä Lukiolaisten kanssa.

Tavoitteet

- Kokonaisuudessaan Alpin tavoitteet on saada nuoria urheilijoita nousemaan ensin kohti kansallista kärkeä ja tuottaa laskijoita maajoukkueisiin.
- Ikäluokittain tavoitteet on myös Kansainvälisen kärjen pitämisessä lähellä tai jopa olla siellä kärjessä.
- Itse aamuharjoitusten tavoitteet on fyysismotorisella puolella ja sitä kautta antaa lisää mahdollisuuksia ja kilpailukykyä kauteen. Ja toisaalta siinä, että kesän aikana hankitut ominaisuudet saadaan pidettyä mahdollisimman korkealla tasolla kouluajan, koska Alpin kilpailukausi on kokonaisuudessaan koululukuvuoden aikana.

Sisällöt

Harjoituspaikkoina meillä toimii Kuopiohalli, Kotkankallio sekä Puijon maastot niin lumettomaan aikaan kuin lumiaikanakin aamuisin. Syksy on Alpissa tehojakso, missä perusominaisuuksia, joita on hankittu kesän aikana, pyritään jalostamaan lajinomaisiksi. Myös lajiharjoitukset alkavat syksyllä jo Euroopan jäätiköiltä ja olemme varsin paljon pois koulusta tuona aikana. Alpin kilpailukausi alkaa Marraskuun puolivälistä ja jakaantuu talven aikaan kahteen pääjaksoon. Ensimmäinen kestää tuonne Tammikuun loppuun ja toinen alkaa Maaliskuun puolesta välistä kestäen aina Huhtikuun loppuun saakka. Aamuharjoitusten pääpainopiste on nopeuden, nopeusvoiman, nopeuskestävyyden ja riittävän peruskestävyyden ylläpitämisessä kauden aikana. Toki harjoittelemme monipuolisesti, mutta pääpainopiste on niissä. Joudumme matkustamaan paljon ja usein kotiinpaluu on myöhään sunnuntaisin ja näin maanantai aamut ovat usein palauttavia ja huoltavia harjoituksia varten. Kilpailujaksojen välissä teemme myös lyhyen tehojakson fyysismotorisella puolellakin. Keväällä kilpailukauden jälkeen on pääpainopiste kropsen huollossa talven jäljiltä taas kuntoon, aineenvaihdunnan palauttamisessa normaaliin ja hermotuksen tarkistamisessa, jotta kesän harjoituksista saadaan suurin mahdollinen hyöty. Ensimmäisellä jaksolla kilpailukauden jälkeen temmee näin ollen paljon peruskestävyyden harjoittelua, voimaharjoittelua ja huoltoharjoituksia.

TENNIS

Yleistä

Pohjois-Savon Urheiluakatemia on tennisvalmennuksen tarkoituksena on lisätä urheilijoiden harjoittelumahdollisuuksia opiskeluaikana. Harjoitusten tarkoituksena on kehittää monipuolisesti pelaajan teknisiä ja taktisia lajiominaisuuksia kuten myös hänen fyysistä ja psyykkistä kapasiteettiä kilpailutilanteessa. Tennis lajina vaatii pitkäkestoisia harjoituksia ja paljon toistoja. Pelaajan on tehtävä laadukkaita lajiharjoituksia vähintään 10 tuntia viikossa kaudesta riippuen. Laji- ja oheisharjoittelun lisäksi kilpailut ja sarjaottelut pelataan viikonloppuisin, jolloin arkipäivien asema harjoitteluaikoina korostuu. Tenniksen kilpailukausi Suomessa on noin 9 kuukautta.

Akatemian aamuharjoitukset muodostavat todella tärkeän osan pelaajan harjoittelusta. Ne mahdollistavat pelaajalle maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin kahdet lajiharjoitukset. Lajiharjoituksien ohella pelaajien tulee kehittää fyysisiä ominaisuuksia sekä harjoitusta kilpailukaudella. On hyvä muistaa, että tennis on yksilölaji ja pelaajilla tulee olla henkilökohtaiset valmennus- ja kilpailuohjelmat. Opiskeleminen ja harjoittelu urheiluakatemiassa mahdollistaa yksilöllisten harjoittelun ja kilpailuohjelmien toteuttamisen. Akatemian valmennuksen järjestää Kuopion Tennisseura.

Olosuhteet

- Tennisvalmennus tapahtuu sisäkaudella Kuopion Tennisseuran kuplahallissa Niiralan Montussa ja ulkokaudella Väinölänniemen tenniskentillä. Oheisharjoitukset tapahtuvat Kuopio-hallissa, uimahallissa ja Niiralan lähimaastossa.
- Aamuharjoitukset ajoittuvat kello 7:30 ja 10:30 välille maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Aamuharjoituksissa valmennusryhmällä on käytössä harjoitusta kohden 1-2

tenniskenttää. Tiistain ja torstain iltapäiväharjoitusajat riippuvat seuran harjoituskehyksestä. Pelaajien oheisharjoitukset määräytyvät henkilökohtaisten harjoitusohjelmien mukaan.

Suunnitelma lukuvuodelle

- I-jakso
 - Kesän kilpailukausi päättyy elokuun lopussa. Pää tavoitteena ensimmäisellä jaksolla on fyysisten ominaisuuksien parantaminen, etenkin voiman ja kestävyys hankinta. Lajiharjoittelussa pääpainona on tekniikan hiominen, aggressiivisen pelityylin kehittäminen sekä jakson lopulla harjoitusottelut.
- II jakso
 - Lokakuun alun harjoitukset painottuvat fyysisesti raskaisiin lajiharjoituksiin yhdessä voiman ja nopeuden kehittämisen kanssa. Kilpailukauden lähestyessä fyysiset harjoitukset muuttuvat enemmän ylläpitäviksi ja lajiharjoitukset pelinomaisemmiksi. Kilpailukausi alkaa lokakuun puolivälissä kansallisilla kilpailuilla, joista on hyvä hakea tuntumaa ottelupelaamiseen. Sarjakuusi käynnistyy marraskuussa jolloin pää tavoitteena on mahdollisimman hyvä menestys divisioonapeleissä. Syyskauden kilpailuista pää tavoitteena ovat Juniori GP-sarja sekä koululaisten SM-kilpailut joulukuun lopussa.
- III ja IV jakso
 - Kevätkausi on jatkuvaa kilpailukautta huhtikuun puoleenväliin saakka, joten lajiharjoituksissa pääpaino on ottelupelaamisen kehittämisessä. Oheisharjoittelu on fyysisiä ominaisuuksia ylläpitävää ja etenkin tasapainoa ja ketteryyttä kehittävää. Divisioona otteluiden lisäksi kevään pääkilpailuja ovat yleiset SM-kilpailut, junioreiden SM-kilpailut, Pohjoisen alueen aluemestaruuskilpailut sekä juniori GP-sarja.
- V jakso
 - Kilpailukauden jälkeen pääpaino harjoittelussa siirtyy fyysisten ominaisuuksien etenkin voiman ja kestävyys kehittämiseen fyysisesti vaativampaa ulkokautta varten. Lajiharjoittelu alkaa täysipainoisesti ulkokenttäolosuhteista riippuen viimeistään toukokuun puolessa välissä. Lajiharjoittelussa pääpaino on tekniikan ja lyöntivarmuuden hiomisessa ulkopelikautta varten.

SALIBANDY

Yleistä:

Pohjois-Savon Urheiluakatemia salibandyvalmennus järjestetään yhteistyössä Salibandyseura Welhojen kanssa. Harjoittelun päävastuussa on Welhojen valmennuspäällikkö Mikko Tiuhonen. Harjoituksia järjestetään lukuvuoden aikana maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin pl. koulujen loma-aika ja koeviikot.

Pääharjoituspaikkana toimii Kuopiohalli ja muita mahdollisia harjoittelupaikkoja ovat Kotkankallion väestönsuoja, Niiralan uimahalli ja Studentia.

Tavoitteet:

- Yksilö oppii yhdistämään urheilun ja opiskelun.
- Yksilö oppii itse ottamaan vastuuta kokonaisvaltaisesta kehittymisestään urheilijana.
- Aamuharjoittelu tukee seurassa tapahtuvaa joukkueharjoittelua ja on rytmitetty oikein.

Sisällöt:

- Henkinen valmennus:
 - Saadaan yksilö ymmärtämään se etuoikeus, joka hänellä on akatemiaurheilijana.
- Taito- ja fyysinen valmennus:
 - Havainnointi
 - Loukkaantumisia ennaltaehkäisevä oheisharjoittelu. (Polven alueen tukiharjoitteet, lantion ja keskivartalon syvien tukilihasten harjoittelu. Palauttava- ja liikkuvuusharjoittelu.)
 - Nopeus, nopeusvoima ja voima (taidon kautta)

- Lajiharjoittelu:
 - Pelaamisen perusvalmiudet. Painopisteenä pallonkäsittely, pelivalmius ja maalinteko.
 - Pelin opettaminen pelitilanneroolien kautta. Painopiste hyökkäysrooleissa, tilan voittaminen ja tilan tekeminen.
 - Maalivahtien perusvalmiudet ja toimiminen osana viisikkoa.

Jaksot:

- 1. jakso
 - Kilpailuun valmistava kausi.
- 2.-3. jaksot
 - Kilpailukausi.
- 4. jakso
 - Kilpailukausi huipentuu.
- 5. jakso
 - Ylimenokausi, fyysisten ominaisuuksien kehittäminen.

Yleinen viikkorytmi:

- ma: nopeus/nopeusvoima + laji (jos pelejä edellisenä viikonloppuna, niin palauttava)
- ke: oheisharjoittelu + laji
- pe: oheisharjoittelu + laji
- 5. jaksolla yksilöllisemmät ohjelmat.

UINTI

Yleistä

Aamuvalmennustunnit ovat kolme kertaa viikossa, maanantai, keskiviikko ja perjantai. Tunnit on suunniteltu täydentämään oppilaiden vuosittaista valmennussuunnitelmaa. Uintivalmennusryhmä muodostuu kilpauimareista, vesipalloilijoista, taitouimareista ja triathlonista. Harjoittelussa huomioidaan ajoittain lajivaatimukset, muutoin harjoitteet suunnitellaan kehittämään kaikkia lajiryhmiä. Koulun ja lajivalmentajan kanssa yhteistyössä tavoitellaan hyvää opiskelua ja urheilutulosta.

Tavoitteet

Valmennuksen tavoitteena on olla osa henkilökohtaista valmennusohjelmaa. Uintivalmennustunneilla painotetaan liikkuvuutta (käännökset, vedenalaiset liikkeet ja startit), nopeuden ja lihaskunnon parantamista. Kilpailukauden aikana painotetaan lepoa ja lihaskuntoa. Siirtymäkausilla tehdään yhteistyötä muiden lajiryhmien kanssa, käydään henkisen valmennuksen jakso ja kehitetään yleistietämystä omasta kehosta ja sen käyttäytymisestä sekä perehdytään ravintoasioihin.

Kausisuunnittelu

Kilpailun kilpailukaudet painottuvat marras-joulukuuhun (2. jakso), maaliskuuhun (4. jakso) ja kesälomaan. Vesipallon kilpailukausi on marras-kuusta toukokuuhun. Taitouinnin kilpailujaksot ovat samat kuin kilpauima-reilla. Kilpailujaksot ovat jaksosuunnitteluun vaikuttava tekijä.

- I jakso:
 - PKK 1/PKK 2: Muita lajeja, henkinen valmennus 1 vk PKK 1 ja jakson lopussa PKK2 alkaa.
 - Peruskestävyyden parantaminen uinnissa ja lihasvoimaharjoittelussa, liikkuvuus- ja ylinopeusharjoitteet.
- II jakso:
 - PKK2/KVK 1: Jakson lopussa HK –kausi ja sprinttikilpailujen jakso.
- III jakso:
 - PKK 3: Kestävyyden ja nopeuskestävyyden rakentaminen jatkuu.
 - Aamulla harjoitellaan liikkuvuus- ja ylinopeusharjoitteita.

- IV jakso:
 - KVK, HK ja kilpailukausi: Harjoitellaan lyhyen radan pääkilpailujavarten. Vesipallolla play off -kausi.
- V jakso:
 - PKK 4 ja 5: Harjoitellaan pitkän radan kauden ehdoilla. Jaksonlopuksa kauden kovimmat harjoitteluviikot (yleensä leiri).

YLEISURHEILU

Yleistä

- urheilulukion yleisurheiluvalmennus käsittää 3-4 vuoden aikajakson urheilijan urheilu-urasta
- kouluvalmennukseen käytettävä aika n. 6 viikkotuntia
- luonteenomaista ko aikajaksolle on
 - harjoittelumäärän ja tehon kasvaminen vuosittain
 - lajitaitojen ja tekniikan voimakas kehittäminen
 - aineenvaihdunnan perustan kehittäminen
 - perus- ja lajivoiman vuosittainen kehittyminen
 - oman kehon "tuntemisen" oppiminen
 - huippu-urheilija asenteen omaksuminen
 - päämäärätietoisien ohjelmoidun valmentautumisen omaksuminen
- koulun lukuvuoteen sisältyy urheilijan kesäkilpailukauden loppuosa, ylimenokausi, peruskuntokausi I (syksy), hallikilpailukausi, peruskuntokausi II (kevät) ja osa kilpailukauteen valmistavasta kaudesta (huhti-toukokuu)

Tavoitteet

- kouluvalmennuksen tavoitteena on valmennettavien ominaisuuksien ja lajitaitojen kehittäminen, kunkin urheilijan yksilöllisen tarpeen mukaisesti
- kouluvalmennus toimii urheilija-/valmentajaparin valmennustyön tukena
- perusteet valmennustuntien sisällölle saadaan vuosittain urheilija-/valmentajaparin kanssa käytävien keskustelujen pohjalta
- urheilijan valmennuksen ohjelmoinnista vastaa urheilijan henkilökohtainen valmentaja
- valmennustuntien sisällöstä ja urheilijan kehityksestä keskustellaan urheilijan henkilökohtaisen valmentajan kanssa

Sisällöt (mitä harjoitellaan)

Vuosikohtaiset painotusalueet määräytyvät urheilijan harjoitustaustan ja ominaisuuksien kehittymisen perusteella

Jaksokohtaiset painotusalueet

- I jakso
 - palauttava harjoittelu, pallopelit ja tulevan harjoitusvuoden suunnittelu yhdessä urheilija-/valmentajaparien kanssa
- II jakso
 - lihaskestävyys, liikkuvuus, koordinaatio, tekniikka ja peruskestävyys
- III jakso
 - voima, lajivoima, nopeus, koordinaatio, tekniikka ja peruskestävyys
- IV jakso
 - hallikilpailukausi, palauttava harjoittelu, peruskestävyys, lajivoima ja -tekniikka
- V jakso
 - liikkuvuus, lajitekniikka, lajivoima, palauttava harjoittelu
- viikkorytmit sovitaan henkilökohtaisen valmentajan kanssa ja se perustuu valmentajan laatimaan valmennussuunnitelmaan
- suoritettavia harjoituksia ovat lihaskestävyys/ liikkuvuus kuntopiirit, lajitekniikka-koordinaatio-, nopeus-, hyppely/loikka-, voima-, peruskestävyys- ja palauttavat harjoitukset

Lajin erityispiirteet

- jokaisella urheilijalla henkilökohtainen valmennussuunnitelma, jonka toteutumisesta vastaa urheilija-/valmentajapari
- jaksokohtaiset painotusalueet riippuvat urheilijan lajista ja urheilija-/valmentajaparin valitsemasta valmennusfilosofiasta
- urheilulukion valmennuksen tehtävänä on henkilökohtaisen valmentajan työn tukeminen
- viikkorytmi määräytyy urheilijan henkilökohtaisen valmennussuunnitelman perusteella
- urheilija joutuu ottamaan vastuun valmennustuntien ulkopuolisen harjoittelun toteutumisesta lukioon tullessaan
- lukion valmentajan tehtävänä on valmennuksen lisäksi antaa palaute urheilija-/valmentajaparille urheilijan kehittymisestä ja havaitsemistaan puutteista sekä ongelmista

YLEISVALMENNUS

Yleistä:

Kuopion klassillisessa urheilulukiossa opiskelee urheilijoita, joiden lajissa ei ole omaa ryhmävalmentajaa. Nämä urheilijat edustavat kaikkia niitä lajeja, joissa on valtakunnallinen lajiliitto ja kilpailutoimintaan kuuluu vähintäänkin vuosittaiset maan mestaruuskilpailut. Ryhmän suuresta heterogeenisyydestä johtuen kilpailu- ja harjoittelukaudet vaihtelevat ryhmän sisällä suuresti.

Kouluvalmennuksen rooli sisällöllisesti on monipuolisen oheisharjoittelun kautta perusominaisuuksien ja urheilijan puutteiden kehittämisessä. Lajikohtaisten tekniikoiden ja taktiikoiden kehittäminen jää täten seuravalmennuksen tehtäväksi. Siltä osin Kuopion klassillisessa lukiossa yksilölajien ryhmän vuosisuunnitelma noudattaa yleisesti Suomen urheiluoppilaitosten ns. yleisvalmennuksen linjauksia.

Johtuen lajien erilaisuudesta koulun valmennusohjelma ei voi yleisellä tasolla huomioida eri lajien kilpailu- ja harjoituskausia. Eri lajien urheilijat harjoittelevat yhteisessä ryhmässä yhtenevän valmennusohjelman mukaan. Koulun valmennusohjelma keskittyykin perusasioiden kehittämiseen läpi kouluvuoden. Urheilijoiden tärkeimmät kilpailut huomioidaan ohjelmassa urheilijakohtaisina sovelluksina, joista aina sovitaan etukäteen ryhmän valmentajan ja urheilijan välisissä keskusteluissa. Koulun ohjelma pyrkii huomioimaan mahdollisimman hyvin urheilijoiden ja heidän lajivalmentajiensa toiveet. Sopimuksen mukaan urheilijalla on mahdollisuus hyödyntää koulun harjoitusaikoja myös oman lajinsa harjoitteluun. Tällöin urheilijan on osoitettava oma valmentaja, joka valvoo harjoituksia tai hänellä tulee itsellään olla riittävä kokemus ja tietämys itsenäisestä harjoittelusta. Ensimmäisenä lukiovuotena pyritään mahdollisemman paljon noudattamaan koulun omaa valmennusohjelmaa ja osallistumaan aamuisiin koulun valmennustunteihin.

Yksilöllisen valmennuksen tavoitteet

- Kehittää yleisvalmiuksia ja ominaisuuksia tehokkaampiin suorituksiin omassa lajissa
- Oppia säännölliseen ja laadukkaaseen harjoitteluun
- Kehittää kaikessa urheilussa tarvittavia liiketaitoja sekä fyysisiä ominaisuuksia
- Luoda pohjia ja valmiuksia vuosittain lisääntyville harjoitusmäärille (kestävyys, lihaskunto yms.)
- Oppia toimimaan ryhmässä ja arvostamaan muiden lajien urheilijoita
- Oppia ymmärtämään, mitä omassa lajissa edistymiseen huipputasolle vaaditaan
- Oppia harjoittelun rytmittämisen ja harjoitusten rasiustasojen vaihtelun merkitys
- Tuoda monipuolisella yleisharjoittelulla virikkeitä ja ideoita oman lajin harjoitteluun
- Palauttavan ja huoltavan harjoittelun merkityksen ymmärtäminen
- Oppia ymmärtämään omaa kehoaan ja harjoittelun vaikutuksia omaan suorituskyykyyn
- Testien hyödyntäminen harjoittelun seurannassa ja suunnittelussa

Sisällöt

Vuosikohtaiset painotusalueet jakautuvat niin, että

- 1. vuosikurssilla keskitytään kouluvalmennukseen ja lisääntyneeseen harjoittelumäärään totutteluun ja perustekniikoiden oppimiseen.
- 2. vuosikurssilla painopisteenä on harjoitusmäärien kasvattaminen, oman lajin vaatimusten hahmottaminen ja niiden huomioiminen omassa harjoittelussa.
- 3. – 4. vuosikurssilla keskitytään harjoitusmäärien ja intensiteetin kasvattamiseen, vastuun ottaminen omasta harjoittelusta ja oman lajiharjoittelun lisäämiseen.

Valmennus perustuu mahdollisimman monipuoliseen harjoitteluun. Harjoittelun viikkorytmi ohjelmoidaan niin, että yksi harjoitus kehittää puhtaasti jakson painotusalueen mukaista tavoitetta, yksi harjoitus kehittää tavoitetta taidon kautta ja yksi harjoitus on kehoa huoltava ja kuormitukseltaan kevyempi harjoitus.

Jaksokohtaiset sisällöt:

- 1. jakso: painotus liiketaidot, voimaharjoittelun perustekniikat, loikka- ja hyppytekniikat, juoksutekniikka, keskivartalon tuki ja voima, polven ja lantion hallinta
- 2. jakso: voimaharjoittelu (perustekniikat jatkuvat), aerobinen kestävyys ja anaerobinen kynnys, keskivartalon tuki ja voima, polven ja lantion hallinta
- 3. jakso: voimakestävyys ja perusvoima, liiketaitoharjoittelu, koordinaatio, keskivartalon tuki ja voima, polven ja lantion hallinta
- 4. jakso: voimakestävyys, perusvoima, nopeus, kimmoisuus, ketteryys, keskivartalon tuki ja voima, polven ja lantion hallinta
- 5. aerobinen kestävyys ja anaerobinen kynnys, lihaskestävyys, koordinaatio ja kehonhallinta, keskivartalon tuki ja voima, polven ja lantion hallinta

Arviointi

Valmennuskurssit ovat koulukohtaisia soveltavia kursseja ja ne arvioidaan valtakunnallisen opetussuunnitelman suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty.

Vaikka valmennuksen kursseista ei anneta numeroarvosanaa, on tärkeää, että opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta edistymisestään ja kehitymisestään. Lisäksi opiskelijan tulee oppia arvioimaan itse suorituksiaan. Tässä työvälineenä voidaan käyttää esimerkiksi harjoituspäiväkirjaa. Palaute sekä itse- että vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää erilaisia arviointimuotoja kuten itsearviointia, arviointikeskusteluja, observointia, vertaisarviointia sekä erilaisia teknisiä sovelluksia esimerkiksi älylaitteita ja videoanalyysijä.

Valmennuskurssien arvioinnissa tulee huomioida seuraavat asiat

- **opiskelijaa ohjataan arvioimaan säännöllisesti edistymistään asetetuissa tavoitteissa. Näitä tavoitteita ovat muun muassa**
 - laji- ja yleistaidoissa kehittyminen
 - fyysisissä ominaisuuksissa kehittyminen
 - psyykkisissä taidoissa kehittyminen
 - ryhmässä toimiminen ja yhteistyötaidot
 - urheilullinen elämäntapa
 - aktiivisuus ja motivaatio urheiluvalmennukseen osallistumisessa
 - henkilökohtaisen opiskelu- ja valmennussuunnitelman toteuttaminen
- **yksilöllisyys**
 - jokaista opiskelijaa ja hänen kehittymistään arvioidaan yksilönä
 - jokainen opiskelija kasvaa ymmärtämään oman suorituksensa arvioinnin merkityksen

- arviointi perustuu tehtyihin havaintoihin ja mittauksiin suhteessa urheilulukiotoiminnalle asetettuihin tavoitteisiin
- **toiminnan dokumentointi**
- dokumentointi on säännöllistä ja systemaattista niin opiskelija-, valmennusryhmä- kuin oppilaitoskohtaisestikin
- dokumentointi luo pohjan toiminnan seurannalle, arvioinnille ja kehittämiselle

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Urheiluvalmennus (LIV1)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

2. Urheiluvalmennus (LIV2)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

3. Urheiluvalmennus (LIV3)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

4. Urheiluvalmennus (LIV4)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

5. Urheiluvalmennus (LIV5)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

6. Urheiluvalmennus (LIV6)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

7. Urheiluvalmennus (LIV7)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

8. Urheiluvalmennus (LIV8)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

9. Urheiluvalmennus (LIV9)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

10. Urheiluvalmennus (LIV10)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

11. Urheiluvalmennus (LIV11)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

12. Urheiluvalmennus (LIV12)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

13. Urheiluvalmennus (LIV13)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

14. Urheiluvalmennus (LIV14)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

15. Urheiluvalmennus (LIV15)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

16. Urheiluvalmennus (LIV16)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

17. Urheiluvalmennus (LIV17)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

18. Urheiluvalmennus (LIV18)

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Tavoitteet

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Keskeiset sisällöt

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

Opiskelu ja arviointi

Katso kohdasta oppiaineen tehtävä, tavoitteet, sisältö ja arviointi.

7.31. Valmennusoppi**Paikalliset soveltavat kurssit****1. Valmennusoppi (VAP1)**

Kurssia suositellaan urheilulukion opiskelijoille ja muille kilpaurheilusta kiinnostuneille.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmiskehon rakennetta ja toimintaa

- oppii fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys, taito) kehittämisen lainalaisuudet
- osaa laatia harjoitus- ja testaus suunnitelmia
- ymmärtää harjoittelun ulkopuolisten tekijöiden (ravinto, lepo, lihashuolto) vaikutuksista fyysiseen kuntoon
- ymmärtää psyykkisen valmennuksen perusteet

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Urheiluravitsemuksen perusteet (VAP2)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että kurssin jälkeen opiskelija

- hallitsee urheilijan ravitsemuksen perusasiat ja osaa peilata oppimaansa omiin elintapoihinsa ja tunnistaa mahdolliset kehittämisen kohteet
- ymmärtää ravitsemuksen merkityksen urheilijana kehittymisen kannalta, mutta kuitenkin niin ettei ravitsemusasioihin kulu liikaa aikaa ja resursseja.

Keskeiset sisällöt

Käydään läpi terveellisen ruokavalion perusteet urheilijan näkökulmasta. Opetellaan energiaravintoaineiden ja urheilijan kannalta merkittävimpien suojaravintoaineiden lähteet, tehtävät ja urheilijalle sopiva saanti. Käsitellään urheilijan aterioiden koostamista ja sopivaa ateriaritmiä. Pohditaan nesteen merkitystä ja sopivaa määrää. Käsitellään myös eri lajien vaatimuksia ravitsemuksen suhteen. Opetellaan palautumista edistäviä ravitsemustekijöitä sekä ravitsemusta ennen kilpailusuoritusta ja tarvittaessa myös sen aikana. Käydään läpi urheilijan ravintolisä.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin läpäistäkseen opiskelijan tulee pitää ruokapäiväkirjaa 5 päivän ajan ja analysoida se annettujen ohjeiden mukaan sekä suorittaa aiheeseen liittyvä oppimistehtävä. Lisäksi tulee suorittaa hyväksytysti lisätehtävät, jotka opiskelija saa ensimmäisellä oppitunnilla. Tehtävien vastaukset ratkeavat kurssin oppitunneilla.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.32. Liikunta/alppilajit

Opetuksen tavoitteet

Alppiihitovalmennuksen tavoitteena on tukea ja kannustaa huippu-urheilijan uraa tukemalla hänen henkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvuaan. Valmennuksen tarkoitus on luoda kannustava ja kehitysmuotoinen ilmapiiri, jossa opiskelija omaksuu koko elämän kestävän liikunnallisen elämäntavan. Opetuksen tarkoituksena on mahdollistaa urheilijan päivittäisharjoittelu sekä harjoitteluun että opiskeluun liittyvät tukitoimet (opinto-ohjaus, tukiovetus, terveydenhoito jne.) ja antaa urheilijalle samalla laaja yleissivistävä koulutus. Tavoitteena on tasapainoinen nuori, jolla on hyvät elämänhallintataidot ja valmius suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa valmentautumistaan. Valmennusryhmän arvot ja toimintakulttuuri määritellään valmennussopimuksessa, joka

allekirjoitetaan liityttäessä valmennusryhmään. Urheilijoiden saavuttamat tiedot ja taidot mahdollistavat toimimisen seuravalmentajina ja hiihdonohjaajina hiihtokouluissa. Valmennuksen läpikäyneellä oppilaalla on hyvät lähtökohdat hakeutua mm. liikunta-alan jatkokoulutukseen.

Valmennuksessa painotetaan urheilijoiden yleis- ja lajitaitavuuden sekä alppihiihdossa tarvittavien fyysisten ja lajiominaisuuksien kehittymistä. Alppihiihtovalmennuksen tavoitteena on ohjata urheilijoita harjoittelemaan määrätietoisesti ja monipuolisesti, jotta he kehittyisivät alppihiihtäjinä ja monipuolisina liikunnan harrastajina. Jokaiselle urheilijalle tehdään lukuvuoden alussa oma valmentautumissuunnitelma, jossa urheilija kokee onnistuvansa. Psyykkinen valmennus on osa päivittäistä toimintaa ja jokainen urheilija suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivan kilpailuunvalmistautumisohjelman. Urheilija saa monipuolisesti tietoa terveellisten elämäntapojen vaikutuksesta urheilusuoritukseen.

Aihekokonaisuudet ja työtavat harjoitusjaksoittain

Perusharjoittelukausi: elokuu - syyskuu (1. jakso)

Jakson keskeinen tavoite on kehittää alppihiihdossa tarvittavia perusominaisuuksia, joita ovat: perusvoima, taitavuus, nopeus, koordinaatiokyky, notkeus ja kestävyys. Rentousharjoittelu aloitetaan. Lajitekniikkaa harjoitellaan lumileirien aikana Norjan tai Keski-Euroopan jäätiköillä. Valmennussuunnitelmat tehdään tulevalle kaudelle. Teoriaosuuksissa käsitellään muun muassa terveellisiä elämäntapoja (ravitseminen, riittävä yöuni jne.) sekä henkistä valmennusta.

Kilpailukauteen valmistava kausi: lokakuu - marraskuu (2. jakso)

Jakson tavoitteena on hioa lajissa tarvittavat fyysiset ominaisuudet huippuunsa; perusvoimasta siirrytään maksimivoimaan ja nopeusvoimaan. Taito- ja nopeusharjoittelu lisääntyvät edellisestä jaksosta. Lajiharjoittelussa siirrytään kohti kilpailunomaista suoritusta. Jakson aikana lajiharjoittelua toteutetaan lumileireillä kotimaassa ja ulkomailla sekä lumiolosuhteiden salliessa kotirinteessä Tahkolla. Urheilija suunnittelee itselleen sopivan kilpailuunvalmistautumisohjelman sekä kilpailusuunnitelman tulevalle kaudelle yhdessä vastuuvallmentajansa kanssa.

Kilpailukausi I ja kilpailukausi II: Joulukuu - huhtikuu (3. ja 4. jakso)

Jaksot painottuvat lajitekniikan harjoitteluun ja fyysisten ominaisuuksien ylläpitämiseen. Hankitut fyysiset ominaisuudet pyritään ylläpitämään ja siirtämään lajisuoritukseen. Psyykkisen valmennuksen puolella keskitytään rasituksen ja levon kontrollointiin sekä kilpailutilanteen hallintaan. Valmennettavat osallistuvat jaksojen aikana noin 20-30:een kilpailuun yksilöllisen kilpailuohjelman mukaisesti.

Siirtymäkausi ja peruskuntokauden aloitus: huhtikuu - kesäkuu (5. jakso)

Jakson aikana jatketaan lajiharjoittelua loppukevään lumiolosuhteet huomioon ottaen keskittyen perustekniikkaan ja välinetastukseen. Urheilija lepää valmennuksesta noin kaksi viikkoa, jonka jälkeen aloitetaan valmistautuminen seuraavaan harjoittelukauteen. Valmentaja ja urheilija analysoivat menneen kauden kriittisesti ja suunnittelevat tulevaa sen avulla. Kesäharjoitteluohjelmat laaditaan yhteistyössä valmentajan ja urheilijan kanssa. Peruskuntokausi aloitetaan toukokuussa, jolloin painotetaan kestävyyttä ja kestovoimaa. Teoriaosuuksissa käsitellään harjoitusohjelman laatimista, yleistietoa fyysisistä ominaisuuksista ja niiden kehittämisestä. Kesän aikana voidaan toteuttaa lajileirejä tarpeen mukaan.

Arviointi

Arviointi

Alppiihitovalmennuksen kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Arviointi voidaan oppilaan omasta pyynnöstä suorittaa numeroin (4-10). Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä tiedot, taidot ja toimintakyky. Urheilijat testataan Ski Sport Finland ry:n voimassaolevien alpinistitestien lisäksi mm. Cooperin-testillä. Mikäli oppilaalla on selvittämättömiä poissaoloja ei kurssia voida arvostella, jolloin siitä tulee hylätty (i).

Valmennuksen arvosana muodostuu valmennustuntien aikana annetuista näytöistä, suoritetuista testeistä ja urheilumenestyksestä. Lisäksi arvosanaan vaikuttaa itsearviointi, jonka pohjana toimii oppilaan harjoituspäiväkirja. Arvioinnissa korostuu asennoituminen ja harrastuneisuus, jota valmentajat arvioivat havainnoimalla, testeillä sekä oppilaan harjoituspäiväkirjan avulla. Urheilija saa jokaisesta valmennusjaksosta jaksopalautteen.

Kurssien itsenäinen suorittaminen on myös mahdollista, mutta siitä on sovittava aina etukäteen.

Päättöarviointi

Päättöarvosana muodostuu kaikkien kurssien mukaan lasketusta keskiarvosta. Valmentaja voi halutessaan nostaa numeroa.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärestyksessä. Oppilaalla on valittavanaan 17 kurssia alppiihitoa, joista kaksi ensimmäistä LIA01-LIA02 ovat alppilajien valmennusohjelmaan valituille pakollisia liikunnan kursseja. LIA03-LIA17 ovat soveltavia kursseja. LIA16 ja LIA17 toteutetaan yhteistyössä Ski Sport Finland ry:n ja Suomen Hiihdonopettaja ry:n kanssa.

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Monipuolisesti kuntoon (LIA01)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija jatkaa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista. Hän saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan ja myönteisiä liikuntakokemuksia. Kurssin aikana tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin. Opiskelija ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

Keskeiset sisällöt

Kurssin keskeisenä sisältönä ovat fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi. Ulkopalloilu, yleisurheilu, suunnistus ja luontoliikunta sekä uinti ja vesiliikunta mahdollisuuksien mukaan. Kurssi on alppilajien valmennusohjelman valituille pakollinen kurssi.

2. Taitoharjoittelu ja liikkuvuus (LIA02)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija tietää taidon eri osatekijät: sopeutumiskyky, reaktiokyky, tasapaino, ketteryys, yhdistelykyky ja taitavuus. Urheilija tietää miten taidon eri osa-alueita voidaan kehittää ja millaisilla harjoitteilla. Kurssi sisältää monipuolisesti erilaisia taitoja kehittäviä

harjoitteita kuten telinevoimistelua, voimistelua ja tanssia sekä tasapainoilua ja erilaisia koordinaatiosarjoja. Lisäksi käydään läpi sisä- ja ulkopalloilua sekä mailapelejä.

Keskeiset sisällöt

Urheilija tietää liikkuvuuden eri osa-alueet eli yleinen - ja lajikohtainen liikkuvuus, aktiivinen - ja passiivinen liikkuvuus sekä yliliikkuvuus. Urheilija tietää mikä merkitys säännöllisellä venyttelyllä on lihaksen toimintakyvyn ylläpitämisessä. Urheilija osaa kohdistaa venytyksen kaikkiin haluamiinsa lihaksiin. Keskeisinä sisältöinä ovat lihashuolto ja rentoutus. Kurssi on alppilajien valmennusohjelmaan valituille pakollinen kurssi.

3. Alppihiihto/pujottelu I (LIA03)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija hallitsee pujottelutekniikan vapaalaskussa ja tekniikkaradoilla. Urheilija tietää pujottelukäännöksen eri vaiheet.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opitaan taitoharjoitteita, joilla käännöksen eri osa-alueita voidaan kehittää.

4. Alppihiihto/suurpujottelu I (LIA04)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija hallitsee suurpujottelutekniikan vapaalaskussa ja tekniikkaradoilla. Urheilija tietää suurpujottelukäännöksen eri vaiheet.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opitaan taitoharjoitteita, joilla käännöksen eri osa-alueita voidaan kehittää.

5. Nopeusharjoittelu (LIA05)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija tietää nopeuden eri lajit reaktio-, räjähtävä- ja liikenopeus sekä niiden kehittämisen periaatteet. Kurssin tavoitteena on, että urheilija tietää lukuisia eri tapoja harjoitella nopeutta.

Keskeiset sisällöt

Merkittävimmän osuuden harjoittelusta muodostavat erilaiset hyppelyt, spurtit ja yleisurheilun eri lajit.

6. Voimaharjoittelu (LIA06)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija tunnistaa voiman eri lajit; perusvoima, maksimivoima ja nopeusvoima. Urheilija tietää voimaharjoittelun periaatteet ja eri liikkeitä millä kutakin lihasryhmää voidaan harjoittaa.

Keskeiset sisällöt

Urheilija osaa voimaharjoitteluliikkeiden suoritustekniikat ja tunnistaa niihin liittyvät riskit sekä testausmenetelmät.

7. Alppihiihto/vauhtiharjoittelu I (LIA07)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija hallitsee supersuurpujottelutekniikan vapaalaskussa, tekniikkaradalla ja virallisella kilpailuradalla.

Keskeiset sisällöt

Urheilija tottuu vähitellen vauhtiharjoitteluun. Urheilija osaa tutustua rataa mielikuvaharjoittelun avulla. Urheilija tietää super-g:n Fis-säännöt.

8. Harjoitusohjelman suunnittelu, laadinta ja seuranta (LIA08)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija pystyy testaamaan lajissa tarvittavat fyysiset ominaisuudet käytettävissä olevilla testimenetelmillä ja laatimaan testien pohjalta harjoitteluohjelman itselleen.

Keskeiset sisällöt

Urheilija tietää miten eri tekijät (sairastaminen, ylikunto ja niin edelleen) voivat harjoitteluun vaikuttaa ja hän kykenee niiden pohjalta tekemään tarvittaessa muutoksia ohjelmaansa.

9. Fyysisen kunnon osa-alueet ja niiden harjoittaminen (LIA09)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija tietää fyysisen kunnon merkityksen tavalliselle ihmiselle (sydän- ja verisuonisairaudet, ylipaino, psyykkiset tekijät, vanheneminen, työkyky, terveydentilan häiriöt ja niin edelleen), urheilijalle ja ikääntyvälle ihmiselle. Urheilija tietää fyysisen kunnon koostuvan voimasta, kestävyydestä, nopeudesta, taidosta ja liikkuvuudesta ja kuinka mitäkin ominaisuutta voidaan harjoittaa.

Keskeiset sisällöt

Urheilija osaa hermo-lihasjärjestelmän toimintamekanismit ja eri energiantuottotavat. Urheilija tietää mitkä tekijät voivat fyysistä kuntoa heikentää kuten sairastaminen ja ylikunto.

10. Palloilukurssi (LIA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on eri palloilulajien pelitaidon ja -käsityksen kehittäminen ja syventäminen.

Keskeiset sisällöt

Opettaja tarkentaa sisällön yhdessä urheilijoiden kanssa.

11. Alppihiihto/pujottelu II (LIA11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija hallitsee pujottelutekniikan kovassa vauhdissa ja vaativilla radoilla. Urheilija osaa pujottelun Fis-säännöt. Urheilija osaa tutustua rataa mielikuvaharjoittelun avulla ja laatia kilpailutaktiikan. Kurssin tavoitteena on osallistua menestyksekkäästi pujottelukilpailuihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla osallistutaan menestyksekkäästi pujottelukilpailuihin.

12. Alppihiihto/suurpujottelu II (LIA12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija hallitsee suurpujottelutekniikan kovassa vauhdissa ja vaativilla radoilla. Urheilija osaa suurpujottelun Fis-säännöt. Urheilija osaa tutustua rataa mielikuvaharjoittelun avulla ja laatia kilpailutaktiikan. Kurssin tavoitteena on osallistua menestyksekkäästi suurpujottelukilpailuihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla osallistutaan suurpujottelukilpailuihin.

13. Henkinen valmennus (LIA13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija tietää mitkä eri tekijät urheilusuoritukseen vaikuttavat, kuten olosuhteet, koettu kuntotaso, yleisö ja niin edelleen ja kuinka eri tavoin niihin voi reagoida. Urheilijan itsetuntemus lisääntyy. Urheilija hallitsee yleisimmät rentoutumistavat ja mielikuvaharjoittelun.

Keskeiset sisällöt

Jokainen opiskelija tekee itselleen kilpailuunvalmistautumishjelman.

14. Alppihiihto/vauhtiharjoittelu II (LIA14)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija hallitsee syöksylaskutekniikan vapaalaskussa ja radalla. Urheilija osaa hyppytekniikan kummuissa. Urheilija tietää syöksylaskun Fis-säännöt. Kurssin tavoitteena on saada tottumusta kovaan vauhtiin ja halutessaan urheilija voi osallistua vauhtilajien kilpailuihin.

Keskeiset sisällöt

Vauhtilajien harjoittelu ja kilpailut.

15. Kansainvälinen yhteistyö ja kilpailujen järjestäminen (LIA15)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että urheilija rohkaistuu käyttämään eri kieliä ulkomaille suuntautuvilla leireillä tai kilpailumatkoilla ja hän oivaltaa kielten opiskelun tärkeyden. Urheilija voi halutessaan osallistua urheilijavaihtoon alppikoulun yhteistyökoulujen kanssa sekä toimia itse isäntänä vieraileville vaihtourheilijoille tai osallistua kansainvälisten suhteiden hoitamiseen.

Kurssin tavoitteena on, että urheilija osallistuu alppikilpailun tai rinnetapahtuman järjestämiseen ja oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä sekä kehittyy sosiaalisessa kanssakäymisessä. Lisäksi urheilija omaksuu aloitteellisuuden ja yritteliäisyyden toimintatavakseen.

Keskeiset sisällöt

Ulkomaan leirit, kilpailumatkat tai vierailuisäntänä toimiminen. Tapahtumajärjestelyt.

16. Monipuolisesti lumella (LIA16)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tukea urheilijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Urheilija saa laajan käsityksen mitä kaikkea lumella voi harrastaa.

Keskeiset sisällöt

Lajit sovitaan yhdessä urheilijoiden kanssa. Sisältönä voi olla lumiliikunnan eri lajeja, kuten kumparelaskua, lumilautailua, telemarkia ja maastohiihtoa.

17. Alppihiihdon seuraohjaaja (LIA17)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa alppihiihtovalmennuksen perustaidot ja pystyy kurssin suoritettuaan toimimaan ohjaajana seuravalmennuksessa.

Keskeiset sisällöt

Kurssi koostuu seuraavista osa-alueista: alppihiihdon valmentajakoulutus, lasten ja nuorten kasvu ja kehitys, motorinen oppiminen, lasten ohjaamisen perusteet, lasten ja nuorten fyysisen harjoittelun perusteet ja testaus, alppihiihdon perustaidot ja niiden harjoittaminen, harjoitusradat, harjoituksen rakentaminen ja esimerkkiharjoituksia, suksien huoltaminen, lihashuolto, alppihiihtäjien tyyppivammat ja ensiapu.

18. Alppihiihdon I -kurssi (LIA18)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa hiihdonohjauksen perustaidot ja pystyy kurssin suoritettuaan toimimaan hiihdonohjaajana hiihtokeskuksessa. Kurssi keskittyy hiihdonopetuksen perusteisiin ja alppihiihdon omien taitojen kehittämiseen sekä aloittelijoiden / lasten ohjaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältö koostuu seuraavista osa-alueista: alppihiihdon koulutusohjelma, omat taidot, opetusharjoitukset, lasten hiihtokoulu, maastohiihto alppilajien taitopohjan kehittäjänä sekä taito-että teoriallesti.

7.33. Musiikkitieto

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Länsimainen taidemusiikki 1 (MUTI1)

Opiskelija oppii perustiedot musiikin eri tyylikausista ja – lajeista, kykenee valikoivaan, analyttiseen musiikin kuunteluun, hallitsee keskeisen musiikkikäsitemistön, oppii kirjoittamaan musiikista ja integroimaan musiikin muihin oppiaineisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy länsimaiseen taidemusiikkiin sen synnystä barokkiin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan kunkin aikakauden keskeisimpiä tyyliiirteitä, sävellysmuotoja sekä instrumentaali- että vokaalimusiikin ilmentymiä.

Opiskelu ja arviointi

MUTI1 ja MUTI2 kurssit on suoritettava ennen muita MUTI-kursseja.

On suositeltavaa, että kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

2. Länsimainen taidemusiikki 2 (MUTI2)

Opiskelija oppii perustiedot musiikin eri tyylikausista ja – lajeista, kykenee valikoivaan, analyttiseen musiikin kuunteluun, hallitsee keskeisen musiikkikäsitemistön, oppii kirjoittamaan musiikista ja integroimaan musiikin muihin oppiaineisiin.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy länsimaiseen taidemusiikkiin esiklassismista kansallisromantiikkaan.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan kunkin aikakauden keskeisimpiä tyylipiirteitä, sävellysmuotoja sekä instrumentaali- että vokaalimusiikin ilmentymiä.

Opiskelu ja arviointi

MUTI1 ja MUTI2 kurssit on suoritettava ennen muita MUTI-kursseja.

On suositeltavaa, että kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

3. Länsimainen taidemusiikki 3 (MUTI3)

Kurssilla opiskellaan aikakauden ismejä, uusia sävellyskeinoja ja perehdytään tonaalisuuden, harmonian sekä rytmiikan kehittymiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy 1900-luvun ja tämän päivän länsimaiseen taidemusiikkiin ja sen eri ilmiöihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan aikakauden ismejä, uusia sävellyskeinoja ja perehdytään tonaalisuuden, harmonian sekä rytmiikan kehittymiseen.

Opiskelu ja arviointi

MUTI1 ja MUTI2 kurssit on suoritettava ennen muita MUTI-kursseja.

On suositeltavaa, että kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

4. Suomen musiikki (MUTI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija tutustuu erilaisiin Suomessa esiintyviin musiikkikulttuureihin ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja piirteitä. Kurssilla perehdytään eurooppalaisen taidemusiikin vaikutukseen suomalaisessa musiikissa.

Kurssilla opiskellaan suomalaista kansanmusiikkia ja sen eri ilmentymismuotoja, perehdytään suomalaisen taidemusiikin kehitykseen ja tärkeimpiin suomalaisiin säveltäjiin.

Opiskelu ja arviointi

MUTI1 ja MUTI2 kurssit on suoritettava ennen muita MUTI-kursseja.

On suositeltavaa, että kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

5. Maailman musiikki (MUTI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikkikulttuureja ja ymmärtämään musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, ja oppii ymmärtämään, kuinka jokainen kulttuuri määrittelee oman käsityksensä musiikista.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan monipuolisesti maailman eri musiikkikulttuureihin.

Opiskelu ja arviointi

MUTI1 ja MUTI2 kurssit on suoritettava ennen muita MUTI-kursseja.

On suositeltavaa, että kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

6. Afroamerikkalainen musiikki (MUTI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy rytmimusiikin historiaan, sen taustoihin ja kehitykseen 1800-luvun lopusta tähän päivään.

Keskeiset sisällöt

Kurssin painopistealueita ovat blues, jazz, soul ja rock & roll.

Kurssin sisältöihin tutustutaan pääasiassa kuunnellen, soittaen ja laulaen. Kurssin päätyttyä opiskelija tunnistaa aikakausien keskeisimmät tyylipiirteet ja tärkeimmät taiteilijat.

Opiskelu ja arviointi

MUTI1 ja MUTI2 kurssit on suoritettava ennen muita MUTI-kursseja.

On suositeltavaa, että kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

7.34. Musiikinteoria

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Musiikinteoria ja säveltapailu 1 (MUTE1)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja

musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii musiikinteorian ja säveltapailun perusasiat musiikkioppilaitosten Musiikin perusteet 2 – laajuudessa.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan seuraavia osa-alueita: sävelkorkeudet (nuotit ja oktaavialat) g- ja f-avaimella; nuottien ja taukojen aika-arvot; tahtiosoitukset 2/4, 4/4 ja 3/4; kolmimuunteisuus; duuri- ja molliasteikot neljään ylennys- ja alennusmerkkiin sekä erilaisia blues-sävelikköjä; duuriasteikkoiset sekä ylinousevat ja vähennetyt intervallit; kolmisoinnut ja nelisointuja sekä niiden reaalisoitumerkit; transponointi; musiikkisanastoa.

Säveltapailussa harjoitellaan rytmi- ja melodiatapailua, rytmi- ja melodiasanelua, intervallien ja sointujen laulamista ja tunnistamista kuulemalla sekä helppoja elävän musiikin analyysitehtäviä.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

2. Musiikinteoria ja säveltapailu 2 (MUTE2)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija laajentaa musiikinteorian ja säveltapailun perusasioiden osaamistaan. Kurssit MUTE 2 ja MUTE 3 muodostavat kokonaisuuden, joka tähtää musiikkioppilaitosten Musiikin perusteet 3 – tasoon.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan seuraavia osa-alueita: sävelkorkeudet g- ja f-avaimella; nuottien ja taukojen aika-arvot; tahtiosoitukset 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 6/8; kolmimuunteisuus; kaikki duuri- ja molliasteikot sekä erilaisia blues-sävelikköjä; intervallit laatuineen priimistä oktaaviin; kolmi- ja nelisointuja sekä niiden reaalisoitumerkit; sointuasteet duurissa ja mollissa; kolmisointujen käännökset; transponointi; musiikkisanastoa.

Säveltapailussa harjoitellaan rytmi- ja melodiatapailua, rytmi- ja melodiasanelua, intervallien ja sointujen laulamista ja niiden tunnistamista kuulemalla sekä elävän musiikin analyysia.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kurseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

3. Musiikinteoria ja säveltapailu 3 (MUTE3)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija laajentaa edellisillä kursseilla opittuja musiikinteorian ja säveltapailun perustaitoja. Opiskelijalla on mahdollisuus Musiikin perusteet 3 – tasosuoritukseen Kuopion konservatoriossa.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan seuraavia osa-alueita: sävelkorkeudet; nuottien ja taukojen aika-arvot; tahtiosoitukset 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 6/8, 9/8, 12/8; kolmimuunteisuutta; kaikki duuri- ja molliasteikot; blues-sävelikköjä ja moodeja; intervallit laatuineen priimistä desimiin; kolmisoinnut käännöksineen ja niiden reaalisointumerkit; nelisointuja perusmuotoisina sekä niiden reaalisointumerkit; sointuasteet duurissa ja mollissa; sointuanalyysia; transponointi; musiikkisanastoa.

Säveltapailussa harjoitellaan rytmi- ja melodiatapailua, rytmi- ja melodiasanelua, intervallien ja perusmuotoisten sointujen laulamista ja tunnistamista kuulemalla, kadenssikuuntelua ja elävän musiikin analyysia.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kurseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

4. Musiikinteoria ja säveltapailu 4 (MUTE4)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kursin tavoitteena on, että opiskelija laajentaa edellisillä kursseilla opittuja musiikinteorian ja säveltapailun perustaitoja ja saa valmiuksia musiikin teorian ja säveltapailun jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan seuraavia osa-alueita: nuotit A2 – c5, intervallit (1 – 15), asteikot (duurit, kaikki mollit sekä moodit), etumerkinnot, kolmisoinnut ja niiden käännökset, sointuasteet ja reaalisointumerkinnot.

Säveltapailussa harjoitellaan melodian laulamista ja kirjoittamista sekä rytmin lukua ja kirjoittamista peruskurssitaso kerraten, intervallien tunnistamista kuulemalla oktaaviin saakka, kolmi- ja nelisointujen tunnistamista, kadenssien ja harmonioiden tunnistamista musiikin eri tyylilajit huomioiden.

Harmoniaopissa opiskellaan kenraalibasson kirjoitusta ja soittoa ahtaassa asettelussa huomioiden myös reaalisointumerkinnot.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

5. Musiikinteoria ja säveltapailu 5 (MUTE5)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija laajentaa edellisillä kursseilla opittuja musiikin teorian ja säveltapailun perustaitoja ja saa valmiuksia musiikin teorian ja säveltapailun jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan sointuanalyysi hajallisessa asettelussa, nelisoinnut ja niiden käännökset, muunnosoinnut (väldominantti ja napolilainen sekstisointu), reaalisointumerkinnot sekä säerakenteita.

Säveltapailussa keskitytään asteittain vaikeutuviin melodia- ja rytmidiktaatteihin sisältäen mm. N6 ja V/V, erilaiset triolit, synkoopit sekä pisteelliset rytmikuviot. Kurssilla harjoitellaan elävän musiikin analyysiä eri tyylilajit huomioiden.

Harmoniaopissa opiskellaan kenraalibasson kirjoitusta ja soittoa ahtaassa asettelussa, kolmisoinnut ja niiden käännökset (taso I-IV-I64-V8-7 – I 4-3) eri sävellajeissa myös reaalisointumerkkiavusteisesti.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

6. Musiikinteoria ja säveltapailu 6 (MUTE6)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja

musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija laajentaa edellisillä kursseilla opittuja musiikin teorian ja säveltapailun perustaitoja ja saa valmiuksia musiikin teorian ja säveltapailun jatko-opintoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus Musiikin perusteet 5 -tasosuoritukseen Kuopion konservatoriossa.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan muunnosoinnut (väldominantit, modaaliset muunnosoinnut, kromaattiset muunnosoinnut), niiden reaalisointumerkit sekä säerakenteet ja iskualat.

Melodiasaneluissa opiskellaan muunnosoinnuista aiheutuvia vaikeutuvia intervallihyppyjä. Opiskelija kehittää edelleen rytminlukutaitoaan. Kurssilla harjoitellaan elävän musiikin analyysiä eri tyyliäjäit huomioiden.

Harmoniaopista kenraalibasson kirjoitus ja soitto, III aste duurissa ja mollissa, kolmisoinnut ja niiden käännökset sekä neli- ja viisisointujen käännöksiä.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

7. Musiikinteoria ja säveltapailu 7 (MUTE7)

Opiskelija saa perustiedot ja – taidot musiikin lukemiseen, kirjoittamiseen, tuottamiseen ja analysoimiseen. Hän kehittää rytmi-, melodia- ja muototajuaan, sävelkorvaansa ja musiikin hahmottamiskykyään, saa valmiuksia omaan muusikkouteensa ja oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppi yhdistämään ja soveltamaan edellisillä kursseilla opittuja musiikin teorian ja säveltapailun perustaitoja ja saa valmiuksia musiikin jatko-opintoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus Musiikin perusteet 6 – tasosuoritukseen Kuopion konservatoriossa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan lähtötaso määrää, mistä kurssista hän aloittaa aineen opinnot. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssit arvioidaan numeroasteikolla 4-10.

7.35. Yhteismusisointi

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Yhteismusisointi laulu 1 (MUYL1)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laulaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi kuoro, kamarikuoro ja lauluyhtyeet.

2. Yhteismusisointi laulu 2 (MUYL2)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laulaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi kuoro, kamarikuoro ja lauluyhtyeet.

3. Yhteismusisointi laulu 3 (MUYL3)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laulaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi kuoro, kamarikuoro ja lauluyhtyeet.

4. Yhteismusisointi laulu 4 (MUYL4)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laulaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi kuoro, kamarikuoro ja lauluyhtyeet.

5. Yhteismusisointi laulu 5 (MUYL5)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laulaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi kuoro, kamarikuoro ja lauluyhtyeet.

6. Yhteismusisointi soitto 1 (MUYS1)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Soittaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi erilaiset bändit, soitinyhtyeet ja kamarimusiikkikokoonpanot.

7. Yhteismusisointi soitto 2 (MUYS2)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Soittaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi erilaiset bändit, soitinyhtyeet ja kamarimusiikkikokoonpanot.

8. Yhteismusisointi soitto 3 (MUYS3)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Soittaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi erilaiset bändit, soitinyhtyeet ja kamarimusiikkikokoonpanot.

9. Yhteismusisointi soitto 4 (MUYS4)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava *vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta*. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Soittaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi erilaiset bändit, soitinyhtyeet ja kamarimusiikkikokoonpanot.

10. Yhteismusisointi soitto 5 (MUYS5)

Tavoitteet

Tavoitteena on oppia toimimaan kuuntelevana, kommunikoivana ja toiset huomioon ottavana ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, soveltamaan musiikin tiedollisia ja taidollisia perusvalmiuksia sekä toimimaan vastuullisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opiskelija saa oppimis- ja taide-elämyksiä sekä esiintymiskokemuksia.

Opiskelu ja arviointi

Jokaisen opiskelijan on suoritettava vähintään kaksi kurssia yhteismusisointia oman koulun tarjonnasta. Opiskelija voi suorittaa yhteismusisointikursseja sekä laulaen että soittaen. Yhteismusisointitarjonta saattaa vaihdella vuosittain. Useat yhteismusisointikurssit on hajautettu (esimerkiksi yksi tunti/viikko) lukujärjestykseen. Yhteismusisointikurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Soittaen suoritettavia yhteismusisointimuotoja ovat esimerkiksi erilaiset bändit, soitinyhtyeet ja kamarimusiikkikokoonpanot.

7.36. Solistiset aineet

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Solistinen laulu 1 (MUSL1)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa opetusta valitsemassaan soittimessa ja laulussa mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Solistisissa aineissa kehitetään opiskelijan lähtötaso huomioon ottaen soittamisen ja laulamisen perustekniikkaa erilaisten harjoitusten ja monipuolisen ohjelmiston avulla

Laulun opiskelussa opiskelija perehtyy terveeseen äänenkäyttöön, oppi hoitamaan omaa ääntään ja instrumenttiaan, tutustuu eri musiikkityyleihin ja rohkaistuu ilmaisemaan itseään oman instrumenttinsa kautta. Laulussa harjoitellaan monipuolista ohjelmistoa.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja määrätietoiseen työskentelyyn sekä ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään.

Opiskelijalla on mahdollisuus esiintymisiin koulussa ja koulun ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija voi tehdä tasosuorituksia Kuopion Konservatoriossa.

Solistiset aineet arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä omatoimista harjoittelua. Opiskelijan opinto-oikeus voidaan tarvittaessa tarkistaa aina lukuvuoden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Opiskelija aloittaa lauluopintonsa käymällä Laulun perusteet – kurssin ryhmäopetuksena. Laulun perusteissa tutustutaan terveeseen ja kokonaisvaltaiseen äänenkäyttöön, kehon- ja äänen huoltoon sekä erilaisiin laulutyyliin. Saadakseen henkilökohtaista laulun opetusta, opiskelijan tulee suorittaa Laulun perusteet – kurssi hyväksytysti. Kurssin voi suorittaa myös jatkamatta solistisiin opintoihin. Opiskelijan opinto-oikeus solistiseen lauluun voidaan tarvittaessa tarkistaa ennen seuraavaa lukuvuotta.

2. Solistinen laulu 2 (MUSL2)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa opetusta valitsemassaan soittimessa ja laulussa mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Solistisissa aineissa kehitetään opiskelijan lähtötaso huomioon ottaen soittamisen ja laulamisen perustekniikkaa erilaisten harjoitusten ja monipuolisen ohjelmiston avulla

Laulun opiskelussa opiskelija perehtyy terveeseen äänenkäyttöön, oppi hoitamaan omaa ääntään ja instrumenttiaan, tutustuu eri musiikkityyleihin ja rohkaistuu ilmaisemaan itseään oman instrumenttinsa kautta. Laulussa harjoitellaan monipuolista ohjelmistoa.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja määrätietoiseen työskentelyyn sekä ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään.

Opiskelijalla on mahdollisuus esiintymisiin koulussa ja koulun ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija voi tehdä tasosuorituksia Kuopion Konservatoriossa.

Solistiset aineet arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä omatoimista harjoittelua. Opiskelijan opinto-oikeus voidaan tarvittaessa tarkistaa aina lukuvuoden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Opiskelija aloittaa lauluopintonsa käymällä Laulun perusteet – kurssin ryhmäopetuksena. Laulun perusteissa tutustutaan terveeseen ja kokonaisvaltaiseen äänenkäyttöön, kehon- ja äänen huoltoon sekä erilaisiin laulutyyliin. Saadakseen henkilökohtaista laulun opetusta, opiskelijan tulee suorittaa Laulun perusteet – kurssi hyväksytysti. Kurssin voi suorittaa myös jatkamatta solistisiin opintoihin. Opiskelijan opinto-oikeus solistiseen lauluun voidaan tarvittaessa tarkistaa ennen seuraavaa lukuvuotta.

3. Solistinen laulu 3 (MUSL3)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa opetusta valitsemassaan soittimessa ja laulussa mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Solistisissa aineissa kehitetään opiskelijan lähtötaso huomioon ottaen soittamisen ja laulamisen perustekniikkaa erilaisten harjoitusten ja monipuolisen ohjelmiston avulla

Laulun opiskelussa opiskelija perehtyy terveeseen äänenkäyttöön, oppi hoitamaan omaa ääntään ja instrumenttiaan, tutustuu eri musiikkityyleihin ja rohkaistuu ilmaisemaan itseään oman instrumenttinsa kautta. Laulussa harjoitellaan monipuolista ohjelmistoa.

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja määrätietoiseen työskentelyyn sekä ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään.

Opiskelijalla on mahdollisuus esiintymisiin koulussa ja koulun ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija voi tehdä tasosuorituksia Kuopion Konservatoriossa.

Solistiset aineet arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä omatoimista harjoittelua. Opiskelijan opinto-oikeus voidaan tarvittaessa tarkistaa aina lukuvuoden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Opiskelija aloittaa lauluopintonsa käymällä Laulun perusteet – kurssin ryhmäopetuksena. Laulun perusteissa tutustutaan terveeseen ja kokonaisvaltaiseen äänenkäyttöön, kehon- ja äänen huoltoon sekä erilaisiin laulutyyleihin. Saadakseen henkilökohtaista laulun opetusta, opiskelijan tulee suorittaa Laulun perusteet – kurssi hyväksytysti. Kurssin voi suorittaa myös jatkamatta solistisiin opintoihin. Opiskelijan opinto-oikeus solistiseen lauluun voidaan tarvittaessa tarkistaa ennen seuraavaa lukuvuotta.

4. Solistinen soitto 1 (MUSS1)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa opetusta valitsemassaan soittimessa ja laulussa mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Solistisissa aineissa kehitetään opiskelijan lähtötaso huomioon ottaen soittamisen ja laulamisen perustekniikkaa erilaisten harjoitusten ja monipuolisen ohjelmiston avulla. Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja määrätietoiseen työskentelyyn sekä ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään.

Opiskelijalla on mahdollisuus esiintymisiin koulussa ja koulun ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija voi tehdä tasosuorituksia Kuopion Konservatoriossa.

Opiskelija kehittää soittamisen tekniikkaa ja tulkintaa, oppii tunnistamaan ja harjoittamaan käytännössä musiikin teoriassa ja musiikkitiedossa opittuja asioita sekä tutustuu oman instrumenttinsa kirjallisuuteen monipuolisesti.

Opiskelu ja arviointi

Solistiset aineet arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä omatoimista harjoittelua. Opiskelijan opinto-oikeus voidaan tarvittaessa tarkistaa aina lukuvuoden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Solistisen instrumentin soittotunnit ovat yleensä henkilökohtaisia. Vapaasäestys solistisena aineena toteutetaan kuitenkin pienryhmäopetuksena. Opiskelijan opinto-oikeus solistiseen instrumentti-opetukseen voidaan tarvittaessa tarkistaa ennen seuraavaa lukuvuotta.

5. Solistinen soitto 2 (MUSS2)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa opetusta valitsemassaan soittimessa ja laulussa mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Solistisissa aineissa kehitetään opiskelijan lähtötaso huomioon ottaen soittamisen ja laulamisen perustekniikkaa erilaisten harjoitusten ja monipuolisen ohjelmiston avulla. Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja määrätietoiseen työskentelyyn sekä ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään.

Opiskelijalla on mahdollisuus esiintymisiin koulussa ja koulun ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija voi tehdä tasosuorituksia Kuopion Konservatoriossa.

Opiskelija kehittää soittamisen tekniikkaa ja tulkintaa, oppii tunnistamaan ja harjoittamaan käytännössä musiikin teoriassa ja musiikkitiedossa opittuja asioita sekä tutustuu oman instrumenttinsa kirjallisuuteen monipuolisesti.

Opiskelu ja arviointi

Solistiset aineet arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä omatoimista harjoittelua. Opiskelijan opinto-oikeus voidaan tarvittaessa tarkistaa aina lukuvuoden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Solistisen instrumentin soittotunnit ovat yleensä henkilökohtaisia. Vapaasäestys solistisena aineena toteutetaan kuitenkin pienryhmäopetuksena. Opiskelijan opinto-oikeus solistiseen instrumentti-opetukseen voidaan tarvittaessa tarkistaa ennen seuraavaa lukuvuotta.

6. Solistinen soitto 3 (MUSS3)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saa opetusta valitsemassaan soittimessa ja laulussa mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Solistisissa aineissa kehitetään opiskelijan lähtötaso huomioon ottaen soittamisen ja laulamisen perustekniikkaa erilaisten harjoitusten ja monipuolisen ohjelmiston avulla. Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja määrätietoiseen työskentelyyn sekä ohjataan arvioimaan omaa työskentelyään.

Opiskelijalla on mahdollisuus esiintymisiin koulussa ja koulun ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan opiskelija voi tehdä tasosuorituksia Kuopion Konservatoriossa.

Opiskelija kehittää soittamisen tekniikkaa ja tulkintaa, oppii tunnistamaan ja harjoittamaan käytännössä musiikin teoriassa ja musiikkitiedossa opittuja asioita sekä tutustuu oman instrumenttinsa kirjallisuuteen monipuolisesti.

Opiskelu ja arviointi

Solistiset aineet arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä omatoimista harjoittelua. Opiskelijan opinto-oikeus voidaan tarvittaessa tarkistaa aina lukuvuoden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Solistisen instrumentin soittotunnit ovat yleensä henkilökohtaisia. Vapaasäestys solistisena aineena toteutetaan kuitenkin pienryhmäopetuksena. Opiskelijan opinto-oikeus solistiseen instrumentti-opetukseen voidaan tarvittaessa tarkistaa ennen seuraavaa lukuvuotta.

7.37. Musiikkiteknologia

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Notaatio (MUTT1)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että kurssin suoritettuaan opiskelija pystyy nuotintamaan yksinkertaisia musiikkikappaleita.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskellaan nuotinkirjoituksen perusteita ja tutustutaan johonkin yleisesti saatavilla olevaan nuotinkirjoitusohjelmaan.

Opiskelu ja arviointi

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

2. Musiikkitekologiset sovellukset (MUTT2)

Kurssilla opiskellaan erilaisia sovelluksia tietokoneilla, tableteilla ja älypuhelimilla, jotka soveltuvat musiikin tekemiseen, tuottamiseen, esittämiseen ja harjoitteluun.

Tavoitteet

Tavoitteena on avata musiikkitekologisten sovellusten maailmaa ja opastaa opiskelija käyttämään ja soveltamaan erilaisia sovelluksia omassa musiikin harrastuksessaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla tuotetaan jokin musiikillinen tuotos, käyttäen sovelluksia joihin kurssilla on tutustuttu.

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Ääni- ja valotekniikka (MUTT3)

Kurssilla opiskellaan erilaisten äänentoistolaitteiden (kaiuttimet, mikserit, piuhat, mikit, standit yms.) käytön perusteet sekä valopöydän käyttö.

Tavoitteet

Tavoitteena on että opiskelija osaa kasata, käyttää ja purkaa erilaisia äänentoistolaitteita soveltaen erilaisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Valotekniikan osalta opiskelija perehtyy valopöydän käyttöön ja oppii luomaan erilaisia visuaalisia tilanteita erilaisiin tilaisuuksiin.

Opiskelu ja arviointi

Kurssin opiskelijat vastaavat koulun erilaisten tilaisuuksien äänentoistosta ja valoista lukuvuoden aikana.

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

4. Studiotekniikka (MUTT4)**Tavoitteet**

Kurssilla opiskelija perehtyy studiossa musisoimisen ja äänittämisen perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käydään läpi koko prosessi äänitykseen valmistautumisesta miksaamiseen; valmistautuminen, äänitysten vaiheet, mikittämisen perusteet, studiolaitteiston käyttö ja äänittäminen, miksaaminen.

Opiskelu ja arviointi

Kurssilla tuotetaan omat demoäänitteet kurssityönä.

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.38. Musiikin soveltavat kurssit**Paikalliset soveltavat kurssit****1. Musiikin johtamisen perusteet (MUJO)****Tavoitteet**

Kursseilla syvennetään ja sovelletaan muusikon tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskelija oppii kuoron- ja orkesterin johtamisen perusasioita, kuten lyöntitekniikkaa ja partituurioppia.

Opiskelu ja arviointi

Kurssi voidaan toteuttaa yhteistyössä koulun kuorosten ja soitinyhtyeiden kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Soveltavia kursseja opiskelija voi valita vapaasti. On huomioitava, että soveltavia kursseja ei välttämättä järjestetä vuosittain.

2. Säveltäminen ja sovittaminen (MUSÄ)

Tavoitteet

Kursseilla syvennetään ja sovelletaan muusikon tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla opiskelija perehtyy säveltämisen ja sovittamisen perusteisiin erilaisten käytännön harjoitusten avulla.

Opiskelu ja arviointi

Soveltavia kursseja opiskelija voi valita vapaasti. On huomioitava, että soveltavia kursseja ei välttämättä järjestetä vuosittain.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

3. Musiikkiproduktio 1 (MUPR1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää ja soveltaa aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja koulussa toteutettavissa produktioissa ja kehittää taitojaan ja valmiuksiaan esiintyjänä tai muussa tehtävässä (käsikirjoittaminen, säveltäminen, sovittaminen, lavastus, valo- ja äänitekniikka, puvustus, markkinointi ym.).

Keskeiset sisällöt

Kursseilla syvennetään ja sovelletaan muusikon tietoja ja taitoja.

Opiskelu ja arviointi

Soveltavia kursseja opiskelija voi valita vapaasti. On huomioitava, että soveltavia kursseja ei välttämättä järjestetä vuosittain.

Produktiokurssin voi suorittaa useampaan kertaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

4. Musiikkiproduktio 2 (MUPR2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää ja soveltaa aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja koulussa toteutettavissa produktioissa ja kehittää taitojaan ja valmiuksiaan esiintyjänä tai muussa tehtävässä (käsikirjoittaminen, säveltäminen, sovittaminen, lavastus, valo- ja äänitekniikka, puvustus, markkinointi ym.).

Keskeiset sisällöt

Kursseilla syvennetään ja sovelletaan muusikon tietoja ja taitoja.

Opiskelu ja arviointi

Soveltavia kursseja opiskelija voi valita vapaasti. On huomioitava, että soveltavia kursseja ei välttämättä järjestetä vuosittain.

Produktiokurssin voi suorittaa useampaan kertaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

5. Musiikkiproduktio 3 (MUPR3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää ja soveltaa aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja koulussa toteutettavissa produktioissa ja kehittää taitojaan ja valmiuksiaan esiintyjänä tai muussa tehtävässä (käsikirjoittaminen, säveltäminen, sovittaminen, lavastus, valo- ja äänitekniikka, puvustus, markkinointi ym.).

Keskeiset sisällöt

Kursseilla syvennetään ja sovelletaan muusikon tietoja ja taitoja.

Opiskelu ja arviointi

Soveltavia kursseja opiskelija voi valita vapaasti. On huomioitava, että soveltavia kursseja ei välttämättä järjestetä vuosittain.

Produktiokurssin voi suorittaa useampaan kertaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

7.39. Tanssitieto

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Tanssitieto 1 (TATI1)

Tanssitiedon kursseilla tutustutaan länsimaisen taidetanssin kehitykseen esihistoriasta tähän päivään saakka. Tavoitteena on avartaa opiskelijan käsitystä tanssista osana ihmisen olemusta ja muuta kulttuuri- ja taidemaailmaa, sekä ymmärtää oman tanssijuuden tausta osana muuta tanssimaailmaa. Kursseilla tutustutaan myös nykypäivän tanssinkenttään ja tanssin ammattikoulutukseen Suomessa ja ulkomailla. Kursseja elävöittää eri aikakausien tanssi-ilmiöiden kokeileminen käytännössä sekä esitysten seuraaminen. Esitykset valitaan vuotuisen esitystarjonnan mukaan. Tanssihistorian opinnot Taidelukiossa muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden, ja suositellaankin, että ne suoritetaan järjestyksessä.

Tanssin lukiodiplomin työstäminen integroidaan erityisesti tanssitiedon kursseihin 1 ja 3.

Tavoitteet

Kurssilla tavoitteena on pohtia tanssin olemusta osana länsimaisen ihmisen historiaa, yleistä kulttuurihistoriaa ja toisaalta osana jokaisen opiskelijan omaa persoonaa. Opiskelija oppii hahmottamaan länsimaisen tanssinhistorian kehityksen historian alkujuurilta 1800-luvun loppuun saakka. Hän myös pohtii omaa tanssin historiaansa, tutustuu tanssin opiskeluun Taidelukiossa ja tanssin kenttään Kuopiossa sekä hahmottelee omia tanssillisia tavoitteitaan lukio-ajalle.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla tutustutaan tanssin olemukseen eri aikakausina esihistoriasta alkaen. 1600-luvulta lähtien painotus siirtyy baletin kehityksen eri vaiheisiin 1800-luvun lopulle saakka. Kurssilla käsitellään tanssi-ilmiöitä ja tanssin kehitystä historiallisina aikakausina. Näitä ovat mm. esihistoria, antiikki, keski-aika, renessanssi, hovibaletti, romanttinen baletti ja klassinen baletti. Kurssilla aloitetaan tanssin lukiodiplomin työstäminen oman tanssihistorian pohtimisella ja oman tanssiportfolion keräämisellä. Kurssiin sisältyy esitysvierailu vuotuisen tarjonnan mukaan.

Opiskelu ja arviointi

Numeroarviointi (4-10)

2. Tanssitieto 2 (TATI2)

Tanssitiedon kursseilla tutustutaan länsimaisen taidetanssin kehitykseen esihistoriasta tähän päivään saakka. Tavoitteena on avartaa opiskelijan käsitystä tanssista osana ihmisen olemusta ja muuta kulttuuri- ja taidemaailmaa, sekä ymmärtää oman tanssijuuden tausta osana muuta tanssimaailmaa. Kursseilla tutustutaan myös nykypäivän tanssinkenttään ja tanssin ammattikoulutukseen Suomessa ja ulkomailla. Kursseja elävöittää eri aikakausien tanssi-ilmiöiden kokeileminen käytännössä sekä esitysten seuraaminen. Esitykset valitaan vuotuisen esitystarjonnan mukaan. Tanssihistorian opinnot Taidelukiossa muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden, ja suositellaankin, että ne suoritetaan järjestyksessä.

Tanssin lukiodiplomin työstäminen integroidaan erityisesti tanssitiedon kursseihin 1 ja 3.

Tavoitteet

: Kurssilla perehdytään taidetanssin kehitykseen 1900-luvun alusta lähtien. Opiskelija saa kattavan käsityksen modernin baletin, sekä nyky- ja jazztanssin kehitykseen vaikuttaneista henkilöistä, heidän teoksistaan ja eri tyylisuunnista Euroopassa ja Amerikassa. Opiskelija ymmärtää tanssin kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja ilmiöitä yhteiskunnassa ja tanssimaailman sisällä. Hän osaa löytää yhteyksiä oman tanssijuutensa ja muun tanssimaailman ja siihen vaikuttavien tekijöiden välillä, etsiä itsenäisesti tietoa ja toimia yhteistyössä muun ryhmän kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään baletin suuntauksia 1900-luvulla sekä modernin, nyky- ja jazztanssin kehitys 1900-luvun alusta tähän päivään saakka. Kurssilla painotetaan myös opiskelijan omaa tiedonhakua ja kehitetään yhdessä tekemisen taitoja erilaisten pari- ja ryhmätöiden avulla. Kurssiin liittyy myös teemojen käsittelyä käytännössä sekä mahdollinen esitys- tai muu tanssivierailu.

Opiskelu ja arviointi

Numeroarviointi (4-10)

3. Tanssitieto 3 (TATI3)

Tanssitiedon kursseilla tutustutaan länsimaisen taidetanssin kehitykseen esihistoriasta tähän päivään saakka. Tavoitteena on avartaa opiskelijan käsitystä tanssista osana ihmisen olemusta ja muuta kulttuuri- ja taidemaailmaa, sekä ymmärtää oman tanssijuuden tausta osana muuta tanssimaailmaa. Kursseilla tutustutaan myös nykypäivän tanssinkenttään ja tanssin ammattikoulutukseen Suomessa ja ulkomailla. Kursseja elävöittää eri aikakausien tanssi-ilmiöiden kokeileminen käytännössä sekä esitysten seuraaminen. Esitykset valitaan vuotuisen esitystarjonnan mukaan. Tanssihistorian opinnot Taidelukiossa muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden, ja suositellaankin, että ne suoritetaan järjestyksessä.

Tanssin lukiodiplomin työstäminen integroidaan erityisesti tanssitiedon kursseihin 1 ja 3.

Tavoitteet

Kurssilla perehdytään taidetanssin kehitykseen ja nykypäivään Suomessa. Tavoitteena on myös tutustua tanssialan eri ammattivaihtoehtoihin ja tanssin ammattikoulutukseen Suomessa ja ulkomailla sekä pohtia omaa mahdollista tanssipolkua lukio-opintojen jälkeen. Kurssin tavoitteena

on opetella tutkivaa lähestymistapaa tanssitaiteeseen. Kurssilla pohditaan henkilökohtaista kiinnostusta johonkin tiettyyn tanssi-ilmiöön ja opetellaan tutkielman teon perusperiaatteita ja etsitään omaa aihetta lukiodiplomin tanssillista tutkielmaa varten.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään suomalaisen taidetanssin kehitykseen vaikuttaneita tapahtumia, henkilöitä ja ilmiöitä 1900-luvun alusta tähän päivään saakka. Kurssilla käydään läpi suomalaisen baletin vaihteita sekä modernin ja nykytanssin syntymiseen vaikuttaneita henkilöitä ja tanssiryhmiä. Kurssin opetusmenetelmät ovat monimuotoisia. Opiskelijoita kannustetaan omaan tiedonhakuun ja tutkivaan otteeseen. Kurssille pyritään järjestämään vierailevia tanssintekijöitä kertomaan omasta urastaan ja opinnoistaan tanssin alalla. Kurssin aikana myös vierailaan tanssin eri organisaatioissa Kuopion alueella ja kannustetaan opiskelijoita ottamaan itse vastuuta oman ammatillisen suuntauksensa etsimisessä.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Numeroarviointi (4-10)

7.40. Tanssitekniikka

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 1 (NY1)

Tavoitteet

Nyky- ja jazztanssin ensimmäisen kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija pitkäjänteiseen, keskittyneeseen ja tavoitteelliseen tanssinopiskeluun lukiossa. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija opettelee työskentelemään taloudellisesti oman kehonsa kanssa ja ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja kehityksestään. Kurssin tavoitteena on tehdä opettajan johdolla yhteinen esitys, jonka kautta opiskelijan yhteistyö- ja esiintymistaidot kasvavat.

Keskeiset sisällöt

- Oman kehon toiminnan hahmottaminen erilaisten tanssillisten harjoitusten avulla
- Kehon liikevalmiuksien lisääminen voima- ja venyvyysharjoitteiden kautta
- Erilaiset omaan luovaan työskentelyyn johdattelevat yksilö-, pari- ja ryhmässä tehtävät luovat harjoitukset
- Kurssilla pidetään omaa tanssipäiväkirjaa. Sen avulla opetellaan tiedostamaan, analysoimaan ja sanallistamaan omaa tanssijana toimintaa ja terveellisiä treenaus- ja elintapoja
- Opiskelijat suunnittelevat oman kehonhuollollisen ohjelman tämän kurssin ja kehonhuoltokurssin yhteisenä lopputuotoksena

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

2. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 2 (NY2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on jatkaa oman kehon mahdollisuuksien, linjausten ja hyvinvoinnin kanssa työskentelyä. Kurssilla hahmotetaan liikkumisen tilallisia elementtejä, kuten tasot ja suunnat.

Tavoitteena on myös herätellä opiskelijoiden omaa luovaa työskentelyä ja improvisaatioon heittäytymistä, sekä kasvattaa esiintymistaitoja yhdessä tehtävän esityksen myötä.

Keskeiset sisällöt

- Nyky- ja jazztanssin perustekniikkaharjoitteet
- Luovat harjoitukset
- Kehonhuollolliset harjoitukset.
- Yhteisen esityksen harjoittelu ja esiintyminen tanssijoiden joulunäytöksessä

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

3. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 3 (NY3)

Tavoitteet

Kehollisen ymmärryksen lisääntyessä tekniikkaopiskelua syvennetään liikkeen laadullisia tekijöitä painottaen. Kurssin aikana pidetään oppimispäiväkirjaa. Opiskelija opettelee analysoimaan näkemäänsä ja kokemaansa liikettä sanallisesti, sekä soveltamaan oppimiaan tietoja ja taitoja osaksi omaa persoonallista tanssi-ilmaisuaan. Opiskelija oppii myös arvioimaan itse omaa työskentelyään tanssitunneilla ja antaa kurssin päätteeksi itselleen arvion kurssista. Kurssin päätteeksi järjestetään myös näytetunti, johon kootaan erilaisia harjoitteita nyky- ja jazztanssista. Opiskelija saa näytetunnista myös koulun ulkopuolisten ammattilaisten arvion.

Keskeiset sisällöt

- Nyky- ja jazztanssin perustekniikkaharjoitteet
- Luovat harjoitteet
- Kehonhuollolliset harjoitukset
- Oman päiväkirjan pitäminen ja itsearvioinnin tekeminen kurssin aikana ja lopussa
- Monipuolisen näytetunnin kokoaminen nyky- ja jazztanssin harjoituksista sekä luovista tehtävistä

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, koulun ulkopuolisen ammattilaisen sanallinen palaute, suoritusmerkintä (S)

4. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 4 (NY4)

Tavoitteet

Kurssi toteutetaan yhteistyössä ilmaisutaidon linjan kanssa. Kurssin tavoitteena on rohkaista opiskelijoita monipuoliseen lavailmaisuuun sekä avata opiskelijoiden mahdollisuuksia sanalliseen, äänenkäyttöön ja fyysiseen ilmaisuun. Kurssin tavoitteita ovat myös yhteistyötaitojen lisääntyminen, poikkitaiteellisen ryhmän mahdollisuuksien havaitseminen ja toisten työn tukeminen. Tavoitteena on esiintymisrohkeuden lisääntyminen, omien esiintymistapojen laajentaminen ja erilaisten esitysmuotojen tutkiminen. Kurssin loppuhuipennuksena tavoitteena on tehdä pienimuotoinen esitys koulun ulkopuolelle yhdessä ilmaisutaitolinjan ensimmäisen vuosikurssin kanssa.

Keskeiset sisällöt

- Puheilmaisuus, monipuolinen äänenkäyttö ja puheen laadut
- Tekstin työstäminen, vuorovaikutus ja dialogisuus lavalla
- Fyysinen ilmaisu, ilmeet, eleet
- Vertaisryhmän kanssa työskentely, heidän tukeminen ja heiltä oppiminen
- Pienimuotoisen esityksen sisällön rakentaminen ja esiintyminen koulun ulkopuolisessa tilassa

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusero (S)

5. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 5 (NY5)**Tavoitteet**

Toisen vuoden tanssinopiskelussa korostuu esiintyminen ja oman liikkeen etsiminen. Kurssilla kiinnitetään huomiota opiskelijan luovuuteen ja kehitetään persoonallista liikeilmaisuja erilaisten liikekokeilujen avulla. Läsnäolon tärkeys ja ilmaisullisuus kehittyä erilaisten produktioiden ja tanssiesitysten harjoittelun tukemina. Opiskelija ymmärtää omaehtoisesta harjoittelusta tärkeyden ja oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Viimeisellä pakollisella nykytanssin kurssilla tähtäimessä on jo vahvasti seuraavan jakson koreografisen työprosessi.

Keskeiset sisällöt

- Nykytanssin perustekniikka harjoitteet
- Luovat harjoitukset ja liiketutkimukset
- Oman koreografisen työn pohdinta ja ideointi
- Oman työskentelyn kirjaaminen työpäiväkirjaan

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

6. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 6 (NY6)**Tavoitteet**

Nykytanssin jatkokurssin tavoitteena on haastaa opiskelijaa etsimään omia rajojaan liikkujana. Tekninen materiaali muuttuu vaativammaksi ja liikkeen laadulliset elementit tulevat keskeiseksi tutkimisen aiheeksi. Oman kehon tutkiminen syvenyy ja vastuunotto omasta harjoittelusta kasvaa. Tärkeitä elementtejä ovat mm. hengityksen ja liikkeen yhteyden löytäminen, kehon kokonaisvaltaisuuden aistiminen, keskittyminen ja läsnäolo, kehon sisäisten impulssien havainnoiminen.

Keskeiset sisällöt

- Nyky- ja jazztanssin harjoitukset
- Kehon tutkimiseen johdattavat harjoitteet ja somaattiset menetelmät
- Luovat harjoitteet

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

7. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 7 (NY7)

Tavoitteet

Kurssilla syvennetään opiskelijan taitoja nykytanssin perustekniikassa, liikelaatujen käytössä, kehoyhteyksien löytämisessä, liikkeen vapauden ja luovuuden löytämisessä sekä henkilökohtaisessa ilmaisussa. Teknisten taitojen kehittyessä painotetaan kehollisen läsnäolon ja tietoisien olemisen merkitystä ilmaisussa ja liikkumisessa.

Keskeiset sisällöt

- Nyky- ja jazztanssin harjoitukset
- Kehon tutkimiseen johdattavat harjoitteet ja somaattiset menetelmät
- Luovat harjoitteet

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

8. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 8 (NY8)

Tavoitteet

Toisen vuoden viimeisellä kurssilla mennään kohti ammattimaista työskentelyä, jossa opiskelijan itsenäisyys ja vastuullinen työskentely korostuvat. Opiskelija pääsee myös tutustumaan ammattitanssijan työhön.

Keskeiset sisällöt

- Nyky- ja jazztanssin harjoitteet
- Luovat harjoitteet
- Koulun ulkopuolisen tanssin ammattilaisen vierailu

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

9. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 9 (NY9)

Tavoitteet

Tanssijan työn kursseilla syvennetään kehollisen kokonaisuuden, tanssin laadullisten tekijöiden ja taiteellisen sisällön kanssa työskentelyä. Kursseilla keskitytään vahvasti ammattimaisuuteen tähtäävään, itsenäiseen ja vastuuntuntoiseen tanssijan työhön. Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelijoita ammattimaiseen työskentelyyn konkreettisesti harjoittelemalla repertuaarimateriaalia valitusta nykytanssin teoksesta.

Keskeiset sisällöt

- Teos/koreografikohtaiset harjoitteet
- Nykytanssin teosrepertuaarin harjoittaminen
- Itsenäinen ja vastuullinen työskentely annettujen tehtävien mukaan
- Harjoitetun teoksen pienimuotoinen esittäminen

Opiskelu ja arviointi

Oppilaan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

10. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi 10 (NY10)**Tavoitteet**

Kurssilla opiskelija saa mahdollisuuden tutustua tanssijan työskentelyyn tanssiteoksessa. Kurssilla tehdään pienimuotoinen nykytanssiteos, jonka rakentamisessa opiskelijat ovat keskeisesti mukana sekä koreografeina että tanssijoina. Tanssijoiden ammattimainen asenne ja vastuunotto omasta ja ryhmän toimimisesta korostuu.

Keskeiset sisällöt

- Tanssiteoksen ideoiminen, rakentaminen ja harjoittelu
- Teoksen prosessiin liittyvät erilaiset harjoitukset
- Itsenäinen työ, vastuunotto omasta ja ryhmän toimimisesta
- Teoksen esittäminen

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

11. Baletin peruskurssi 1 (BAL1)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii hahmottamaan ja hallitsemaan vartalon asentoaan ja linjauksiaan eri alkuasunnoissa tehtävissä baletin perusliikkeissä.

Keskeiset sisällöt

- Baletin perusliikkeisiin tutustuminen tangossa ja keskilattialla tehtävien sarjojen kautta
- Vartalon oikean asennon ja linjausten työstäminen eri alkuasunnoissa (I, II, III, IV ja V) tehtävissä baletin perusliikkeissä
- Jalkojen aukikierron käytön harjoittelu opiskelijan yksilöllisten mahdollisuuksien mukaan

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suorituserkintä (S)

12. Baletin peruskurssi 2 (BAL2)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee pään, käsien ja jalkojen yhteiskoordinaation baletin perusliikkeissä sekä ymmärtää eri tanssilajien tuoman tuen toisilleen.

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla jatketaan baletin perusliikkeiden harjoittelua, lisäten sarjoihin mukaan enemmän esim. käännöksiä ja rytmin vaihteluja

- Harjoituksissa kiinnitetään huomiota pään, käsien ja jalkojen yhteiskoordinaatioon sekä tasapainon vahvistamiseen puolivarvasasentoissa ja yhdellä jalalla seisoessa

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suorituserkintä (S)

13. Baletin peruskurssi 3 (BAL3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii hahmottamaan ja hallitsemaan liikkeiden dynamiikkoja sekä sitomaan liikkeitä toisiinsa.

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla harjoitellaan monipuolisempia liikekompinaatioita ja tanssisarjoja sekä erilaisia hyppyjä ja piruetteja
- Harjoituksissa korostetaan liikkeen laadullisia tekijöitä (virtaus, voima, aika) ja tanssillisuutta

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

14. Baletin peruskurssi 4 (BAL4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää baletin tekniikan ja liikekielen ilmaisullisen muodon.

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla jatketaan edellisten kurssien liikemateriaalien kehittämistä syventäen opiskelijan ymmärrystä baletista
- Kurssilla painotetaan tanssillisten kokonaisuuksien hahmottamista ja ilmaisua
- Kurssilla harjoitellaan myös tuottamaan omaa tanssillista liikemateriaalia

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, numeroarviointi (4-10)

7.41. Koreografia

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Koreografiakurssi 1 (KOR1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tehdä oma soolokoreografia ideasta valmiiksi esitykseksi. Kurssilla käydään läpi koreografiseen työskentelyyn liittyviä perusasioita teoriassa keskustellen ja käytännössä kokeillen. Työskentelyyn liittyy keskeisesti työpäiväkirja, jonka avulla harjoitellaan

oman tanssin sanallistamista ja koreografisen työprosessin analysointia. Kurssin tavoite on myös auttaa opiskelijaa ymmärtämään vertaistuen ja rakentavan palautteen merkitys luovassa työskentelyssä. Opiskelijat tutustuvat kurssilla myös tanssiteoksen tuotantoon ja tekniseen toteutukseen. Soolo on mahdollista liittää osaksi lukion tanssidiplomia. Soolon voi halutessaan tehdä myös toiselle tanssijalle.

Keskeiset sisällöt

- Koreografista prosessia tukeva teorialateriaali
- Luovat harjoitukset ja tehtävät
- Vertaustuki, apu ja palaute muilta ryhmäläisiltä
- Esityksen rakentaminen ideasta valmiiksi teokseksi
- Esiintyminen
- Oman työskentelyn analysointi ja itsearvioinnin tekeminen
- Päiväkirjan pito

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearvio, vertaisarvio, ulkopuolisen, tanssiammattilaisista koostuvan raadin antama palaute ja arvosana, sekä opettajan antaman arvio koreografisen työprosessin etenemisestä ja oppilaan paneutumisesta asiaan. Numeroarviointi (4-10)

2. Koreografiakurssi 2 (KOR2)

Tavoitteet

Kurssilla opiskelijat osallistuvat koreografeina ja tanssijoina koulun yhteiseen produktioon. Kurssin tavoitteena on hahmottaa ja etsiä liikkeen ilmaisullisia ja kerronnallisia mahdollisuuksia ja kasvattaa opiskelijan ymmärrystä tanssin ja muiden taiteenlajien yhteydestä ja yhdistämisestä. Opiskelijalla on mahdollisuus syventää omaa esiintyjyyttään heittäytymällä vaadittuihin rooleihin esityksessä. Opiskelija ymmärtää ja työstää tanssiteoksen rakentamiseen liittyvät eri osa-alueet ja teoksen rakentumisen vaiheet. Yhteistyötaidot kasvavat ryhmäkoreografian teon ja suuressa teoksessa toimimisen myötä.

Keskeiset sisällöt

- Produktiokohtaisen koreografian ideointi ja valmistaminen
- Roolin mukaisen esitystavan etsiminen ja ilmaisuun heittäytyminen
- Tanssijoiden oman aikataulun suunnittelu ja vastuullinen työskentely
- Yhteisissä harjoituksissa mukana oleminen
- Tanssijana toimiminen ja esiintyminen valmiissa esityksessä

Opiskelu ja arviointi

Suoritusmerkintä (S)

3. Koreografiakurssi 3 (KOR3)

Tavoitteet

Kolmannen vuoden viimeisellä kurssilla opiskelijat valmistavat yhteisen kokoillan tanssiteoksen ideoinnista valmiiseen esitykseen saakka. Opiskelija oppii kantamaan vastuuta teoksen kokonaisuudesta huolehtimalla omasta vastuualueestaan ja toimimaan osana suurta työryhmää. Kurssilla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä muiden taidelinjojen opiskelijoiden kanssa. Kurssin on kahden kurssin laajuinen.

Keskeiset sisällöt

- Tanssiteoksen ideointi ja valmistaminen yhdessä oman ryhmän kanssa
- Aikataulutus ja tehtävien jako
- Teoksen teknisen toteutuksen suunnittelu
- Tanssiteoksen markkinoinnin ja tuotannon suunnittelu
- Tanssijana toimiminen ja esiintyminen

Opiskelu ja arviointi

Suoritusmerkintä (S)

7.42. Tanssin syventävät kurssit

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Taidelukiolaisten tutustumiskurssi (Me taidelukiolaiset) (META)

Tavoitteet

Ensimmäisen vuoden ensimmäisen kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija taidelukioon, omaan ryhmään, muihin opiskelijoihin ja opettajiin. Kurssilla kiinnitetään erityistä huomiota hyvän ryhmädynamiikan ja toimivan työskentelyilmapiirin syntymiseen omassa luokassa ja taidelukiassa yleensä.

Kurssille osallistuvat sekä ilmaisutaidon että tanssin ensimmäisen vuoden opiskelijat ja se toteutetaan yhteistyössä valtakunnallisen musiikin 1. kurssin kanssa. Kurssilla toimitaan sekä omassa ryhmässä että osana suurta ryhmää. Kurssilla opiskelijat tekevät ja esittävät yhteisen esityksen yhdessä muiden ensimmäisen vuoden taidelinjalaisten kanssa.

Keskeiset sisällöt

- Tutustumisharjoitukset liikkuen, jutellen, kirjoittaen, piirtäen
- Luovat harjoitukset yksin, pareittain ja ryhmissä
- Harjoitukset yhdessä muiden taidelinjalaisten kanssa
- Esityksen ideointi ja toteutus yhdessä opettajien ja muiden opiskelijoiden kanssa
- Tanssijana ja esiintyjänä toimiminen valmiissa esityksessä

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, ryhmäarviointi, opettajan sanallinen arvio, suoritusmerkintä (S)

2. Nyky- ja jazztanssin peruskurssi taidelukiolaisille (TANS)

Tavoitteet

Kaikille taidelukion opiskelijoille suunnattu nyky- ja jazztanssin peruskurssi, jolla tutustutaan nyky- ja jazztanssin perustekniikoihin. Kurssilla käydään läpi kehon oikeaa linjausta, hengitystekniikkaa sekä taloudellisia, terveellisiä liikkumistapoja. Kurssi tehdään myös luovia harjoituksia, sekä voimaa ja venyvyyttä lisääviä harjoituksia. Kurssilla tutustutaan omaan kehoon, liikkeeseen ja rytmiin: Minä kehossa, keho liikkeessä, liike tilassa.

Keskeiset sisällöt

- Nyky- ja jazztanssin perusharjoitukset ja tanssilliset tehtävät
- Voima-, venyvyys- ja rentoutusharjoitukset

- Luovat harjoitukset yksin ja yhdessä

Opiskelu ja arviointi

Opiskelijan itsearviointi, opettajan arviointi ja suoritusmerkintä (S)

3. Kehonhuolto (KEHO)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii hahmottamaan ja hallitsemaan vartalon asentoaan ja linjauksiaan sekä huoltamaan monipuolisesti omaa kehoaan.

Keskeiset sisällöt

- Kurssilla pyritään lisäämään opiskelijan kehotietoisuutta tutustumalla erilaisten harjoitusten avulla kehon rakenteeseen ja toimintaan
- Tunneilla harjoitellaan oman kehon huoltamista ja tutustutaan tanssijan oheisharjoittelun (esim. alkulämmittely, loppuverryttely, liikkuvuus- ja lihasvoimaharjoittelu, kestävyys- ja keuhko- ja sydänharjoittelu) pääperiaatteisiin sekä teoriassa että käytännössä
- Kurssin aikana opiskelijat suunnittelevat itselleen omatoimisen kehonhuolto-ohjelman. Tehtävä toteutetaan yhteistyössä nyky- ja jazztanssin peruskurssi 1 kanssa

Opiskelu ja arviointi

Suoritusmerkintä (S)

4. Musiikkitietoa tanssijoille (TMUTI)

Tavoitteet

Laajentaa tanssijoiden musiikillista tietämystä. Oppia kuuntelemalla analysoimaan sävellyksiä. Lisätä valmiuksia kommunikoida muusikoiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Keskeistä musiikkikäsitteistöä (mm. tavallisimmat tahtilajit ja rytmikuviot) ja musiikki-terminologiaa. Musiikin kuuntelua ja analysointia. Omaa musisointia ryhmän edellytysten mukaan. Länsimaisen musiikin tyylikaudet pääpiirteittäin keskiajalta nykyaikaan. (Keskeisiä säveltäjiä, sävellyksiä, sävellysmuotoja, rakenteita, soittimia. Opetettava aines painottuu tanssiin liittyvään musiikkiin.)

Opiskelu ja arviointi

Numeroarviointi (4-10)

5. Improvisaatio - tanssi, musiikki ja ilmaisutaito (IMPRO)

Tavoitteet

Kurssi toteutetaan yhteistyössä eri taidelinjojen opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Kurssilla jokainen opiskelija pääsee tutustumaan musiikin, tanssin ja ilmaistaidon erilaisiin improvisaatiotekniikoihin. Tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden käsityksiä ja taitoja itsensä

ilmaisussa sekä rohkaista opiskelijaa heittäytymään myös itselle tuntemattomampiin tapoihin käyttää kehoa ja ääntä. Tavoitteena on pyrkiä kohti kokonaisvaltaista ja monipuolista lavailmaisua. Kurssin keskeinen tavoite on myös tutustuttaa opiskelijoita ja opettajia toisiinsa ja luoda toimivaa yhteistyökulttuuria ja avata uusia toiminta tapoja tulevaa koko koulun produktiota varten. Toiveena on, että kaikki produktiossa mukana olevat opiskelijat osallistuvat improvisaatiokurssille.

Keskeiset sisällöt

- Tanssi-, musiikki- ja teatteri-improvisaatioharjoitukset yksin, pareittain ja ryhmissä
- Kurssin sisällöt muokkautuvat tulevan produktion teeman mukaisesti

Opiskelu ja arviointi

Opiskelu: Kurssille ilmoittautuminen tapahtuu seuraavasti: Taidelinjojen opiskelijat valitsevat oman taideaineensa improvisaatio –kurssin. Jos yleislinjan opiskelija on ilmoittautunut mukaan produktioon ja haluaa mukaan improvisaatio –kurssille, hän valitsee ilmaisutaidon improvisaatio –kurssin. Kurssin opettajina toimii useita eri taideaineiden opettajia ja opiskelu tapahtuu oman taideaineen ryhmän kanssa sekä sekaryhmissä.

Kurssin arviointi: Itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suorituserkintä (S)

6. Tanssin erikoiskurssi (TAER)

Kurssilla tutustutaan erilaisiin tanssimuotoihin ja –tyyleihin.

Tavoitteet

Tavoitteena on laajentaa opiskelijan tanssikäsitystä ja innostaa opiskelijoita uusien ja erilaisten tanssityylien pariin.

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisällöt voivat tulla taidetanssin, show ja street-lajien tai vaikkapa latinotanssien tekniikoista. Kurssin sisältö vaihtelee vuosittain ja kurssilla vierailee koulun ulkopuolisia opettajia.

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, opettajan sanallinen arviointi ja suorituserkintä (S)

Tanssin erikoiskurssin voi suorittaa useaan kertaan.

7. Tanssiproduktio (TAPROD)

Tavoitteet

Tanssiproduktion tavoitteena on, että opiskelija syventää ja soveltaa aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja koulussa toteutettavassa produktiossa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelija kehittää valmiuksiaan esiintyjänä ja muissa esityksen rakentamiseen liittyvissä tehtävissä (käsikirjoittaminen, koreografian suunnittelu, tanssijantyö, visuaalinen suunnittelu, valo- ja äänitekniikka, tuotanto ym.)

Opiskelu ja arviointi

Tanssiproduktion laajuus ja toteutus vaihtelee vuosittain. Kurssi liitetään usein osaksi koulun suurempaa produktiota, joka toteutetaan yhdessä musiikkiopiskelijoiden kanssa. Produktiokurssin voi suorittaa useampaan kertaan.

Kurssin arviointi: Suoritusmerkintä (S)

7.43. Ilmaisutaito

Paikalliset soveltavat kurssit

1. Ilmaisutaidon peruskurssi (IT1)

Kurssilla perehdytään itseilmaisun perusteisiin. Kurssi on suunnattu erityisesti opiskelijoille, jotka eivät ole aiemmin käyneet ilmaisutaidon kursseja. Kurssilla tehdään erilaisia teatteri-ilmaisun harjoitteita turvallisessa, hyväksyvässä ja luottamuksellisessa työskentelyilmapiirissä.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ilmaisemaan itseään ja tutustuu omiin ilmaisukeinoihinsa
- kartuttaa esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan
- kehittää myönteistä minäkuvaansa
- sitoutuu toimimaan osana ryhmää.

Keskeiset sisällöt

- tutustumiseen ja heittäytymiseen johdattavat leikit ja pelit
- vuorovaikutus- ja kontaktiharjoitteet
- aisti- ja tunnetilaharjoitteet
- keskittymis- ja rentoutumisharjoitteet
- improvisaatioharjoitteet: heittäytymisen riemu ja mokaamisen sietäminen

luovat harjoitteet yksin, pareittain ja ryhmässä

Opiskelu ja arviointi

Itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

2. Ilmaisutaidon jatkokurssi (IT2)

Kurssilla syvennetään ilmaisutaidon peruskurssilla opittuja ilmaisullisia taitoja ja perehdytään erityisesti näyttämöilmaisuu.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja laajentaa oman ilmaisun tuntemusta
- tutustuu näyttämöilmaisun perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

- tutustumisleikit/pelit

- ilmaisutaidon peruskurssin asioiden kertaaminen (kontakti, aistit, tunnetilat, keskittyminen, rentoutuminen, improvisaatio)
- erilaiset näyttämöilmaisun harjoitteet yksin, pareittain ja ryhmässä
- pienimuotoisen esityksen valmistaminen

Opiskelu ja arviointi

Itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

3. ME (IT3)

Kurssille osallistuvat sekä ilmaisutaidon että tanssin ensimmäisen vuoden opiskelijat ja se toteutetaan yhteistyössä valtakunnallisen musiikin 1. kurssin kanssa. Kurssilla toimitaan sekä omassa ryhmässä että osana suurta ryhmää. Kurssilla opiskelijat tekevät ja esittävät yhteisen esityksen yhdessä muiden ensimmäisen vuoden taidelinjalaisten kanssa.

Tavoitteet

Ensimmäisen vuoden ensimmäisen kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija taidelukioon, omaan ryhmään, muihin opiskelijoihin ja opettajiin. Kurssilla kiinnitetään erityistä huomiota hyvän ryhmädynamiikan ja toimivan työskentelyilmapiirin syntymiseen omassa luokassa ja taidelukiossa yleensä.

Keskeiset sisällöt

- Tutustumisharjoitukset liikkuen, jutellen, kirjoittaen, piirtäen
- Luovat harjoitukset yksin, pareittain ja ryhmissä
- Harjoitukset yhdessä muiden taidelinjalaisten kanssa
- Esityksen ideointi ja toteutus yhdessä opettajien ja muiden opiskelijoiden kanssa
- Esiintyjänä toimiminen valmiissa esityksessä

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, ryhmäarviointi, opettajan sanallinen arvio, suoritusmerkintä (S)

4. Improvisaatio (IT4)

Opiskelija tutustuu teatteri-improvisaation perusperiaatteisiin ja erilaisiin improvisaatiotekniikoihin.

Tavoitteet

- rohkaistuu oman mielikuvituksen käyttäjänä
- tutustuu hetkeen heittäytymisen riemuun ja mokaamisen sietämiseen
- tuottaa aktiivisesti näyttämöllisiä tarjouksia
- tunnistaa ja hyväksyy toisten tekemiä näyttämöllisiä tarjouksia
- oppii ryhmätyöskentelytaitoja
- saa esiintymisrohkeutta.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus- ja kontaktiharjoitteet pareittain ja ryhmissä
- erilaiset leikit ja pelit vastavoiman ja jännitteen luojina
- näyttämöllisten tarjousten tunnistaminen, hyväksyminen ja tekeminen

- tarinankerronnan, statusilmaisun ja tunneilmaisun harjoitteet
- erilaiset improvisaatiotekniikat tutuiksi

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, opettajan sanallinen arvio, suoritusmerkintä (S)

5. Näyttämötyö 1 (IT5)

Kurssilla tutustutaan näyttelijäntyön perusteisiin. Opiskelija tutustuu erilaisten yksilö- ja ryhmäharjoitusten kautta näyttelijän instrumenttiin eli omaan itseensä sekä kehittää omaa näyttämöllistä ajatteluaan.

Tavoitteet

- hahmottaa itsensä luovana ja ilmaisevana yksilönä
- rohkaistuu kontaktityöskentelyyn muiden ryhmäläisten kanssa
- tutkii ja kokeilee omaa esiintymistä ja näyttelijäntyötä erilaisista näkökulmista käsin
- tutustuu tekstin kanssa työskentelemiseen.

Keskeiset sisällöt

- kontaktityöskentely
- ääni- ja liikeilmaisun harjoitteet
- aisti-, keskittymis- ja rentoutumisharjoitteet
- puheen ja liikkeen erilaiset laadut
- dialogityöskentely ja kohtausharjoittelu

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, opettajan sanallinen arvio, suoritusmerkintä (S)

6. Näyttämötyö 2 (IT6)

Opiskelija syventää omaa näyttelijänilmaisuaan. Opiskelija saa työkaluja roolityön rakentamiseen ja kohtausharjoitteluun sekä laajentaa omaa teatterillista ajatteluaan.

Tavoitteet

- syventää kosketustaan omaan ilmaisuunsa
- oppii roolityön rakentamista
- oppii kohtausharjoittelun kautta hahmottamaan teatterin kieltä ja toimintatapoja
- motivoituu kehittämään itseään näyttelijäntyössä.

Keskeiset sisällöt

- näyttelijäntyön ykköskurssin asioiden kertaaminen (kontakti, ääni, liike, rentoutuminen, keskittyminen, aistit)
- puheen ja fyysisen toiminnan suhde toisiinsa
- draamatekstin tutkiminen ja työstäminen näyttelijän näkökulmasta käsin
- näyttämöllisten valintojen tutkiminen kohtausharjoittelun kautta
- pienimuotoinen demoesitys kurssin harjoitteista

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, opettajan sanallinen arvio, suorituserkintä (S)

7. Teatteritietous (IT7)

Kurssilla tutustutaan länsimaisen teatterin kehityshistoriaan, teatteriin instituutiona sekä tämän päivän teatterikenttään esityksineen ja merkityksineen. Opiskelija syventää tietämystään teatterista taidemuotona, teatterin tekemisen prosesseista ja teatteriammateista.

Tavoitteet

- oppii hahmottamaan teatterin kehittymisen vaiheita
- oppii ymmärtämään teatterin lainalaisuuksia
- oppii hahmottamaan teatteria laajempänä kulttuurisen ilmiönä
- oppii hahmottamaan teorian ja käytännön yhteyttä
- saa tietoa nykykentällä tapahtuvasta esitystoiminnasta ja keskustelusta.

Keskeiset sisällöt

- länsimaisen teatterin historiaan ja kehitysvaiheisiin tutustuminen (mm. taiteen tyylisuunnat, esitysmuodot, näytelmäkirjallisuus)
- teatteri instituutiona (laitosteatterit, vapaat ryhmät, harrastajateatterit, teatterikoulutus)
- teatterin nykykenttään tutustuminen (esityksien katsominen, taidetapahtumien seuraaminen, taidekeskusteluun osallistuminen)

Opiskelu ja arviointi

Itsearvio, opettajan sanallinen arvio, suorituserkintä (S)

8. Käsikirjoittaminen (IT8)

Kurssilla tutustutaan dramaturgian peruskäsitteistöön, harjoitellaan tekstin kirjoittamista näyttämölle sekä analysoidaan draamatekstejä ja esityksiä.

Tavoitteet

- rohkaistuu draaman kirjoittajana
- oppii ajattelemaan omaa tekstiään näyttämölle
- tutustuu dramaturgian peruskäsitteistöön
- osaa soveltaa dramaturgian käsitteistöä omaan tekstiinsä
- löytää oman kirjoitusrutiinin.

Keskeiset sisällöt

- dramaturgian peruskäsitteistö
- mielikuvitusta herättelevät kirjoitustehtävät
- oman aiheen etsiminen
- pienoisenäytelmän kirjoittaminen
- draamatekstien ja esityksien dramaturgian analysoiminen
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Opiskelu ja arviointi

Itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

9. Tanssi ja ilmaisu (IT9)

Tavoitteet

Kurssi toteutetaan yhteistyössä tanssiliinjan kanssa. Kurssin tavoitteena on rohkaista opiskelijoita monipuoliseen lavailmaisuun sekä avata opiskelijoiden mahdollisuuksia luovaan liikkeeseen, tanssiin, fyysiseen ilmaisuun ja oman kehon tuntemukseen. Kurssin tavoitteita ovat myös yhteistyötaitojen lisääntyminen, poikkitaiteellisen ryhmän mahdollisuuksien havaitseminen ja toisten työn tukeminen. Tavoitteena on esiintymisrohkeuden lisääntyminen, omien esiintymistapojen laajentaminen ja erilaisten esitysmuotojen tutkiminen. Kurssin loppuhuipennuksena tavoitteena on tehdä pienimuotoinen esitys koulun ulkopuolelle yhdessä tanssiliinjan ensimmäisen vuosikurssin kanssa.

Keskeiset sisällöt

- Kehon tuntemukseen, oikeaan linjaukseen ja maadoitukseen johdattavat nykytanssin perusharjoitukset
- Luova tanssi-improvisaatio yksin, pareittain ja ryhmissä
- Kehonhuollolliset harjoitteet
- Vertaisryhmän kanssa työskentely, heidän tukeminen ja heiltä oppiminen
- Pienimuotoisen esityksen sisällön rakentaminen ja esiintyminen koulun ulkopuolisessa tilassa

Opiskelu ja arviointi

Oppilaan itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

10. Esityksen valmistaminen (IT10)

Produktiokurssi. Kurssin aikana valmistetaan teatteriesitys.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu osallistumisen kautta teatteriproduktion valmistamiseen
- ymmärtää ryhmätyöskentelyn tärkeyden teatterityössä
- ottaa vastuuta taiteellisesta työskentelystään ja sitoutuu esityksen valmistamiseen.

Keskeiset sisällöt

- teatteriesityksen harjoittelu: alkuideointi, roolihahmon rakentaminen, kohtausten harjoittelu, läpimenot
- yleisöesitykset
- ryhmän ja opettajan kanssa käytävät keskustelut prosessin etenemisen eri vaiheista

Opiskelu ja arviointi

Itsearviointi, ryhmäarviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

11. Esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kurssi (IT11)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa omia esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa omaa itsetuntemustaan erilaisissa esiintymis- ja vuorovaikutustilanteissa.
- oppii löytämään omat vahvuutensa ryhmässä toimijana
- oppii löytämään omat vahvuutensa omasta esiintymisestään
- harjaantuu keskustelijana.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus- ja kontaktiharjoitteet pareittain ja ryhmissä
- luottamus- ja rentoutumisharjoitteet
- esiintymisjännitystä helpottavat harjoitteet
- esiintymis- ja puhelaatujen harjoitteet
- keskustelemisen harjoitteet

Opiskelu ja arviointi

Itsearviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)

12. Soveltavan teatterin kurssi (IT12)

Kurssilla tutustutaan teatterin soveltaviin muotoihin (esim. yhteisöteatteriin, forum-teatteriin, tarinateatteriin, prosessidraamaan ja devising-teatteriin). Kurssilla tehdään mahdollisuuksien mukaan pienimuotoisia soveltavan teatterin projekteja, joita viedään ns. perinteisen teatteritilan ulkopuolelle.

Tavoitteet

- laajentaa käsitystään teatterin mahdollisuuksista
- hahmottaa teatterille tyypillisten työtapojen käyttömahdollisuuksia taiteen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

- teoriaa soveltavan teatterin erilaisista muodoista
- teorian soveltaminen käytäntöön erilaisten harjoitteiden kautta
- soveltavan teatterin projekti: suunnittelu, käsikirjoittaminen, toteuttaminen

Opiskelu ja arviointi

Itsearviointi, ryhmäarviointi, opettajan sanallinen arviointi, suoritusmerkintä (S)